Edgar Rice Burroughs_TARZAN ja Kuldlõvi

Tarzani-lugude kaheksas raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA

„JÄRVA TEATAJA" RAAMATUKOGU

Paide 1993

Tarzani sakilised näivad lausa lõppematud olevat. „Tarzan ja Kuldlõvi" on Edgar Rice Burroughsi tuntuimate lugude kaheksas raamat, mis näeb eesti keeles pärast 68 aastat taas trükimusta. Praegu lugeja käes oleva raamatu ja eelmiste osade pealkirjad on toodud tagakaanel. Seal on kirjas ka järgmised, mis peale ühe — „Tarzani džungliseiklused" — on eesti keeles avaldamata. See ja ülejäänudki ilmuvad kindlasti. Lugejad on väsimatud. Seni veel eesti keeles avaldamata Tarzani-lugude pealkirjad võivad tõlkimise ja toimetamise käigus siintoodutega võrreldes muutuda, sest need on esialgsed.

SISUKORD

I. Kuldlõvi . . 3
II. Jad-bal-ja dresseerimine 9
IIL Salajane kohtumine 12
IV. Millest rääkisid jäljed 19
V. Salakaval jook 24
VI. Surm hiilib selja taha 31
VII. Sa pead ta ohverdama... • » • • • -37
VIII. Teekond teadmatusse 43
IX. Surmav hoop . 50
X. Reetmine 56
Viirukisuits 64
Kullakangid 73
Veider torn 79
Õuduste tuba 86
XV. Verine kaart 93
XVI. Kalliskivide ladu . 100
Tuleproov 109
Kättemaksu rada . 116
XIX. Surmav oda 123
XX. Surnud ärkavad 132
XXI. Põgenemine ja vangistus 140

Tõlkimisel kasutatud väljaanded:

Эдгар Райе Берроуз, Тарзан и Золотой лев. Тарзан — повелитель джунглей. Повести. А. О. Принтэст. Таллинн 1992.

Edgar Rice Burroughs. Tarzan ja Kuldlõvi. Romaan. -Vaba Maa" kirjastus. Tallinn, 1925.

® AS Multipress, Kaas: Vello Aesma
tõlge, kaas Trükitud
Villjandi trükikojas -Kiir»
Teil. 1144
3

I. Kuldlõvi

Emalõvi Sabor imetas oma ainukest poega — väikest kohevakarvalist ja leopard Sheeta sarnast tähnilist kerakest. Sabor külitas soojas päikesepaistes kodukoopa ees, silmad poolkinni, kuid oli kogu aeg valvel. Esialgu oli tal olnud kolm kahust kerakest — kaks tütart ja üks poeg, ning Sabor koos isalõvi Numaga oli nende üle uhke ja õnnelik olnud. Kuid jahisaagist hakkas nappima ja alatoitluse all kannataval Saboril ei jätkunud kõigile piima. Pealegi läks ilm järsku halvaks, hakkas sadama külma vihma ja lõvimaimukesed haigestusid. Mõlemad tütred surid, ellu jäi vaid kõige tugevam. Sabor leinas neid taga, käis kiunudes ja nohisedes väikeste liikumatute tombukeste ümber. Aegajalt nuusutas ta neid ja tõukas koonuga, otsekui soovides äratada pikast unest. Viimaks leppis Sabor paratamatusega ja nüüdsest täitis tema metsikut, kuid armastavat südant hoolitsus ainsa ellujäänud lõvipoja eest. Seepärast oligi Sabor nüüd ärevil rohkem kui tavaliselt.

Isalõvi Numa oli ära. Kaks ööd enne seda oli ta koopasse saagi toonud. Möödunud ööl läks ta uuesti jahile, kuid tagasi ei tulnud. Pooleldi tukkudes unistas Sabor rammusast antiloobist Wappist, keda Numa sel hetkel ehk läbi džunglirägastiku koopa poole lohistab. Või on see koguni sebra Pacco, kelle mahlakat pehmjjt liha lõvid kõige rohkem armastavad? Sabori suu hakkas vett jooksma.

Aga mis see siis oli? Tema, teritunud kuulmine tabas nõrga sallina. Tõstnud pea, pööras Šabor seda esialgu paremale, siis pahemale, püüdes teravate kõrvadega tabada hääle suunda. Ta haistis õhku, kuid sõõrmetesse tungis vaid vilu tuulepuhang. Peagi aga kuuldus taas sahin ja nüüd juba märksa lähemal. Häälte liginedes kasvas looma erutus, Sabor lakkas poega toitmast ja kargas püsti. Lõvipoeg avaldas ägeda nohisemisega pahameelt, kuid ema rahustas teda vaikse urinaga. Lõvipoeg astus ema kõrvale, vaatas esialgu tema peale ja seejärel sinnapoole, kuhu vaatas ema, pöörates pead vana looma eeskujul.

Ilmselt tajus Sabor kuuldud hääles midagi ohtlikku, kuid ei teadnud ikka veel, mis seda tekitas. Ehk kuulutas see tema suure isanda tagasitulekut? Siiski mitte. See polnud lõvi liikumise hääl, pealegi kui ta veel rasket jahisaaki tassis. Emalõvi heitis pilgu oma pojale, tuues uuesti kuuldavale rahustava urina. Ta kartis kaotada oma viimast järeltulijat, keda igast kandist varitsesid hädaohud, kuid eks tema, lõvi-ema Sabor, olnudki siin selleks, et oma poega kaitsta.

4

Nüüd tõi jahe tuuleõhk ta sõõrmetesse džunglis liikuva tundmatu olevuse lõhna. Silmapilk tõusid mureliku ema seljakarvad vihaselt turri, kihvad paljastusid ja kõver looklev saba hakkas kärsitult pekslema, sest džunglist kandunud lõhn kuulus vihavaenlasele — inimesele. Sabor tõmbus pingule. Imetabase vahendi abil, millega loomad omavahel suhtlevad, andis ta lõvipojale käsu paksu rohu sisse maha heita ja jääda sinna tema tagasitulekuni. Ise läks ta kiiresti ja käratult sissetungijale vastu.

Lõvipoeg kuulis nüüd sedasama, mida oli kuulnud ema, ja temagi sõõrmetesse tungis inimese lõhn. Ta tundis seda lõhna esimest korda, kuid taipas vaistlikult, et nii lõhnab

vaenlane. Seepärast reageeris ta täpselt niisamuti nagu täiskasvanud lõvid: piki väikest selgroogu tõusis karv turri ja tillukesed kihvad paljastusid.

Sedamööda, kuidas Sabor tihnikusse kaugenes, unustas noor keelu ja hakkas emale järele minema. Ta läks, taarudes kummaliselt nõrgukestel käppadel, ja tema väljanägemine oleks esile kutsunud naeratuse, kui poleks olnud majesteetlikku peahoiakut ja laia rinda, mis andis märku tulevasest vägevusest. Et vaenlast maha murda, rühkis lõviema visalt edasi, teadmata, et poeg talle järgnes.

Lõvid olid džungli läbipääsmatusse tihnikusse tallanud tunneliga sarnaneva käigu, mis viis koopa juurest väikesele lagendikule, sealt aga sukeldus rada jällegi tihnikusse. Lagendikule jõudnud, nägi Sabor oma viha ja hirmu objekti. Et inimene ei tarvitsenud emalõvi juuresolekut aimata või tema vastu midagi vaenulikku plaanitseda, sellel asjaolul polnud antud hetkel Sabori jaoks vähimatki tähtsust. Harilikul ajal oleks ta arvatavasti lubanud inimest mööduda, sest teda ega poega otsene oht ei ähvardanud. Kuid täna oli Sabor erutatud ja kartis oma poja pärast. Tema emainstinkt keskendus kolmekordse jõuga ainsale ellujäänud järeltulijale ja nii ei jäänud Sabor ootama, kuni oht tema väikesele reaalseks muutub, vaid sööstis inimesele vastu ainsa mõttega — maha murda! Õrnast emast oli saanud metsik kiskja.

Ta ei peatunud viivukski lagendiku serval ega teinud ainsatki hoiatavat häält Mustanahaline sõdur sai olukorrast teadlikuks alles siis, kui nägi raevunud emalõvi kohutava kiirusega otsejoones endale kallale tormamas. Pärismaalane ei otsinud lõvisid. Oleks ta teadnud, et läheduses viibib lõvi, oleks ta teinud suure ringi. Ta oleks praegugi põgenenud, kuid joosta polnud kuhugi, lähim puu oli temast kaugemal kui lõvi ja loom oleks ta kätte saanud enne, kui mees oleks jõudnud läbida neljandikkugi vahemaast. Polnud vähimatki lootust pääseda, ta võis teha vaid ühte. Emalõvi oli mustanahalist sõdurit juba haaramas, kui viimane märkas temale järgnenud väikest lõvipoega. Pärismaalasel oli käes raske oda. Mees laskis selle lendu hetkel, kui Sabor talle peale hüppas. Oda läbistas metsiku südame ja ühtaegu sulgusid hiiglaslikud lõuapärad mustanahalise kaela ümber. Kaks keha prantsatasid maha. Veel tõmblesid paar korda kramplikult nende lihased, siis olid mõlemad surnud.

5

Orvuks jäänud lõvipoeg seisatas paarkümmend jalga eemal ja silmitses küsival pilgul oma elu esimest katastroofi. Ta tahtis emale läheneda, kuid vaistlik hirm inimese lõhna ees hoidis teda tagasi. Viimaks hakkas ta niutsuma toonil, mis varem oli alati toonud ema kiirel sammul tema juurde, kuid nüüd ta enam ei tulnud, ei tõstnud isegi pead ega vaadanud tema poole. Lõvipoeg oli kimbatuses ega suutnud aru saada. Ta niutsus ikka veel, tundes end üha kurvema ja üksildasemana. Aegamööda hakkas ta lähemale roomama. Ta nägi, et tundmatu olend, kelle ema oli tapnud, ei liigutanud enam ega andnud elumärki. Lõvipoja hirm vähefies ja mõne aja pärast roomas ta ema juurde ning nuusutas teda ikka veel niutsudes, kuid vastust ei saanud. Lõpuks ta taipas, et oli juhtunud midagi kohutavat ja tema suur imetore ema polnud enam endine — temas oli midagi muutunud. Kuid kaeblikult niutsudes surus ta end ikka veel ema vastu, kuni jäi tema kangestunud külje kõrvale magama.

***

Nii leidiski ta Tarzan, kes pöördus koos oma naise Jane'i ja poja Korakiga tagasi salapäraselt Pal-ul-doni maalt. Nende lähenemist kuuldes avas lõvipoeg silmad, hüppas

jalule, tõmbas kõrvad lidusse ja paljastas hambad. Ta susises vihaselt inimeste peale, toetades end surnud ema vastu.

„Väike vapper võrukael," lausus ahvinimene naeratades. Ta oli juba esmapilgust mõistnud siin hiljuti aset leidnud tragöödiat. Tarzan lähenes turtsuvale lõvipojale, arvates, et see pistab plehku, kuid selle asemel hakkas väike võrukael veelgi vihasemalt susisema ja lõi käpaga Tarzani väljasirutatud kätt, kui see teda haarata püüdis.

„Milline julge marakratt!" hüüdis Jane. „Orvuke!"

„Temast oleks saanud suur ja vägev lõvi, kui ta ema oleks ellu jäänud," lausus Korak. „Vaadake tema selga, rinda ja pead. Kahju, et ta peab surema."

„Ta ei pea surema," väitis Tarzan.

„Tal ei jää midagi muud üle. Ta vajab veel vähemalt kaks kuud piima, aga kes võib seda talle anda?"

„Mina annan," vastas Tarzan.

„Sa tahad teda lapsendada?"

Tarzan noogutas. Jane ja Korak naersid.

„See oleks ju tore," tähendas Korak.

„Lord Greystoke, Numa poja kasuema," naeris Jane.

Tarzan naeris koos nendega, kuid ei pööranud lõvipojalt pilku. Tabanud paraja hetke, haaras ta lõvipojal turjast kinni ja hakkas õrnalt silitades temaga vaikse monotoonse häälega rääkima. Pole teada, mida ahvinimene talle rääkis, võib-olla teadis seda lõvipoeg, sest peagi jäi ta vakka, lakkas rabelemast ega püüdnud enam hammustada ja küü-

6

nistada. Siis võttis Tarzan ta sülle ja surus oma rinna vastu. Ilmselt ei kardetud teda enam, sest vihatud inimlõhna lähedusest hoolimata ei paljastanud Numa võsu isegi enam oma kihvu.

„Kuidas see sul õnnestus?" hüüdis Jane Clayton.

Tarzan kehitas laiu õlgu.

„Loomad ei karda omasuguseid... Aga mina olen ju loom, kuidas sa ka ei püüaks minust teha tsiviliseeritud inimest. Nad tajuvad sõbralikku suhtumist väga hästi ja sellepärast ei kardagi mind. Isegi see väike võrukael näib seda mõistvat, eks ole?"

„Scc eest mina ei mõista," tähendas Korak. „Arvan, et tunnen hästi Aafrika metsloomi, kuid mul pole nende üle säärast võimu ja ma ei suuda neid mõista nii nagu sina. Millest see tuleb?"

„Sellest, et maailmas on vaid üksainus Tarzan," ütles leedi Grey-stoke, naeratades õrritavalt pojale, ja tema hääles helises uhkus.

„Ära unusta, et ma sündisin loomade keskel ja nad kasvatasid mu üles," tuletas Tarzan pojale meelde. „Võib "olla, et mu isa oligi ahv, Kala kinnitas seda alatasa."

John, kuidas sa võid niimoodi rääkida?" hüüdis Jane. „Sa tead väga hästi, kes olid su vanemad."

Tarzan vaatas tõsiselt pojale otsa, siis aga pilgutas silma.

„Sinu ema ei õpi kunagi hindama inimahvide suurepäraseid omadusi. Võiks arvata, et ta kahetseb abielu inimahviga"

Jane Clayton vihastas tõsiselt.

John Clayton, ma ei räägi teiega enam kunagi, kui te ei loobu selliseid inetusi kõnelemast. Olla harimatu metslane on isegi küllalt hull, aga teie tahate mind veenda, et olete ahv."

Pikk teekond Pal-ul-donist oli lõppemas, nädala keskel pidid nad uuesti oma vanasse koju jõudma. Mis ootas neid ees? Sakslastest mahajäetud varemed? Kõik aidad ja muud kõrvalhooned olid maha põletatud, elumaja sisemus põhjalikult rüüstatud... Greystoke'ide ustavad pärismaalased — wazirid —, kes pärast hauptmann Fritz Schnei-deri juhtimisel sooritatud Saksa väeosa rüüsteretke olid ellu jäänud, olid läinud inglaste leeri ja võitlesid seal vihatud hunnide vastu. Nii-paljukest teadiski Tarzan, siirdudes leedi Greystoke'i otsinguile. Aga kui palju tema sõjakaid wazirisid oli sõja üle elanud ja millises seisundis oli tema suur mõis praegu, seda Tarzan ei teadnud. Pärismaalaste rändavad suguharud või araablastest orjakauplejate röövsalgad võisid kogu allesjäänud vara lõplikult laiali tassida. Samuti oli tõenäoline, et džungel võttis tagasi oma pärisosa, kattes vohava taimestikuga kõik looduse vastu patustanud inimkäe jäljed.

Väikese Numa oma kasvandikuks võtnud, pidi Tarzan nüüd ka tema vajadusi arvestama. Lõvipoega tuli toita ja nimelt piimaga. Lõvi-piimast ei saanud juttugi olla, kuid õnneks viibisid nad juba maa-alal, kus külad polnud sugugi haruldased ja kus suurt džunglivalitsejat tunti, kardeti ja austati. Mõni tund pärast lõvipoja leidmist jõudsid

7

rändurid neegriküla juurde, kust Tarzan lootis oma kasvandikule piima saada.

Alguses olid pärismaalased tusased ja tõredad. Nad silmitsesid põlgusega valgeid, kes rändasid kolmekesi ilma suure safarita. Need võõramaalased ei saanud neile midagi kinkida või millegagi tasuda toidu eest, nad ei saanud neid käsutada ega end hädaohu korral kaitsta, sest nad olid ju ainult kolmekesi. Neegrid paistsid küll tusased ja tõredad, kuid tegelikult ei jäänud võõraste ilmumine mõjuta, sest valgete ebatavaline välimus ja ehted äratasid neis elavat huvi. Nad nägid, et valged olid peaaegu niisama alasti kui neegrid ja ühtemoodi sõjariistus peale kõige noorema, kes kandis püssi. Kõik kolm kandsid Pal-ul-doni rüüd, ürgaegset ja barbaarset, mis oli mustanahaliste silmale täiesti harjumatu.

„Kus on teie pealik?" küsis Tarzan, astudes külatänavale naiste, laste ja metsikult klähvivate koerte sekka.

„Pealik magab," kõlas vastus. „Kes sa oled, et teda tülitada tahad?"

„Tahan temaga rääkida. Mine ja too ta siia!" käskis ahvinimene.

Must sõdur vaatas pärani silmi Tarzanile otsa ja pahvatas suure häälega naerma.

„Ta tahab, et pealik tema ette toodaks!" hüüdis ta külarahva poole pöördudes ja teisigi hädavaresest võõramaalast välja naerma kutsudes.

„Üt!e talle," jätkas ahvinimene rahulikult, „et džunglivalitseja Tarzan tahab temaga rääkida."

Silmapilk katkes naer, külaelanikud põrkasid tagasi, näod pikaks veninud. Kõige kõvemini naernud sõdur muutus paugupealt tõsiseks.

„Tooge vaipu," käskis ta, „et Tarzan ja tema inimesed saaksid puhata, kuni ma pealik Umanga kutsun." Ja ta lippas minema, rõõmus, et leidis põhjuse lahkuda sellest vägevast mehest, keda ta kartis ja oli tahtmatult solvanud.

Nüüd polnud sugugi tähtis, et valgetel polnud kingitusi ega safa-rit ja et neid ei kaitsnud relvastatud askarid. Külaelanikud võistlesid üksteisega, püüdes külalistele meele järgi olla. Veel enne pealiku saabumist tassiti neile toitu ja muid kingitusi. Peagi ilmus kohale Umanga. See oli vana mees ja olnud pealik juba enne Ahvide Tarzani siia ilma tulekut. Tema käitumine oli patriarhaalne ja väärikas. Pealik tervitas külalisi nagu võrdne

võrdseid, kuid ometi oli ta silmanähtavalt raitul, et suur džunglivalitseja oli teda oma külaskäiguga austanud.

Kui Tarzan oli näidanud lõvipoega ja selgitanud, oma soovi, ruttas Umanga kinnitama, et ta saab pealiku oma kitsedelt nii palju sooja piima, kui soovib. Külast läbi minnes pani ahvinimese terav silm tähele kõiki üksikasju, nii hooneid kui inimesi. Ühtäkki peatus ta pilk kuudi ees lamaval suurel emasel koeral, kelle nisad olid piima täis. Tarzan osutas sõrmega koerale.

„Ma tahaksin teda osta," ütles ta Umangale.

8

„Ta on sinu, bwana, ja tasuta," vastas pealik. „Ta poegis kahe päeva eest, kuid möödunud ööl röövis suur madu kõik pojad. Kui sa tahad, annan sulle tema asemel palju noori ja rammusaid koeri, sest ma ei usu, et selle liha sulle suupärane oleks."

„Ma ei tahagi teda süüa," vastas Tarzan. „Tahan, et ta toidaks lõ-vipoega piimaga. Lase ta minu juurde tuua."

Paar jõnglast püüdsid koera kinni, sidusid nööri ümber kaela ja talutasid ta ahvinimese juurde. Nagu lõvipoeg, nii kartis ka koer teda esialgu, sest tarmangani lõhn erines gomangani omast. Loom näitas hambaid ja püüdis end uue peremehe käest lahti rebida, kuid viimaks läks ahvinimesel korda võita ta usaldus. Koer lebas rahulikult maas, kuna ahvinimene silitas mänglevalt ta karvu. Aga kui koera juurde toodi lõvipoeg, oli rahul lõpp. Väike Numa turtsus ja susistas ähvardavalt, koer aga urises ja näitas hambaid. Üksnes Tarzani hiiglaslik kannatus ja talent aitasid vaenust jagu saada. Viimaks sai kavatsusest tõsiasi ja kirju emane koer, heitnud küljeli,-lakkus vaikseks jäänud lõ-vilast, kuna see ahnelt matsutades nisadest piima imes.

Ööseks sidus Tarzan koera kinni neile magamiseks antud onnis ja hommiku saabumiseni sundis teda lõvipoega toitma veel kaks korda. Järgmisel päeval lahkusid nad Umanga külast ja jätkasid koduteed, koer nööri otsas Tarzani kõrval, lõvipoeg süles või seljale heidetud kotis.

Lõvile anti nimeks Jad-bal-ja, mis Pal-ul-doni pitekantropuste keeles tähendab Kuldlõvi. Seda nime näis õigustavat looma kuldne karv. Iga päevaga harjus lõvi üha rohkem inimeste ja oma kasuemaga, kes peagi hakkas temasse suhtuma kui oma lihasesse kutsikasse. Koerale anti nimeks Za, mis tähendab tüdrukut. Kahe päeva pärast lasti koer nööri otsast lahti ja ta hakkas neile meelsasti järgnema läbi džungli, püüdmata kordagi ära joosta. Vastupidi, ta paistis olevat õnnelik üksnes siis, kui sai viibida kellegi kõrval.

Sedamööda, kuidas läheneti avarale lagendikule, kus asus varem nende kodu, valdas rännuliste südameid ootusärevus. Ehkki keegi neist seda välja ei näidanud, pesitses südamepõhjas hirm sakslaste rünnaku kohutavate tagajärgede ees. Mida nad kodu asemel leiavad? Elutud varemed või lopsakalt vohava džunglitihniku?

Viimaks väljusid nad metsaservale ja vaatasid üle lagendiku, mille vastaspoolel suurte puude ja ilupõõsaste varjus võis varem selgesti näha farmihoonet.

„Vaata!" hüüatas Jane. „Meie elumaja on alles! See on ikka veel seal!"

„Aga mis on need teised hooned sellest vasakul?" uudistas Korak. „Need on pärismaalaste onnid," vastas Tarzan. „Ja põllud on haritud!" hüüdis naine.

Jah, ja mõni kõrvalhoone taastatud," märkis Tarzan. „See võib tähendada vaid ühte: meie truud wazirid on sõjateelt tagasi tulnud. Nad on üles ehitanud kõik, mis hunnid hävitasid, ja ootavad meie kojutulekut."

9

II. Jad-bal-ja dresseerimine

Nii jõudsidki pärast pikaajalist äraolekut koju Ahvide Tarzan, Jane Clayton ja Korak ning tõid kaasa lõvipoeg Jad-bal-ja ja koer Za. Esimesena tervitas neid vana Muwiro, kelle poeg Wasimbu oli ohverdanud ahvinimese kodu ja naise kaitsmisel oma elu.

„Oh, bwana!" hüüdis truu neeger. „Mu vanad silmad muutusid sind nähes uuesti nooreks. Sa olid kaua ära ja kuigi mõni hakkas sinu tagasitulekus juba kahtlema, teadis vana Muwiro alati, et kogu maailmas pole takistusi, mida tema isand ületada ei suudaks. Ma ei kahelnud, et mu isand saabub jälle kord koju, kus teda ootavad truud wazirid, aga et tema naine, keda me taga leinasime, ka tagasi tuleb, see on lausa uskumatu ja täidab mu südame rõõmuga. Waziride kodudesse on jõudnud suur pidupäev. Täna õhtul vappub kogu maa tantsivate sõdurite jalge all, taevalaotus aga kajab vastu naiste rõõmuhõisetest ja lauludest, sest need, keda nad kõige rohkem armastavad, on nende juurde tagasi jõudnud."

Ja tõesti, waziride onnidesse tuli suur rõõm. Mitte ainult sel ööl, vaid paljudel järgmistel tantsiti ja lauldi, kuni Tarzan oli sunnitud seda keelama, et võimaldada endale ja perele kas või paar tundi rahulikku und.

Oma farmi üle vaadates leidis ahvinimene, et truud wazirid, kes töötasid mitte vähem truu inglasest mõisavalitseja Jervise juhtimisel, olid täielikult taastanud kõik aidad, talgid, muud kõrvalhooned ja pärismaalaste onnid, samuti remontinud elumaja sisemust, nii et see oli nüüd täpselt niisugune kui enne sakslaste kallaletungi.

Jervis oli Nairobis majandusasju ajamas ja naasis alles mõni päev parast nende saabumist. Tema rõõm ja üllatus olid niisama siirad kui waziridelgi. Koos pealiku ja sõduritega istus Je/vis tundide kaupa suure bwana jalge ees, kuulates imetabaseid pajatusi Pal-ul-doni maast ja uskumatutest seiklustest, mis neile osaks olid saanud. Kõik imetlesid asju ja loomi, mis ahvinimene oli kaasa toonud. Kummaline oli juba see, et Tarzan oli taltsutanud poolmetsiku koera, aga et tal oli õnnestunud kodustada oma põlisvaenlaste — Numa ja Sabori poeg, see näis hoopistükkis uskumatu. Niisama üllatav oli ka, kuidas Tarzan Väikest lõvipoega kohtles.

Kuldlõvile ja tema kasuemale eraldati ahvinimese magamistoas üks nurk. Mitu tundi päevas kulutas Tarzan väikese kuldkera dresseerimisele. Loomake oli esialgu täis mängulusti, kuid hiljem tõotas kasvada hiiglaslikuks ja vägevaks kiskjaks.

Möödusid päevad,'lõvi sirgus suuremaks. Tarzan õpetas talle mit-

10

mesuguseid tarkusi. Jad-bal-ja otsis lõhna järgi üles peidetud asjad ja tõi need isandale, lamas liikumatult redus ja täitis muid käske. Aga kui tema menüüsse ilmus liha, hakkas Tarzan teda toitma viisil, mis kutsus waziride sõdurite karmidele huultele sünge muige. Tarzan lasi valmistada inimkuju ja sidus lihatüki mannekeeni kõri kohale. Isanda käskluse peale surus lõvi kõhu maadligi ja jäi liikumatuks, ükskõik kui näljane ta ka polnud. Seejärel osutas Tarzan mannekeenile ja sosistas üheainsa sõna: „Tapa!" Metsiku möirgamise saatel hüppas lõvi mannekeenile kallale, et haarata lihakäntsakat. Kuni Jad-bal-ja veel väike oli, pidi ta tükk aega kuju mööda üles ronima, enne kui toiduni jõudis. Ajapikku muutus see ülesanne talle üha kergemaks ja viimaks õppis ta ühe hüppega eesmärki saavutama. Üksainus tugev pingutus ja kuju lebas põrandal, lõvi ta kõri kallal.

Oli veel üks õppetund, kõigist kõige keerulisem. Ja vaevalt et keegi peale metsloomade seas üles kasvanud Ahvide Tarzani oleks suutnud jagu saada kiskjale omasest julmast verehimust ning painutada looma instinkti isanda tahte alla. Kulus nädalaid ja kuid visa

ning kannatlikku treenimist, et lõvi omandaks lõplikult selle tähtsaima õppetunni. Sõna „too" peale pidi lõvi üles otsima ja Tarzani jalge ette panema mis tahes tema nõutud asjad, isegi inimkuju toore lihaga selle kõri kohal. Loomulikult tasuti sellist kuulekust ülesande sooritamisel kahekordse lihaportsjoniga ja loom mõistis seda õige varsti.

Leedi Greystoke ja Korak jälgisid sageli suure huviga Jad-bal-ja dresseerimist, kuigi oma sisimas pidasid nad seda Tarzani järjekordseks veidruseks.

„Mida kavatsed teha selle loomaga pärast seda, kui ta suureks on saanud?" küsis kord Jane. „Temast tõotab tulla vägev Numa. Ta on inimestega harjunud ega karda neid üldse. Teisalt aga on ta õppinud liha sööma mannekeeni kõrilt ja hakkab nüüd alati vaatama elava inimese kõrile kui oma söögikohale."

„Ta hakkab sööma ainult seda, mida ma talle näitan," vastas ahv-inimene.

„Loodan, et sa ei näita talle inimesi?" päris naine naerdes.

„Ta ei rahulda kunagi oma isu elava inimese kõril."

„Kuid mis tagab, et sa suudad vajaduse korral seda vältida?"

„Kardan, Jane, et sa alahindad lõvi mõistust või et ma ise hindan seda liiga kõrgelt. Kui sinu teooria on õige, siis seisab mul kõige raskem osa tööst veel ees; on aga minul õigus, siis on see lõppenud. Kontrollime kõik praktikas järele, et selgusele jõuda, kellel on õigus. Täna pärast lõunat võtame Jad-bal-ja endaga lagendikule kaasa. Ulukeid on seal piisavalt ja me saame hõlpsasti näha, kui suur on minu võim lõvi üle."

„Pakun sada naela," ütles Korak naerdes, „et niipea kui lõvi on maitsnud värsket verd, haihtub tal peast kogu su õpetus."

„Nõus, mu poeg," kostis ahvinimene, „aga loodan, et sina ja su

11

ema näete midagi, mida te uneski ei oskaks ette kujutada."

„Lord Greystoke, maailma parim kiskjate taltsutaja!" hüüdis Jane ja Tarzan naeris südamest kaasa.

„See pole taltsutamine ega dresseerimine," ütles ahvinimene. „Kava, mille põhjal töötan, pole ühelegi jõukohane peale Ahvide Tarzani. Oletame näiteks niisugust asja. Teie juurde tuleb keegi, keda te instinktiivselt või alateadlikult peate oma verivaenlaseks. Kardate teda. Te ei saa sõnagi aru sellest, mida ta räägib. Kuid ta ahistab teid oma toore jõuga ja sunnib tegema seda, mida ta tahab. Vihkate teda, kuid peate alistuma. Kui te mingil hetkel tunnete, et võite talle karistamatult vastu hakata, siis seda kindlasti ka teete. Veel enam, parajal juhul tungiksi-te talle isegi kallale ja tapaksite ta. Praegu on teine olukord. Nüüd tuleb teie juurde keegi, keda tunnete: ta on teie sõber ja kaitsja. Ta mõistab teie keelt. Ta toitis teid, võitis headuse ja hoolitsemisega teie usalduse ning palub teid midagi tema heaks teha. Kas keeldute ta palvet täitmast? Ei, .te kuuletute meelsasti. Nii kuuletub mulle ka Kuldlõvi."

„Nii kaua, kuni see vastab tema huvidele," tähendas Korak.

„Ära mind katkesta," ütles Tarzan. „Oletame, et olend, keda armastate ja kellele kuuletute, võib vajaduse korral teid karistada või isegi tappa, et sundida teid alluma oma käskudele. Kuidas käitute siis?"

„Eks me näe, kui kergesti Kuldlõvi laseb mul sada naela võita," põikles Korak vastusest kõrvale.

Samal pärastlõunal suundusid nad lagendikule. Jad-bal-ja liikus Tarzani hobuse kannul. Elumajast eemal väikese puudesalga juures tulid ratsanikud hobuste seljast maha ja hakkasid vargsi liikuma oja poole, kus harilikult võis leida antiloope. Ettevaatlikult läks

jahisalk läbi põõsaste, mis piirasid tiheda müürina väikest veekogu. Neid oli neli vägevat džunglikütti — Tarzan, Jane, Korak ning Tarzani taga Jad-bal-ja, Kuldlõvi, neljast kõige väiksemate kogemustega. Vargsi roomasid nad läbi tihniku, ükski leht ei paindunud kõrvale nende läbiminekul, ja peagi nägid nad rahulikult mäletsevaid antiloope. Vana isas-loom oli karjast eemaldunud ja seisis neile kõige lähemal. Temale juhtisid Tarzan mingil salapärasel viisil Jad-bal-ja tähelepanu.

„Too," sosistas ahvinimene ja Jad-bal-ja, mõistnud käsku, vastas vaevu kuuldava urinaga.

Tasa ja kannatlikult roomas ta läbi tiheda põõsastiku. Antiloobid jätkasid pahaaimamatult mäletsemist. Saaki lõvist eraldav vahemaa oli õnnestunud hüppeks liiga suur, seepärast jäi Jad-bal-ja varitsusse ootama, kuni antiloop talle läheneb või pöörab seljaga tema poole. Peaaegu märkamatult valmistus lõvi rünnakuks, ainult tema sabaots tõmbles kergelt. Vana isasloom liikus pikkamisi Jad-bal-ja poole. Ja siis, nagu välk selgest taevast või vibust lendulastud nool muutus tema liikumatus silmapilk pööraseks kiiruseks. Lõvi oli mõni toll isasest eemal, kui viimane alles ohtu märkas, kuid oli juba hilja. Tagajalgadele tõusnud, langes lõvi kogu oma raskusega vaese ohvri peale. Hetk hiljem oli kõik

12

lõppenud. Ülejäänud osa karjast põgenes hirmunult. „Nüüd näeme," tähendas Korak.

„Ta toob antiloobi minu juurde," ütles Tarzan veendunult.

Kuldlõvi viivitas silmapilgu, urisedes oma tapetud saagi kohal. Siis haaras ta looma turjast ja, keeranud pea küljele, hakkas seda lohistama mööda maad, liikudes aeglaselt, kuid kindlalt tagasi Tarzani poole. Tihnikust läbi tungida oli raske töö, kuid lõvi ei jätnud enne, kui oli tapetud antiloobi oma isanda jalge ette pannud. Alles siis vaatas ta ahvinimesele otsa ilmega, mida ei saanud tõlgitseda teisiti kui uhkus-tunnet kordasaadetu üle ning ootust saada kiituse osaliseks.

Tarzan silitas ta pead, kõneles temaga vaiksel madalal häälel ja kiitis võidu puliul. Siis lõikas ta antiloobi kõri jahinoaga läbi ja laskis vere välja. Jane ja Korak astusid lähemale, et näha, millist mõju avaldab lõvile värske aurava vere lõhn. Jad-bal-ja nuusutas, hakkas urisema, paljastas kihvad ja põrnitses vihaste silmadega kõiki kolme. Ahvinimene tõukas ta lahtise käega eemale, kuid loom urises jälle kurjalt ja püüdis kätt haarata.

Numa oli kiire, kiire on ka põder Bara, kuid Ahvide Tarzan on kõige kiirem. Ta lõi nii kiiresti ja ootamatult, et Jad-bal-ja lendas selili peaaegu selsamal hetkel, kui ta oma isanda peale urises. Lõvi kargas silmapilk jalule ja mõlemad seisid nüüd näost näkku teineteise vastas.

„Maha!" käskis ahvinimene. „Heida maha, Jad-bal-ja!"

Ta hääl oli madal ja kindel. Lõvi viivitas silmapilgu, heitis siis maha, alistudes Tarzani käsule. Ahvinimene pööras ümber ja vinnas antiloobi kere õlale.

„Tule," ütles ta Jad-bal-jale. „Minu järel!" Ja lõvile ainsatki pilku heitmata hakkas hobuste poole minema.

„Ma oleksin pidanud seda ette aimama," ütles Korak naerdes, „siis oleksid mu sada naela alles jäänud."

„Muidugi oleksid sa pidanud seda teadma," kostis ema.

III. Salajane kohtumine

Meeldiva välimusega, kuigi liiga silmatorkavalt riietatud noor naine lõunatas ühes Londoni teisejärgulises odavas restoranis. Teda ei pandud täliele mitte niivõrd ilusa kehaehituse ja kenade, kuigi jämedate näojoonte, vaid peaasjalikult tema kõrval istuva mehe pärast. See oli pikk, laiaõlgne, võimsa rinna ja kitsaste puusadega kahekümne viie aastane noormees nii pika habemega, et paistis selle taga justkui redus olevat. Tema pikkus ulatus kolm tolli üle kuue jala. Tema kehaehitus, liigutused ja kogu käitumisviis kõnelesid sellest, et siin oli tegu elukutselise jõumehega.

Mees ja naine jutlesid vaikselt, kusjuures jutuajamine läks aeg-ajalt üle tuliseks vaidluseks.

13

„Kinnitan teile," lausus mees, „et ma ei näe ühtegi põhjust, miks peaksime vajama teisi. Mispärast peaksime nendega jagama? Milleks jagada see kuueks, mis võiks jääda kahele?"

„Plaani õnnestumine nõuab raha," vastas naine, „kuid minul ja teil seda pole. Neil on raha ja nad on nõus meid rahaliselt toetama. Nad vajavad meid. Minul on informatsioon, teil välimus ja jõud. Nad otsisid teid kaks aastat, Esteban, ja nüüd, kus on teid leidnud, ei tahaks ma olla teie asemel, kui teil tuleks mõte nad reeta. Nad lihtsalt lõikavad teil kõri läbi, kui leiavad, et saavad hakkama teie abita, eriti nüüd, kui teate nende plaane. Ent püüda kogu noosi endale kahmata..." Naine kehitas õlgu. „Ei, mu kallis, elu on mulle liiga armas, et sellisest avantüürist osa võtta..."

„Aga ma ütlen teile, Flora, et nad tallavad anda meile vähem, kui väärime. Teie käes on kogu informatsioon, mina võtan enda peale kogu riski — miks peaksime siis saama teistega võrdse osa?"

„Rääkige nendega ise, Esteban," kostis naine taas õlgu kehitades. „Ent võtke kuulda minu nõu: kui kõigest teada saate, jääte rahule. Ilma minu informatsioonita ei suuda nad midagi teha, pealegi leidsin teid ja lülitasin sellesse ettevõtmisse, kuid ka mina ei nõua kuigi palju, mind rahuldab täielikult kuuendik. Kinnitan, et kui te seda asja kihva ei keera, jätkub kuuendikust teile elupäevade lõpuni."

Kuid paistis, et see jutt meest ei veennud, ja noorel naisel tekkis tunne, et ta ei uskunud ainsatki öeldud sõna. Ta tundis meest väga vähe ja nägi teda isiklikult alles teist korda pärast kummalist tutvumist. Nimelt oli naine paar kuud tagasi märganud teda Londonis kinoekraanil, kus mees mängis filmis teisejärgulist rooma leegionäri osa. Flora Hawkesi tähelepanu ei köitnud sugugi mitte mehe näitlejameisterlikkus, vaid üksnes tema aukartustäratav kasv ja suurepärane muskulatuur. Juba kaks aastat oli ta oma kaasosalistega otsinud just seda tüüpi meest nagu Esteban Miranda. Näitlejat leida polnudki nii lihtne, kuid pärast kuu aega kestnud visa otsimist avastas Flora Estebani ühes Londoni kõrvalises kinostuudios. Tutvuse sobitamiseks ei vajanud Flora Hawkes midagi peale ilusate silmade. Nüüd ootas ta tutvuse arenemist soojemaks sõpruseks, et avaldada selle toeline eesmärk.

Flora tegi kohe kindlaks, et Miranda oli hispaanlane ja nähtavasti heast perekonnast, kuid oma eesmärgi saavutamisel vahendeid mittevaliv. Kui Flora Hawkes pani talle ette osaleda kahtlases avantüüris, mille ta ise oma nelja kaasosalisega kavandanud oli, nõustus mees otsekohe. Tema põhimõttelagedust teades otsustas naine tegutseda äärmise ettevaatlikkusega, et Esteban ei saaks üksinda hakata kavandatut teoks tegema. Kõige

tähtsamat saladust hoidis Flora aga enda teada, usaldamata seda kellelegi oma neljast kaaslasest.

Nad istusid mõnda aega sõnatult, mängides tühjaks joodud veiniklaasidega. Ootamatult vaatas naine oma vestluskaaslasele otsa ja luges viimase ilmekast pilgust midagi seesugust, mida isegi väiksemate

14

elukogemustega õrnema soo esindaja kui Flora Hawkes vallimägi vaevata oleks suutnud tõlgitseda.

„Võite mind panna tegema kõike, mida iganes soovite, Flora," ütles mees, „sest kui olete minuga, unustan ma kulla ja mõtlen vaid sellest tasust, mida te alati keelate mulle andmast, aga mille ma siiski kord saavutan."

„Armastus ja äri ei sobi kokku," vastas naine. „Oodake, kuni meie ettevõtmine õnnestub, Esteban, ja siis võite rääkida mulle armastusest."

„Te ei armasta mind," sosistas lõunamaalane kirglikult. „Ma tean, ma nägin... Kõik teie kaasosalised armastavad teid ja sellepärast vihkan ma neid. Kui teaksin, et armastate neist ühte, rebiksin tal südame seest. Mõnikord arvan, et esialgu armastasite ühte, siis teist... Olete nendega liiga familiaarne, Flora. Nägin, kuidas John Peebles surus teie kätt, arvates teid üksi olevat, ja Dick Throckiga tantsides hoiab ta teid nii lähedal, et te ei tantsi, vaid embate teineteist. Pidage meeles, Flora, et see mulle ei meeldi. Ühel ilusal päeval unustan ma kulla ja siis võib juhtuda, et pole enam kellegagi jagada neid kullakange, mis ma Aafrikast toon. Bluber ja Kraski mähitavad teid kõiges ja Kraski võib koguni kõige ohtlikum olla, sest ta on ilus mees, kurat võtaks, ja mulle ei meeldi sugugi, et te teda salamahti vasikavaimustusega piilute."

Tüdruku silmad välgatasid kurjalt. Pallase käeliigutusega sundis ta Estbani vaikima.

„Mis see teisse puutub, senjoor Miranda, keda endale sõbraks valin, kuidas nendega käitun või kuidas nemad mind kohtlevad? Tahan, et mõistaksite: tunnen neid mehi üle kahe aasta, teid aga vaevalt paar nädalat. Ja kui kellelgi neist oleks õigus mulle käitumist dikteerida — tänu jumalale, et seda õigust pole kellelgi —, siis igatahes ühel neist ja mitte teil."

Hispaanlase silmades süttis meeletu viha.

„Seda ma arvasingi!" hüüdis ta. „Te armastate ühte neist." Ta kergitas end ja kummardus ähvardavalt Florale lähemale. „Laske mul ta vaid leida ja ma rebin ta tükkideks!"

Ta sasis sõrmedega oma pikki musti juukseid, mis turritasid nüüd vihase lõvi lakana. Silmad pildusid tuld, mis pani Flora südame värisema. Ajuti näis mees hullumeelne ja tüdruk arvas, et teda ei tohi õrritada, vaid tuleb hoopis rahustada ja lootust sisendada.

„Nonoh, Esteban," sosistas ta teeseldud õrnusega, „ei tasu end asja ees teist taga sellisesse seisundisse viia. Ma ei öelnud ju, et armastan neist ühte, samuti pole ma öelnud, et ma teid ei armasta. Ma pole lihtsalt harjunud sellise tunneteväljendamisega. Elik meeldib see teie hispaania senjoriitadele, mina olen inglise neiu ja kui te mind armastate, siis käituge nii nagu armunud inglane."

„Te ei öelnud, et armastate neist ühte, kuid ei kinnitanud ka seda, et kedagi neist ei armasta. Öelge, Flora, kes see on, keda armastate?"

Ta silmad välkusid ikka veel ja võimas keha värises tagasihoitud kirest.

15

„Ma ei armasta neist kedagi, Esteban," vastas Flora, „samuti ka teid mitte. Kuigi..." ta vakatas viivuks. „Võiksin teid armastada, nagu ma ühtegi inimest veel pole armastanud, kuid mitte enne, kui oleme sealt tagasi jõudnud ja võime vabalt elada kus ja kuidas soovime... Aga isegi sel juhul ei luba ma seda kindlalt."

„Parem oleks, kui lubaksite," tähendas hispaanlane mornilt, kuid märksa rahulikumalt. „Oleks parem, Flora, sest sinu armastuseta on kuld mulle paljas õhk."

„Tasem," hoiatas tüdruk lõunamaalast, „nad tulevad. Ongi viimane aeg, nad hilinesid tervelt pool tundi."

Esteban tõstis pea ja mõlemad jälgisid uurival pilgul restorani sisenenud nelja mehe lähenemist. Kaks neist olid tõenäoliselt inglased — suured tugevad poksija välimusega mehed (kes nad tegelikult olidki); kolmas, Adolf Bluber, oli lühike paks saksa juut ümmarguse punase näo ja härjakaelaga; viimane oli seltskonna noorim liige ja ühtlasi kõige ilusam. Tema sile valge nahk ja suurte mustade silmadega meeldiv nägu võisid juba iseenesest õigustada Miranda armukadedust, kuid neile lisandusid veel kastanpruunid lokkis juuksed, kreeka jumala figuur ja vene tantsija liikumisilu. Elukutselt oligi Karl Kraski tantsija.

Neiu tervitas sõbralikult kõiki nelja, kuna hispaanlane piirdus vaevu märgatava uhke noogutusega. Toodi toolid ja seltskond võttis istet

„Õlut!" hüüdis Peebles lauale põrutades, et äratada kelneri tähelepanu, „Tooge meile õlut!"

Tellimus leidis üksmeelse heakskiidu. Õlle ootel räägiti kõrvalistest asjadest: ilmast, asjaoludest, mis neid kinni olid pidanud, igapäeva-sündmustest. Jutuajamise jooksul istus Esteban süngelt vaikivana, kuid siis saabus kelner õllega ja nad jõid Fkira terviseks, nagu see kõigil nende kohtumistel kombeks oli saanud.

„Noh!" hüüdis Peebles oma hiiglasuure rusikaga lauale põrutades. „Kõik on koos, Flõra! Meil on kõik olemas: plaanid, raita, senjoor Miranda, ja nüüd, kallis, oleme valmis vastu võtma seda, mis on sinul."

„Palju teil raha on?" küsis Flora. „Seda läheb vaja rohkesti ja kui teil ei jätku, pole mingit mõtet teele asuda."

Peebles pöördus Bluberi poole.

„Seal on meie varalaegas," lausus ta töntsi sõrmega mehele osutades. „See neetud saksa teevorst ütleb sulle, palju meil sularaha on."

Bluber naeratas mesimagusalt ja hõõrus lihavaid käsi.

„Noh, miss Flora," lausus ta, „mis te arvate, palju meil vaja läheb?"

„Vähemalt kaks tuhat naela," vastas neiu kähku.

„Jumal hoidku!" hädaldas Bluber. „Kaks tuhat naela — see on ju hunnik raha! Oi-oi!"

Tüdruk liigutas end rahulolematult.

„Olen teile algusest peale rääkinud, et ei taita tegemist teha käputäie tüütute ihnuskoidega. Kui teil pole vajalikku rahasummat, ei anna

16

ma teile kaarti ega täpseid orientiire. Ilma nendeta ei leia te iialgi seda peidupaika, kus on rohkem kulda kui kulub selle saare äraostmiseks. Võite minna ja kulutada oma raha nagu heaks arvate, aga enne kui ma ei näe kahte tuhandet naela, ei anna ma teile teavet, mis võib teid teha maailma kõige rikkamateks inimesteks."

„Ihnuskoil on paun raita täis," urises Throck. „Ei saa aru, miks ta veel punnib."

„Ta ei saa teisiti," nähvas venelane. „Tema rahval on selline iseloom. Bluber tingiks isegi kosjakontori ametnikuga, kui ta kord abielluda kavatseks."

„Õige," ohkas Bluber. „Kuid miks peaksime kulutama rohkem raha, kui vaja? Kui kõik võib saada tuhande eest, milleks siis kahte tuhandet nõuda?"

„Ülearust me ei kuluta, ärge kartke," nähvas tüdruk. „Kui piisab tuhandest, saame sellega hakkama. Aga ettenägemata kuludeks peab meil olema kaks tuhat, sest selle järgi, mida "ma seal maal nägin, võivad meid varitseda igasugused ootamatused."

„Oi-oi!" oigas Bluber.

„Tal on see raha," sõnas Peebles. „Kõik on korras, asume asja juurde."

„Ehk ongi tal raha," kostis tüdruk, „aga tahaksin seda enne näha."

„Kas arvate, et kannan raha kaasas?" hüüdis Bluber.

„Kas sa siis ei või uskuda meie sõna?" mõmises Throck.

„Ja kes seda minult küsib?" naeris Flora kaasosalisele näkku. «Viimane sulikamp! Ma rahuldun siiski Karli sõnaga. Kui ta kinnitab, et raha on nõutud summana koos ekspeditsiooni kulude katteks, siis usun ma teda."

Peebles ja Throck nihelesid vihaselt toolil, Miranda silmad aga ahenesid kaheks kitsaks julmaks piluks, mis olid suunatud venelasele. Bluber ei tundnud end üldse solvatuna: mida rohkem teda tögati, seda enam näis see talle meeldivat. Inimese vastu, kes teda tähelepanu ja lugupidamisega kohtles, muutus ta peagi äärmiselt ülbeks; ta suudles alati ainult seda kätt, mis teda lõi. Üksnes Kraski näole ilmus rahulolev naeratus, mis hispaanlase soontes vere keema pani.

„Rahune, Flora," ütles venelane. „Bluberil on raha. Me kõik maksime oma osa sisse. Määrasime ta laekahoidjaks, sest ta pigem kärvab, kui liigse penni tuulde laseb. Kavatseme lahkuda Londonist paarikaupa ja võimalikult kähku, et mitte tähelepanu äratada."

Kraski võttis taskust kaardi ja laotas lauale. Sõrmega näitas ta punkti, mis oli tähistatud x-iga.

„Siin me kohtume ja organiseerime ekspeditsiooni. Esimestena sõidavad Bluber ja Miranda, seejärel Peebles ja Throck. Selleks ajaks, kui me Floraga pärale jõuame, peab kõik kiireks sisemaale liikumiseks valmis olema. Seal lööme üles baaslaagri, kaugel harilikest teedest ja võimalikult lähedal meie eesmärgile. Kuni te meid Floraga järele ootate,

17

võib Miranda hoolitseda oma vurrude ja paruka eest ning täiustada näitlejameisterlikkust. Arvatavasti on ta aru saanud, keda mängima peab, ja tuleb oma ülesandega toime. Et tal on vaja petta üksnes rumalaid pärismaalasi ja metsloomi, siis loodan, et selleks tal annet jätkub, kuid igaks juhuks võib siiski treenida"

Kraski viimastest sõnadest kõlanud sarkasm tegi hispaanlase maruvihaseks. Ta mõõtis oma arvatavat võistlejat metsikute pilkudega.

„Sain ma õigesti aru," küsis ta suurivaevu pöörast viha maha surudes, „et teie ja miss Hawkes reisite kahekesi punkti x?"

Just nimelt," vastas venelane, „kui su mõistus seda jagab." -

Hispaanlane tõusis püsti ja kallutas end üle laua ähvardavalt Kraski poole. Estebani kõrval istuv tüdruk haaras tal kuuest.

Jätke järele!" karjatas ta, püüdes hispaanlast toolile tagasi tõmmata „Te muudkui tülitsete omavahel ja ma olen sellest tüdinenud. Kui veel midagi juhtub, saadan teid kus seda ja teist ja otsin ekspeditsiooni jaoks soliidsemad kaaslased."

Jah, muidugi, aitab sellest, kurat võtaks!" hüüdis Peebles südametäiega.

Johnil on õigus," kõmistas Throck sügava bassihäälega, „ja ka Flo-ral on õigus. Ja kui te järele ei jäta, siis löön mõlemal näo üles, te igavesed kõrtsivennad!"

Ta vaatas ähvardaval pilgul Kraskit ja Mirandat.

„Aitab nüüd küll!" tuli Bluber vahele. „Suruge teineteisel kätt ja olge head sõbrad."

„Tõsi," kinnitas Peebles, „see on õige jutt. Anna talle oma käsi, Es-teban. Tule, Karl, leppige ära. Me ei saa ju alustada tööd, kui olete teineteise kõri kallal."

Venelane tundis, et tema koht Flora südames on kindel, ja sirutas suuremeelselt hispaanlasele käe. Esteban kõhkles.

„Võta end käsile," mõmises Throck, „see tähendab, anna käsi, kurat võtaks. Kui ei taha, keri sinna, kust tulid, ole asenäitleja, vehi papist mõõgaga ja tõmba koomale püksirihma, kuni sa ennast selle külge ära ei poo."

Hispaanlase tusast nägu valgustas ühtäkki lahke ja meeldiv naeratus. Ta sirutas kiiresti käe ja surus südamlikult Kraski kätt.

„Andesta mulle," sõnas ta. „Ma vististi ägestusin, aga mul pole midagi teie vastu. Miss Hawkesil on õigus, peame kõik olema sõbrad, muidu ei saavuta me midagi. Siin on selle peale mu käsi, Kraski; mis minusse puutub, teen selleks kõik."

„Hüva," lausus Kraski, „andesta ka sina mulle, kui sind solvasin."

Kuid venelane unustas, et Esteban Miranda oli näitleja, ja oleks ta pilk küündinud hispaanlase hinge sügavusse, oleks ta hirm olnud suur.

„Nüüd, kus me kõik head sõbrad oleme," lausus Bluber käsi hõõrudes, „võiksime asuda asja juurde."

„Anna mulle pliiats, Karl," ütles Flora. Selle saanud, otsis ta kaar-

18

dil koha, mille tähistas x-iga. Siis tõmbas pliiatsiga joone teise punkti juurde ja tegi selle ümber väikese sõõri. See on O," ütles ta. „Kui sinna jõuame, saate lõplikud instruktsioonid, kuid mitte varem." Bluber lõi käed kokku.

„Oi, miss Flora, kas arvate, et viskame kaks tuhat naela tuulde ainult selleks, et osta põrsast kotis? Oi-oi!"

„Just nimelt!" möirgas John Peebles rusikaga vastu lauda põrutades.

Tüdruk tõusis ükskõikselt ja tülpinult püsti.

„Mis siis ikka, teie oma asi," ütles ta õlgu kehitades. „Kui olete nii otsustanud, võime igaüks ise kanti jalga lasta."

„Oodake, oodake ometi, miss Flora," hüüdis Bluber ärevalt jalule karates. „Ärge ilmaaegu pahandage! Kuid saage ka meist aru. Kaks tuhat naela — see on suur raha ja meie pole tuuletallajad, vaid ärimehed. Me ei või ju seda raha tuulde loopida midagi vastu saamata."

„Ma ei nõuagi, et te raha tuulde loobiksite, ilma et midagi vastu saaksite," vastas tüdruk järsult, „aga me peame üksteist selles asjas usaldama ja eriti peate usaldama mind! Kui ma teile kõik teada annan, ei takista teid miski üksinda marjamaale minemast ja mind karjamaale jätmast. Mina aga ei lase sellel sündida"

„Me pole ju petised, miss Flora," jätkas Bluber. „Meil pole mõtteski olnud teid petta."

„Kuid te pole ka inglid," pareeris tüdruk. „Kes ennast hoiab, seda hoiab ka jumal. Kui täitate seda asja lõpuni viia, peate kõrvalekaldumatult järgima minu juhtnööre. Teen kõik lõpuni kaasa ja kannan ise hoolt, et ma jagamisel oma osast ilma ei jääks. Siiani uskusite mu sõna. Uskusite, et mul on tähtsat informatsiooni ja nüüd peate kas lõpuni uskuma või heaga lahku minema Mis mõte oleks, mul teiega jagada džungli raskusi ja kannatusi, kui meil poleks nii palju võita? Ma pole ka niisugune tobuke, et mitte mõista, mis mul sellisel juhul teiesugus-telt bandiitidelt oodata on. Kuni saladus on minu valduses, kaitsete ja hoiate mind, ja see on minu turvalisuse pant. Kuidas te siis nüüd otsustate? Jah või ei?"

„Hüva, John, mis sina arvad? Ja Dick?" küsis Bluber kahe endise profipoksija poole pöördudes. „Karl jagab muidugi Flora arvamust..."

„Vajugu ma maa alla, kui olen elus kedagi usaldanud," mõmises Throck. „Nüüd paistab, et oleme sunnitud Florat usaldama."

„Aga kuula, tüdruk," hoiatas John Peebles, „kui sa lubad meile kullavihma ja kavatsed petta..." ja ta puudutas käega tähendusrikkalt oma kõri.

„Mõistan, John," naeratas neiu. „Tean, et tapad kahe naela pärast niisama kähku kui kahe tuhande pärast. Kas olete nüüd kõik nõus minu plaaniga? Ka sina, Karl?"

Venelane noogutas.

„Mis on vastuvõetav teistele, sobib ka minule."

19

IV. Millest rääkisid jäljed

Kui Jad-bal-ja, Kuldlõvi, kaheaastaseks sai, oli ta kahtlemata kõige toredam lõvi, keda Greystoke'id iganes näinud olid. Suuruse poolest lõi ta üle kõik isalõvid, tema kehaehitus oli suurepärane. Kuninglik pea ja suur must lakk andsid talle täiskasvanud lõvi välimuse, mõistuselt ületas ta aga kõiki oma metsikuid džunglikaaslasi.

Jad-bal-ja oli uhkuse ja rõõmu allikas ahvinimesele, kes tänu visale treenimisele ja suurele kannatlikkusele oli saavutanud hämmastavaid tulemusi. Lõvi ei maganud enam oma isanda voodi kõrval, vaid farmi õuel tugevas puuris, mille Tarzan talle ehitada oli lasknud. Ahv-inimene teadis, et iga lõvi jääb kasvatusest hoolimata julmaks kiskjaks.

Esimese aasta võis ta vabalt liikuda nii majas kui ümbruskonnas, hiljem ainult Tarzani saatel. Sageli võis neid näita lagendikule või džunglisse koos jahile minemas. Teatud mõttes oli lõvi taltsas, ta kuuletus nii Jane'iie kui Korakile ja kumbki neist ei kartnud teda, kuid kõige rohkem kiindus Jad-bal-ja ahvinimesse. Tarzani mustanahalised töölised jättis ta raitule, ka ei tülitanud ta enam kordagi koduloomi ja -linde, pärast seda, kui talle juba varajases nooruses tehti selgeks, milline karistus ootab kanakuutidesse ja loomalautadesse tungimise eest. Asjaolul, et lõvil ei lastud kunagi nälgida, oli kahtlemata otsustav osa pudulojuste säilimisel farmis.

Inimene ja kiskja näisid teineteist suurepäraselt mõistvat. Vaevalt sai lõvi aru kõigest, mis Tarzan talle ütles, kuid kergus, millega loom tabas öeldu tuuma, oli imetlusväärne. Sõnakuulelikkus, mis kujunes välja kahest komponendist — lõvipoja kiindumusest ja Tarzani rangusest —, muutus täiskasvanud lõvil juba harjumuseks. Tarzani käsu peale läks ta võrdlemisi kaugele jahile ja tõi kaasa antiloobi või sebra, asetades oma saagi isanda jalge ette, ilma etf>leks kordagi proovinud selle liita maitsta. Ta tõi isegi elus loomi, tegemata neile viga.

Niisugune oli sirs Kuldlõvi, kes. käis džunglis ringi koos oma mets-jumalaga sarnaneva isandaga.

Sel ajal hakkasid farmis levima ärevad kuuldused suurest röövsal-gast, kes tegutses edelas: kuuldused elevandijahist, omakauplemisest, tapmisest ja piinamisest. Seik Amor Ben Khatouri ajast saadik polnud säärased jutud Tarzani džungli rahu rikkunud. Tuli kuuldavale ka teisi lugusid, mis sundisid ahvinimest kulmu kortsutama ja. mõttesse jääma. Möödus terve kuu ja jutud vaibusid iseenesest.

Sõda oli Greystoke'ide majanduse täielikult laostanud. Tarzan oli peaaegu kogu raita andnud liitlastele võidu heaks ja see vähene, mis üle jäi, kulus farmi taastamiseks.

„Näib nii, Jane," ütles Tarzan kord õhtul oma naisele, „et on hädavajalik ette võtta veel üks külaskäik Opari."

„Kardan sellele isegi mõelda," vastas leedi Jane. „Sa suutsid küll kahel korral pääseda sellest õudsest linnast, ehkki vaevu elusana. Kol-

20

mandal korral võib õnn sulle selja pöörata. John, meil on kõike piisavalt, et elada rahus ja külluses. Milleks siis veel kord riskida?"

„Enam pole mingit riski, Jane," kinnitas ahvinimene. „Eelmisel korral sai mulle jälile Werper, kuid maavärinaga polnud tal vähimatki pistmist. Siis oli mul tõepoolest surm suu ääres, kuid on vähe usutav, et sellised asjaolud taas kokku satuksid."

„Ega sa üksi lähe, John?" päris naine. „Võtad Koraki kaasa?"

„Ei," väitis ahvinimene, „ma ei võta teda. Ta jääb sinu juurde, sest minu pikaajaline äraolek võib kujuneda sulle ohtlikumaks kui mulle endale. Võtan kaasa viiskümmend wazirit kullakandjateks ja me toome nii palju kulda, et sellest jätkub pikemaks ajaks."

„Aga Jad-bal-ja?" küsis Jane. „Kas tema võtad ühes?"

„Ei, tal on parem siia jääda. Korak hoolitseb tema eest ja võtab aegajalt jahile kaasa. Ma rändan kergelt ja kiirelt ning see teekond võib teda väsitada — lõvidele ei meeldi kuum päike. Et liigume peamiselt päeval, siis arvan, et Jad-bal-ja ei suuda kuigi kaua vastu pidada."

Nii juhtuski, et Ahvide Tarzan alustas kolmandat korda pikka teekonda Öpari linna poole. Tema taga sammus viiskümmend hiiglast — waziri suguharust valitud sõdurit, kes allusid täielikult Tarzanile. Elumaja rõdul seisid Jane ja Korak ning lehvitasid hüvastijätuks, kuna mõisa õuest kostis Jad-bal-ja kohutav möirgamine. Numa hääl saatis neid künkliku lagendikuni ja vaibus siis, neelatuna kaugusest.

Tarzani salga liikumiskiirus sõltus sellest, kui ruttu suutis käia kõige aeglasem neeger. Opari eraldas ahvinimese farmist kahekümne viie päevane teekond. Tagasiteel pidid nad aga kandma raskeid kullakan-ge, mis aeglustas tunduvalt edasijõudmist. Seda kõike arvestades määras Tarzan Opari .ekspeditsiooniks kaks kuud.

Suurem osa teest läbiti võrdlemisi lühikese ajaga, sest tema vilunud sõduritest koosnev safari liikus edasi kiiresti. Sõduritel polnud vaja kanda toiduaineid, sest nad olid kõik jahimehed ja ümbruses leidus rohkesti ulukeid. Neil ei tarvitsenud tassida ka valgete küttide kogukaid kandameid.

Džungel andis öömaja, kuna odad, nooled ning suure valge pealiku kavalus ja tarkus ei jätnud neid kunagi tühja kõhuga. Kuid mustanahalised sõdurid pidurdasid Tarzani edasiliikumist. Üksinda oleks ta vahemaa Oparini läbinud mõne päevaga, sest olles otsustanud lisada kiirust, ta tegelikult lendas läbi džungli, hoolimata öö- või päevaajast ja tundmata väsimust.

Teekonna algusest oli möödunud ligi kolm nädalat. Toidu otsinguil salgast kaugele ette jõudnud, sattus Tarzan täiesti ootamatult põder Bara laibale. Sulgedega varustatud nool

oli läbistanud looma külje. Oli ilmne, et põder sai haavata selle koha lähedal ja varises alles siin surnult maha, sest noole asend näitas, et haav ei saanud põhjustada silmapilkset surma. Kuid kõige rohkem hämmastas ahvinimest noole kuju. See täitis teda samasuguse imestusega, nagu oleksid meid üllatanud

21

täies lahingurüüs svaasi sõdurid kusagil Broadwayl või Strandil. Sellise noole võis osta mis tahes sporditarvete ärist mis tahes suurlinnas. Nende nooltega harjutasid vibulaskurid staadionidel ja linnaäärsetes parkides. Ei saanud olla midagi kohatumat kui see rumal mänguriist metsiku Aafrika südames. Kuid Bara korjus tunnistas, et see oli oma töö teinud.

Leid äratas Tarzanis huvi ja ühtaegu ka põlise džunglielaniku valvsust. Et ellu jääda, peab džunglit põhjalikult tundma, samuti ei tohi kahe silma vahele jätta midagi kummalist või tavatut, proovimata leida sellele seletust. Seepärast hakkas Tarzan uurima Bara jälgi, et selgitada, kes ta surmas. Verised jäljed paistsid maapinnal selgesti silma ja ahvinimene imestas, miks kütt oma saaki ei jälitanud ega kaasa viinud. Bara korjus vedeles praegusel kohal eelmisest päevast saadik, seega oleks kütt saanud vabalt kasutada tema liha. Tarzan leidis, et Bara oli tulnud õige kaugelt. Alles päikeseloojangul jõudis ahvinimene küti jälgedele. Need rabasid teda samuti kui varem leitud nool. Tarzan uuris jälgi hoolega, kummardus nende kohale ja isegi haistis neid. Nii kummaline ja võimatu kui see ka polnud, kuulusid paljaste jalgade jäljed valgele inimesele — suurele valgele mehele, kes arvatavasti oli Tarza-niga ühte kasvu. Saladusliku tundmatu jälgede kohal seistes hõõrus Kala kasupoeg kimbatuses oma kõrget laupa, suutmata leida vastust küsimustele.

Kes võis olla see alasti valge mees, kes tappis Tarzani valdustes Tarzani kaitse all olevaid loomi ja tegi seda Aafrika südames vibu-sportlase ilusa poleeritud noolega? Seda oli raske uskuda, kuid ühtäkki meenus Tarzanile nädalate eest kuuldud ähmane kumu. Otsustanud iga hinna eest saladuse jälile saada, hakkas ta liikuma mööda valge inimese jälgi. See oli kummaline jälg: Aumärgita, kindluseta, džung-lis ekslev, mis ei võinud kuuluda kogenud kütile. Aga enne kui ahvinimene mõistatust-lahendada suutis, saabus öö. See oli kottpime. Tarzan otsustas waziride laagrisse naasta, selgitamata põhjust, miks viibis siin tundmatu, kes oli endast maha jätnud noole ja kummalised jäljed.

Tarzan teadis, et wazirid ootavad liha, ega tahtnud nende ootusi petta, kuid hoomas, et ta polnud ainuke lihasööja, kes sel hetkel džung-lis jahti pidas. Sellest andis märku lõvi köhiv urisemine kusagil läheduses. Peagi möiratas kaugemal teine lõvi. Kuid mis oli Ahvide Tar-zanil sellega asja, et ta polnud jahil üksi? Lugematuid kordi oli ta astunud võitlusse teiste jahilistega, küll kahe-, küll neljajalgsetega, ning tänu oma jõule, julgusele ja osavusele alati väljunud võitjana.

Ka nüüd kiskus ta saagi ära otse märatseva lõvi nina alt. See oli rammus antiloop, keda Numa oli juba omaks pidanud. Heitnud saagi õlale, hüppas Tarzan kergelt alumistele puuokstele, naeris hämmingus Numale näkku ja kadus hääletult ööpimedusse.

Vallimägi raskuseta leidis ta näljaste waziride laagri. Sõdurid olid teda rahulikult oodanud. Nende usk oma isandasse oli nii suur, et nad

22

ei kahelnud hetkegi tema naasmises värske lihaga.

Varahommikul jätkati teekonda Opari. Wazirid said käsu liikuda otsesuunas. Tarzan ise põikas kõrvale, et lõpetada eelmisel ööl katkestatud uurimine. Ta võttis uuesti üles

tundmatu jälje, ei jõudnud aga kuigi kaugele, kui leidis uue selge märgi ohtliku võõra juuresolekust. Otse enda ees jalgrajal sattus Tarzan maas lebavale surnukehale. See oli hiigelahv, üks nendest antropoididest, kelle hulgas Tarzan oli üles kasvanud. Mangani karvases kõhus tolknes veel üks tsivilisatsiooni las-keriist. Ahvinimese silmad tõmbusid kitsaks piluks, ta nägu tumenes. Kes oli see lurjus, kes julges tungida ahvinimese põlisesse metsa ja surmas nii julmalt uite tema sugukonnakaaslase?

Džunglivalitseja kõrist pääses madal urin. Tsiviliseeritud välimus oli Tarzanil vaid õhuke kiht, mida ta kandis valgete hulgas viibides. See polnud enam inglise lord, kes silmitses oma karvase poolvenna laipa, vaid metsloom, kelle rinnas leegitseb alati kahtlus ja viha inimese vastu. Metsloom vaatas inimese halastamatut kätetööd. Tarzan ei tundnud temaga ühte verd tapja vastu midagi muud peale viha.

Teinud kindlaks, et jälg oli jäetud eelmisel päeval, ruttas Tarzan tapjat taga ajama. Mõttes kujutles ta juba julma tapastseeni, sest tundis hästi mangani iseloomujooni ja teadis, et keegi neist ei tunginud kallale esimesena, kui teda poleks provotseeritud.

Tarzan liikus vastutuult ja umbes pool tundi pärast antropoidi laiba leidmist tundis, et kusagil läheduses varjavad end tapetud mangani kaaslased. Tundes nende džungliasukate ujedust ja tagasihoidlikkust, liikus ta nüüd edasi suurima ettevaatusega, et nad ei põgeneks enne tema isiku tuvastamist. Ta polnud neid küll ammu näinud, kuid oli kindel, et nii mõnigi neist teda veel mäletab ja nende kaudu võib ta kehtestada sõbralikud suhted sugukonna ülejäänud liikmetega.

Tiheda alusmetsa tõttu valis Tarzan edasiliikumiseks keskmised oksad. Kiiresti ja kuulmatult paksu lehestikuga kaetud okstelt okstele hüpates jõudis ta peagi hiiglaslike antropoidide juurde. Neid oli salgas paarikümne ümber, kes kõik tegelesid metsalagendikul tõukude ja sitikate otsimisega, mis moodustasid suurema osa manganide menüüst.

Kerge naeratus vilksatas ahvinimese näol, kui ta, peatunud suurel oksal ja varjunud paksu lehestikku, jäi jälgima oma rahva tegevust. Iga suurte ahvide liigutus, iga samm elustas Tarzani mälus kaugeid lapse-põlveaastaid, mil ta emaahv Kala kaitse all koos Kerchaki sugukonnaga džunglis endale toitu otsis. Inimese käitumine võib muutuda, ahvid käituvad aga alati ühtemoodi — nii eile, täna kui ka homme.

Ta jälgis neid vaikselt mitu minutit. Kuidas nad rõõmustavad, kui ta lõpuks ära tunnevad! Ahvide Tarzanit tunti džunglis kui manganide sõpra ja kaitsjat. Kuid alguses võtavad nad ta vastu urisemise ja ähvardustega, uskumata oma silmi ja kõrvu. Tarzan astub neile lähemale, nad piiravad ta sisse, karvad turris ja kihvad paljastatud, et teda haista, ja alles siis tunnistavad vägevad karvased isased ta omaks. Siis

23

valdab neid kahtlemata mõneks minutiks suur ärevus, kuni nende tähelepanu ei köida uuesti mõni tõuk, linnumuna või langev leht, kutsudes jätkama endist tegevust. Temale vaadatakse siis nagu igale teisele sugukonna liikmele. Kuid enne peab igaüks teda haistma ja võibolla isegi puudutab oma võimsate käppadega.

Tarzan tõi kuuldavale sõbraliku tervituse. Ahvid tõstsid pead ja džunglivalitseja väljus paksust lehestikust ning ajas end täies pikkuses sirgu, et manganid võiksid teda hoolikamalt silmitseda.

„Olen Ahvide Tarzan," ütles ta, „suur jahimees, võimas võitleja ja manganide sõber. Tarzan tuleb oma rahva juurde kui sõber." Nende sõnadega laskus ta kergelt lagendiku muruvaibale.

Silmapilk puhkes paanika. Emaahvid kahmasid lapsed sülle ja tormasid hoiatuskisaga lagendiku vastasserva, isaahvid aga lähenesid külalisele turris karvade ja ähvardava lõrinaga.

„Mis on?" hüüdis Tarzan. „Kas te ei tunne mind ära? Olen Ahvide Tarzan, manganide sõber, Käia poeg ja Kerchaki suguharu kuningas!"

„Me tunneme sind," urises üks vana isane. „Nägime eile, kuidas sa tapsid Gobu. Käi minema, või tapame sinu."

„Ma ei tapnud Gobut," vastas ahvinimene. „Ma leidsin eile tema surnukeha ja hakkasin tapjat jälitama. Nii sattusingi teie juurde."

„Nägime sind," lausus teine isane. „Käi minema või me tapame sinu. Sa pole enam manganide sõber."

Tarzan kükitas maha ja kortsutas mõtlikult kulme. Nähtavasti uskusid ahvid tõepoolest, et olid näinud teda nende kaaslast tapmas.

Milles oli asi? Kuidas seda seletada? Kas suure valge mehe jäljed, mille järgi ta siia. oli tulnud, võisid sellele saladusele valgust heita? Voib-olla tähendasid need midagi rohkemat, kui Tarzan aimas? Tarzan ei osanud vastata. Ta tõstis silmad ja pöördus uuesti isaste poole.

„Mina Gobut ei tapnud," kinnitas ta. „Paljud teist tundsid mind kogu eluaja. Teate, et ma võiksin manganit tappa ainult ausas võitluses üks ühe vastu. Teate, et kõik ahvid džunglis on minu parimad sõbrad ja AJtvide Tarzan on parim manganide sõber. Kuidas võiksin tappa oma raliva liiget?"

«Teame ainult seda," vastas vana isane, „mida nägime oma silmaga. Sina tapsid Gobu, seepärast käi kohe minema, või me tapame su ära. Ahvide Tarzan on küll vägev võitleja, aga meid on rohkem ja me oleme tugevamad. Olen Paght, Paghti suguharu kuningas. Käi minema, kuni veel elus oled!"

Tarzan püüdis neile aru pähe panna, kuid ahvid ei tahtnud teda kauem kuulata — nii kindlalt uskusid nad, et just tema oli tapnud nende kaaslase Gobu. Ahvinimene ei hakanud oma õigust tõestama, sest kartis tüli puhkemist, mis võis lõppeda mõne isase surmaga; seepärast läks ta kurvalt eemale. Kuid seda suurem ori nüüd tema soov leida Gobu tapjat, et nõuda viimaselt vastust toimepandud kuritegude eest.

24

Tarzan liikus jälge mööda, kuni see ühines teiste inimeste jälgedega. Enamik neist oli paljasjalgsete mustade omad, kuid ta nägi ka valgete inimeste saapajälgi. Nende hulgas silmas ta naise või lapse jälgi — kelle omad need olid, seda ei suutnud ta täpselt kindlaks teha. Jäljed viisid kaljurüngaste poole, mis ümbritsesid Opari viljatut orgu.

Unustanud oma esialgse eesmärgi, valdas Tarzanit üksainus soov: pärida sissetungjjailt aru džunglis viibimise põhjuste üle ja karistada vääriliselt Gobu tapjat. Nüüd rühkis ahvinimene edasi mööda värskeid ja kaugele nähtavaid jälgi. Salkkond inimesi võis temast olla ainult poole päeva tee kaugusel, see aga tähendas, et arvatavasti nad juba lähenesid Opari orule, kui see üldse nende inimeste eesmärk oli.

Tarzan oli alati hoidnud suures saladuses Opari asukohta, Peale tema, Jane'i ja Koraki ei teadnud ükski valge inimene saladuslikust Oparist — vanade atlantide unustusehõlma vajunud linnast. Kuid siiski, mis muu peale aarete võis tuua need valged inimesed nii suure saatjate hulgaga metsikusse ja hädaohtlikku kõrbesse, mis piiras Opari igast küljest.

Need mõtted mõlkusid Tarzani peas, kuna ta Opari viival jalgrajal kiiresti edasi liikus. Juba pimenes, kuid jäljed olid nii värsked, et ahvinimene orienteerus kergesti lõhna järgi.

Ühtäkki nägi ta kauguses laagritulede kuma.

V. Salakaval jook

Pärast Tarzani lahkumist kulges elu farmis oma rada. Kord jalgsi, kord ratsa tegi Korak oma valdustele ringi peale, jälgides, kuidas tööd edenevad. Sageli saatis teda valge mõisavalitseja Jervis, aga kui nad ratsa sõitsid, ühines nendega tihtipeale ka Jane.

Korak talutas Kuldlõvi alati keti otsas, sest ta polnud kindel, kui suur on tema võim looma üle. Tarmangani poeg kartis, et Jad-bal-ja võib isanda äraolekul metsa põgeneda ja muutuda tavaliseks kiskjaks. Džunglis oleks selline lõvi olnud hädaohtlik igale inimesele. Inimeste hulgas üles kasvanud, ei tundnud ta nende ees vähimatki hirmu, nagu seda harilikult tunnevad kõik metsloomad. Pealegi oli ta harjunud toitu saama inimkuju kaelalt. Polnud vaja kuigi elavat fantaasiat, et ette kujutada, mis võib juhtuda, kui lõvi vabaneb rangetest kitsendustest ja hakkab džunglis ise endale toitu hankima.

See juhtus Tarzani äraoleku esimesel nädalal. Nairobist saabus vir-gats leedi Greystoke'ile saadetud telegrammiga. Selles teatati, et professor Porter on Londonis raskesti haigestunud. Jane ja Korak hakkasid nõu pidama. Tarzani tagasijõudmist võis oodata alles viie või kuue nädala pärast. Isegi kui talle virgats järele saata, oli see liiga pikk aeg. Jane võis hilineda ja oma isa elavate hulgast mitte enam leida. Seepärast otsustati aega viitmata teele asuda Korak pidi ema Nairobini saatma,

25

siis koju pöörduma ja isa tagasitulekuni kohapealsete asjadega tegelema.

Greystoke'ide mõisast Nairobini oli tükk maad. Korak polnud veel tagasi jõudnud, kui üks neegritest, kes pidi Jad-bal-ja puuri puhastama, jättis hooletusest puuri ukse lahti. Kuni neeger luuaga vehkides puuri põrandat pühkis, sammus Kuldlõvi edasi-tagasi. Nad olid vanad sõbrad ja waziri ei kartnud lõvi, seepärast pööras ta tihti Jad-bal-ja poole selja. Must mees töötas parajasti puuri kaugemas nurgas, kui Kuldlõvi ühtäkki ukse juures seisatas. Märganud, et uks oli paokil, tõstis ta tasakesi suure karvase käpa, tõukas ust — ja tee oli vaba. Kostis kolksatus, ja kui hirmunud neeger ümber pöördus, nägi ta oma hoolealust kergejalgselt puurist välja hüppamas.

„Seisa, Jad-bal-ja, seisa!" kriiskas hirmunud waziri, tormates lõvile järele, kuid see vaid lisas kiirust, lendas hooga üle aia ja kihutas metsa poole.

Neeger ajas teda taga, vehkides luuaga ja kisendades kõigest kõrist. Onnidest kargasid välja wazirid ja ühinesid tagaajajaga. Nad jooksid lõvile järele üle künkliku lagendiku, kuid niisama edukalt oleksid nad võinud püüda virvatulukesi. Põgenik ei hoolinud põrmugi nende palvetest ega ähvardustest. Teda kinni püüda oli võimatu. Nad nägid, kuidas suur kollane kogu lipsas nende eest metsa. Ehkki otsingud jätkusid hilise ööni, ei andnud need mingit tulemust. Neegrid pidid tühjalt koju tagasi pöörduma.

„Oo!" ägas õnnetu mustanahaline, kes oli süüdi Jad-bal-ja põgenemises. „Mida ütleb nüüd suur bwana! Mida ta minuga teeb, kui kuuleb, et Kuldlõvi põgenes minu süü tõttu?"

„Sind aetakse pikemaks ajaks farmist minema, Keewazi," seletas vana Muwiro. «Arvatavasti saadetakse lind kaugetele idapoolsetele karjamaadele, kus sulle pakub seltsi rohkesti lõvisid, tõsi küll, mitte nii sõbralikke kui Jad-bal-ja. Üldiselt oled sa ära teeninud palju karmima karistuse. Kui suure bwana süda poleks nii armuline oma mustade laste vastu ja kui ta sarnaneks teiste valgete bwanadega, keda vana Muwiro on näinud, siis nuheldaks sind piitsaga ja võib-olla pekstaks koguni surnuks."

„Olen sõdur ja waziri," vastas Keewazi. „Millise karistuse suur bwana ka ei määraks, võtan selle vastu kui mees."

***

Samal ööl lähenes Tarzan kummalise seltskonna laagrile. Ilma et nad oleksid ahvinimest märganud, jõudis ta neile järele ja peitis end laagri keskel kasvava suure puu lehestikku. Laagrit ümbritses okkaline boma ja valgustas mitu suurt lõket, kuhu mustad viskasid alatasa juurde uusi kuivi oksi suurest hunnikust, mis nähtavasti oli juba päeval kokku tassitud. Laagri keskel oli mitu telki ja ühe ees istus neli valget meest. Kaks punase näo ja härjakaelaga tursket selli olid nähtavas

26

ti alamast seisusest inglased. Kolmas näis olevat lühike ja paks saksa juut, neljas aga pikk sihvakas ilus noormees kastanpruunide lokkis juuste ja korrapäraste näojoontega. Kaks viimast said Tarzani erilise tähelepanu osaliseks. Nende riietus vastas ideaalselt troopika nõuetele — nii ideaalselt, nagu oleksid nad just praegu maha astunud kinoekraanilt, kus mängisid Aafrika džunglis vändatud seiklusfilmis. Ilmselt polnud noormees inglane ja Tarzan pidas teda slaavlaseks. Varsti pärast Tarzani saabumist tõusis ta püsti ja läks ühte telki, kust hakkas kostma vaikset jutukõminat Tarzan ei saanud sõnadest aru, kuid üks häältest tundus olevat naise oma. Kolm lõkke äärde jäänud meest jutlesid laisalt isekeskis. Ühtäkki kuuldus boma tagant lõvi möirgamist.

Läbilõikava karjatusega kargas hirmunud juut jalule. Ta tegi seda nii kähku, et näis õhku kerkivat. Tagasi astudes komistas ta pingi otsa ja kukkus tasakaalu kaotades selili.

Jumal hoidku, Adolf!" röögatas üks kambameestest. „Kui sa seda veel kord teed, keeran sul kaela kahekorra, kurat sind võtaks! Meid võidakse ju kuulda!"

„Vajugu ma siinsamas maa alla, kui see pole lõvi," pomises teine.

Juut ajas end aeglaselt jalule.

„Mein Gottl" hüüdis ta. „Mulle viirastus, et ta ronis juba üle aia. Annaks Jehoova, et pääseksin siit terve nahaga! Kogu Aafrika kulla eest ei tahaks ma veel kord läbi teha kõike, mis siin viimase kolme kuu jooksul nähtud on! Oi-oi, kui ma vaid mõtlen selle peale, käivad hirmujudinad üle selja, oi-oi! Lõvid ja leopardid, ninasarvikud ja jõehobud... Oi-oi!"

Tema kaaslased naersid.

„Dick ja mina rääkisime sulle algusest peale, et sa ei peaks sisemaale kippuma," sõnas üks neist.

„Kuid miks ma siis ostsin kõik need rõivad?" hädaldas sakslane. „Mein Gott! See ülikond läks mulle maksma tervelt; kakskümmend naela. Oleksin teadnud, mis meid siin ootab, poleks ma riietusele kulutanud üle ühe naela. Kakskümmend naela ülikonna peale välja visata — ning keegi ei näe seda peale lõvide ja neegrite!"

„Pealegi näed sa selles välja kui vanapagan ise!" torkas üks kaaslastest.

„Ja vaadake ometi," jätkas sakslane, „see on üleni määrdunud ja lõhki rebitud. Kuidas võisin ma teada, et niimoodi selle ülikonna ära rikun? Nägin Printsi teatris oma ihusilmaga, kuidas kangelane viibis Aafrikas kolm kuud täpselt samasuguses ülikonnas, pidas jahti lõvidele ja inimsööjatele ning kui tagasi tuli, polnud tal isegi rasvaplekki pükstel. Kuidas võisin ma siis teada, et Aafrika on nii must ja okkaline?"

Sel hetkel otsustas Tarzan puu otsast alla tulla. Ta laskus käratult otse seltskonna keskele heledasti põleva lõkke ette. Mõlemad inglased kargasid hämmastunult jalule, juut aga astus sammu tagasi, valmis iga

27

silmapilk plehku panema. Kuid heitnud pilgu ahvinimese kogule, rahunes ta ühtäkki, justkui oleks Tarzan olnud taevasaadik.

„Mein Gott, Esteban," kriiskas sakslane, „miks tulid sa nii kiiresti tagasi ja veel nii ekstravagantsel moel? Arvad, et meil pole närve?"

Tarzan oli vihane — villane nende nõmedate sissetungijate peale, kes olid tulnud omavoliliselt tema maa-alale, kus valitses kord ja rahu. Kui Tarzan oli vihane, siis lõi tema laubal punetama suur arm. See oli jäänud kohtumisest gorilla Bolganiga päeval, mil ta väikese poisina astus hiiglasliku loomaga võitlusse elu ja sunna peale ning sai esimest korda tunda isalt päritud jahinoa väärtust. See nuga asetas väikese ja küllaltki nõrga tarmangani ühele pulgale vägevate džunglikiskjatega.

Ahvinimese hallid silmad ahenesid kitsaks piluks ja külmal karmil häälel kõnetas ta võõraid.

„Kes te olete?" päris ta. „Kuidas julgesite tungida waziride maale ilma džungli isanda Tarzani loata?"

„Mis loba sa ajad, Esteban?" imestas üks inglastest. „Mis kuradi pärast sa nii ruttu ja üksi tagasi tulid? Kus on su kandjad? Ja kuld?" Mõnda aega silmitses ahvinimene sõnatult rääkijat. „Olen Ahvide Tarzan," lausus ta siis. „Ma ei saa aru, millest te räägite. Tean vaid, et vajan meest, kes tappis suure ahvi Gobu ja ilma minu loata põder Bara."

„Oo, pagana pihta!" kaotas teine inglane kannatuse. „Pea lõuad, Esteban. Kui arvasid heaks naljatada, siis võta teadmiseks, et meile säärased naljad ei meeldi. Oleme siin, ja asi ants."

Telgis, kuhu Tarzan oli näinud sisenevat neljandat meest, vakatas äkki naine, kes oli seni venelasega elavalt vestelnud, ja osutas oma kaaslase kätt puudutades hirmunult ahvinimese suure alasti kogu poole, mis paistis selgesti lõkketule valgel. *

Jumala pärast, Karl," sosistas ta väriseva häälega, „vaata ometi!" „Mis on, Flora?" imestas mees. „Näen vaid Estebani." „See pole Esteban," sosistas tüdruk. „See on lord Greystoke ise — Ahvide Tarzan!"

„Oled hull, Flora!" hüüatas mees. „See on võimatu." «Muidugi on see tema," kinnitas Flora „Arvad, et ma teda ei tunne? Ma ju teenisin aastaid tema" linnamajas ja nägin teda päevast päeva. Arvad sa tõesti, et ma Ahvide Tarzanit ära ei tunne? Vaata armi tema otsaesisel, ma tean, kuidas ta selle sai. Kui Tarzan vihastab, muutub arm punaseks. Olen seda varem palju kordi näinud. Vaata, praegu on arm punane, tähendab, Ahvide Tarzan on vihane."

Hüva, oletame, et ta on Ahvide Tarzan... Mida ta võib meile teha?" „Sa ei tunne teda," vastas neiu. „Sa isegi ei aima, kui suur on tema võim siin džunglis. Tema kätes on kõigi metsaasukate, nii loomade kui wimeste elu. Kui ta teaks meie kavatsusi, ei jõuaks ükski meist elusalt rannikule tagasi. Ja asjaolu, et ta siin viibib, paneb mind oletama et ta aimab meie plaane. Kui see nii on, siis aidaku meid jumal, kui mitte...

28

kui mitte..."

„Mis kui mitte?" nõudis mees. Tüdruk jäi silmapilguks mõttesse.

„On vaid üks väljapääs," lausus ta viimaks. „Meie ei või teda tappa. Kui tema metsikud wazirid sellest teada saavad, ei päästa meid miski. Kuid me rabeleme välja, kui tegutseme otsustavalt ja kärmesti." Seda öeldes soris ta pisut oma käekotis, võttis sealt sogase vedelikuga täidetud väikese pudeli ja ulatas mehele. „Mine välja ja tee temaga juttu,"

ütles Flora. „Proovi temaga sõbruneda. Räägi, mis pähe tuleb, ja luba ükskõik mida, aga aja asja nii, et saaksid talle kohvi pakkuda. Ta ei joo veini ega üldse mingisuguseid alkohoolseid jooke, kuid on suur kohvisõber. Olen seda talle tihtipeale pakkunud öösel, kui ta naasis teatrist või ballilt. Paku talle kohvi ja lisa maitseks juurde seda," ja ta osutas pudelile mehe käes.

Kraski noogutas. „Sain aru," lausus ta ja lahkus telgist.

Mees sai astuda vaevalt paar sammu, kui tüdruk ta tagasi kutsus.

„Tee nii, et ta mind ei näeks. Ära anna talle mõista, et tead midagi minu siinviibimisest või et sa mind tunned."

Mees noogutas uuesti ja lahkus. Jõudnud lõkke ümber kogunenud inimeste juurde, naeratas ta sõbralikult Tarzanile.

„Tere tulemast," sõnas ta külalislahkelt. „Meil on rõõm tervitada teid oma laagris. Võtke istet. John, anna džentelmenile tool," ütles ta Peeblesile.

Ahvinimene silmitses Kraskit, nagu ta enne oli silmitsenud teisi. Venelase tervitusele ta ei vastanud.

„Püüan selgusele jõuda, mida teevad siin teie inimesed," ütles ta teravalt, „kuid nähtavasti peavad nad mind kellekski teiseks. See on rumalus või kavalus. Tahan selgitada, kes nad niisugused on, ja talitada vastavalt."

„Rahunege," vastas venelane. „Kahtlemata on meil tegu arusaamatusega. Aga öelge mulle, kes teie olete?"

„Olen Ahvide Tarzan," vastas ahvinimene. „ Ühelgi kütil pole õigust astuda sellele Aafrika osale ilma minu loata. Seda teavad sõna tõsises mõttes kõik ja ma ei usu, et teie sellega kursis pole. Niisiis ootan ma seletust, ja jalamaid."

„Oo, teie oletegi Ahvide Tarzan!" hüüdis Kraski. „See on meie õnn, sest nüüd juhite meid õigele teele ja aitate välja raskest olukorrast, kuhu oleme sattunud. Kaotasime tee, söör, oma juhi arguse ja võhiklikkuse tõttu. Juht jättis meid maha juba mitu nädalat tagasi. Endastmõistetavalt oleme teist kuulnud, kes seda siis poleks? Meil polnud mõtteski teie maa-ala piiridest üle astuda. Liikusime lõunasse, et otsida loomariigi mõningaid haruldasi esindajaid. Neid kogub meie hea sõber ja leivaisa Adolf Bluber, kes ka ise siin viibib. Ta tahab kinkida selle kollektsiooni ühe Ameerika linna muuseumile. Julgen loota, et ütlete meile, kus asume, ja juhite meid õigele teele."

29

Peebles, Throck ja Bluber olid vaimustatud Kraski osavast luiskamisest. Saksa juudil tärkas esimesena soov lõigata samasuguseid loorbereid — inglise „härrasmeestel" olid liiga pikad juhtmed, et taibata venelase kavalt käiku.

Jajah," hüüdis Bluber käsi hõõrudes, „seda pidingi teile just ütle-_ it ma.

Tarzan pöördus järsult tema poole. „Mis Estebanist te siin rääkisite?" päris ta. „Miks te mind nii nimetasite?"

„Oo," hüüdis Bluber. „Need on Johni väikesed naljad. Ta ei tunne Aafrikat, sest pole kunagi varem siin olnud. Ta pidas teid arvatavasti pärismaalaseks. John kutsub kõiki pärismaalasi Estebanideks ja naljatab nendega, ehkki nad tema nalju ei mõista. Halloo, John, kas pole mul õigus?" Kaval Bluber ei jäänud ootama Johni vastust, vaid jätkas kiiresti: „Nagu näete, kaotasime tee ja eksisime ära. Kui te meid džung-list välja viite, maksame teile, palju vaja — nimetage vaid hind!"

Ahvinimene uskus neid vaid pooleldi, kuid mõneti lepitasid teda nende ilmsed rahusobitused. Lõppude lõpuks võisid nad ju õigust rääkida ja sattusid tema maa-alale

täiesti kogemata. Seda kuuleb ta pärismaalastest kandjatelt, kellelt tema wazirid kerge vaevaga meelitaksid välja mis täites vajalikku teavet. Kuid asjaolu, et teda oli ekslikult kellekski Estebaniks peetud, õhutas Tarzani uudishimu. Samuti tahtis ta kindlaks teha isiku, kes oli tapnud suure isaahvi Gobu.

„Olge lahke, võtke istet," palus Kraski. «Kavatsesime just kohvi juua ja oleksime õnnelikud, kui ühineksite meie väikese seltskonnaga. Sattusime siia täiesti juhuslikult ja meil pole ühtegi kurja plaani. Kinnitan teile, et hüvitame meelsasti kõik kahjud, mida võisime kogemata teha teile või kellelegi teisele."

Kohvijoomine nende inimestega ei kohustanud millekski. Võib-olla olid nad tõepoolest ülekohut teinud, kuid tass kohvi nende seltsis ei tähendanud veel täielikku andeksandmist. Floral oli õigus, kui ta kinnitas, et Tarzani ainus nõrkus on tass musta kohvi vastu ööd. Ahvinimene ei võtnud vastu talle pakutud väliistet, vaid kükitas ahvide kombel maha. Lõkete värelev kuma mängles mehe pronkspruunil nahal ja lasi täies ilus paista tema jumaliku keha lihaseid. Need ei sarnanenud sepa või elukutselise jõumehe lihastega. Ahvide Tarzani lihaseid võis pigem võrrelda Apollo või Mercuriuse omadega, sest nad olid arenenud nii proportsionaalselt ja harmooniliselt. Neis peituvat määratut jõudu võis üksnes aimata.

Throck, Peebles ja Bluber istusid vagusi ja silmitsesid teda võlutult. Kraski läks kohvi keetma. Mõlemad inglased hakkasid alles nüüd aru saama, et olid külalist pidanud oma semuks. Peebles hõõrus ikka veel oma laupa ja tõi kuuldavale arusaamatut üminat. Bluber oli sisimas pingul ja hirmust ähmi täis. Oma terase meelega oli ta kiiresti taibanud, et Kraskil oli täielik õigus ja külalisel polnud midagi ühist Este-baniga. Kuid Bluber ei teadnud midagi Flora plaanidest ja tundis ra-

30

hutust, et džungli kroonimata kuningas oli neid külastanud parajasti Opari kullalinna lävel.

Õigust öelda ei uskunud saksa juut, et ekspeditsiooni liikmete elu oli hädaohus. Üksnes Flora teadis, et neil oli tegemist džungli kiskja, Ahvide Tarzaniga, mitte aga lord Greystoke'i, inglise peeriga. Bluber nuttis mõttes taga kahte tuhandet naela, mida ta nägi juba kaotsi minemas ekspeditsiooni haletsusväärse lõppemise tõttu. Ta teadis küllalt hästi ahvinimest, kes ei lubaks iialgi ära viia kulda, mida Esteban just sel hetkel võib Opari keldritest välja tassida. Vähe puudus, et Bluber oleks nutma puhkenud. Sel hetkel ilmus Kraski kohviga.

Pimedast telgist jälgis Flora Hawkes erutusega aeglaselt arenevaid sündmusi. Naist kohutas võimalus, et tema endine isand võib teda ära tunda. Ta oli varem teeninud toatüdrukuna nii Tarzani Londoni kodus kui ka Kesk-Aafrika farmis. Endastmõistetavalt oleks Tarzan ta silmapilk ära tundnud, oleks ta tüdrukut korrakski näinud. Siin džung-lis kartis ta Tarzanit lausa paaniliselt, veel-rohkem, kui ahvinimese metsik iseloom selleks põhjust oleks andnud. Ilmselt süvendas hirmu süütunne inimeste ees, keda ta reetnud oli ning kes teda alati lahkelt ja tähelepanelikult kohelnud olid.

Lõputu unistamine Opari muinasjutulistest varandustest, millest ta oli kuulnud Greystoke'ide majas, tekitas tema ettevõtlikus ja mitte just süütus ajus määratut saagihimu. Aeglaselt küpses tema peas plaan röövida Opari varakambrist nii palju kulda, et sellest jätkuks kuhjaga elupäevade lõpuni. Ekspeditsiooni plaani kavandas ta ise. Esialgu pühendas ta oma saladusse Kraski, see aga tõmbas plaani teokstegemisse kaasa kaks inglast ja Bluberi. Neil õnnestus hankida ekspeditsiooni kulude katteks vajalik

summa. Siis hakkas Flora otsima meest, kes võiks esineda Tarzani džunglis ahvinimese enda osas. Pika otsimise peale leitigi viimaks Esteban Miranda, nägus ja tugev hispaanlane, kes oma eesmärgile jõudmiseks vahendeid valides millestki ei hoolinud. Tema näitlejaanne ja grimeerimiskunst, mida ta valdas perfektselt, võimaldasid saavutada hämmastava sarnasuse Tarzaniga, vähemalt väliselt.

Hispaanlane polnud mitte üksnes tugev ja ettevõüik, vaid ka väga julge mees. Habeme maha ajanud ja Tarzani kehakatted ümber tõmmanud, ei karmud ta ühtegi jõupingutust, vaid püüdis täiuslikult oma prototüüpi matkida. Loomulikult polnud tal vähimaidki džunglielu kogemusi, kuid ta käitus väga ettevaatlikult, vältis kohtumisi suuremate kiskjatega, väiksemaid loomi aga jälitas edukalt oda ja nooltega ning harjutas vabal ajal alatasa rohust punutud lassoga.

Nüüd nägi Flora Hawkes kõiki oma hästi läbimõeldud kavatsusi kokku varisevat... Ta värises hirmust, silmitsedes lõkke juures kükitavat meest. Flora ärevus jõudis kõrgpunkti, kui ta nägi Kraskit kohviga lähenemas. Kohvikannu ja tassid pani venelane maha Tarzani selja taha. Flora märkas, kuidas Kraski kohvi välja kallates pudeli sisu ühte tassi tühjendas. Külm higi kerkis ta laubale, kui Kraski selle tassi

31

ahvinimesele ulatas. Kas ta võtab selle vastu või ei? Ehk hakkab ta neid viimasel silmapilgul kahtlustama? Kui see nii juhtub, missugune karistus neid kõiki siis ootab?

Flora nägi, kuidas Kraski andis ülejäänud tassid Peeblesile, Throc-kile ja Bluberile, ning võttis seejärel oma tassi, kummardas viisakalt Tarzanile ja jõi. Kõik viis meest rüüpasid lonksu kohvi.

Närvipinge andis järele: Flora varises telgis jõuetult välivoodile, surudes õhetavat nägu patja. Väljas aga tühjendas samal hetkel Ahvide Tarzan oma tassi viimse tilgani.

VI. Surm hiilib selja taha

Samal päeval, mil Tarzan vandenõulaste laagris viibis, ainult veidi hiljem, märkas Opari poollagunenud välismüüril seisev vaht suuremat inimeste salka kaljurahnult orgu laskumas. Tarzan, Jane Clayton ja nende mustad wazirid olid seni ainukesed võõrad, keda Opari elanikud kogu oma elu jooksul olid näinud. Tõsi küll, kauge möödaniku pooleldi unustatud legendid pajatasid ka teistest valgetest olenditest, kes kord muistsel ajal olid Opari müüre ehitanud. Sellest ajast saadik oligi linna välisele kaitsevallile määratud vahimees. Nüüd meenutas muistse Atlantise arvutuid vägevaid sõdureid üksainus ebardlik, kõverdunud olend. Aastasadade jooksul oli rass mandunud, kuni lõpuks veresuguluse läbi suurte inimahvidega olid inimesed muutunud mets-loomataolisteks Opari nüüdiselanikeks. Looduse kummalisel ja seletamatul tahtel degenereerusid ainult meessoo esindajad, kuna naised jäid sellest täielikult puutumata. Nad olid saledad, hea kehaehituse ja meeldivate näojoontega ning nende seas või^ sageli leida isegi kaunitare. Kuid seda looduse veidrat seaduspärasust toetati ka kunstlikult: otsekohe pärast sündimist surmati kõik ahvitunnustega tütarlapsed, aga ka inimesega sarnanevad poeglapsed.

Üksik vaht linnamüüril oli Opari meessoost elaniku tüüpiline esindaja: lühike, rässakas, suurte sorakil kulmude ja veel suurema habemega. Sassis juuksed kasvasid madalal kitsal otsaesisel. Väikesed lähestikku asetsevad silmad ja vägevad kihvad oli ta pärinud ahvilt, samuti lühikesed rangis jalad ja pikad lihaselised karvased käsivarred.

Sedamööda, kuidas ta kurjad verd täis valgunud silmad jälgisid salga lähenemist Oparile, kasvas tema ärevus. Hingamine kiirenes, kõrist tuli madal urisev hääl.

Võõrad olid alles liiga kaugel, et neid oleks võinud ära tunda. Salka kuulus umbes nelikümmend kuni kuuskümmend inimest. Niipea kui vaht selle kindlaks oli teinud, kadus ta välismüürilt, jooksis üle müüridevahelise maa-ala, lipsas läbi sisemüüri avause ja traavis veidralt lombates mööda laia alleed poollagunenud, kuid ikka veel majestetliku templi poole.

32

Opari ülempreester Cadj kükitas suure puu all. Tema kõrval oli aset võtnud tosin nooremat preestrit, kõik ülempreestri käsualused. Valti ootamatu ja söakas ilmumine ülempreestri ette üllatas kõiki.

„Cadj," hüüdis mees hingeldades, „võõrad mehed lähenevad Opa-rile! Nad tungisid orgu loodest ja neid on vähemalt viiskümmend, kui mitte rohkem. Nägin neid välismüürilt, kuid silm ei seletanud, mis mehed nad on, sest nad on liiga kaugel. Sestsaadik, kui Suur Tarmangani siin käis, pole Oparis võõraid olnud."

„Sellest ajast on möödunud mitu aastat, kui Suur Tarmangani, kes end Ahvide Tarzaniks nimetas, meie linna külastas," vastas Cadj. „Ta lubas enne vihmahooaja algust tagasi tulla, et näha, kuidas käib La käsi, kuid ei tulnud. La arvab, et teda pole enam elavate kirjas. Oled sa kellelegi rääkinud, mida orus nägid?"

„Ei," vastas vaht.

„See on hea!" hüüdis Cadj. „Tulge. Läheme koos välismüürile ja vaatame, kes julgeb rikkuda püha linna Tahu. Kuid sellest, mida rääkis meile Blagh, ei tohi keegi sõnakestki iitsatada, kuni ma pole selleks luba andnud."

„Cadji sõna on seadus," ütles üks preestritest vaikselt, „kuid on ju olemas veel La..."

Vihase näoga pöördus Cadj rääkija poole.

„Mina olen Opari ülempreester. Kes julgeb mulle vastu hakata?"

„Aga La on ülempreestrinna," sõnas keegi, „ja ülempreestrinna on Opari kuninganna"

„Kuid ülempreester võib saata keda tahes ohverdamiseks Surnute tuppa või Leegitseva Jumala templisse," meenutas Cadj tähendusrikkalt.

„Küll me vaikime, Cadj," vastas preester kohmetult.

„Nii juba kõlbab," torises ülempreester ja suundus teiste ees läbi aia Opari linna välismüüride poole. Siin hakkasid nad lähenevat salka jälgima, kõneldes omavahel madala kurguhäälega suurte inimahvide keeles, milles aeg-ajalt kõlas võõraid sõnu, kõnekäände ja lauseid. Ilmselt pärinesid need muistsest atlantide keelest ja olid nüüd ainsad tunnismärgid sellest, et kunagi eksisteeris siin inimrass, kelle ehitatud linnad puhkavad ookeanisügavustes ning kelle julge ja ettevõtlik iseloom sundis neid tungima sügavale Aafrika südamesse otsima kulda ja kalliskive ning ehitama sinna oma kodumaa hiilgavate linnade eeskujul muinasjutulise Opari.

Kortsus kulmul silmitsesid Cadj ja teda saatvad preestrid võõraid, kes mööda kivist viljatut orgu põletava päikese käes kangekaelselt edasi rühkisid. Samal ajal seiras neid väike hall ahv, kes kükitas iidse allee kõnniteeplaatide vahelt võrsunud hiigelsuure puu kõrgemal oksal. See oli väike tõsine nukra ilmega ahv. Teda vallanud uudishimu paisus nii suureks, et võitis isegi loomuliku hirmu Opari meeste ees. Ahv hüppas puu otsast alla, ületas sisemüüri ja ronis välismüürile. Sattunud

33

Cadji ja tema kaaslaste selja taha, peitis ahv end massiivse kaljurahnu varju, kartmata, et ta avastatakse, ja jäi kuulatama. Mehed rääkisid suurte ahvide keeles, mida ta väga hästi mõistis.

Päike hakkas loojuma. Salk oli Oparile juba nii lähedale jõudnud, et võis seletada inimeste nägusid. Ühtäkki hüüatas üks noor preester !' üllatunult: „Cadj, see on ju tema! Suur Tarmangani, kes nimetab end Ahvide Tarzaniks. Näen teda täiesti selgelt. Ülejäänud on neegrid ja ta ajab neid enda ees ning lööb oma odaga. Nad kõnnivad, nagu oleksid väsinud või hirmunud, tema aga sunnib neid edasi minema."

„Oled sa kindel?" küsis Cadj sosinal. „Oled sa kindel, et see on Ahvide Tarzan?"

„Täiesti kindel," vastas noorempreester ja peagi kinnitas tema väidet veel keegi.

Viimaks oli salk jõudnud nii lähedale, et ka Cadj ise, kelle silmanägemine nii terav polnud, võis veenduda, et Ahvide Tarzan on tõepoolest Opari linna tagasi tulemas. Ülempreestri tegi see tigedaks. Üht-äkki pöördus ta teiste poole.

„Ta ei tohi, siia tulla!" hüüdis Cadj. „Ta ei tolli Opari sisse tungida. Rutake ja tooge siia sada sõdurit. Võtame nad vastu ja tapame kõik ükshaaval, kui nad läbi välismüüri sisenevad."

„Aga La?" hüüatas preester, kes oli juba varem aias Cadji vihale ajanud. „Mäletan hästi, et La tõotas Ahvide Tarzanile jäädavat sõprust, kui viimane ta raevunud Tantori kihvade eest päästis."

„Vait!" urises ülempreester. „Oota sa mul! Peame nad kõik maha lööma ja La kuuleb asjast alles siis, kui on juba hilja. Arusaadav? Ja pidage meeles, et kes iganes püüab mind segada, sureb, kuid mitte ohvrialtaril, vaid minu käe läbi. Kas kuuled?" ja ta torkas nimetissõrmega värisevat preestrit.

Ahv Manu, kes oli kõike seda kuulnud, värises erutusest. Ta tundis Ahvide Tarzanit, nagu muide kõik Aafrika ahvid, tundis teda kui sõpra ja kaitsjat. Opari mehi ta aga vihkas. Need polnud inimesed ega loomad, vaid julmad, verejanulised olevused, kes tapsid ja õgisid temasuguseid väikseid ahve. Seepärast sattus ta hirmsasse ärevusse, kuuldes Suure Tarmangani vastu kavatsetavast kuritööst Ta sügas oma väikest halli pead, sabajuurt ja kõhtu, püüdes kõike kuuldut seedida ja oma tillukese aju soppidest välja võluda Tarzani päästmiseks plaani. Manu tegi pööraseid grimasse, mis olid adresseeritud Cadjile ja tema kambale, kuid nad muidugi ei näinud neid, sest Manut varjas suur kivirahn. Ahvi elus polnud midagi seesugust veel juhtunud: ta tahtis hüpata, kriisata, vadistada ning sõimata ja ähvardada rumalaid Opari elanikke, kuid miski ütles talle, et sellega ei saavuta ta midagi, äratab ainult tähelepanu ja saab kaela kivirahe. Väikeste raudkivide viskamises olid preestrid üliosavad. Tabamus võis ahvile kalliks maksma minna. Manu ei paistnud silma mõttetegevuse sügavuse poolest, kuid antud juhul ületas ta iseennast ja suutis koondada tähelepanu ühele as-

34

jale, selle asemel et pühendada seda igale langevale lehele või sumisevale putukale. Ta lubas isegi ühel lihaval tõugul takistamatult mööda vingerdada ja kivi alla kaduda.

Peagi nägi Cadj kohas, kus ta oma meestega sõdureid oodates varitsema oli jäänud, umbes viiekümne sammu kaugusel väikest halli ahvi üle välismüüri kaduvat. Kuid Oparis leidus väikseid ahve igal sammul ja ülempreester vaid seiras teda ükskõiksel pilgul, unustades samas tema olemasolu. Cadj ei näinud, kuidas üha tihenevas pimeduses liikus väike hall kogu komistades üle oru sissetungijate poole. Vahepeal paistis, nagu oleksid sissetungijad mõne miili kaugusel asuva kõrge mäe jalamil peatuma jäänud.

Väike Manu kartis väga pimedas liikuda. Ta jooksis kiiresti, vedades taga oma looklevat saba, ning heitis kohkunud pilke vasakule ja paremale. Jõudnud mäekingu juurde, hakkas ta kähku üles ronima. Tegelikult oli see hiiglaslik kaljurahn peaaegu püstloodis seintega, kuid tuul ja vesi olid seda niivõrd murendanud, "et väikesele Manule ei osutunud ronimine sugugi raskeks. Hetkeks paigale tardunud, et hinge tõmmata ja ägedasti kloppivat südant rahustada, lähenes ahv kalju servale ja vaatas alla selle jalamil peatunud inimeste peale.

Seal oli tõepoolest Suur Tarmangani — Tarzan — ja temaga koos umbes viiskümmend gomanganit, kes tegid midagi arusaamatut. Nad sidusid kokku pikki latte, mis olid teineteise kõrvale kahte ritta maha pandud. Seejärel seoti põiki nende külge jämedad umbes kaheksateistkümne tolli pikkused oksad, nii et sellest sai rohmakas, kuid äärmiselt tugev redel. Tegevuse eesmärki Manu muidugi ei taibanud, ka ei teadnud ta seda, et kogu plaan oli sündinud Flora Hawkesi kavalas peas. Redeli abil sai ronida järsule kaljurahnule, mille tipus oli sissekäik Opa-ri maa-alustesse varakambritesse. Ka ei teadnud Manu, et salgal polnud vähimatki kavatsust Opari linna tungida ning seega ei ähvardanud neid sugugi Cadji ja tema kaaslaste salanõu. Kuid Tarzanit varitsev oht tundus Manule väga tõsine ja niipea kui ta oli hinge tõmmanud, otsustas viivitamata hoiatada oma rahva põlist sõpra.

„Tarzan!" hüüdis ta keeles, mis oli mõlemale arusaadav.

Tema vadistavat häält kuuldes vaatasid valge mees ja mustanahalised üles.

„Tarzan, see on Manu, kes tuli sind hoiatama, et sa ei läheks Opari. Cadj ootab oma meestega välismüüri taga, et sind tappa."

Nähes, et neid oli häirinud üksnes väike tühine ahvipärdik, jätkasid neegrid otsekohe tööd. Ka valge mees ei teinud ahvi sõnadest välja. Manut see ei üllatanud, et mustanahalisi tema teade ei huvitanud, sest ta teadis, et nad ei osanud suurte manganide keelt. Aga Tarzani vaikimine ajas teda kimbatusse. Ikka ja jälle hõikas ta Tarzanit nimepidi, ikka ja jälle kriiskas oma hoiatusi, kuid Suur Tarmangani jäi kurdiks. Manu oli jahmunud. Mis oli juhtunud? Miks ei tahtnud Tarzan oma väikese sõbra hoiatusi kuulda võtta?

35

Viimaks loobus väike ahv viljatutest katsetest ja vaatas kurval pilgul puulatvade poole, mis kõrgusid kaugel Opari linnamüüride taga. Oli juba pime ja mõte, et tuleb minna öösel üksi läbi oru, mis lausa kihab vaenlastest, ajas talle judinad peale. Ta sügas pead, haaras kätega põlvede ümbert kinni ja tardus sellesse poosi, üksildane ja väga õnnetu hall tombuke. Aga kui räbal Manu enesetunne ka polnud, taipas ta siiski, et kaljurahnu tipus võib end röövloomade eest enam-vähem turvaliselt tunda, ja otsustas jääda sinna hommikuni. Kui tõusis kuu, nägi Manu, kuidas Ahvide Tarzan sundis mustanahalisi redelit üles seadma. Manu teadis, kui julm oli Suur Tarmangani oma vaenlaste vastu, olid need siis inimesed või loomad, kuid ta poleks iialgi uskunud, et Tarzan võis nii toorelt ja metsikult kohelda mustanahalisi, keda ta pidas oma sõpradeks.

Üksteise järel ronisid neegrid vastumeelselt redelist üles kaljurahnule, kihutatuna tagant valge mehe odast. Viimasena ronis üles Tarzan ja Manu nägi, kuidas nad kadusid peagi kaljulõhangusse.

Möödus veidi aega ja nad ilmusid uuesti nähtavale. Nüüd kandis iga neeger kummaski käes rasket asja, mis meenutasid oma kujult kive, millest olid ehitatud muinasjutulise Opari majad. Manu nägi, kuidas need asjad kanti kaljurahnu servale ja visati sealt alla

kuristikku. Töö lõpetatud, laskus kogu salk tagasi maa peale. Aga nüüd ronis valge mees esimesena alla. Seejärel võtsid nad redeli maha, lõhkusid tükkideks ja viskasid tükid minema. Siis võttis iga neeger uuesti kaks kollast plokki ja Tarzaniga eesotsas asuti tagasiteele orgu piirava mäeaheliku poole.

Oleks Manu olnud inimene, oleks nähtu talle tublisti mõtteainet pakkunud. Aga et ta oli kõigest väike ahv, leppis ta nähtuga, püüdmata mõista kõige selle tähendust. Manu teajiis, et inimeste käitumist polnud pahatihti üldse võimalik seletada. Näiteks ei saanud gomanga-nid metsas liikuda nii.kergesti,kui milline tahes džungliloom, ometi suurendasid nad oma raskusi, koormates end kaalukate kollaste asjadega, metallvõrudega käte ja jalgade ümber, kaelakeede, vööde ja loomanahkadega, mis takistasid metsas liikumist. Sellele mõeldes rõõmustas Manu, et ta polnud inimene. Ta isegi kahetses neid rumalaid ja õnnetuid olevusi.

Manu oli vististi suikunud. Talle näis, et oli sulgenud silmad vaid hetkeks, aga kui ta need uuesti lahti lõi, täitis elutut orgu roosakas aovalgus. Ta jõudis märgata, kuidas Tarzani salga viimane must sõdur kadus orgu ümbritsevate kaljurüngaste taha. Manu pööras pea Opari linna poole, otsustades kalju otsast maha tulla ja koduste puude kaitsva lehestiku varju minna. Kuid enne pidi ta maad kuulama. Oli veel väga vara. Panter Sheeta võis kusagil läheduses ringi hulkuda. Manu •ippas piki kuristiku serva, uurides maa-ala kaljurahnu ja linna müüride vahel. Siis nägi ta uuesti midagi, mis täitis teda nördimusega.

Opari lagunenud välismüüri tagant ilmus nähtavale suur trobikond

36

võimsaid kohalikke sõdureid. Oleks Manu osanud lugeda, oleks ta neid saanud üle saja.

Nad näisid sama kaljurahnu poole liikuvat. Ahv jäi edasi kükitama, jälgides nende lähenemist: ta oli võtnud nõuks linna tagasi pöörduda alles pärast seda, kui tema tee vabaneb vihatud opaarlastest. Ma-nul tekkis mulje, et nad tulevad just teda kinni võtma, sest alamliigi loomade egoism on päratu suur. Säärane mõte ei paistnud ahvile sugugi kohatu, seepärast puges ta tiheda põõsa taha peitu ja valvas sealt teraselt oma vaenlasi. Ahv nägi salka aeglaselt lähenemas ja tema ärevus suurenes, kuigi ta neid ei karmud, sest teadis, et kuni nad kalju ühest küljest üles ronivad, on tema ammugi teiselt poolt all ja poolel teel Opari, enne kui teda märgatakse:

Sõdurid tulid üha lähemale. Manu imestuseks ei peatunud nad kalju jalamil, vaid jätkasid oma teed. Alles nüüd jõudis väikese ahvi tillukesse ajju tõde: Cadj ja tema inimesed jälitavad Ahvide Tarzanit, et teda tappa. Kui Manu oligi solvunud; et Tarzan eelmisel ööl temast välja ei teinud, siis oli ta selle juba ammu unustanud ja muretses nüüd tema käekäigu pärast niisama siiralt nagu varemgi. Esialgu otsustas ta ette rutata, et Tarzanit veel kord hoiatada, kuid kartis Opari kaitsvatest puulatvadest liiga kaugele minna Veel paar minutit jälgis ahv vihatud opaarlasi, kuni nad kõik möödas olid. Siis selgus Manule, et nad liiguvad täpselt samas suunas, kuhu pisut enne seda olid kadunud Tar-zani viimased sõdurid. Enam polnud mingit kahtlust: nad ajasid taga ahvinimest.

Midagi kahtlast märkamata ronis Manu kärmesti peaaegu püstloodis kaljust alla ja kihutas Opari poole. Raske öelda, millal tema väikeses peas sündis imeline plaan. Võib-olla tuli ta sellele mõttele juba siis, kui nägi Cadji ja ülempreestri kaaslasi Opari müüride vahelt lahkuvat. Vahest tärkas see plaan ajal, mil ta mööda orgu Opari poole lippas, või koguni linna suurte varjuliste puude koduses miljöös. Oli kuidas oli, aga ühtäkki kuulis Opari ülempreestrinna ja kuninganna La, kes templi aias tiigis suples, pea kohal ahvi kriiskamist.

See oli väike hall ahv nii kurbtõsise näoga, otsekui lasuks tema õlul vastutus rahvaste ja riikide saatuse eest.

„La, La!" kriiskas väike Manu. „Nad läksid tapma Ahvide Tarzanit!"

Seda nime kuuldes kuninganna võpatas. Ta katkestas silmapilk supluse, ja seistes tiigi kõige sügavamas kohas, vaatas küsiva pilguga ahvi poole.

„Mis sa lobised, Manu?" päris ta. „Tarzan lahkus Oparist mitme kuu eest. Praegu teda siin pole. Millest sa räägid?"

„Ma nägin teda," kriiskas Manu, „nägin teda möödunud ööl koos paljude gomanganidega. Ta tuli suure kalju juurde, mis asub orus, ronis oma meestega selle otsa ja läks siis kalju sisse. Sealt tõi ta välja kivid ja viskas need alla kuristikku. Seejärel ronisid nad kalju otsast maha,

37

korjasid kivid üles ja lahkusid orust — sinna." Ja väike Manu näitas oma karvase sõrmega kirdesse.

„Oled sa kindel, et see oli Ahvide Tarzan?" küsis La.

„Kas Manu ei tunne oma kaitsjat ja sõpra?" imestas ahv. „Nägin teda oma ihusilmaga. See oli Ahvide Tarzan."

Opari kuninganna kortsutas mõtlikult kulmu. Sügaval tema südames hõõgus suure armastuse tuli džunglivalitseja vastu. See tuli oli lämmatatud vägivallaga, sest teda sunniti Cadjile mehele minema. Opari seaduse järgi pidi Leegitseva Jumala ülempreestrinnal tingimata olema mees. Kaua aega oli La kirglikult soovinud, et tema meheks saaks Tarzan, kuid ahvinimene ei armastanud teda ja lõpuks jõudis La arusaamisele, et Tarzan ei hakka teda iialgi armastama. Pärast seda alistus ta kohutavale saatusele, mis oli teda paisanud Cadji jälestusväärsesse sülelusse.

Kuu möödus teise järel, Tarzan ei naasnud aga ikka veel Opari, ehkki oli lubanud tulla vaatama, kas Laga pole midagi halba juhtunud. Üha rohkem kaldus La jagama vihatud Cadji arvamust, et Tarzan on surnud, ja tema armastus muutus pikkamisi nukraks mälestuseks. Kui ta nüüd kuulis, et Tarzan on elus ja viibib nii lähedal, hakkas vana haav uuesti veritsema. Manu hädaldav kriiskamine äratas mõtteisse vajunud La. Naine taipas, et Tarzanit ähvardab oht, kuid missugune oht, seda ta veel ei teadnud.

„Kes läks Ahvide Tarzanit tapma?" hüüdis La.

„Cadj! Cadj!" kriiskas ahv. „Temaga läks kaasa väga palju sõdureid! Nad jälitavad Tarzanit!"

La hüppas kähku veest välja, haaras oma vöö ja ehted ning ruttas läbi aia templisse.

VII. Sa pead ta ohverdama...

Relvastatud lühikeste nuiade ja nugadega, läks Cadj oma ebardlike sõduritega ettevaatlikult üle mäeaheliku alla orgu, jälitades valget inimest ja tema musti saatjaid. Nad ei kiirustanud, sest olid juba Opari välismüürilt märganud, et gomanganid liikusid väga aeglaselt. Mis oli selle põhjus, seda opaarlased ei teadnud; nii kauge maa taha oli võimatu näha raskeid kandameid, millega gomanganid olid koormatud. Cadj ei kavatsenud oma ohvrit rünnata päeval, vaid eelistas seda teha öö katte varjus. Rünnaku ootamatus ja kallaletungijate arvuline ülekaal tõotasid kerget võitu magava laagri üle.

Jäljed, mida mööda nad läksid, olid ülimalt selged. Eksida polnud võimalik, seetõttu liiguti edasi pikkamisi, laskudes mööda tasasfmäe-kumerust orgu. Aga kui taevas

hommikul hahetama lõi, sundis neid ootamatult peatuma okkaline boma, mis oli tekkinud väikesele lagedale kohale nähtavasti alles hiljuti. Bomaga piiratud platsi keskelt kustu-
38
vast lõkkest tõusis peenike suitsujuga. Ilmselt oli siin olnud ahvinime-se laager.

Cadj peitis oma salga jalgraja ääres kasvavasse tihedasse põõstas-tikku ja saatis ette piiluri. Mõne hetke pärast tuli see tagasi teatega, et laager on maha jäetud. Cadj hakkas oma meestega uuesti edasi minema Sisenenud bomasse, vaatasid nad laagri üle, püüdes kindlaks teha Tarzanit saatnud waziride arvu. Äkki märkas Cadj laagri kaugemas otsas pooleldi põõsastest varjatuna midagi lebamas. Ulem-preester hakkas ettevaatlikult edasi liikuma, sest see miski ei äratanud üksnes uudishimu, vaid sisendas ka kartustunnet. See meenutas kangesti mehe kuju.

Paljastatud nugadega lähenes ligi tosin opaarlast maaslamajale, kes oli Cadjis tekitanud ärevat uudishimu. Jõudnud juba küllalt ligidale, nägid nad enda ees Ahvide Tarzani elutut keha.

«Leegitsev Jumal sirutas välja käe, et nuhelda oma altari rüvetajat!" hüüdis ülempreester ja tema silmis süttis usufanaatiku hullumeelne tuli. Kuid teine preester, kes oli vahest kogenum või lihtsalt ettevaatlikum, põlvitas maha ja surus kõrva Tarzani südame vastu.

„Ta pole surnud," sosistas preester, „vaid arvatavasti ainult magab."

„Siduge ta siis kähku kinni!" käsutas Cadj, ja järgmisel hetkel langes Tarzani peale nii palju karvaseid kogusid, kui palju sinna üldse võis mahtuda. Ta ei osutanud vähimatki vastupanu ega avanud isegi silmi. Ta käed väänati selja taha ja seoti kõvasti kinni.

„Lohistage ta lagedasse kohta, kus tema peale võib langeda Leegitseva Jumala pilk!" hüüdis Cadj.

Sõdurid lohistasidki Tarzani elutu keha boma keskele päikesepaiste kätte, kuna ülempreester Cadj tõmbas tupest pika terava noa ja tõstis selle oma ohvri siruli keha kohale. Cadji poolehoidjad kogunesid ahvinimese ümber, mõni neist puges ülempreestri selja taha. Nad tundsid end ebakindlalt, tammusid jalalt jalale, heitsid rahutuid pilke Tarzanile ja Cadjile ning piilusid salamahti päikese poole, mis oli parajasti paksu pilve taha kadumas. Ent missugused mõtted nende poolmet-sikuis ajudes ka ei mõlkunud, leidus nende hulgas ainult üks, kes julges häält tõsta. See oli vanempreester, kes juba eelmisel õhtul oli vaidlustanud Cadji õiguse ahvinimest tappa.

„Cadj," päris ta nüüd, „kes sa oled, et julged üksinda sooritada ohverdamist Leegitsevale Jumalale? See on meie ülempreestrinna ja kuninganna La eesõigus. Ta oleks väga vihane, kui saaks teada sinu omavolitsemisest."

„Jää vait, Dooth!" käratas Cadj. „Mina olen Opari ülempreester ja kuninganna La mees. Minu sõna on Oparis seadus. Kui tahad veel preester olla ja ellu jääda, siis pea suu."

„Sinu sõna pole seadus," vastas Dooth vihaselt. „Kui kutsud esile ülempreestrinna La või Leegitseva Jumala raevu, karistatakse sind nagu iga harilikku opaarlast. Kui paned toime selle ohverdamise, siis vihastad neid mõlemaid."
39
„Aitab juba!" katkestas teda Cadj. „Leegitsev Jumal rääkis minuga ja nõudis, et ma karistaksin seda templi rüvetajat."

Ta kummardus ahvinimese kohale ja puudutas noa terava otsaga viimase rinda, siis aga tõstis tapariista üles, et anda surmahoop otse südamesse. Sel hetkel kadus päike pilve taha ja nad jäid varju. Cadji ümbritsevad preestrid hakkasid nurisema.

„Vaata!" hüüatas Dooth. „Leegitsev Jumal on vihane. Ta varjab oma nägu Opari laste eest."

Cadj tardus paigale. Ta heitis pooleldi väljakutsuva, pooleldi ehmunud pilgu päikese katnud pilvele. Tõusis siis aeglaselt püsti, sirutas oma käed Leegitseva Jumala poole ja seisis viivu vaikselt, justkui kuulatades midagi. Seejärel pöördus ta järsult oma kaaslaste poole.

„Opari preestrid!" hüüdis ta „Leegitsev Jumal kõneles oma ustava ülempreestri Cadjiga. Ta pole vihane. Ta soovib minuga ise rääkida ja käsib teid džunglisse minna ning seal oodata, kuni oleme lõpetanud. Pärast kutsun teid siia. Minge!"

Enamik preestritest allus sõnakuulelikult käsule, ainult Dooth ja veel mõni jäi kõheldes paigale. Nähtavasti ei uskunud nad Cadji sõnu.

„Kasige minema!" käratas ülempreester uuesti. Käskluse mõju ja käsualuste sõnakuulelikkus oli nii suur, et lõpuks kadusid ka kõhklejad teiste kannul džunglisse. Kaval irvitas ilmus Cadji julmale näole, kui viimane preester oli sündmuskohalt lahkunud; siis pöördus ta uuesti ahvinimese poole. Ülempreester oli otsustanud Doothi ja teiste äraolekul Tarzani tappa, kuid sünnipärane hirm jumaluse ees sundis teda pead tõstma ja küsivalt taevasse vaatama. Cadj otsustas, et peab ootama kuni päikese ilmumiseni, sest opaarlased ei tohtinud jumala äraolekul kedagi ohverdada.

Suur must pilv varjas päikese. Cadj ootas närvitsedes selle ilmumist. Kuus kordatõstis ta.oma noa ahvinimesele surmalöögi andmiseks ja iga kord hoidis teda tagasi ebausklik hirm. Möödus viis, kümme, viisteist minutit, päike aga ei näidanud end ikka veel. Viimaks ometi nägi Cadj, et pilv möödub nüüd kohe päikesest, ja ta kummardus Tarzani kohale, nuga käes, valmistudes silmapilguks, mil tema ettevõtmist võiksid õnnistada elustava ja hävitava päikese kiired. Ülempreestri kitsastes silmades lõõmas saatanlik tuli. Veel üks silmapilk, ja Leegitsev Jumal annab oma heakskiidu asetleidvale ohverdamisele. Cadj värises kannatamatusest. Noa veel kõrgemale tõstnud, pingutas ta lihaseid, valmistades otsustavaks löögiks, kui ühtäkki rikkus džung-li raim kriiskav naisehääl.

„Cadj!" kuulis ta ühtainust sõna, kuid see rabas ülempreestrit kui välk selgest taevast.

Nuga ikka veel käes, pöördus Cadj hääle poole ja nägi oma hämmastuseks lagendiku servas ülempreestrinnat koos Doothi ja kümmekonna noorempreestriga.

40

„Mis see tähendab, Cadj?" päris La vihaselt ja nõudlikult talle kiirel sammul lähenedes.

Ülempreester tõusis mornilt jalule.

«Leegitsev Jumal nõudis uskmatu elu," hüüdis ta.

„Sa valetad!" väitis La. „Leegitsev Jumal kõneleb inimestega ainult ülempreestrinna suu läbi. Oled hakanud liiga tihti rikkuma kuninganna tahet. Pea meeles, Cadj, et sinu elu ja surm on samal määral minu otsustada kui kõigi teiste opaarlaste saatus. Meie legendid pajatavad, et Opäri olemasolu paljude sajandite jooksul on mitu ülempreestrit leidnud tee Leegitseva Jumala altarile. Täiesti võimalik, et neile võib järgneda veel keegi, kes on ülemäära enesekindel... Seepärast võta kuulda mu nõuannet: ohjelda oma upsakust ja võimuiha, et see ei viiks sind hukatusse."

Cadj pani oma noa tuppe ja läks tusaselt eemale, heitnud vihase pilgu Doothile, keda ta pidas nähtavasti ettevõtmise nurjumises süüdlaseks. Oli ilmselge, et kuninganna äkiline ilmumine oli teda mõneks ajaks rööpast välja viinud, aga polnud kahtlust, et ta püüab juba esimesel võimalusel ahvinimest tappa. Opari elanike hulgas oli Cadjil palju poolehoidjaid ja vaevalt oleks La suutnud nii suurele vastaste hulgale vastu seista.

Vastasseis oli alanud juba ammu. Aastate kaupa oli La leidnud vabandusi, et edasi lükata kihlust ülempreestriga. Rahvas polnud rahul iidsete kommete rikkumisega, pealegi oli see ilmne tõend tema kirglikust, meeletuseni küündivast armumisest ahvinimesse. Ehkki La oli lõpuks sunnitud Cadjiga abielluma, ei varjanud ta oma viha ja põlgust mehe vastu.

Kui kaua ta niiviisi troonil suudab püsida, see küsimus tegi suurt muret neile opaarlastele, kelle käekäik sõltus kuninganna soosingust. Kõiki neid asjaolusid arvestas loomulikult ka Cadj ja polnud ime, et ta haudus salakavalaid plaane. Tema liitlaseks sai preestrinna Oalt, kes unistas pääseda La aujärjele. Kui õnnestuks La teelt kõrvaldada, võiks Cadj suurema vaevata Oah' ülempreestrinnaks teha. Oah oli juba lubanud temaga abielluda, niipea kui saab kuningannaks, ja kogu võimu Oparis tema kätesse anda. Vandenõulasi hoidis tagasi ainult ebausklik hirm jumaluse ees, kuid oleks jätkunud vähimastki sädemest, et intriigid kuninganna ümber oleksid lõkkele löönud.

Lal oli täielik õigus keelata Tarzani ohverdamist Leegitsevale Jumalale, kuid tema isiklik saatus rippus nüüd juuksekarva otsas ja sõltus paljuski sellest, kuidas ta hakkab vangi kohtlema. La kas halastab talle ja avalikustab seega oma tunded, või ei tee väljagi, et armastab teda endise jõuga, ja saadab ta surma.

Cadj ja tema käsualused jälgisid nüüd väga tähelepanelikult La lähenemist vangile. Naine peatus viivuks ja kummardus ahvinimese keha üle.

„On ta surnud?" küsis La.

41

„Ta oli elus, kui Cadj meid minema saatis," vastas Dooth. „Küi ta surnud on, siis tappis Cadj ta meie äraolekul."

„Ma pole teda tapnud," kostis Cadj. „See õigus jääb Lale, meie kuningannale. Leegitseva Jumala silm vaatab su peale, Opari ülempreestrinna. Nuga on su puusal, ohver lamab su ees. Tegutse!"

La ei teinud oma mehe sõnadest väljagi. Ta pöördus Doothi pooie.

„Kui ta veel elus on," ütles ta, „ehitage kanderaam ja tooge ta linna."

Nii saabus Ahvide Tarzan uuesti iidsesse Opari. Narkootikum, mida Kraski kohvile oli lisanud, ei kaotanud oma mõju mitme päeva jooksul. Oli öö, kui Tarzan silmad avas, ning ümbritsev pimedus ja vaikus ajasid ta kimbatusse. Alguses mõistis ta vaid seda, et lamab nahavir-nal ja on terve, sest ei tundnud mingit valu. Aeglaselt läbi narkootilise joobe udu taastus tema teadvuses pilt eelnenud sündmustest. Ühtäkki taipas ahvinimene, milline salakaval vemp temaga oli mängitud, kuid ei suutnud kujutleda, kaua oli olnud teadvuseta ja kus ta viibis. Tarzan tõusis ettevaatlikult püsti, kuid ei tundnud midagi peale kerge peapöörituse. Ta sirutas käed välja ja hakkas kobamisi edasi liikuma. Peagi põrkasid ta sõrmed kivimüüri vastu ja piki seina edasi minnes mõistis Tarzan, et viibis väikeses neljanurgelises toas, mille mõlemas otsaseinas asus uks. Nähtavasti viibis ta maa-aluses ruumis, aga kus nimelt, sellest polnud lord Greystoke'il aimu. Sedamööda kuidas kadus narkootikumi mõju, taastus Tarzani aistingute teravus ja ta adus peagi, et teda ümbritsesid tuttavad lõhnad. Miski ütles, et ta oli varemgi viibinud samasugustes oludes. Järgmisel hetkel kostis ta kõrvu läbi kivimüüri ja mullakihi summutatud, ähmase kiljatuse järelkaja. Sellest piisas, et Tarzani teadvuses elavneksid mälestused ja assotsiatsioonid, tuttav lõhn aga ütles, et ta viibib Opari maa-aluses vanglas.

Tema kohal templikambris vähkres unetult uhkes kuldsängis ülempreestrinna La. Ta tundis liigagi hästi oma alamate meelsust ja Cadji reeturlikke kavatsusi. Ta tundis

religioosset fanatismi, mis sundis Opari metsloomataolisi nõmedaid elanikke sooritama hullumeelseid ja verejanulisi väljaastumisi. Ta aimas, et Cadjil õnnestub neid tema vastu üles ässitada, kui ta ka seekord ei ohverda Suurt Tarman-ganit Leegitsevale Jumalale. Katsed kujunenud olukorrast väljapääsu leida olidki põhjustanud kuninganna unetuse, sest oma südames ei mõtelnud La ainsatki korda Ahvide Tarzani ohverdamisele. Julma jumaluse ülempreestrinna oli küll pooleldi inimestest, pooleldi loomadest suguharu kuninganna, kuid siiski naine, kes oli armastanud ainult üks kord ja kinkinud armastuse võrratule ahvinimesele, kes oli saatuse tahtel uuesti tema võimuses. Juba kaks korda oli ahvinimene pääsenud tema ohvrinoa eest, sest armastus oli võitnud usuhulluse ja kiivuse. Naine La mõistis, et ei suuda enam kunagi kaalule panna armastatud olendi elu.

Praegune olukord paistis Lale lahendamatu. Abiellumine Cadjiga

42

oli hävitanud vähimagi lootuse, et temast võiks kunagi saada ahvinimese naine. Sellest hoolimata otsustas ta iga hinna eest Tarzani päästa. Kaks korda oli ahvinimene päästnud tema enda elu: esimene kord hullumeelse preestri ja teine kord Tantori kohutavate kihvade käest. Tookord andis ta sõna, et kui ahvinimene peaks kunagi Opari naasma, leiab ta alati külalislahke vastuvõtu. Kuid ajad muutusid, Cadji mõju suurenes. La teadis, et ülempreestri südant täitis halastamatu viha Tarzani vastu. Ta nägi seda sellest hetkest peale, kui oli käskinud Tarzani kanderaamil Opari viia, ja oli siiani nende vihaste pilkude mõju all. Varem või hiljem söandavad nad ta hukka mõista ja tema vastu välja astuda. Praegu ootasid kõik, kuidas La käitub Tarzaniga. Oli juba kaugelt üle südaöö, kui La juurde ilmus üks preestrinnadest, kes valvasid tema magamiskambri ukse ees.

„Dooth soovib sinuga rääkida," sosistas ümmardaja.

„On juba hilja, mehed ei tohi siseneda templi sellesse ossa," vastas La. „Kuidas ta siia sattus ja milleks?" *

„Ta ütles, et tuli appi kuningannale, keda ähvardab suur oht," vastas preestrinna.

„Tulgu siis sisse," nõustus La, „kuid pea meeles, kui elu on sulle armas, ei tohi sa sellest sõnakestki iitsatada."

„Olen tumm nagu altari kivid," vastas tüdruk ja väljus toast.

Peagi tuli ta tagasi Doothi saatel, kes peatus mõne sammu kaugusel ülempreestrinna ees ja tervitas teda aupaklikult. La andis ümmardajale märku lahkuda ja pöördus küsivalt mehe poole.

„Räägi, Dooth!" käskis ta.

„Me kõik teame," alustas preester, „et La armastab võõrast ahvini-mest. See pole sugugi meie, nooremate preestrite asi. Minu asi on sind ausalt teenida ja teha kõik, et vältida vandenõu, mida praegu sinu vastu sepitsetakse."

„Mida sa sellega öelda tahad, Dooth? Kes sepitseb minu vastu vandenõu?"

Just praegusel hetkel kavandavad Cadj, Oah ning veel mõni preester ja preestrinna plaani, kuidas sind hukutada. Nad on kõikjale paigutanud oma nuhid, et valvata iga sinu sammu. Sinu juurde tuleb inimene, kes soovitab ahvinimese vabaks lasta või korraldada tema põgenemine. Selle isiku saadab Cadj. Kui sa nõustud, teatavad nuhid jalamaid preestritele ja kogu rahvale, et sa aitad vangil põgeneda. Aga kui sul isegi õnnestuks põgeneda koos vangiga, poleks sellest suurt abi, sest Cadj ja Oah paigutasid linnast välja viiva tee äärde hulk mehi, kes tungivad ahvinimesele kallale ja tapavad ta enne, kui Leegitsev Jumal jõuab kaks korda varjuda läänepoolse metsa taha. On vaid üks abinõu sind päästa, oh kuninganna"

„Missugune?" küsis La.

„Sa pead oma käega ohverdama ahvinimese Leegitsevale Jumalale meie templi altaril."

43

VIII Teekond teadmatusse

Järgmisel hommikul, kui La parajasti einetas, tuli tema juurde noor preestrinna, Oah' õde. Enne veel, kui neiu suu avas, taipas La, et ta on Cadji agent, ja salasepitsust, mille eest teda hoiatati, on hakatud teoks tegema. Tüdruk tundis end täbaralt ja oli nähtavasti hirmunud, sest kartis kõikvõimast kuningannat, kes võis iga hetk teda surma saata.

La oli öösel nuputanud vastuplaani, mis tema arvestuste kohaselt pidi Cadji ja tema kaasosalisi jahmatama panema. Ta ootas sõnatult, millal tüdruk hakkab rääkima kõige tähtsamast. Kuid viimane lobises tükk aega tühjast-tähjast, lõbustades Lad oma saamatusega, enne kui kogus nii palju julgust, et asja juurde asuda.

Juhtub harva, et Oah' õde tuleb kutsumata oma kuninganna lossi," tähendas La. „Mul on rõõm näha, et ta viimaks ometi on hakanud vääriliselt lugu pidama Leegitseva Jumala ülempreestrinnast."

„Tulin sulle rääkima," alustas tüdruk mehaaniliselt, justkui oleks oma osa pähe tuupinud, „et kuulsin kogemata pealt jutuajamist, mis sind huvitab ja kindlasti ka rõõmustab."

„Kas tõesti?" imestas La oma kaarjaid kulme kergitades.

Juhtusin kuulama Cadji kõnelust noorempreestritega," jätkas tüdruk, „ja ta ütles selgesti, et ahvinimese põgenemine oleks sulle ja talle igati soovitatav, sest see päästaks teid keerukast olukorrast. Arvasin, et kuninganna La rõõmustaks seda kuuldes, sest teavad ju kõik, et ta on ahvinimesele sõprust tõotanud ega soovi teda ohverdada Leegitsevale Jumalale."

„Ma tean ise, mis on mu kohus," sõnas La kõrgilt, „ja ma ei vaja, et Cadj või mõni tema käsilane seda mulle nina peale viskaks. Ma tunnen ülempreestrinna õigusi. Nende hulka kuulub ka ohverdamine. Just seepärast ma ei lubanudki Cadjil seda teha Üksnes minu käsi tohib pakkuda Leegitseva Jumala, altarile selle mehe verd. Kolme päeva pärast sureb see mees minu noa all-Leegitseva Jumala templis!"

Nende sõnade mõju oli tüdrukule just niisugune, nagu La oli oodanud. Cadji kaasosalise näol vilksatas p&tumus ja"rahulolematus. Tüdruk ei osanud kuningannale midagi vastata, sest talle antud juhtnöörid ei näinud ette säärast pööret. Suurivaevu läks tal korda leida mingi veider ettekääne, et kuninganna ruumidest kiiresti lahkuda. La saatis tüdrukut naeratusega. Loomulikult polnud Lal vähimatki-kavatsust Tarzanit tappa, kuid Oah' õel polnud sellest õrna aimugi. Viimane tuli tagasi Cadji juurde ja rääkis üksikasjalikult, mida oli näinud ja kuulnud.

Ülempreester oli nördinud, sest tema plaan ähvardas nurjuda. Cadji peaeesmärk polnud sugugi Tarzanit tappa, vaid kukutada La tema seniselt aujärjelt. Jutuajamise juures viibiv Oah näris pettumusest huuli. Veel kunagi polnud ihaldatud eesmärk ülempreestrinnaks saada talle nii lähedal olnud. Sügavais mõtteis kõndis ta minutite kaupa edasi

44

tagasi, kuni jäi ühtäkki Cadji ette seisma.

„La armastab ahvinimest," ütles ta. „Isegi kui ta söandab meest ohverdada, teeb ta seda üksnes hirmust Opari rahva ees. Ta armastab teda ikka veel, Cadj, kui solvav see sulle ka poleks. Tarzan teab seda ja usaldab Lad, seetõttu on üks võimalus... Kuula, Cadj. Me

saadame ahvinimese juurde preestrinna, kes ütleb talle, et tuleb La juurest käsuga ta vabastada ja põgenema aidata. See preestrinna juhib Tarzani otseteed meie varitsussalga sülle. Kui ta on tapetud, tungime La ruumidesse ja süüdistame teda reetmises. Meie inimene, kes Tarzanile teed näitab, ütleb kõigile, et La käskis Tarzani linnast välja juhatada. See kutsub esile üldise rahulolematuse. Siis ongi sul paras aeg nõuda pattude lunastamiseks La elu. Seega saame ühe hoobiga mõlemast lahti."

«Suurepärane mõte!" hüüatas Cadj. „Teeme seda kõike homme päikesetõusul ja enne kui Leegitsev Jumal puhkama läheb, jõuab ta heita pilgu Opari uuele ülempreestrinnale."

Sel ööl ärkas Tarzan vangikongi ukse tagant kostvatest sammudest. Ta kuulis, kuidas riiv eest ära lükati ja kuidas kriiksusid aastatuhandete vanused uksehinged. Tintmustas pimeduses ei seletanud ta silmad tulijat, ta kuulis vaid sandaalidesse kängitsetud jalgade pehmet astumist kivipõrandal. Seejärel sosistati pimeduses tema nime.

„Olen siin," vastas ahvinimene. „Kes sa oled ja mida Ahvide Tar-zanist tahad?"

„Sinu elu on hädaohus," vastas naise hääl. „Tule, järgne mulle."

„Kes sind saatis?" küsis alwinimene. Tema tundlikud sõõrmed püüdsid öist külalist lõhna järgi kindlaks teha, kuid õhk oli niivõrd küllastunud aromaatsetest lõhnaainetest, millega oli sarvitud naise keha, et peale nende ei suutnud ta midagi haista. Nii Tarzan ei teadnudki, oli ta seda preestrinnat juba varem kohanud või on see talle täiesti tundmatu naine.

„Mind saatis La," vastas hääl, „et juhatada sind Opari vangikambrist vabadusse linnamüüride taita."

Käsikaudu pimedas kobades leidis naine ta viimaks üles.

„Siin on su sõjariist," ütles ta Tarzanile nuga andes, siis võttis tal käest kinni ja juhtis teda läbi pika käänulise pimeda käigu. Nad läksid treppidest alla paljude uste kaudu, mille roostetanud hingede kri-gin lõikas kõrvu keset kohutavat vaikust. Tarzanil polnud vähimatki aimu, kui kaugele nad juba jõudnud olid ja millises suunas liikusid. Kui Dooth oli talle süüa toonud, taipas Tarzan preestri katkendlikust jutust, et La on tema sõber ja kavatseb teda päästa; ta oli juba päästnud ahvinimese elu sel hetkel, kui Cadj, leidnud ta uimastatuna eurooplaste laagrist, tahtis teda tappa. Kui nüüd tundmatu kinnitas, et teda saatis La, uskus ahvinimene kohe. Talumatult meenus talle Jane'i kummaline ennustus, et tal ei õnnestu kolmandat korda pääseda Leegitseva Jumala fanaatiliste preestrite käest. Ta küsis endalt, kas Jane'il polnud seekord õigus. Endastmõistetavalt ei kavatsenud Tarzan esialgu

45

linna üldse tungida, kuid nähtavasti kaitses põrguvürst ise seda neetud Opari, eksitades kõiki, kes püüdsid keelatud linnale läheneda või himustasid maa-alustesse varakambritesse peidetud kulda.

Terve tunni köndis ta juhi saatel maa-aluste käikude pimedas rägastikus. Siis algas tõus mööda tohutult pikka treppi ja lõpuks leidis Tarzan end maapinnal väikeste kidurate puude keskel, mille lehestikust tungis läbi mahe kuuvalgus. Naine, kes polnud temaga enam rääkinud pärast vangikongist väljatulekut, jätkas vaikides teed mööda looklevat jalgrada, mis tõusis tiheda metsa ja võsaga kaetud järsule mäeseljale.

Tähtede ja kuu asendist järeldas Tarzan, et nad lähevad Opari taga kõrguvatesse mägedesse. Tarzan polnud neis paigus kunagi varem käinud ega tahtnudki käia, sest maastik polnud kuigi meelitav ja vaevalt et ta oleks soovinud seal jahti pidada. Siiski üllatas teda ümbritsev taimestik. Kaugelt tundus, et mäed on paljad ning seal kasvavad

üksnes kidurad puud ja madalad põõsad. Aga mida kõrgemale nad ronisid, seda tihedamaks muutus mets. Vahepeal oli ka kuu välja ilmunud ja kallas mahedat valgust ümbritsevale maastikule. Käänuline tee viis üles kitsast kuristikust. Alles nüüd mõistis Tarzan, et linna poolt vaadatuna varjasid lopsakat taimkatet kaljurünkad.

Naine vaikis endiselt, kuid see ei mõjunud ahvinimesele rusuvalt, sest olles ise sõnaaher inimene, pidas ta naise käitumist täiesti normaalseks. Oleks tal endal olnud vaja midagi öelda, oleks ta seda teinud, seepärast oletas ta täie õigusega, et naiselgi pole põhjust vestelda Neil, kes kõnnivad kiiresti ja kaugele, ei jätku õhku tulijaks lobisemiseks.

Idas hakkasid tähed kustuma, kuulutades ette peatset päikesetõusu. Tarzan ja tema kaaslane olid järsust mäenõlvast üles roninud ja jõudsid võrdlemisi tasasele pinnale. Taevas muutus kiiresti heledamaks. Naine seisatas laugja oru veerul. Kogu org näis olevat kaetud metsaga, paari-kolme miili kaugusel aga paistis puude vahelt mingi kummaline väga suur ehitis, mis säras ja hiilgas silmapiirile tõusnud päikese käes. Ahvinimene pööras küsiva pilgu kaaslase poole, kuid tardus üllatusest: tema ees seisis La, Opati ülempreestrinna.

„Sina?" hüüatas ahvinimene. „Nüüd leiab Cadj tõepoolest ettekäände sind kõrvaldada"

„Ta ei saa mind iialgi kõrvaldada oma teelt," vastas La, „sest ma ei lähe enam Opari tagasi."

„Ei lähe enam Opari tagasi?!" hüüdis Tarzan. „Aga mida sa tegema hakkad? Ja kuhu sa lähed?"

„Tulen sinuga," vastas ülanpreestrinna. „Ma ei nõua, et sa mind armastaksid. Ma palun ainult, et sa viiksid mind eemale Oparist, kus vaenlased mind tappa kavatsevad. Ahv Manu kuulas salaja nende juttu pealt, tuli minu juurde ja rääkis kõigist salasepitsustest. Oleksin ma su elu päästnud või sind ohverdanud, nagunii oli minu saatus ette otsustatud. Oah tahab saada ülempreestrinnaks, Cadj aga Opari valitse

46

jaks. Kuid ma poleks ju suutnud sind ohverdada, Tarzan, mitte mingil tingimusel, seepärast jäi meil vaid üks võimalus — põgeneda koos. Me ei saa minna põhja ega läände läbi oru, sest Cadj paigutas sinna varitsussalga. Ehkki oled vapper võitleja, Tarzan, saaksid nad sinust jagu arvulise ülekaalu tõttu ja tapaksid su." „Aga kuhu sa mind viid?" päris Tarzan.

„Valisin kahest pahest väiksema: läheme läbi tundmatu maa, mida meie legendide järgi asustavad hirmuäratavad lohed ja muud kohutavad olendid. Ükski opaarlane pole sealt veel tagasi tulnud. Kuid maailmas leidub inimene, kes suudab sealt läbi minna, ja see oled sina, Ahvide Tarzan."

„Aga kui sa ei tunne seda maad ega tema asukaid, kuidas tunned siis teed, mis sinna viib?" uudistas Tarzan.

„Teame jalgrada, mis viib mäe tippu," vastas La, „aga kaugemale pole ma kunagi jõudnud. Seda rada kasutavad suured ahvid ja lõvid, kui nad Opari laskuvad. Siitkaudu tulevad nad röövima meie inimesi, meie aga varitseme neid siin, et ohverdada suuri ahve Leegitseva Jumala altaril. Tõsi küll, viimasel ajal on ahvid äärmiselt ettevaatlikuks muutunud ja kannatajad oleme peamiselt meie ise. Ma pole siiani aru saanud, mis mõttega ahvid meid röövivad. Kas nad söövad meie inimesi või mis? See on väga jõuline rass, arenemisastmelt märksa kõrgemal kui bolganid, gorillad, ja tunduvalt arukam. Meie

soontes voolab suurte ahvide veri, kuid selles orus asuvate ahvide soontes voolab inimeste veri."

„ Mispärast valisid sa põgenemiseks just selle tee, La? Küllap on olemas veel mõni teine."

„Teist teed ei ole," vastas ülempreestrinna. „Kõigis teistes mäekit-sustes varitsevad meid Cadji sõdurid. See tee on meie ainus pääsemis-lootus. Olen sind juhtinud mööda ainust rada, mis kulgeb üle Opari lõunast kaitsvate järskude kaljude. Peame neist üle pääsema ja laskuma."

Ahvinimene silmitses mõtlikult ümbrust. Oleks ta üksi olnud, poleks ta iialgi valinud seda teed. Tarzan oli endas kindel ega kahelnud, et oleks Opari orust läbi pääsenud, hoolimata Cadji salakavalatest riugastest. Kuid nüüd pidi ta mõtlema ka La peale. Seekord oli naine ta elu päästnud ja ahvinimesel olid suured moraalsed kohustused Opari troonilt tõugatud kuninganna vastu.

Ahvinimesele näis, et kõige targem oleks rada mööda edasi minna ja salapärasest ehitisest võimalikult kaugele hoida, sest nende ainus eesmärk oli leida tee üle mäeahela ja pääseda sellelt kohutavalt maalt. Kuid paksust lehestikust paistva hoone poole vilksamisi heidetud pilgud äratasid temas vastupandamatut soovi minna asja lähemalt uurima. Ta ei uskunud, et orus elab keegi peale metsloomade. Hoone ehi-tajaiks pidas ta muistseid atlante või Opari esimesi asukaid. Oma suuruselt ja toreduselt meenutas ehitis lossi.

47

Ahvinimene ei tundnud kunagi hirmu, kuid nagu kõigile džung-liasukaile, nii oli ka temale omane sünnipärane ettevaatlikkus. Ta ei kartnud kunagi välja astuda metslooma vastu, sest võitluses üks ühega tuli ta tänu oma kavalusele ja vaprusele alati võitjaks. Oleksid tema vastu ühinenud inimesed, siis oleks ta vaadanud silma tõsisele hädaohule, sest paljude vastu ei piisanud isegi tema määratust jõust ja kavalusest. Olevustel, kellest oli jutustanud La, leidus arvatavasti mõistuse sugemeid, järelikult võisid nad liituda võitluses Tarzani vastu ja see tegi võidu juba küsitavaks. Aga kes teab, legendid võisid nende intellektuaalseid omadusi ka tublisti võimendada. Tõenäoliselt selgub salapärase hoone lähemal uurimisel, et see, mis paistab kaugelt igati korralik, on tegelikult lagunenud ja varemeis. Kõige kohutavamad vaenlased, kellega Tarzanil tuleb kokku puutuda, on nähtavasti lõvid ja suured ahvid. Neid Tarzan ei kartnud, vaid lootis nendega koguni sõbralikke suhteid luua. Džunglivalitseja oletas õigusega, et võib metsas väga hästi orienteeruda, ja otsustas valida kõige lühema tee, mis viis põiki üle oru põhja.

„Tule," ütles ta Lale ja hakkas nõlvast laskuma otse nende ees asuva hoone suunas.

„Ega sa ometi sealtkaudu lähe?" hüüdis naine hämmastunult.

„Miks mitte?" kostis Tarzan rahulikult. „See tundub olevat kõige lühem tee, et orust läbi pääseda."

„Aga mina kardan," ütles preestrirma. „Üksnes Leegitsev Jumal teab, missugused hädaohud meid nendes metsades varitsevad."

„Ainult Numa ja mangani," rahustas teda Tarzan. „Aga neid ei tarvitse me ju karta."

„Sina ei karda midagi," vastas La, „kuid mina olen kõigest naine..."

„Inimene sureb ainult üks kord ja varem või hiljem peame nagunii surema," kostis Tarzan. „Alaline surmahirm teeks meie elu väljakannatamatuks. Me läheme kõige lühemat teed mööda. Elik näeme midagi, mille nimel tasus riskida."

Nad tulid sissetallatud rada pidi alla. Mida lähemale nad metsale jõudsid, seda kõrgemaks läksid puud, kurti nad sisenesid viimaks tõelisse džunglisse. Puhus pärituul ja

ahvinimene pidi kogu aeg valvel olema. Jalgraja kivisel pinnal polnud näha mingeid jälgi. Ainult raja kõrval märkas Tarzan siin-seal lõvi omi. Ahvinimene seisatas aeg-ajalt ja haistis õhku, püüdes eristada ümbritsevaid lõhnu, f „Arvan, et selles orus on inimesi," ütles Tarzan ühtäkki. Juba mõnda aega tundub mulle, et keegi jälgib meid. Ja see jälgija paistab olevat uskumatult tark, sest tunnen tema lõhna väga nõrgalt."

La lasi hirmunult pilgul ringi käia ja nihkus Tarzanile lähemale.

„Ma ei näe kedagi," sosistas ta. I „Mina ka mitte," vastas ahvinimene. „Ja ma ei suuda täpselt eristada tema lõhna, kuid olen kindel, et keegi jälgib meid. Kordan veel, ta on tark, sest varjab meie eest oma lõhna. Tõenäoliselt liigub ta kül-

48

laltki kõrgel puude otsas ja lõhn levib üle meie peade. Oota siin, tahan selles veenduda."

Tarzan hüppas kergelt lähemale puuoksale ja ronis nii osavasti üles nagu ahv Manu. Minut hiljem hüppas ta kuulmatult La kõrvale.

„Mul oli õigus," sõnas ahvinimene. „Läheduses näib keegi ennast peitvat, kuid on see inimene või mangani, seda ma ei tea, sest tema lõhn on mulle võõras. See ei sarnane ei ühe ega teisega, kuid samal ajal meenutab nii ühte kui teist. Mis siis ikka, proovime temast mööduda. Tule!"

Ta võttis naise selga, nagu oleks see udusulg, ja hetk hiljem tundis La end olevat kõrge puu ladvas.

„Kui ta pole eriti lähedal," sosistas ahvinimene La kõrva, „siis kaotab ta meie jälje, sest nüüd liigub meie lõhn üle tema pea ja möödub hulk aega, kuni ta selle uuesti leiab. Aga ta leiab selle ainult siis, kui on küllalt tark ja ronib kõrgemale."

La imetles ahvinimese jõudu ja kergust, millega ta najst ühelt puult teisele kandis. Ligi pool tundi liikus ta edasi hämmastava kiirusega, kuni peatus kõrgel painduval oksal.

„Vaata!" ütles Tarzan käega ette ja alla näidates.

Vaadanud ta käe suunas, silmas La läbi paksu lehestiku väikest asulat, mida piiras tugev kõrge aed. Aia sees asus tosin onni, mis tõmbasid endale tema üllatatud tähelepanu. Sugugi väiksem polnud Tar-zani huvi. Kahtlemata olid need onnid ette nähtud elamiseks, kuid need ei seisnud paigal, vaid justkui hõljusid õhus, liikudes tasa ja sujuvalt üles-alla ja edasi-tagasi. Tarzan hüppas kõige lähema puu oksale ja pani sinna La, ise aga roomas ettevaatlikult lähemale. Naine järgnes talle, sest nagu kõik opaarlased, oskas temagi puude otsas ronida. Peagi muutus kogu küla nähtavaks otsekui peopesal ja paugupealt lahenes ka tantsivate onnide mõistatus.

Oma kujult meenutasid onnid mesipuid, nagu paljud Aafrika pärismaalaste onnid. Nende läbimõõt oli umbes seitse ja kõrgus kuus jalga, kuid maapinnal seismise asemel kiikus iga onn rohust punutud tugeva köie otsas, mis oli seotud jämeda puuoksa külge. Onni põhja keskkohast rippus alla teine, peenem köis. Avausi, kustkaudu inimesed onni võisid pääseda, Tarzan oma kohalt ei näinud.

Aia keskel murul märkas Tarzan selle veidra küla asukaid, niisama kummalisi kui nende ehituskunst. Nende kuuluvus neegrirassi oli ilmselge, kuid seda tüüpi inimesi nägi ahvinimene esimest korda. Nad olid alasti, ilma ühegi ehteta, nende keha katsid vaid inetud värvilaigud. Pärismaalased paistsid silma suure kasvu ja tugevate lihaste poolest, kuid jalad tundusid olevat liiga lühikesed ja käed ülemäära pikad, et rääkida harmoonilisest kehaehitusest. Üldse sarnanesid nad oma välimuselt pigem loomadega:

madalad längus laubad, teravalt esiletungivad kulmukaared, kaugele etteulatuvad lõuapärad.

Pärismaalasi silmitsedes nägi Tarzan ühte neist köitpidi onnist maha

49

tulevat. Kohe taipas ta köie otstarvet ja onnide sissekäigu asukohta.

Veidrad olevused, kes enamasti kükitasid, olid ametis söömisega. Mõni hoidis käes konti, kiskudes tohutute lõuapäradega selle küljest toorest liha; teised õgisid puuvilja ja söödavaid juurikaid. Söömingus osalesid mehed ja naised, lapsed ja täiskasvanud, näita polnud üksnes vanureid. Nad olid karvadeta, kui mitte arvestada hõredaid punakaspruune juuksetutte peas. Nende kõne meenutas loomade urisemist ja nad rääkisid üldse harva. Kuni Tarzan neid jälgis, ei näinud ta kordagi kedagi naermas või vähemalt naeratamas, mis eristas neid kõigist teistest talle tuntud Aafrika suguharudest. Polnud näha mingeid köö-ginöusid ega vähimatki märki lõkkest või tuleasemest. Maas lebasid ainult nende sõjariistad: lühikesed odad ja vaheda metallteraga sõjakirved.

Ahvide Tarzan rõõmustas, et oli valinud selle tee. Teisiti poleks ta kunagi saanud tutvuda olevustega, kes olid tundmatud kõigile Aafrika pärismaalastele. Nende arenemistase oli niivõrd madal, et seda võis võrrelda loomade omaga. Isegi Pal-ul-doni vaz-donid ja ho-donid olid oma üldiselt arengult neist kaugel ees.

Neid vaadeldes pidi Tarzan imestama, et nad suutsid valmistada nii häid ja korralikke sõjariistu. Nende onnid olid tehtud väga otstarbekalt ja leidlikult, kaitstes neid täielikult lõvide eest, mida nähtavasti ka taotleti.

Sellal kui Tarzan ja La kummalist suguharu silmitsesid, tundsid nad ühtäkki kedagi lähenevat, ja hetk hiljem nägid olevust, samasugust nagu külaelanikudki. Aia kohal rippuvatest okstest läbi tunginud, hüppas ta otse oma kaaslaste keskele. Keegi ei teinud temast väljagi. Ta astus ettepoole, kükitas maha ja hakkqp midagi rääkima. Tarzan ei kuulnud küll tema sõnu, kuid miimika järgi, millega neeger oma kehva sõnavara täiendas, otsustas ahvinimene, et ta jutustab oma kaaslastele hiljuti metsas kohatud kahest kummalisest olendist. Nähtavasti tema see oligi, kes neid jälitas ja keda Tarzan nii osavasti pettis. Jutustus erutas kuulajaid, nii mõnigi kargas güsti, hakkas kekslema ja endale kätega puusadele taguma. Seejuures jäid nende näod endiselt ilmetuks, mõne aja pärast kükitasid neegrid malta ja külas võttis uuesti maad täielik vaikus.

Sel silmapilgul kostis metsast läbilõikav kisa, mis elustas ahvinimese mälus kauge lapsepõlveaja. „Bolgani!" sosistas ta Lale.

„See on üks suurtest ahvidest," lausus naine ja võpatas. Peagi nägid nad teda džunglirajalt küla poole pööravat. See oli gorilla, ent mäherdune gorilla! Temataolist polnud Tarzan veel kordagi oma elus näinud. Hiiglaslikku kasvu olend astus inimese sirgel kõnnakul kätega maad puudutamata, nagu seda alati teevad tavalised gorillad. Kolju kuju ja metsik ilme olid peaaegu nagu igal teisel gorillal, kuid Tarzan hoomas ka mõningat eripära. Sedamööda, kui-

50

das gorilla lähemale jõudis, mõistis ahvinimene, et see oü Bolgani, kuid inimese mõistuse ja hingega. Aga Tarzanit hämmastas veel miski muu: gorilla kandis ehteid, ja veel milliseid ehteid! Kuld ja kalliskivid hiilgasid ta sagrisel karval, õlavarte ja jalgade ümber kõlisesid arvukad võrud, puusavöölt aga rippus alla ruuduline läikiv riba, mis ulatus maani ja näis kujutavat mingisugust kullast võrku. Halgi varem polnud John

Clayton, lord Greystoke näinud niisuguse barbaarse maitse ja uhkuse avaldust, sest isegi Opari varakambreis polnud säärasel huh gal kalliskive.

Metsast kostnud karjatus ei jätnud külaelanikele mõju avaldamata. Kõik hüppasid otsemaid jalule, lapsed ja naised jooksid puu taha peitu või ronisid onnidesse, mehed aga suundusid värava poole, mille olemasolu Tarzan alles praegu märkas.

Gorilla peatus värava ees ja tegi uuesti häält, kuid seekord ei tulnud tema kõrist enam õudset kriiskamist, vaid. inimkõne,..

IX, Surmav hoop

Niipea kui suur inimahv oli väravast sisse tulnud, sulgesid sõdurid selle otsekohe ja taganesid aupaklikult küla keskele. Ka gorilla jäi siin seisma ja lasi pilgul ringi käia.

„Kus on emased ja balud?" küsis ta katkendlikult. „Tooge nad siia."

Naised ja lapsed kuulsid tema sõnu, kuid ükski neist ei liikunud paigast. Sõdurid hakkasid rahutult jalalt jalale tammuma, võideldes vastuoluliste tunnetega: ühelt poolt kartsid nad käsule vastu hakata, teisalt tõrkusid seda täitmas*.

„Kutsuge neid," kordas gorilla, „või tooge nad siia."

Viimaks võttis üks sõdur südame rindu ja astus sammu ette,

‚Meie küla andis juba selles kuus ühe naise," ütles ta. „Nüüd on teiste kord."

„Vait!" röögatas inimahv, põrnitsedes ähvardavalt kõnelejat. „Lu-bad endale liiga palju, gomangani, kui julged Bolganile vastu vaielda. Keiser Numa räägib ise minu suu kaudu. Sa kas täidad käsu või sured!"

Värisev mustanahaline pöördus ümber ning hakkas naisi ja lapsi hüüdma, kuid keegi ei vastanud talle. Bolgani tegi kannatamatu liigutuse.

„Mine ja too nad siia!" kordas ta.

Pea õlgade vahel, läksid mustad tusaselt üle muru oma naiste ja laste peidupaikade poole. Peagi hakkasid nad tagasi tulema naisi-lap-si enda järel lohistades — keda kättpidi, keda karvupidi. Olgugi et seda tehti .vastumeelselt, ei näinud Tarzan ometi vähimaidki tundemärke kaastundlikkusest või hellusest omaste vastu. Selle osavõtmatuse põhjus selgus Tarzanile siis, kui mustanahaline sõdur taas Bolganit kõnetas.

51

„Suur Bolgani," ütles ta, „kui keiser Numa võtab naisi ja lapsi ainuüksi sellest külast, siis pole meie sõduritel varsti enam ühtegi naist. Väheneb ka laste arv ja viimaks ei jää siia külasse ühtegi inimest."

„Ja mis siis sellest?" urises gorilla. „Ilmas on gomanganisid niigi palju, Selleks nad just loodud ongi, et teenida keiser Numat ja tema ustavaid bolganisid."

Seda rääkides hakkas ta lähemalt uurima naisi ja lapsi, patsutades nende puusi ja selga, kobas rindu. Siis jõudis ta võrdlemisi noore naise juurde, kellel oli süles väike laps.

„See juba läheb," ütles gorilla, kiskus lapse ema käte vahelt ja virutas vastu aeda. Laps kukkus maha ja hakkas haledasti oigama. Vaene ema tormas lapse poole, kuid Bolgani haaras oma pika käega temast kinni ja paiskas maha. Sel hetkel kõlas nende kohal paksust lehestikust isaahvi kohutav väljakutse. Mustad heitsid üles kohkunud pilke, ka Bolgani kergitas raevust moondunud lõusta, püüdes näha olendit, kes oli julgenud talle väljakutse esitada. Jämedal pikal oksal istus tarmangani, kelle samast ükski neist polnud siiani näinud. See oli valge mees sileda karvutu nahaga nagu madu Histah,

Otsekui lummatud, jõllitasid nad mitu sekundit võõrast. Tarzan laskus alumisele oksale ja oli nüüd Bolgani rinna kõrgusel. Tema käes välgatas oda, mis tungis mõttekiirusel kohutava gorilla südamesse. Röögatanud valust ja raevust, kukkus inimahv maha ja mõne tõmbleva liigutuse järel vaikis jäädavalt.

Ahvinimene ei pidanud eriti lugu gomanganidest kui rassist, kuid inglasena pooldas ta alati ausat mängu ega suutnud jääda kõrvaltvaatajaks, kui nõrgematele liiga tehti. Teiselt poolt olid gorillad tema põlisvaenlased. Tema elu esimene võitlus oli gorillaga ja gorilla oli ka tema esimene saak.

Vaesed mustad seisid tummas hämmingus, kui Tarzan kergelt nen-
de keskele maha tuli. Nad põrkasid hirmunult tagasi, tõstes ühtaegu
ähvardavalt oma odasid.

„Olen sõber," lausus ahvinimene. „OJen Ahvide Tarzant Laske odad alla."

Ta pööras ümber ja tõmbas Bolgani laibast oma sõjariista.

„Kes on see olevus, kes võib tulla teie külasse, tappa teie lapsi ja röövida teie emaseid? Mispärast te ei julgenud teda oma odadega läbi torgata?"

„See on üks suurtest bolganidest," vastas mustanahaline sõdur, kes varem oli gorillaga rääkinud ja paistis olevat küla pealik, „Ta on üks Numa lähikondlasi ja kui Numa saab teada, et ta tapeti meie külas, tapetakse sinu teo pärast meid kõiki." '

„Kes on Numa?" päris ahvinimene, kellele sõna „numa" suurte ant-ropoidide keeles tähendas ainult lõvi,

„Numa on Numa," vastas must „Ta on keiser ja elab oma bolga-

52

nidega sätendavatest kividest onnis."

Suurte ahvide keele sõnavara oli üpris kasin, ehkki seda olid täiendanud märksa arenenumad opaarlased. Tarzan pidi mõistatama, mida must pealik sellega öelda tahtis. Numa oli arvatavasti nimi, mille bol-ganide pealik oli endale valinud, keisri tiitel aga andis märku tema üleolekust teistest pealikest. „Onn" võis tähendada lossi, «sätendavad kivid" aga briljante, otsustades gorilla ehete järgi.

Sel hetkel, kui Bolgani Tarzani odast läbistatuna maha prantsatas, tormas õnnetu ema surnud lapse juurde ja haaras ta sülle. Tarzan astus mõne sammu tema poole, kuid emane gomangani paljastas kihvad ega lasknud tal lähemale tulla. Isegi see, et Tarzan oli tapnud tema poja mõrtsuka, ei tähendanud midagi tema tumedale arule. Ta jäigi aia äärde kükitama, kiunudes kaeblikult oma noore võsu laiba kohal.

Tarzan pöördus uuesti sõdurite poole, kes temast mõne sammu kaugusel isekeskis ärevalt midagi seletasid. Ahvinimese lähenedes asusid nad tema ümber poolringi.

„Bolganid tulevad siia ja tapavad meid kõiki, kui nad saavad teada, mis meie külas juhtus," ütles üks neist. „Peame välja andma neile Bolgani tapja. Sellepärast, tarmangani, tuled sa ühes meiega sätendavate kivide onni. Seal anname su üle bolganidele. Võib ju juhtuda, et keiser Numa andestab sulle."

Ahvinimene muigas. Kui kentsakad on need mustad! Nad usuvad, et tema, Ahvide Tarzan, vägev võitleja, laseb ennast kui tapalooma gorillade keisri Numa tasumishimuliste käte vahele viia! Ta tunnetas algusest saadik seda ohtu, millesse oli end seadnud, kuid teisalt oli temal ahvide kasvandikuna palju rohkem väljavaateid põgeneda kui go-manganidel teda jõuga kinni hoida. Oma elus oli ta sageli kokku puutunud metsikute suguharudega ja teadis väga hästi, mida neilt oodata võis. Kuid Tarzan tahtis nendega sõbralikke suhteid luua — tal võis neid sellel metsikul maal vaja minna.

„Oodake," sõnas ta. „Kas annate ära sõbra, kes tuli teid vaenlase eest kaitsma?"

„Me ei kavatse ju sind tappa, tarmangani," vastas pealik. „Viime su ainult keiser Numa ette."

„Aga see on ju täpselt seesama," vaidles Tarzan vastu. „Teate väga hästi, et keiser Numa laseb mind tappa."

„See pole enam meie teha, tarmangani," vastas pealik ükskõikselt. „Kui oleksime saanud sind päästa, siis vahest oleksime seda ka teinud. Aga nüüd tulevad bolganid siia, kuulevad, mis meie külas sündis, ja karistavad meid, kui nad ei lepi sinu karistamisega."

„Kuidas saavad gorillad teada, et ta tapeti teie külas?" küsis Tarzan.

„Aga nad tulevad ju siia ja näevad tema surnukeha!" „Ei näe, kui te selle kõrvaldate," vastas ahvinimene. Mustanahalised mehed kratsisid kukalt. Selline lahendus polnud

53

eile üldse pähe tulnud. Tundmatul oli õigus. Üksnes tema ja nemad ise teadsid, et gorilla tapeti nende külas. Kui kaob keha, kaovad vähimadki kahtlused küla kohta. Ent kuhu ta viia? Nad küsisid seda Tar-zanilt.

„Ma päästan teid temast," vastas ahvinimene. „Luban teile, et peidan gorilla laiba nii ära, et keegi ei saa aru, kuidas ja kus ta suri. Kuid enne vastake paarile küsimusele."

„Lase tulla," ütles pealik.

„Olen teie maal võõras ja eksisin ära. Kas orust pääseb välja sealtkaudu?" ja Tarzan näitas käega kagusse. Pealik kehitas õlgu.

„Org lõpeb mäega, aga kas sealt pääseb välja või ei, seda ei tea. Meie ei tea isegi, kas sealpool üldse midagi asub. Räägitakse, et sealpool mäge põleb suur tuli, aga keegi ei julge vaatama minna. Mis minusse puutub, siis pole ma külast käinud kaugemal kui ühe päeva tee, et bolganidele ulukeid küttida ning puuvilju ja pähkleid korjata"

„Kas keegi pole kunagi orust lahkunud?" päris Tarzan.

„Meie külast küll mitte," vastas must, „teiste kohta ei tea öelda."

„Aga mis seal on?" küsis Tarzan Opari poole osutades.

„Pole aimu. Tean ainult, et mõnikord tirivad bolganid sealt kaasa kummalisi inimesi — väikseid karvaseid valge nahaga mehi, kellel on lühikesed kõverad jalad ja pikad käed, või siis valgeid emaseid. Pidasime neid alati väikesteks tarmanganideks. Kust bolganid neid võtavad, seda me ei tea. On need kõik küsimused?"

„Jah, kõik," vastas Tarzan, nähes, et nende harimatute metslaste käest nagunii midagi teada ei saa.

Ta pidi ise otsima tee orust välja. Teades, et üksinda tuleb ta sellega toime märksa kiiremini, valmis tema peas plaan, mida ta asus ka sedamaid teostama.

„Kui ma gorilla laiba ära viin ja peidan nii, et keegi ei saa iialgi teada, et ta tapeti teie külas, kas te siis peate mind oma sõbraks?" alustas ta kaugelt.

„Muidugi," noogutas pealik.

„Kas ma siis võin teie hoole alla jätta oma valge emase, kuni ma külla tagasi tulen?" jätkas Tarzan. „Kui gorillad siia tulevad, võite ta ühte onni peita. Mis te sellest arvate?"

Mustanahalised vaatasid ümberringi. „Meie ei näe teda," ütles pealik. „Kus ta on?"

„Kui lubate teda hoida ja kaitsta, toon ta siia," ütles ahvinimene.

„Meie ei tee talle midagi," vastas pealik, „aga teiste eest me ei vastuta."

Tarzan pöördus sõdurite poole, kes olid tema ümber kogunenud ja lulasid suure tähelepanuga.

„Tahan tuua teie külla oma naise," ütles ta. „Te peidate ta ära, an-ate talle süüa ja kaitsete teda, kuni ma tagasi tulen. Ma peidan gorilla

54

keha ära nii, et teile ei lange vähimatki kahtlust. Aga kui ma tagasi tulen, peab mu naine olema elus ja terve."

Ta pidas vajalikuks esitleda Lad oma naisena, lootes neile sel moel paremini arusaadavaks teha, et naine viibib tema kaitse all. Kui nad teda kardavad või austavad, on naise seisukord märksa julgem. Ahv-inimene tõstis pea üles puu poole, mille okste vahel nad end varjanud olid ja käskis Lad alla ronida. Mõne hetke pärast rippus ta juba pain-duval oksal otse Tarzani pea kohal ja langes mehe tugevate käte vahele.

„See ta on," ütles ahvinimene nende ümber kogunenud mustadele. „ Hoidke teda hästi ja varjake gorillade eest. Kui ma tagasi tulen ja leian, et temaga on midagi juhtunud, teatan gorilladele, et teie tapsite nende kaaslase."

La pöördus paluvalt Tarzani poole, silmad pisarais.

„Sa ei jäta mind ometi maha?" päris ta.

„Ainult ajutiselt," vastas ahvinimene, „Need õnnetud inimesed kardavad, et kui Bolgani kaaslased leiavad jälgede põhjal tema tapmise koha, saab kogu küla tunda nende elukate raevu. Seepärast otsustasin ta laiba mujale toimetada ja kaotada kõik jäljed. Tänutunne on neil arenenud võrdlemisi nõrgalt, seetõttu pidin neid igaks juhuks hirmutama. Nad kardavad gorillasid nagu tuld ja ma püüdsin seda hirmu sinu huvides ära kasutada. Usun, et võid siin rahulikult minu saabumist oodata, muidu poleks ma sinu juurest lahkunud. Üksi võin aga liikuda palju kiiremini. Äraoleku ajal tahan otsida teed, et sellest neetud orust välja pääseda Siis tulen tagasi ja võtan su kaasa. See on parem kui ekselda kahekesi tundmatus orus."

„Sa tuled tagasi?" päris naine, ja tema häälest kostis kartus, igatsus ja lootus.

„Tulen," vastas Tarzan kindlalt. Siis pöördus ta mustanahaliste poole. ,, Tehke minu naisele tühjaks üks suurematest onnidest ja ärge teda tülitage. Kandke hoolt, et tal jätkuks toitu ja vett. Ja pidage meeles mu sõnu: tema käekäigust sõltub teie elu."

Tarzan kummardus, vinnas ilma suurema raskuseta inimahvi määratu keha oma laiale turjale. Pärismaalasi hämmastas tema vägev jõud. Nad polnud ka ise viletsad vennad, kuid nende seas polnud ühtegi, kes gorilla raskuse all poleks kokku langenud. See vägev tarniangani kõndis oma koormaga nii kergelt, nagu polekski tal midagi seljas. Ta läks väravast välja ja kadus mõne minuti pärast meeste ehmunud pilkude saatel tihedasse metsa.

La pöördus mustade poole.

„Seadke mulle onn valmis," ütles ta pealikule. „Olen väsinud ja tahan puhata"

Mustanahalised ei liikunud paigast, nad vaid põrnitsesid teda ja sosistasid omavahel. Naine mõistis, et nende hulgas oli tekkinud lahkhelisid. Üksikutest temani jõudnud lausekatketest taipas La, et mõni must

55

pooldab Tarzani käsu täpset täitmist, teised on vastupidisel seisukohal. Temast taheti lahti saada, et mõni gorilla teda külast ei leiaks, sest muidu poleks külaelanikud arveteõiendamisest pääsenud.

„Oleks parem," kuulis ta üht sõdurit rääkivat, „kui annaksime ta kohe bolganidele välja ja teataksime, et tema mees tappis keiser Numa saadiku. Ütleme, et püüdsime küll tarmanganit kinni võtta, kuid tal õnnestus jalga lasta ja saime kätte ainult ta naise. Ehk

muutub siis keiser Numa lahkemaks ega hakka tulevikus enam nii palju meie naisi ja lapsi sööma."

„Kuid tarmangani on suur ja vagöv," vaidles teine vastu. „Ta on Bolganist tugevam ja võib meile ohtlikuks vaenlaseks saada. Mis siis, kui bolganid meid ei usu? Siis peame kartma nii neid kui tarmanganit"

„Sul on õigus!" hüüdis La. „Tarmangani on suur ja vägev. Teile oleks parem, kui ta oleks teie sõber, mitte vaenlane. Ta tuleb hõlpsasti toime isegi lõvi Numaga. Nägite ju, et ta tõstis Bolgani oma selga nagu udusule. Nägite, kui kergelt ta jooksis džunglirajai raske kandamiga. Samasuguse kergusega kannab ta surnukeha kõrgel maapinna kohal puude otsas. Terves ilmas pole teist temasugust olevust. On vaid üks Ahvide Tarzan. Kui talude olla targad, oh gomanganid, siis püüdke võita Tarzani sõprust."

Mustanahalised kuulasid teda sõnatult, kuid nende nürid näod ei peegeldanud ainsatki mõtet, mis mõlkus nende raskepärases ajus. Hetke seisid nad vaikides üksteise vastas — metsikud pärismaalased ja piltilus valge naine. Ühtäkki ajas La end sirgu ja hüüdis käskivalt: „ Minge ja seadke mu onn korda!"

Nüüd oli see endine Leegitseva Jumala ülempreestrinna, Opari ku-.inganna, kes jagas käske orjadele. Tema majesteetlik käitumine, uhke lahoiak ja rahulik kindel toon avaldasid pärismaalastele vapustavat õju. La adus, kui õige oli Tarzani arvamus, et neid alaväärtuslikke endeid võib mõjuiada üksnes hirmutamisega. Nad tõmbusid silmapilk küüru nagu läbipekstud koerad ja tormasid käsku täitma. Mustad valisid Lale kõige avarama onni, täitsid selle värske rohu ja lehtedega ning tõid söögiks puuvilju, pähkleid ja Banaane, ,

Kui kõik oli valmis, ronis La mööda nööri üles. Ta leidis eest kül-tki suure ja õhurikka ruumi, Ta tõmbas nööri enda järel üles ja vis-.us pehmele lõhnavale asemele. Rippuva onni pehme õõtsumine, lehtede sahin pea kohal, lindude häälitsemine ja mesilaste sumin äiutasid teda lisaks omaenda väsimusele ning ta vajus sügavasse unne.

56

X. Reetmine

Rändurite laagris Opari orust loodes põlesid lõkketuled. Kuus valget ja sada musta olid lõkke ääres õhtueinet võtmas. Neegrid kükitasid maas ja sosistasid tusaselt omavahel, kuna tõsiste ja hirmunud nägudega valged hoidsid tulirelvi laskevalmis. Noor neiu, ainuke naissoo esindaja selles kummalises salgas, pöördus kaaslaste poole.

„Adolfi koonerdamine ja Estebani praalimine on meid nii kaugele viinud." .

Paks Bluber kehitas õlgu, hispaanlane kortsutas kulmu. „Milles mina süüdi olen?" päris sakslane.

„Olid liiga kitsi, et palgata rohkem kandjaid. Rääkisin sulle algusest peale, et ekspeditsioonis peab olema vähemalt kakssada musta kandjat, sina aga tahtsid raha kokku hoida. Ja tagajärg? Viiskümmend meest tassivad igaüks kaheksatkümmend naela kulda, ülejäänud kannavad meie laagri varustust, ja ei jätku askarisid, et kaitsta meid mets-loomade või röövsalkade eest. Peame neid nagu loomi sundima ja jälgima, et nad oma koormat maha ei viskaks. Kõik on äärmiselt kurnatud ja vihased. Nad ainult ootavad parajat hetke, et meid kohapeal maha lüüa. Pealegi on toit vilets. Kui saaksime neil kõhud korralikult täis sööta, tõuseks isegi tuju. Tunnen pärismaalasi üsna hästi. Näljastena on nad tusased ja tigedad, isegi siis, kui neil midagi teha pole. Kui Esteban poleks oma jahimehevõimeid üle hinnanud, oleksime varunud küllalt toidukraami. Nüüd aga, kui

oleme alles pika teekonna alguses, oleme peaaegu poole toiduvarudest juba nahka pannud."

„Kui ulukeid pole, kuidas ma siis küttida saan?" torises hispaanlane.

„Ulukeid on kõik kohad täis," vaidles Kraski vastu, „näeme ju iga päev nende jälgi."

Hispaanlane heitis venelasele morni pilgu.

„Kui neid nii palju on, siis mine ise ja too meile midagi."

„Ma pole kunagi pretendeerinud vägeva küti aule," vastas venelane, „kuigi võin samuti käia lingu või hernepüssiga nagu mõni teine mees."

Hispaanlane kargas vihaselt jalule, kuid venelane suunas temale suurekaliibrilise revolvri.

„Lõpetage silmapilk tüli!" hüüdis tüdruk käskivalt, astudes meeste vahele.

„Las poisid möllavad,'* tähendas John Peebles ükskõikselt. „Kui üks teisele otsa peale teeb, on vähem jagajaid ja meie saame rohkem..."

„Aga miks peaksime kaklema?" erutus Bluber. „Siit jätkub kõigile, igale mehele langeb osaks nelikümmend kolm tuhat naela. Kui te minu peale vihastate, nimetate mind räpaseks ja haisvaks juudiks, aga, mein Gott, teie, kristlased, olete palju hullemad. Olete valmis tapma kaaslast, et ka tema raha saada. Oi-oi! Tänu jumalale, et ma pole kristlane."

57

„Pea suu," käratas Throck, „või meil tuleb ka sinu nelikümmend kolm tuhat naela omavahel ära jagada!" Bluber jõllitas kohkunult kerekat inglast.

„Mis sa nüüd, Dick," hakkas ta ehmunult kätega vehkima. „Ega sa ometi oma vana sõbra väikest nalja pahaks pannud?"

„Mind ajab kogu see jama iiveldama," urises Throck. „Mina pole ennast tähtsaks teinud, olen ainult poksija, kuid seda mu pea lõikab küll, et ainuke mõistlik inimene meie seas on Flora. John, Bluber, Kraski ja mina oleme siin sellepärast, et panime Flora plaani teostamiseks rahad kokku. See," ja ta torkas sõrmega Estebani poole, „tuli sellepärast, et tal on sobiv välimus ja kehakuju. Igaüks meist peab end sel teekonnal pingutama ja ühelgi meist pole nii palju oskusi, et võiks osa kasutamata jätta. Flora on ekspeditsiooni aju ja mida rutem igaüks seda mõistab, seda parem. Ta on juba varem koos selle lord Greystoke'iga Aafrikas olnud — sa olid tema toaneitsi, eks ju, Flora? Ta tunneb seda maad, loomi ja pärismaalasi — kõike seda, millest meil polnud vähimatki aimu."

„Throckil on tuline õigus," soostus Kraski. „Oleme asjatult palju aega raisanud. Meil polnud juhti, sellest hetkest tuleb Florat pidada meie juhiks. Kui keegi meid sellest ummikust veel üldse päästa suudab, siis on see tema. Kui otsustada selle järgi, kuidas need poisid end ülal peavad," ja ta heitis mustadele tähendusrikka pilgu, „võime pidada end õnneseeneks, kui siit üldse terve nahaga pääseme, kullast rääkimata."

„Oi-oi! Ega sa ometi kavatse kulda maha jätta?" hädaldas Bluber. „Ehkki olen nõus tegema nii, nagu tema otsustab..."

„Just seda ma pidasingi silmas," ütles Kraski. „Kui Hora ütleb, et peame kulla siia jätma, siis jätame."

„Nii teemegi," kordas Throck.

„Nõus!" tegi Peebles häält. „Kõik, mis Flora ütleb, on hea."

Hispaanlane noogutas tusaselt nõusoleku märgiks.

„Niisiis, kõik on poolt, aga sina, Bluber?" küsis venelane.

„Oh, muidugi, muidugi, kui kõik nii^irvavad," vuristas sakslane.

„Ja nüüd, Flora, oled sa meie juht," .lausus Peebles. '„Sinu sõna on seadus. Mida me nüüd peale hakkame?"

„Väga hea," kostis tütarlaps. Jääme siia seniks, kuni mehed on välja puhanud. Homme hommikul läheme jahile ja püüame nende abiga liha hankida. Kui nad on kõhu täis söönud ja välja puhanud, hakkame rannikule liikuma, kuid teeme seda pikkamisi ja ettevaatlikult, et kandjaid mitte välja kumata. See on kõige esimene samm, kuid siin sõltub kõik sellest, kas meil õnnestub liha hankida. Kui jaht nurjub, tuleb kuld siin maha matta ja võimalikult kiiresti rannikule jõuda. Seal palkame uued kandjad — kaks korda rohkem kui praegu — ja ostame piisavalt toiduaineid, et neid jätkuks siia- ja tagasiteel. Teel siia peidame igasse laagrisse teatud toiduvarud, nii et mustad ei tarvitseks lii-

58

ga palju toitu kaasas kanda. Sel moel poleks kandjad sugugi üle koormatud nagu praegu. Sel julmi liigume edasi palju kiiremini ja vallimägi nurinata. See on minu teine samm. Ma ei küsi teie arvamust, sest mul pole sellest sooja ega külma. Teie valisite mind oma juhiks ja ma juhin teid nii, nagu heaks arvan."

„Tubli!" hüüdis Throck. „See on jutt, mida tasub kuulata."

„Karl, kutsu siia kandjate peamees ja ütle, et tahan temaga rääkida," ütles Flora Kraskile.

Mõne hetke pärast tuli venelane suure tugeva neegriga tagasi.

„Owaza," lausus tüdruk, kui pärismaalane oli tema ette seisma jäänud, „meie toiduvarud on lõppemas, neegrid on aga väsinud. Nende koormad on raskemad, kui nad kanda suudavad. Ütle neile, et jääme siia seniks, kuni nad on välja puhanud. Homme läheme kõik jahile. Vali välja kütid ja ajajad. Kui saame palju liha ning mehed on puhanud ja hästi toidetud, jätkame oma teed. Me ei hakka enam kiirustama. Kus leidub palju loomi, seal puhkame-ja peame jahti. Ütle neile, et kui nii talitame, jõuame liigsete sekeldusteta rannikule ja ma maksan neile kahekordse tasu."

„Oi-oi!" hädaldas Bluber. «Kahekordse tasu! Oh, Flora, miks te ei pakkunud neile kümmet protsenti? See on ju pöörane raha!"

„Mokk maha, napakas!" käratas talle Kraski ja Bluber jäi silmapilk vait, ehkki kõigutas end endist viisi edasi-tagasi ja vangutas halvakspanevalt pead.

Neeger, kes oli ilmunud tusase näoga, muutus nüüd hulga lahkemaks ja lõbusamaks. «Räägin neile kõigest," ütles ta, „ja usun, et teil ei teki enam mingeid probleeme."

„Hea küll," lausus Flora, „mine ja ütle seda neile."

Neeger pööras ümber ja kadus puude varju.

„Näete nüüd," hingas tütarlaps kergendustundega. «Arvan, et on tekkinud lootuskiir."

«Lubada kahekordset tasu!" ei jäänud Bluber rahule. „Oi-oi! See on ju kohutav pillamine!"

Järgmisel hommikul vara algasid ettevalmistused jahiks. Neegrid naersid ja naljatasid, lootes rikkalikku saaki ja tublit söömingut. Teel džunglisse alustasid nad isegi lõbusat laulu. Flora jaotas nad kolme gruppi ja määras igale grupile juhi. Osa neegreid jäi valgete juurde püsse ja jahimoona kandma, aga mõni askari jäeti laagrit valvama.

Valged, välja arvatud Esteban, olid relvastatud püssidega. Üksnes Esteban näis eiravat Flora võimu ja korraldusi, kinnitades, et eelistab pidada jahti vibu ja nooltega, mis vastavad palju paremini tema osale. See, et ta käis juba mitu nädalat usinasti jahil, ent tuli alati tagasi tühjade kätega, ei häirinud teda põrmugi. Ta oli süvenenud Ahvide Tarzani osasse niivõrd, et uskus aeg-ajalt isegi end olevat ahvinimese. Ta oli nii täpselt

omandanud tähtsuseta detaile, nii oskuslikult end gri-meerinud, et koos hämmastava välise sarnasusega sai temast Tarzani

59

teisik. Polnud ime, et ta pettis meisterlikult nii iseennast kui ka teisi.

andjate hulgas leidus mehi, kes olid ahvinimese juures teeninud, ja nemadki ei suutnud mingit vahet teha. Nad aina imestasid, kuidas võis ahvinimene nii lühikese ajaga muutuda ja nende vastu nõnda karm olla, tema ebaõnn jahil ei mahtunud neile aga üldse pähe.

Terase mõistusega Flora Hawkes taipas, et ta ei tohi ühtegi oma kaaslast ülemäära vihastada. Sellepärast lubas ta Estebanil pidada jahti oda ja nooltega, ehkki teised selle üle nurisesid.

«Mis vahet seal on?" küsis neiu, kui hispaanlane oli üksinda metsa kadunud. „Ta ei oska nagunii püssi käsitseda, las siis kasutab vibu. Karl ja Dick on meie hulgas kõige paremad kütid ja meie tänase jahi edu sõltub peaasjalikult neist. Estebani enesearmastust solvati eile rängalt ja ta ronib täna kas või nahast välja, et mitte tühjalt tagasi tulla."

„Ta võiks oma tobeda kaela murda," mõmises Kraski. «Tema on a töö teinud ja nüüd oleks parem temast hoopiski lahti saada."

Tüdruk vangutas pead.

„Ei," vastas ta. „Me ei tohi nii mõelda ega rääkida. Võtsime selle asja koos käsile ja koos peame ka lõpetama. Kui sa tahad mõne inimese surma, kuidas võid siis teada, et teised sinu surma ei soovi?"

„Mul pole vähimatki kahtlust, et Miranda soovib minu surma," vastas venelane. „Iga kord magama heites kardan, et see kakand püüab mul une pealt kõri läbi lõigata. Ja ma ei saa tema vastu lahke olla, Flora, kui kuulen, kuidas sa teda kaitsed. Oled tema vastu liiga õrn."

„See pole enam sinu asi," nähvas tüdruk.

Lõpuks suundus väike salk valgeid džunglisse jahile. Kraski, morn ja vihane, põles soovist kätte maksta Estebanile, kuna hispaanlane haudus armukadeduse sunnil samasuguseid plaane. Ta oli valmis kasutama mis tahes abinõusid, et kõrvaldada teelt kõik teised ekspeditsiooni liikmed ning röövida naine ja kogu kuld. Ta vihkas neid kõiki ja nägi eis oma rivaale. Igaühe surm ei tähendanud talle üksnes arvatava võistleja kõrvaldamist, vaid ka tema noosi suurenemist neljakümne kolme tuhande naela võrra.

Neid mõtteid mõlgutades oli Estebamjahi päris unustanud. Tunginud läbi paksust tihnikust, jõudis ta päikesepaistelisele'aasale ja seisis äkki silmitsi viiekümne sihvaka mustanahalise sõduriga. Ootamatusest ja hirmust tardus Miranda paigale nagu soolasammas, unustades isegi oma osa. Sel hetkel ei mõelnud ta endast kui Tarzanist-džunglite valitsejast, vaid kui kaitsetust ja mahajäetud valgest mehest, kes oli sattunud äkitselt suure ja sõjaka neegrisalga keskele, kelle hulgas võis leiduda isegi inimsööjaid. Ometi päästis teda just see täieliku vaikuse ja tegevusetuse silmapilk, sest wazirid said mahti silmitseda oma armastatud isanda kuju tema kõige harilikumas poosis.

„Oh bwana, bwana!" karjatas üks mustadest sõduritest, jooksis tema juurde ja laskus põlvili. «See oled tõepoolest sina, Ahvide Tarzan, džunglite valitseja, kelle kaotasime. Sinu ustavad wazirid otsisid sind

60

kõikjalt päeval ja öösel, kaotamata siiski lootust sind leida. Just praegu tahtsime Opari minna, vaatamata suurtele hädaohtudele, sest kartsime, et sa läksid sinna meile sellest ütlemata ja langesid lõksu."

Neeger oli kord Tarzanit teenrina Londoni saatnud, purssis veidi inglise keelt ja oli selle üle äärmiselt uhke. Ta ei jätnud kasutamata juhust, et sellega oma kaaslaste ees uhkustada. Sel põhjusel pöörduski ta Estebani poole ingliskeelsete sõnadega. See julgustas Mirandat jalamaid. Ta oli küll visalt püüdnud õppida lääneranniku kandjate keele-murret, ei suutnud aga kuidagi nendega suhelda, waziri keeles ei osanud ta ainsatki sõna. Flora oli talle üksikasjalikult jutustanud Tarzani elust ja harjumustest ning kaval hispaanlane taipas sedamaid, et praegu olid tema ees ahvinimese ustavad sõdurid. Kunagi varem polnud ta näinud nii toredaid pärismaalasi — intelligentsete nägudega, dist-siplineeritud, suurepärase kehaehitusega mehi. Nad erinesid lääneranniku igerikest pärismaalastest, nagu viimased erinesid ahvidest. Este-ban Miranda oli tõepoolest hea näitleja, muidu poleks ta suutnud varjata oma hirmu ja pettumust, nähes, et Tarzani salk oli nende askari-dest märksa tugevam. Viivu seisis ta sõnatult nende ees, kaaludes pa-lavikuliselt oma käitumist. Esteban teadis: tema elu sõltub täielikult sellest, kas suudab neid veenda või mitte. Ühtäkki tekkis hispaanlase kavalas peas ootamatu otsus.

„Pärast seda, kui ma teid viimati nägin," ütles ta, „leidsin, et salkkond valgeid mehi oli tunginud minu põlisesse metsa eesmärgiga röövida Opari määratuid rikkusi. Jälitasin neid nende laagrini. Nad olid juba Oparist tagasi ja neil oli kaasas palju kulda. Tulge minuga, tun-gime neile kallale ja võtame kulla ära!" Ja hispaanlane pöördus tagasi laagri poole, kust oli alles hiljuti lahkunud.

Džunglirajal liikudes käis Estebani kõrval Usula, waziri, kes oli temaga inglise keeles rääkinud. Selja taga kuulis hispaanlane pärismaalasi rääkimas oma keeles, millest ta ei mõistnud sõnakestki. Aga mis siis, kui wazirid kõnetavad teda oma keeles, mida tõeline Tarzan suurepäraselt valdab? Usula vatramist kuulates pingutas Esteban väsimatult oma aju, püüdes olukorrast väljapääsu leida. Ühtäkki sähvatas ta peas hiilgav mõte. Talle meenus õnnetus, mis Tarzanit kord oli tabanud ja millest talle üksikasjalikult oli jutustanud Flora: Opari maa-alu-ses varakambris maavärina tagajärjel saadud peahaav, mis põhjustas ajutise mälukaotuse. Esteban adus, et risk oli äärmiselt suur, kuid tekkinud olukorras tundus see olevat ainus pääsetee. Ta pöördus Usula poole.

„Kas mäletad seda juhtumit, kui ma Opari varakambris õnnetuse tõttu oma mälu kaotasin?" päris ta.

„Muidugi, bwana, mäletan seda väga hästi," vastas neeger.

„Samasugune õnnetus juhtus minuga ka eile," ütles Esteban. „Kui ma läbi džungli läksin, langes minu ette suur puu, riivates raske oksaga mu pead. Ma ei kaotanud küll täielikult mälu, aga ma ei suuda

61

meenutada su nime ega saa aru ainsastki sõnast, mida räägivad mu wazirid. Mu pea valutab, nagu tümitataks seda raske haamriga." Usula silmitses teda osavõtlikult

„Oh bwana, Usula süda on raske seda kuuldes. Kahtlemata läheb see mööda nagu eelmiselgi korral, aga seni olen mina, sinu ustav Usula, sinu mälu."

„Hüva," lausus Esteban. „Ütle seda teistelegi, et nad oleksid asjaga kursis, ja räägi neile samuti, et olen unustanud palju muidki asju. Näiteks ei mäleta ma koduteed ega leia seda ilma teie abita. Samuti on nürinenud mu haistmine. Aga sul on õigus, Usula, see möödub peagi ja siis olen ma jälle teie Ahvide Tarzan."

„Sinu ustavad wazirid ootavad kannatamatult selle õnneliku silmapilgu saabumist," ütles Usula.

Nad olid laagri lähedale jõudnud. Miranda tõstis hoiatavalt käe ja käskis Usula vahendusel pidada täielikku vaikust. Peagi seisatas salk lagendiku serval, kust võis selgesti näha bomat ja viit telki, mida valvas mõni askari.

„Kui nad näevad, et meid on palju, ei avalda nad vähimatki vastupanu," ütles Esteban. „Minu märguande peale piirame laagri sisse ja tungime kõik korraga peale. Sina, Usula, ütled neile, et Ahvide Tarzan on nende peale väga vihane, kuid halastab neile, kui nad jalamaid annavad ära kogu röövitud kulla ja lahkuvad vastupanuta Tarzani pühast džunglist."

Esteban oleks meelsasti käskinud wazirisid kõik askarid maha nottida, kuid tema salakavalas ajus tärkas uus saatanlik plaan. Ta tahtis, et mustanahalised askarid näeksid teda koos waziridega ning ütleksid Florale ja tema kaaslastele seda, mida ta kavatses öelda ühele askari-le, sellal kui wazirid laagris kullakange kokku tassivad.

Esteban andis Usulale käsu laager ümber piirata ja hoiatada wazi-
risid, et nad ei alustaks liikumist enne, kui ta ise lagendikule ilmub.
Möödus umbes viisteist minutit, et sõdureid hispaanlase juhtnööride
kohaselt laiali paigutada. Siis tuli Usula^Estebanile teatama,'et kõik on
pealetungiks valmis. ,

„Kui ma annan käega märku, peate hakkama liikuma," hoiatas Esteban ja astus metsa varjust lagedale. Üks askaridest nägi teda ja tundis temas ära hispaanlase. Vale-Tarzan astus veel mõne sammu boma poole ja jäi siis seisma. Ükskõikselt jälgis askari tema lähenemist

„Mina olen Ahvide Tarzan," hüüdis hispaanlane. „Minu sõdurid on teie laagri ümber piiranud. Kui te meile vastu ei hakka, anname teile armu."

Ta lehvitas kätt ja sedamaid hüppas laagrit ümbritsevatest põõsastest välja viiskümmend tugevat sõdurit. Hirmunud askarid Haarasid püssid kätte.

„Ärge tulistage!" hüüdis Esteban. „Või muidu ei pääse teist keegi eluga!"

62

Ta tuli veel lähemale ja wazirid piirasid boma sisse igast küljest. „ Räägi nendega, Usula," ütles Esteban. Mustanahaline astus ette.

„Meie oleme wazirid ja see on Ahvide Tarzan, meie isand," hüüdis ta. „Tulime Tarzani kulla järele, mis te Opari varakambritest röö-visite. Seekord jätame teid ellu tingimusel, et lahkute sellelt maalt jalamaid ega tule enam iialgi siia tagasi. Öelge seda oma isandatele. Öelge neile, et Tarzan on valvel ja tema ustavad wazirid valvavad koos temaga. Visake oma püssid maha!"

Askarid olid rõõmsad, et pääsesid terve nahaga, ja viskasid oma relvad minema. Wazirid sisenesid bomasse ja hakkasid Estebani käsu järgi kullakange kokku tassima. Kuna nad sellega hõivatud olid, astus hispaanlane askari juurde, keda teadis inglise keelt oskavat.

„Ütle oma isandatele," alustas ta, „et nad peavad tänulikud olema Tarzanile, kes nõudis nende salga sissetungimise eest oma põlisele maale ja aarete röövimise eest ainult ühe inimese elu. See inimene, kelle ma tapsin, nimetas ennast minu nimega. Võtan ta surnukeha kaasa ja viskan lõvidele söödaks. Ütle neile, et Tarzan andestab isegi alatu mür-gitamiskatse, kuid ainult tingimusel, et nad enam iialgi oma jalga Aafrikasse ei tõsta ega lobise välja Opari saladust. Tarzan ja tema wazirid näevad ja kuulevad kõike. Ükski inimene ei pääse Aafrikasse Tarzani teadmata. Nad polnud veel Londonist lahkunud, kui ma juba teadsin nende tulekust. Ütle neile seda!"

Kulla kokkutoomiseks kulus vaid mõni minut. Enne kui askarid suutsid üllatusest toibuda, oli waziride salk eesotsas oma isanda Ahvide Tarzaniga džunglisse kadunud.

Õhtupoolikul saabusid jahilt Flora Hawkes ja tema neli kaaslast, ümbritsetuna rahulolevatest, naervatest neegritest, kes olid küürus rikkaliku jahisaagi all.

„Nüüd, kus meie ekspeditsiooni juhid sina, Flora " tähendas libekeelne Kraski, „naeratab Fortuna meile jälle. Meil jätkub siin liha mitmeks päevaks ja selle toidu abil suudame rahuldada nende suuremadki nõudmised. Kõva kõhutäiega asuvad nad teele kui hobused."

„Minagi arvan, et asjad on võtnud õnneliku pöörde," naeratas Bluber.

„Muidugi on see nii, kurat võtaks!" mõmises Throck. „Ütlesin juba ammu, et Flora on tark tüdruk"

„Mis nõiatemp see siis on?" karjatas ühtäkki Peebles. „Mis on juhtunud meie murjanitega?"

Ta osutas käega laagri poole, kust lidusid neile vastu askarid, kriisates meeleheitlikult ja vehkides kätega.

„Ahvide Tarzan käis siin!" karjusid nad ärevuses. „Ta käis siin kõigi oma waziride — tuhande suure metsiku sõduriga. Panime kangelaslikult vastu, aga nad said meist siiski jagu ja läksid kogu kullaga minema. Ahvide Tarzan ütles meile enne lahkximist kohutavaid asju.

63

Ta ütles, et oli tapnud ühe teie hulgast, kes oli julgenud end nimetada Ahvide Tarzaniks. Me ei saa mõhkugi aru. Hommikul läks ta üksi jahile ja varsti tuli tagasi tuhande hiiglasuure sõduriga. Ta lubas meid ja teid tappa, kui me siia veel kunagi tagasi tuleme."

„Seda ma arvasingi!" nuuksus Bluber. „Kuld on kadunud. Oi-oi!"

Ja siis hakkasid kõik üksteise võidu asja kohta pärima, kuni Flora nad vaikima sundis.

„Tule!" ütles ta askaride juhile. „Läheme bomasse tagasi ning siis räägid mulle tasa ja targu, mis siin kõik juhtus."

Ta kuulas tähelepanelikult neegri ära, esitas viimasele rohkesti küsimusi ja lubas lõpuks lahkuda. Seejärel naasis Flora oma õnnetute kaaslaste juurde.

„Minule on kõik selge," ütles ta. „Tarzan toibus narkootikumi mõjust, järgnes meile oma waziridega, võttis Estebani kinni ja tappis ta. Otsis siis üles meie laagri ja lahkus koos kullaga. Arvan, et oleme õnnega koos, kui meil läheb korda terve nahaga Aafrikast pääseda."

„Oi-oi!" hädaldas Bluber, „See räpane suli! Röövis kogu meie kulla ja lisaks veel kaks tuhat naela vastu pükse! Oi-oi!"

„Pea lõudad, räpane juut!" röögatas Throck. „Kui sa niisugune kitsipung poleks olnud, poleks meiega midagi juhtunud. Ja veel see abitu hispaanlane, kurat teda võtku! Üks kiitleb, et toob meile iga päev elevandi, kuid ei too sääsepoegagi, teine näljutab meid, et hoida šillin-geid ja laseb miljonid kaotsi minna. Et Tarzan selle pruuni kõrilõikaja maha lõi, see on asja eest. Kahju, et ta koos hispaanlasega ka sulle otsa peale ei teinud, Kuid ma võin selle vea parandada!"

Jäta oma loba, Dick," sekkus Peebles. „Nii palju kui mina aru saan, pole siin keegi süüdi. Suupruukimise asemel peaksime sellele Tarzanile järele minema ja kulla temalt ära võtma."

Flora Hawkes naeris.

„Sellist võimalust meil pole," lausus ta. „Seda Tarzanit ma juba tunnen. Isegi kui ta üksi oleks, ei saaks me temast jagu, temal on aga salk wazirisid, Aafrika parimaid sõdureid, ke$ võitlevad tema eest viimse veretilgani. Kui me sinu soovitust mööda Tarzanit jälitama hakkaksime, et temalt kulda ära võtta, ei jää meile tunni aja pärast enam ühtegi askarit. Tarzani nimi on lääneranniku neegritele nagu juulikuu äike. Pigem kohtaksid nad kuradit. Ei, söör, tuleb tunnistada, et oleme kaotanud. Nüüd peab mõtlema ainult sellele, kuidas siit sääred teha. Ja 'me tänada jumalat, kui siit eluga pääseme. Ahvinimene jälgib iga eie sammu. Mind ei üllataks sugugi, kui ta praegugi meid siin valvab."

Kõik vahtisid äreval pilgul ümberringi.

„Ja ta ei luba meid kunagi Opari tagasi minna kulda tooma, isegi siis mitte, kui meie neegrid sellega nõus oleksid."

„Kaks tuhat naela! Kaks tuhat naela!" ägas Bluber. Ja veel see üli-ond, mis maksis mulle kakskümmend naela... Ma ei saa seda Inglis-

64

maal selgagi panna, kui ehk ainult maskiballile. Aga pärast säärast oba-dust ei lähe ma iialgi enam maskiballile."

Kraski vaikis, pea norus, ja kuulas teiste juttu. Äkki tõstis ta pea.

«Kaotasime oma kulla," sõnas ta, „ja enne kui siit maalt pääseme, raiskame viimase osa kahest tuhandest naelast. Teiste sõnadega — meie ekspeditsioon ähvardab lõppeda täieliku fiaskoga. Ehk on keegi teist valmis sellega leppima, kuid mina küll mitte. Aafrikas on peale kulla veel ühteteist, mis võiks hüvitada kaotatud aja ja raisatud raha."

„Mida sa silmas pead?" päris Peebles.

«Veetsin hulga aega Owazaga juttu puhudes," seletas Kraski. «Püüdsin õppida nende pöörast keelt ja see läkski mul osaliselt korda. Sain sellelt vanalt lurjuselt teada mõndagi huvitavat. Tema arvel on rohkesti kuritegusid ja kui teda üksnes tapmiste pärast peaks üles poo-dama, siis peaks tal olema rohkem elusid kui kassil poegi. Ta on kaval suli, kuid sellest hoolimata sain tema ahvilobast mõndagi teada ja võin veendunult öelda: kui hoiame endiselt kokku, võime Aafrikast lahkuda üsna soliidse kapitaliga. Isiklikult pole ma veel sugugi loobunud Opari kullast. Mis läinud, see läinud, a>*i siin leidub veel küllalt palju rikkusi, mida ammutada. Aga kunagi, kui see kõik on unustusehõlma vajunud, tulen ma uuesti Opari kulla järele."

«Kullast räägime hiljem," katkestas teda Flora. «Mida sa Owazalt kuulsid?"

„Siin tegutseb väike araablaste jõuk. Nad kauplevad orjade ja elevandiluuga. Owaza teab nende asukohta. Araablasi on vähe, nende neegrid on aga kõik orjad ja valmis iga hetk neile kallale tungima. Minu plaan on selline: meil on küllalt suur salk, et neid rünnata ja elevandiluu ära võtta. Pealegi võime nende orjad enda poole võita Orje me ei vaja, kuid lubame abi eest nad vabaks lasta, Owazale ja tema jõugule võime aga lubada osa elevandiluud."

«Kust sa tead, et Owaza meid aitab?" küsis Flora.

«Owaza ise pakkus mulle selle välja," vastas Kraski.

«Mulle see ettepanek meeldib," nentis Peebles. „Ei tahaks tühjalt koju minna."

Üksteise järel nõustusid uue avantüüriga ka teised ekspeditsiooni liikmed.

XI. Viirukisuits

Bolgani laip õlal, lahkus Tarzan gomanganide külast ja rühkis mõistatusliku hoone poole, mida oli märganud juba varem. Inimlik uudishimu võitis looma sünnipärase ettevaatlikkuse. Ta liikus vastu tuult ja tema tundlikesse sõõrmetesse tunginud lõhnad kinnitasid, et ta läheneb gorillade asulale. Veel haistis ta söögitegemise lõhnu, inimolendite lõhna, mis kuulus gomanganidele, ja mingit rasket imalat lõhna, mis

65

meenutas Tarzanile põlevat viirukit Võimatu oli kujutleda, et see võis tulla bolganide asulast. Pigem võis viirukilõhn kanduda suurest inimkätega püstitatud hoonest, millele ahvinimene lähenes. Äkki elavad seal veel praegugi inimesed? Kuid paljude teiste lõhnade seas, mis ahv-inimese ninna tungisid, ei tabanud ta midagi, mis oleks kaugeltki meelde tuletanud valgele inimesele iseloomulikku.

Lõhn tugevnes ja Tarzan mõistis, et ta on nüüd üsna hoone lähedal. Ahvinimene ronis oma kandamiga puude ülemistele okstele, et teda ei nähtaks, ja silmas peagi läbi paksu lehestiku kõrget müüri, selle taga aga omapärase, julge ja võluva arhitektuuriga hoonet, mis näis olevat pärit teisest ilmast — see oli nii kummaline ja uskumatult muinasjutuline. Kõrge kivimüüri tagant tuli bolganide lõhna segamini viiruki ja Tarzani suureks imestuseks ka Numa lõhnaga. Tunginud müürile nii lähedale, kui vähegi võimalik, ronis Tarzan puu latva ja varjus paksu lehestikku. Siit kõrgelt võis näha kaugele üle müüri.

Ehitis ringmüüri sees oli tohutu suur ja koosnes mitmest hoonest, mis nähtavasti olid ehitatud eri aegadel. Arhitektid polnud hoolinud ühtsest ehitusstiilist ja hoonete omavahelisest sobivusest, sest polnud kahte ühesugust maja Sellest hoolimata oli üldmulje pigem meeldiv, ehkki pisut kummaline. Hoone ise asus kümne jala kõrgusel alusel, millelt laskusid laiad trepid. Hoonet ümbritsesid puud ja põõsad, ühte torni katsid üleni väänkasvud. Kõige silmatorkavam eripära oli siiski selle rikkalik kaunistus. Lihvitud graniit vaheldus suurte kuldplaatide ja kalliskividega. Tuhanded sätendavad kivid kiirgasid seintel, võlvidel, tornidel, tomikestel ja minarettidel.

See muinasjutuline hoone paiknes väljal, mille suurus oli vähemalt kakskümmend aakrit. Müürile lähemal laiusid aiad ja peenramaa, kus töötasid samasugused mustad, keda Tarzan oli näinud gomanganide õhukülas. Oli näha nii mehi kui naisi. Nende seas kõndisid suured gorillad, kuid nemad ei töötanud, nad hoidsid ainult gomanganidel silpeal. Gorillad käitusid ülbelt ja isegi julmalt. Nende keha katsid asugused rikkalikud ehted nagu Tarzani taga puuoksal lebavat laipa.

Sellal kui Tarzan suure huviga enda ees avanevat pilti silmitses, ilmus umbes kolmkümmend jalga laiast ja viisteist jalga kõrgest peasissekäigust välja kaks bolganit. Mõlemad kandsid peas pikkade valgete sulgedega ehitud turbanit. Mõlemad asusid sissekäigu kõrvale teineteise vastu, tõstsid käed suu juurde ja tõid kuuldavale pasunaheliga sarnaneva hääle. Jalamaid katkestasid neegrid töö, ruttasid trepi jala-nile ja asusid siin kahele poole ritta trepist kuni müürini, kuna bolga-id tõusid kõrgemale ja võtsid kohad sisse lossi peasissekäigu ees terrassil. Ühtäkki kostsid hoone sisemusest uued pasunahelid ja võlvkaa-re alt tuli nähtavale rongkäigu pea Kõige ees liikus kõrvuti neli bolganit, igaühel peas suur jaanalinnusulgedega ehitud turban ja käes haljas mõõk. Neile järgnes kaks pasunapuhujat ja umbes kakskümmend

66

jalga tagapool sammus päratu suur musta lakaga lõvi, keda hoidsid mõlemalt poolt neli tugevat neegrit. Rasked kuldketid nende käes kinnitusid kaunistatud kaelavõru külge. Lõvi taga marssis veel neljakesi reas kakskümmend bolganit. Neil olid käes odad, aga kas relvad pidid kaitsma lõvi rahva eest või vastupidi, seda Tarzan ei taibanud.

Peasissekäigu ees terrassil seisvad bolganid näitasid lõvi möödumisel harrast aukartust, kummardudes tema ees maani. Kui Numa jõudis trepi esimese astmeni, jäi rongkäik seisma ja kõik gomanganid viskusid silmili maha, puudutades otsaesisega teetolmu. Numa, kes ilmselt oli väga vana, seisis liikumatult ja põrnitses julmade klaasistunud silmadega enda ees lamavaid inimesi. Ühtäkki paljastas ta kihvad, tema silmad välgatasid raevukalt ja ähvardav möirgamine pani gomanganid hirmust värisema. Ahvinimene kortsutas sügavais mõtteis kulmu. Kunagi varem polnud ta näinud inimesi, kes oleksid end loomade ees niiviisi alandanud. Siis hakkas rongkäik edasi liikuma, tuli trepist alla ja pööras mööda teed paremale. Nüüd tõusid gomanganid ja bolganid uuesti püsti ning asusid oma poolelijäänud töö juurde.

Tarzan jäi edasi pelgupaika, püüdes nähtud pentsikule etendusele mõistlikku seletust leida. Lõvi koos saatjaskonnaga pööras lossi kaugema nurga taha ja kadus silmist. Kes ta oli nendele kummalistele olevustele? Missugune oli tema osa selle rahva elus? Mida tähendas see veider osade ümberjaotus, kus inimesed seisid madalamal pulgal kui poolloomad, viimased aga omakorda madalamal tõelisest loomast — metsikust kiskjast Numast?

Ligi viisteist minutit oli ta juba mõlgutanud neid mõtteid, nii tüütuid nagu parmud enne äikesevihma, kui äkki kuuldusid jälle pasunahelid. Pööranud pead, nägi ta rongkäiku lossi nurga tagant välja ilmuvat. Bolganid ja gomanganid jätsid taas oma töö sinnapaika ning võtsid sisse endise positsiooni. Lossi tagasi minevale Numale said jälle osaks kuninglikud auavaldused.

Ahvide Tarzan torkas oma sõrmed paksudesse juustesse ja hõõrus hämmastunult silmi, kuid viimaks pidi pead vangutades end võidetuks tunnistama, sest ta ei leidnud nähtule mingit seletust. Kuid see üksnes õhutas tema uudishimu ning ta otsustas uurida lossi ja selle ümbrust, enne kui hakata orust väljapääsu otsima.

Bolgani laiba puu harude vahele jätnud, asus ta pikkamisi ja ettevaatlikult teele, hoidudes paksu lehestiku varju. Ta leidis, et hoone arhitektuur oli igast küljest unikaalne ja aed ümbritses lossi kõikjal, ainult lõunapoolses osas võis näha talle ja kanakuute. Sealsamas hõljus mitusada onni, täpselt samasugused nagu toona pärismaalaste külas. Arvatavasti elasid siin pärismaalastest orjad, kelle õlgadel lasus kogu must ja raske töö lossis ja selle ümbruses.

Lossi piiravast kõrgest kindlusemüürist pääses läbi ainult ühe värava kaudu. See asus idapoolsel küljel ning oli massiivne ja tugev, ehitatud ilmselt kaitseks hästirelvastatud vaenlase eest. Värav oli koguni

67

nii tugev, et võis vastu panna kavakindlale piiramisele kõige tõhusamate vana aja sõjariistadega. Vaevalt niisugust jõudu linna ümbruskonnas tol ajajärgul leidus, seepärast arvas Tarzan, et värav ehitati hallis minevikus, kui Kalliskivide lossi ehitajad tahtsid end kaitsta relvastatud atlantide eest.

Müür, värav ja loss olid küll igivanad, kuid nii hästi säilinud ja isegi parandatud, et tahtmatult tekkis mõte lossis elavatest arukatest olenditest. Pealegi märkas Tarzan lossi

lõunapoolsel küljel uue torni ehitamist. Bolganide järelevalve all lõikasid ja tahusid neegrid suuri raud-kivimürakaid ning sobitasid need kindla plaani järgi paigale.

Tarzan võttis koha sisse okste vahel idavärava kohal, et jälgida elu lossis ja ümbruskonnas. Peagi ilmus metsast trobikond gomanganisid ja läks väravast sisse. Kahe jämeda puu vahele kinnitatud nahkadel kandsid neli neegrit suurt raudkivi. Kandjaid saatsid odade ja sõjakir-vestega varustatud bolganid. Kui gomanganid meenutasid koormakandjaid eesleid, siis bolganid olid eesliajajad, nii nagu Tarzan neid igal sammul Hispaanias ja Põhja-Aafrikas oli näinud. Kui keegi neegritest kippus maha jääma, ergutati teda terava odaotsaga. Bolganid polnud eesliajajatest julmemad, ja ka neegrite ahastus polnud suurem eeslite omast. See oli sõna tõsises mõttes tumm loomakari, kes aeglaselt läbi värava kindlusse venis ja silmist kadus.

Mõni minut hiljem väljus metsast veel üks salk ja siirdus lossiõue. See koosnes viiekümnest sõjariistus bolganist ja umbes sajast neegrist, kes kõik kandsid odasid ja sõjakirveid. Sõdurite keskel sammus neli tugevat kandjat, kelle külge oli seotud piklik rikkalikult ehitud kirst, kaks jalga lai ja neli pikk. Kirst ise näis olevat ajahambast tugevasti puretud, seda hoidsid koos puhtast kullast klambrid ja sangad, kaetud säravate teemantidega. Kirstu sisust polnud Tarzanil õrna aimugi, kuid ainuüksi valvemeeskonna arvukus kinnitas talle, et see oli väga väärtuslik. Kirst kanti otsejoones suurde väänkasvudega kaetud torni lossi loodepoolsel küljel. Selle sissekäiku", rasket massiivset ust, samasugust nagu müüris olev värav, oli Tarzan märjpnud juba varem.

Niipea kui Tarzan võis seda märkamatult teha, läks ta puuokste kaudu džunglisse, haaras peidukohast bolgani surnukeha ja ruttas sellega tagasi. Pingutades oma määratut jõudu, virutas ta kümne puuda raskuse keha kõva mütsatusega vastu ajaloolist idaväravat.

„Murdku nüüd pealegi oma päid, kes nende kaaslase maha lõi," mõtles ahvinimene endamisi.

Kagusse liikudes lähenes Tarzan mägedele, mis kõrgusid Kalliskivide lossi taga oru lõpus. Tal tuli alatasa kõrvale põigata, et vältida kohtumisi arvukate pärismaalaste ja bolganide salkadega, kes kõikjal orus ringi sebisid. Ettevaatlikult möödus ta ka aeg-ajalt teele sattunud pärismaalaste küladest. Õhtupoolikul jõudis ta välja oru veereni, kust avanes vaade mägedele. Need olid järsud, metsikud ja hirmuäratavad, paljaste graniitrahnude kuhjatised kõrgusid üle metsajoone. Otse enda

68

ees märkas Tarzan rada, mis kaugemal näis viivat mäetipu poole. Veendunud, et ümberringi valitseb täielik rahu, ronis ahvinimene puu otsast maha ja hakkas mägede poole minema, kasutades enda varjamiseks raja ääres kasvavat tihedat põõsastikku ja maapinna väikseid eba-tasasusi. Suurema osa teest pidi ta siiski läbima rajaäärses tihnikus, sest rada oli hõivatud bolganidest ja gomanganidest, kes liikusid mägede poole tühjalt ja sealt tagasi oru poole suurte raudkivimürakatega. Mida kaugemale mägedesse Tarzan jõudis, seda hõredamaks ja madalamaks muutusid põõsad. Ühelt poolt kergendas see liikumist, teisalt aga suurenes kinnivõtmise oht. Ent džunglilooma vääramatu instinkt võimaldas tal jääda märkamatuks seal, kus iga teine oleks ammu lõksu langenud.

Peagi nägi Tarzan enda ees kitsast, vaevalt kahekümne jala laiust kuristikku, mille järskudel paljastel nõlvadel polnud vähimatki taimes-tikku. Siin ei saanud end kuhugi peita ja ahvinimene mõistis, et kuristikku minna ei tohtinud, sest seal poleks enam aidanud ka tema osavus.

Nüüd oli hea nõu kallis. Lastes pilgul ringi käia, märkas Tarzan käänulist kõrvalteed, mille kaudu võis samuti kuristikust üles pääseda. Seal leidus rohkesti põõsaid, kive ja puutüvesid, mille taga sai end varjata ja ka paremini teed silmitseda.

Jõudnud üles kuristiku äärele, nägi ahvinimene oma jalge ees laiuvat suurt orgu, mis oli üleni auke täis kaevatud nagu meekärg. Loendamatud mustad avaused suundusid otse mäe sisse ja ei saanud olla midagi muud kui tunnelisuud. Mõne juurde viis rohmakas puust redel, kõrgemal asetsevatest avadest rippus alla rohust punutud köis. Aeg-ajalt ilmusid tunnelitest nähtavale neegrid, käes väikesed kotid mullaga, ja tühjendasid need ühte suurde hunnikusse jõesängi kõrval. Kahtlemata viibis ahvinimene gorillade muistses kaevanduses, vanimas omataolises ettevõttes, mis maailmas veel tegutses. Teised mustad orjad pesid bolganide järelevalve all midagi jões, aga mida nimelt, seda Tarzani silm ei seletanud. Alles hiljem mõistis ta, kuivõrd Kalliskivide lossi hiilgav välimus oli seotud selle mitte just hiilgava tööga kaljude vahel orus.

Teisel kaljunõlval lõikas hulk musti orje suuri graniidilahmakaid, nagu neid kasutati torni ehitamisel. Töötati mitmel astangul korraga. Tööjaotus näis kõikjal olevat ratsionaalne ja kogu mehhanism — ehkki selles polnud midagi mehaanilist — tegutses laitmatult. Mustad orjad töötasid primitiivsete tööriistadega suurte gorillade valvsa silma all.

Mõni hetk ümbruse terast uurimist veenis Tarzanit, et jalgrada, mis teda sinna paika oli toonud, lõppes orus. Seepärast hakkas ta otsima uut pääseteed.

Selleks kulus kogu ülejäänud päev, mis kahjuks ei andnud vähimaidki tulemusi. Kuhu ahvinimene ka ei läinud, kõikjal olid vastas siledad püstloodis kaljuseinad, millest isegi tema jõud ja osavus üle ei

69

käinud. Maale oli laskunud juba kottpime troopikaöö, kui ta otsustas katkestada asjatud otsingud ja pöördus pettunult lossi poole tagasi.

Ahvinimese peas mõlkusid kibedad mõtted. Nädal oli möödunud sellest õnnetust silmapilgust, mil ta oli kohanud valgeid juhuseotsijaid. Tarzani ustavad wazirid asusid kaugel mäeaheliku taga. Võib-olla olid nad koguni Opari linna tunginud. Sel juhul pidid nad läbi elama suure pettumuse. Vaid üks mõte lohutas ahvinimest: Jane oli kodus ning kodu oli Koraki ja Jervise kindlates kätes. Aga sedagi rahu polnud kauaks. Möödub veel nädal ja koju jõuab sõnum tema kadumisest. Mitu korda needis Tarzan sel õhtul oma õnnetut kergemeelsust.

Öö oli kaunis. Vaevalt oli päike kadunud süngete mägede taha ja kiirelt mööda vilksatanud rohekaslillakates toonides küütlev õhtuhämarus, kui maad kattis täielik pimedus. Silmapiiri polnud enam näha. Möödus paar minutit, enne kui ahvinimene hakkas nägema taevalaotuses süttivaid tuhandeid tähti. Silmapiiri kohal, otsekui lähedase puu ladvas kiirgas heledas värelevas valguses Lõunarist. Kui palju aastaid oli sellest möödunud, kui ta väikese põngerjana emaahv Kala karvaste käte vahel oli tahtnud haarata seda võluvat sädet! Hiljem ta hoomas, et rist ei muutnud oma asendit ka kõige kaugematel rännakutel. Nüüd risti järgi orienteerudes teadis Tarzan, et ta jõuab esiteks lossini ja siis sellest möödudes külani, kus teda ootab La.

Ahvinimesel ei tarvitsenud kuigi kaua end tähtedest juhtida lasta. Juba tõusis kuu — esialgu suur ja kollane nagu juustukera, pärastpoole sinakas ja tagasihoidlikult võluv nagu jaapani paberlatern. Ta kallas oma nõiduslikku mahedat valgust palmide uhketele kroonidele, nõtketele väänkasvudele, suurtele tundmatutele lilledele ja põõsastele, mille

varjus varitses öö kõigi oma salapärasustega. Tarzan hingas ahnelt tuttavat džungliõhku. Juba ammu polnud ta end tundnud nii vabalt kui siin, keset Kalliskivide oru tundmatuid ohte. Iga hingetõmbega kasvas tema endine eneseusaldus, kasvas tahe proovile panna saatust, partnerit, keda ta seni oli alati võimud.

Varem inimeste seas liikudes tundis ta end alati koormatuna mingist ülesandest. Majanduslikud mured Itjendasid teda ette võtma ekspeditsiooni Opari linna. Samad mured olid ta kodudest mugavusest metsa ajanud. Üksikud jahiretked Jane'i ja Koraki saatel olid muutunud pühapäevaseks tavalõbustuseks, tema ise — kogunenud kapitali arvel elavaks nautlejaks. Nüüd tundis ta end vabana. Tema lihased paisusid uuest, värskest jõust, mõtted koondusid uue eesmärgi ümber. Ta hingas ahnelt džungliõhku, mida tundis igas vähimaski virvenduses ja lõhnas. Nüüd möödus temast vargsi panter Sheeta, nüüd kriiskas tema kõrval unes häiritud paradiisilind, teisal vatrasid oma kummalises primitiivses keeles väikesed ahvid, hoiatades kaaslasi kuulmatult roomava mao eest.

Pehmest kuupaistest üleujutatud džungel tundus omaette olevusena. Võis eristada üksnes lähedasi hääli ja kogusid, kaugemal aga

70

sulas kõik ühte mingisuguseks ähmaseks kõminaks ja laialivalguvaks siluetiks. Harva kostis midagi, mis ületas tavalised hääled. Ja kui see juhtuski, siis polnud selles midagi vastuolus üldise taustaga. See polnud rongide vilistamine, elektriraudtee tüütu undamine ega autosig-naalide tuututamine.

Kui möirgas lõvi, kriiskas papagoi, sahistas madu, kiljatas ahv või ulgus šaakal, siis tundus see kõik endastmõistetav ning pigem rahustas ja lepitas, kui erutas ja vihastas.

Haarates oksi ja väänkasve kätega, mis olid tugevad ja painduvad kui teras ning tundlikud ja pehmed kui siid, liikus ahvinimene kuulmatult läbi troopikaöö. Ta hoomas ümbritsevat ilu ja kui idast välgatas üle taevalaotuse esimene koidukiir, tundis Tarzan end esimest korda elus võlutuna Ta rõõmustas saabuva päeva üle nii, nagu rõõmustasid tema vanad džunglikaaslased. Tõusev päike leidis Tarzani värske ja jõulisena gomanganide küla ümbritseva aia ääres.

Piisas ainsast pilgust, et mõista: siin oli juhtunud midagi halba. Värav oli pärani lahti, küla ise justkui välja surnud. Tarzani vilunud silm tegi kindlaks, et juba ööpäev tagasi olid elanikud küla maha jätnud. Ta ruttas jooksujalu onni juurde, kuhu oli jätnud La, ronis nagu kass nööri mööda üles ja heitis pilgu onni sisemusse. Seal polnud kedagi. Alla tulnud, hakkas Tarzan hoolega küla uurima, lootes leida võtit mõistatuse lahendamiseks. Ta oli juba läbi otsinud mitu onni, kui äkki märkas ühte neist nõrgalt liikuvat. Kiiresti onni juurde jooksnud, nägi Tarzan, et selle nöör oli üles tõmmatud. Ahvinimene tõstis pea avause poole, ent ei näinud midagi peale onni lae.

„Gomangani! See olen mina, Ahvide Tarzan," hüüdis ta. „Tule avause juurde ja räägi, mis on juhtunud sinu kaaslaste ja minu naisega. Ma jätsin ta siia teie sõdurite kaitse alla, aga nüüd pole teda kusagil."

Vastust ei tulnud. Tarzan hõikas veel kord, sest oli veendunud, et onnis varjab end keegi.

„Tule alla," käskis ta, „või ma ronin üles."

Ja jälle ei saanud ta vastust. Ahvinimese huultele ilmus julm irve. Ta tõmbas tupest jahinoa, võttis selle hammaste vahele, hüppas kassi nõtkusega üles ja klammerdus avause äärte külge.

Kui Tarzan ootaski vastupanu, siis ta eksis. Poolhämaras onnis ei näinud ta esialgu midagi kahtlast, aga kui silmad olid pimedusega juba harjunud, märkas ta nurgas lehe- ja rohuhunnikut. Selle eemale lükanud, nägi ta surmani hirmunud naist. Tugeva liigutusega haaras Tarzan naisel õlast kinni ja pani ta enda ette istuma.

„Mis on juhtunud?" küsis ahvinimene nõudlikult. „Kus on külarahvas? Kus on minu naine?"

„Ära tapa mind! Ära tapa mind!" kisendas naine. „See polnud minu süü!"

„Ma ei kavatse sugugi sind tappa," rahustas teda Tarzan. „Räägi mulle tõtt ja sa jääd ellu."

71

„Bolganid viisid nad ära," hüüdis naine. „Nad tulid, kui päike oli üsna madalas ja olid väga vihased, sest olid leidnud Kalliskivide lossi värava ees oma kaaslase laiba Nad teadsid, et ta käis meie külas. Pärast lossist lahkumist polnud keegi teda elusalt näinud. Seepärast nad tulidki siia, ähvardasid ja piinasid meie mehi, kuni nad tõtt tunnistasid. Nad viisid kõik minema, samuti sinu naise. Miks nad mind ei leidnud, ei tea."

„Arvad, et bolganid tapavad nad kõik?" päris Tarzan.

„Jah, nad tapavad kõik, kes neid vihastavad," vastas naine.

Tarzan jäi nüüd üksi ja vabanes seega moraalsest kohusest La käekäigu vastu. Nüüd võis ta öösel kergesti minna läbi Opari oru ja ühineda kusagil mäeaheliku taga oma ustavate waziridega. Kuid selline mõte ei tulnud ahvinimesele pähegi. Tänulikkus ja truudus olid džung-livalitseja tähtsamad iseloomujooned. La päästis ta Opari elanike usuhulluse ja verejanu käest. Ta oli ohverdanud selleks kõik — võimu, rahu, kõrge positsiooni, pannud kaalule oma elu ja muutunud pagulaseks. Asjaolu, et bolganid ta röövisid ja kindlasti ka tapavad, ei peatanud Tarzanit. Ta pidi täpselt teada saama, kas La veel elab, ja kui elab, tegema kõik tema päästmiseks.

Terve päev luusis Tarzan lossi ümbruses, otsides vähimatki võimalust sisse pääseda. Kuid seda ei tulnud, sest päev läbi sebisid lossi ümbritsevas aias bolganid ja gomanganid. Õhtul pimeduse saabudes suleti suur jdavärav ja lossi elanikud kadusid oma ruumidesse, jätmata välja ühtegi vahti. Nähtavasti polnud bolganidel põhjust karta kallaletungi väljastpoolt. Orjastatud gomanganid alistusid neile kõiges, seepärast oli kõrge lossimüür määratud peamiselt kaitseks lõvide eest. Ühtlasi meenutas müür neid kaugeid aegu, kui lossiasukate rahu ja turvalisust ähvardasid tõelised vaenlased.

Pimedus tihenes. Tarzan astus värava juurde, heitis oma rohust punutud lasso väravapostil asuva lõvikuju kaela ja vinnas end müürile. Kuulatanud viivu,' hüppas ta pehmelt alla aeda. Et tagada La leidmise korral võimalus kiiresti põgeneda, lükkas Tarzan värava eest kõik riivid ja paiskas selle pärani valla. Stejärel roomas ta ettevaatlikult väänkasvudesse mattunud idatorni juurde, mida ta jbäevase uurimise põhjal* pidas lossi kõige kättesaadavamaks osaks. Tema plaani õnnestumine olenes põhiliselt torni ümber vohavate väänkasvude tugevusest. Oma suureks rõõmuks leidis Tarzan, et need peavad ta raskusele vastu.

Torni tipus üsna katuse all märkas ta avatud akent, mis erinevalt teistest oli trellideta. Tuhmilt valgustatud akendest ettevaatlikult möödudes ronis Tarzan kiiresti ja käratult avatud akna juurde ning heitis pilgu sisse. Pimedas toas oli võimatu midagi näha. Vinnanud end üle aknalaua, hakkas ta käsikaudu ringi liikuma Ta leidis toast nikerdatud voodi, laua ja paar tooli. Voodile oli heidetud mingisugune punutud kate ja antiloobinahku.

72

Akna vastas, mille kaudu ta sisse oli roninud, asus suletud uks. Tarzan paotas seda tasa ja ettevaatlikult ning piilus sisse. Ta nägi nõrgalt valgustatud ringkoda. Põranda keskel ja selle kohal laes paistis nelja jala laiune avaus. Avausi läbis jäme sile post lühikeste põiklattidega. Nähtavasti oli see primitiivne trepp, mis ühendas torni eri korruseid. Avaust ümbritses kolm jämedat vertikaalset posti, millele toetus lagi. Ringkojas oli veel mitu ust, täpselt samasugust kui see, millest Tarzan sisse oli tulnud.

Tarzan kikitas kõrvu. Ringkojast ega trepi alumiselt osalt ei kostnud kippu ega kõppu. Ta lükkas ukse lahti ja astus sisse. Tema sõõrmetesse tungis seesama tugev viirukilõhn, mida ta oli haistnud juba esimest korda lossile lähenedes. Siin torni sees oli lõhn märksa tugevam kui väljas ja lämmatas kõik muud lõhnad, tehes La otsingud peaaegu võimatuks. Silmitsedes ringkoja uksi, pidi ahvinimene peaaegu meelt heitma. Määratu suure hoone läbiotsimine ilma terava haistmise abita näis olevat täiesti lootusetu asi.

Ahvinimese usk oma võimetesse ei muutnud teda sugugi upsakaks ega pimedaks hädaohu ees. Ta teadis, et selles võõras lossis, kus bol-ganid tunnevad viimast kui nurka, tema aga mitte ainsatki, õnnestuks tal vaevalt pääseda ka mõne gorilla käest, kui ta leitakse.

Selja taga oli avatud aken, vaikne džungliöö ja vabadus, ees hädaohud, kõikvõimalikud nurjumised ja isegi surm. Mida valida? Viivu seisis ta mõtteis, siis tõstis pea, sirutas võimsaid õlgu, raputas väljakutsuvalt musti käharaid juukseid ja astus otsustavalt lähima ukse juurde. Ta uuris läbi ühe toa teise järel, kuni oli tervele korrusele ringi peale teinud, kuid ei leidnud Last vähimatki jälge. Ta nägi kummalist mööblit, uhkeid hommikumaa vaipu ja gobelääne, kuldehteid ja teemante. Ühes ruumis leidis ta isegi magava bolgani, kuid ahvinimene astus nii kuulmatult, et magaja ei liigutanudki, ehkki Tarzan käis ümber tema voodi ja heitis pilgu seinatühemikku voodi taga.

Terve korruse läbi vaadanud, otsustas Tarzan käsile võtta ülemised korrused ja seejärel alumised. Nii ta ka tegi. Ta otsis läbi kolm korrust, enne kui jõudis viimasele. Trepimademed said valgust väikestest kuld-vaasidest, mis näisid sisaldavat loomarasva.

Ülemisel korrusel oli ainult kolm ust, mis kõik olid suletud. Torni lagi oli võlvitud. Ülal paistis avausest tähistaevas ja sinna kadus pulk-redeli ots.

Tarzan avas lähima ukse, selle hinged kriiksusid. See oli esimene heli tema otsingute algusest saadik. Toas oli pime. Ahvinimene seisis ukse vahel nagu antiikkuju, et ära oodata selle mõju. Ühtäkki tundis ta selja taga vaevu kuuldavat liikumist. Ta pööras välkkiirelt ümber ja nägi oma suureks hämmastuseks trepimademe vastaspoolel seisvat inimkogu.

73

XII. Kullakangid

Esteban Miranda oli mänginud waziride ees Ahvide Tarzanit vaevalt kakskümmend neli tundi. Lõppude lõpuks hakkas ta taipama, et mäng läheneb lõpule, ja isegi veel ühe peapõrutuse abiga ei suuda ta olukorda päästa. Usula oli nördinud isanda otsusest sissetungijailt kuld ära võtta ja siis nende eest jalga lasta. Ka teised wazirid polnud sellest vaimustatud. Nad ei suutnud kuidagi uskuda, et löök pähe, kui tugev see iganes polnud, võis Ahvide Tarzanist teha argpüksi ja sundida teda põgenema mõne lääneranniku neegri ja käputäie röövlooma isuga valgete eest. Nende arust oli see just arguse tundemärk.

Järgmisel päeval juhtus midagi, mis veenis Mirandat lõplikult selles, et ees ootavad rasked katsumused, ja mida kiiremini ta leiab põhjuse waziride juurest jalga lasta, seda rohkem on tal väljavaateid ellu jääda

Sel päeval läksid nad läbi küllaltki hõreda džungli. Põõsad olid küll õige tihedad ja takistasid vaatlust, puud aga kasvasid üksteisest kaugel ega pakkunud kuigi suurt kaitset. Ühtäkki tormas neile kallale suur ninasarvik. Waziride hämmastuseks pööras Ahvide Tarzan nagu välk ümber ja sööstis lähima puu poole, niipea kui silmas vihast Butot Suure kiiruga kaotas Esteban kõik oma sõjariistad, komistas ja kukkus maha ning selle asemel, et panter Sheeta osavuse ja graatsiaga alumisele oksale hüpata, püüdis ta käte ja jalgade abil mööda puutüve üles ronida, nagu teevad seda koolipoisid telegraafipostidel. Lõpuks kukkus ta abitult maha. Vahepeal oli üks waziridest Buto eemale meelitanud ja et ninasarvik ründab rohkem kuulmise kui haistmise järgi, laskis ta oma jahisaagi käest ja kadus taarudes tihedasse põõsastikku.

Kui Esteban lõpuks hirmust toibus ja püsti tõusis, nägi ta enda ümber viitkümmend wazirit, kelle nägudel oli kaastunne, valu ja mõnel isegi varjamatu põlgus. Hispaanlane taipas, et oli teinud parandamatu vea, ja haaras kinni ainsast võimalusest end välja vabandada.

„Oo, mu pea, mu vaene pea," ägas ta ja hõõrus oimukohti.

„Sa said löögi pähe, bwana," ütles $sula, „kuid su ustavad wazirid arvasid, et isanda süda ei tunne hirmu."

Esteban ei vastanud ja nad jätkasid vaikides teed. Nii käisid nad õhtuni, kuni saabus aeg teha puhkepeatus. Laager löödi üles haljal murul jõe kaldal otse sädeleva kose all.

Poolepäevase teekonna jooksul oli Esteban nuputanud plaani oma naha ja varanduse päästmiseks. Niipea kui laager oli üles löödud, andis ta waziridele käsu kuld maha matta.

„Me jätame selle siia," seletas ta, „homme aga läheme vargaid taga ajama, sest ma tahan neid karistada. Nad peavad saama hea õppetunni ja alatiseks endale kõrva taha panema, et Tarzani džunglisse ei tohi karistamatult sisse tungida"

Asja selline pööre oli' waziridele rohkem meelt mööda. Neis tärkas

74

lootus, et nende juht muutub aegamööda endiseks Ahvide Tarzaniks. Niisiis siirdusidki nad järgmisel hommikul kerge südame ja tubli op-timismiannusega inglaste laagrit otsima. Läbinägeliku Usula juhtimisel läksid nad piki rada, mis pidi neid viima eurooplaste laagri juurde veel enne öö saabumist. Juba eemalt nägid nad laagri kohal hõljuvat lõkke-suitsu, haistsid praetava liha ja küpsevate maisikookide võrratut lõhna ning kuulsid lääneranniku neegrite laulu ja lõbusat jutuvada.

Siis kutsus Esteban wazirid enda ümber kokku.

„Mu lapsed," ütles ta. Usula tõlkis püüdlikult inglise keelest. „Need võõramaalased tulid siia, et Tarzanile halba teha. Tarzanil on õigus neile kätte maksta. Seepärast minge ära ja jätke see minu teha. Minge tagasi koju. Jätke kuld sinna, kus see on, sest möödub veel palju aega, enne kui mul seda vaja läheb."

Wazirid olid pettunud, sest uus pööre ei vastanud sugugi nende soovidele. Kogu tee polnud nad rääkinud muust kui lääneranniku neegrite nuhtlemisest, ja nüüd pidid nad sellest lõbust suu puhtaks pühkima. Kuid nende ees seisis Tarzan, Suur Bwana, ja seepärast ei söandanud keegi rahulolematust avaldada. Aga kas see oli veel nende endine Suur Bwana? Nad kahtlesid selles. Mõnda aega seisti vaikides, kohmetult jalalt jalale

tammudes, siis hakkasid kõik rääkima waziri keeles, millest Esteban ei saanud mõhkugi aru. Ilmselt jõudsid nad mingisugusele otsusele, sest Usula pöördus ühtäkki hispaanlase poole.

„Oh, bwana," lausus neeger, „kuidas me saame tagasi koju minna ja öelda leedi Jane'ile, et jätsime su haavatuna maha võõraste inimeste hulka? Ära seda meilt nõua, bwana. Kui sinuga kõik korras oleks, ei kardaks me sugugi sinu julgeoleku pärast, aga et su pea on vigastatud ja sa ei mäleta enam midagi, ei taha me sind niisuguses olukorras üksinda džunglisse jätta. Oh, bwana, luba oma ustavatel waziridel neid inimesi karistada, pärast seda aga viime su koju, kus sa võid end kõigist rasketest löökidest terveks ravida."

Hispaanlane naeris.

„Olen täiesti terve ja mind ei varitse siin suurem oht kui kodus," ütles ta. See oli päris õige ja Esteban teadis seda nendest paremini. „Te peate mu käsku täitma. Minge jalamaid tagasi seda teed mööda, kustkaudu tulime. Kui olete käinud vähemalt kaks miili, võite laagri üles lüüa, hommikul aga jätkake koduteed. Minge vaikselt, ma ei taha, et te suurt lärmi teeksite. Ja ärge minu pärast muretsege. Olen täiesti terve ja arvatavasti jõuan teile järele veel enne, kui olete kodus. Minge!"

Wazirid pöörasid tusaselt minekule ja mõni hetk hiljem kadus neist viimane Estebani vaateväljalt.

Kergendatult hinge tõmmates suundus Esteban Miranda oma kaasosaliste laagri poole. Kartes, et askarid võivad teda nähes kohkuda ja ette hoiatamata tule avada, hakkas ta juba laagrile lähemale jõudes valjusti hõikama ja vilistama.

„Tarzan! See on Tarzan!" kisendas askari, kes teda esimesena nägi.

75

„Nüüd teeb ta meid kõiki vagaseks!"

Esteban nägi, kuidas ka teised askarid ja kandjad ärevusse sattusid, oma kohalt püsti kargasid ja püssid pihku haarasid.

„See olen mina, Esteban Miranda!" hüüdis ta nii kõvasti kui jaksas. „Hora, Flora, käsi neid totakaid püssid ära panna!"

Ka valged silmitsesid teda, hoides kokku. Tema häält kuuldes pöördus Flora mustanahaliste poole.

„Kõik on korras," lausus ta. „See pole Tarzan. Pange püssid ära"

Esteban astus naeratades laagrisse.

„Siin ma olengi," sõnas ta.

„Lootsin juba, et oled surnud," vastas Kraski. „Mustade kinnitust mööda oli Tarzan neile öelnud, et oli su maha löönud."

„Ta võttis mu tõepoolest kinni," sõnas Esteban, „kuid nagu näete, jättis ellu. Arvasin kogu aeg, et ta mu tapab, aga vastupidi, Tarzan laskis mu džunglis lahti. Küllap ei tahtnud oma käsi verega määrida, arvates, et ma saan nagunii džunglis otsa"

«Arvatavasti on Tarzan hea inimestetundja," mõmises Peebles. «Kindel see, et oleksid üksinda džunglis otsa saanud... kõngenud näljasurma"

Esteban ei teinud salvavast torkest väljagi, vaid pöördus Flora poole.

„Oled sa rõõmus, Flora, et ma tagasi tulin?" päris ta.

„Mis siis sellest?" kehitas tüdruk õlgu. „Meie ekspeditsioon on nurjunud ja nii mõnigi arvab, et sina oled selles peasüüdlane." Ta viipas peaga teiste valgete poole.

Hispaanlane ulgus vihast. Ükski neist ei rõõmustanud tema tagasituleku üle. Teistest ta ei hoolinud, kuid lootis, et vähemalt Hora satub teda nähes vaimustusse. Oleks tüdruk

teadnud, mis mõtted mõlkusid hispaanlase peas, võib-olla oleks ta siis jällenägemisel õnnest särama löönud. Et ta seda ei teadnud, pidi Miranda esialgu leppima sellega, mis oli, ehkki oleks eelistanud suuremat soojust. Flora ju ei teadnud, et Esteban Miranda oli maha matnud kahe miljoni naela eest kul-lakange ning et ta võib mis tahes ajal sinra minna ja need kaasa võtta Miranda kavatses sundida Florat teistest lahku lööma, siis aga koos temaga tagasi tulla ja kulla kaasa võtta Nüüd, kus teda nii ülekohtuselt solvati, ei saa keegi tema endistest kaaslastest pennigi! Ta ootab ära, kuni nad kõik Aafrikast lahkuvad, tuleb tagasi ja võtab kogu kulla endale. Ainus tõrvatilk meepotis oli teadmine, et waziridel oli kulla asukoht teada ja varem või hiljem tulevad nad koos Tarzaniga seda välja kaevama. See nõrk koht hispaanlase plaanis tuli kõrvaldada ja võimalikult kiiresti, selleks vajas ta mõne teise isiku abi. Kuid kellele pidi ta oma saladuse avaldama?

Hispaanlane ei teinud oma endiste kaasosaliste süngeid pilke märkamagi, vaid istus nende kõrvale. Ta taipas, et nad ei rõõmustanud sugugi tema tagasituleku üle, kuid ei võinud sellise käitumise põhjust

76

teada, sest keegi polnud talle veel rääkinud Kraski ja Owaza kavatsusest araablased paljaks röövida. Ebasõbralik kohtlemine sai talle osaks aga seepärast, et kaaslased ei tahtnud temaga jagada röövretke saaki. Lõpuks otsustas venelane suu puhtaks rääkida.

„ Kuule, Miranda," ütles Kraski. „Meil kujunes siin üksmeelne arvamus, et sina ja Bluber olete meie ekspeditsiooni nurjumise peasüüdlased. Meie ei otsi patuoinast. Ma ainult nendin tõsiasja. Aga sel ajal, kui sa ära olid, tekkis meil kavatsus kullakaotus heastada. Võime vähemalt osa kaotatud väärtusest tagasi saada. Mõtlesime kõik hoolega läbi ja koostasime plaani. Selle täitmiseks me sinu abi ei vaja. Meil pole midagi selle vastu, kui sa soovi korral meiega kaasa tuled, kuid olgu sul algusest peale teada: sa ei saa vähimatki osa meie tulevasest saagist."

Hispaanlane naeratas ja lõi ükskõikselt käega.

„Sul on täielikult õigus," ütles ta. „Ma ei hakka teilt midagi paluma. Ma ei kavatse pretendeerida sellele, mis õigusega teile kuulub."

Aga seesmiselt ta irvitas ja mõtles kahe miljoni naela peale, mis oli maetud puude varju sädeleva kose kõrvale vaevalt päevateekonna kaugusel.

Estebani ootamatult alandlik käitumine tuli kaaslastele meeldiva üllatusena See rahustas kõiki ja vabastas pingest.

„Oled üsna mõnus sell," mõmises Peebles heasüdamlikult. „Olen kogu aeg rääkinud, et sa püüdsid ihust ja hingest. Soovin õnne, et pääsesid nii kerge vaevaga selle inimsööja käest. Võtsin seda väga südamesse, kui kuulsin, et oled tapetud."

„Jah," sekkus Bluber, „John ei saanud enam öösel magadagi, vaeseke, ta muretses nii väga, eks ju, John?"

„Ära liialda, Bluber, või muidu..." torises Pleebes juudile umbusklikku pilku heites.

„Ma ei liialda põrmugi," kohmas Adolf ja märkas, et suur inglane oli üsna pahaseks saanud. „Tahtsin lihtsalt öelda, et me kõik kurvastasime väga, kuulnud, et hispaanlane on tapetud, ja nüüd rõõmustame kõik, et ta elus on."

„Ja ei pretendeeri elevandiluule," lisas Throck mornilt

„Ärge muretsege," rahustas hispaanlane. „Mulle on parim tasu, kui pääsen elusalt ja tervelt Londoni tagasi. Mulle aitab Aafrikast elupäevade lõpuni."

Teised läksid kõik magama, kuid hispaanlane murdis veel paar tundi pead plaani kallal, kuidas kogu kulda endale hoida, kartmata wa-zirisid, kes selle asukohta teadsid. Ta oli

kindel, et võis praegu vähimagi vaevata minna samasse kohta, kuhu Usula kulla oli matnud, kuid ühtaegu oli kindel selleski, et lääneranniku poolt liikudes seda kohta ta enam kunagi ei leia Järelikult pidi tal olema kaaslane, kes tunneks hästi ümbruskonda ja võiks kergesti leida koha, kuhu kuld on peidetud. Keda siin usaldada? Mõttes võttis ta läbi kogu safari meeskonna,

77

kuni jäi peatuma pealik Owaza juures. Esteban ei usaldanud küll täielikult seda kavalat kõrberöövlit, kuid teist valikut tal polnud. Lootes rohkem neegri ahnusele kui aususele, otsustas ta avaldada Owazale oma saladuse. Nii ta lõpuks uinuski ja nägi unes, mida kõike võib talle pakkuda kaks miljonit naela maailma suurlinnades.

Järgmisel hommikul teatas Esteban oma kaaslastele, et oli eelmisel päeval märganud nende laagri lähedal suurt antiloobikarja, ja tegi ettepaneku anda talle jälitamiseks neli või viis pärismaalast. Kellelgi polnud selle vastu midagi, sest oma südamepõhjas lootis igaüks, et mida kaugemale laagrist hispaanlane läheb, seda rohkem võimalusi on tal surma saada mõne kiskja läbi. Sellise lõpu üle poleks keegi kahju tundnud, sest nad ei sallinud ega usaldanud teda.

„Võtan endaga Owaza," teatas Esteban. „Ta on siinsetest küttidest kõige kogenum. Ülejäänud mehed valib ta ise."

Aga kui ta Owazale oma ettepanekust teatama läks, ei tahtnud see jahist kuuldagi.

„Meil on küllalt liha," vastas mustanahaline, „sellest jätkub veel paariks päevaks. Peame lahkuma Tarzani ja waziride maalt nii ruttu, kui võimalik. Kuni rannikuni pole ulukitest puudust. Rändame veel kaks päeva ja siis olen nõus teiega jahile minema"

„Kuula," ütles Esteban sosinal neegrile. „Ma ei kutsunud sind lihtsalt jahile. Ma ei saa sellest rääkida sulle siin, laagris, aga kui jääme omavahele, seletan kõik ära. Minuga tulles teenid sa palju rohkem kui kogu salk araablaste karavani röövimisel."

Owaza silmitses teda teraselt ja sügas oma krässus pead.

„Üldiselt on tänane päev jahiks väga kohane, bwana," tähendas ta. „Ma tulen sinuga ja võtan kaasa viis poissi."

Owaza määras kindlaks rännukava ja tähistas kaardil laagri asukoha, et tema ja hispaanlane neid öö saabudes leida võiksid. Siis asus ja-hisalk teele sama rada mööda, kustkaudu Usula oli eelmisel päeval hispaanlast valgete laagri poole juhtinud. Nad polnud veel kuigi kaugele jõudnud, kui Owaza märkas waziride värskeid jälgi.

„Eile õhtul läks siit läbi palju inimea, bwana," sõnas vana rännumees, silmitsedes Estebani pilkavalt.

„Mina ei näinud kedagi," vastas hispaanlane rahulikult. „Küllap nad tulid pärast seda, kui ma laagrisse jõudsin."

„Nad tulid peaaegu meie laagrini ja pöörasid siis metsa tagasi," lausus Owaza. „ Kuule, bwana, mul on püss käes ja sina mine nüüd ees. Kui need jäljed on sinu rahva omad ja sa viid mind lõksu, siis sured esimesena!"

„Rahune, Owaza," ütles Esteban. „Oleme nüüd laagrist küllalt kaugel, seepärast räägin sinuga avameelselt. Need jäljed jätsid siia Ahvide Tarzani wazirid, kes matsid minu käsul kulla siit umbes ühe päevatee kaugusele. Saatsin nad koju ja tahaksin, et tuleksid minuga ning aitaksid kulla teise kohta peita. Pärast seda, kui teised on oma elevandiluu

78

kätte saanud ja Inglismaale sõimud, tuleme koos tagasi, kaeva-me kulla välja ja sa saad kuningliku tasu."

„Kes sa siis oled?" küsis Owaza. „Olen sageli kahelnud, kas sa oled ikka õige Ahvide Tarzan. Sel päeval, kui käisime Opari varakambrites, rääkis mulle üks kandjatest, et Ahvide Tarzan mürgitati meie laagris. Ta kinnitas, et nägi seda oma ihusilmaga — sinu keha olevat lebanud põõsastes. Kuid selsamal päeval olid sa meiega koos rännakul. Arvasin, et kandja luiskas mulle, aga ma täheldasin tema näol hirmu, kui ta sind märkas. Kas on siis olemas kaks Ahvide Tarzanit?"

„Mina pole Ahvide Tarzan," tunnistas Esteban. „Õige Ahvide Tar-zani mürgitasid minu kaaslased. Kuid sellest annusest jätkus vaid tema uinutamiseks pikemaks ajaks. Vististi lootsid nad, et mõni kiskja ta vahepeal nahka paneb. On ta praegu elus või mitte, seda meie ei tea. Minu pärast ei tarvitse sa karta wazirisid ega Tarzanit, sest mina ihkan neid kohata veel vähem kui sina"

Neeger noogutas.

„Võimalik, et räägid õigust," soostus ta, kuid kõndis endiselt hispaanlase taga ja hoidis püssi laskevalmis.

Nad sammusid nüüd aeglasemalt, kartes kohata wazirisid, kuid jõudnud nende viimasesse laagripaika, leidsid jälgede järgi, et mustanahalised sõdurid olid pööranud kõrvalteele. Nüüd polnud neil enam midagi karta.

Jõudnud kulla asukoha lähedusse, käskis Esteban Owazat teised neegrid sinna maha jätta, et nad võiksid ainult kahekesi varanduse ümber paigutada.

„Mida vähem inimesi sellest teab," ütles hispaanlane neegrile, „seda julgemad võime olla"

„Bwana suu läbi kõneleb tarkus ise," tähendas kaval mustanahaline.

Esteban leidis kose lähedal vallimägi vaevata üles koha, kuhu kuld oli maetud. Sellekohase usutlemise peale teatas Owaza, et ta tunneb ümbruskonda suurepäraselt ja võib ka kinnisilmi läänerannikult siia tulla.

Kahekesi tassiti kullakangid mõnikümmend sammu eemale ja peideti madalasse jõeäärsesse tihnikusse. Nad mõistsid imehästi, et selline ümberpaigutamine oli palju otstarbekam kui kulla toimetamine sadade miilide taha Wazirid poleks osanud hingestki aimata, et keegi vaevuks kullakange välja kaevama ainult selleks, et viia need mõnikümmend sammu eemale.

Töö lõpetanud, vaatas Owaza päikese poole.

„Täna õhtuks me enam laagrisse ei jõua," ütles ta. „Peame minema väga kiiresti, kui tahame nad homme kätte saada"

„Ma pole kavatsenudki seda teha," vastas Esteban, „kuid ma ei võinud seda neile öelda Mul pole sellest sooja ega külma, kui ma nendega enam iialgi ei kohtu."

79

Owaza muigas. Tema kavalas ajus valmis uus plaan.

„Milleks panna kaalule oma elu võitluses araablastest röövlitega mõne elevandikihva pärast," mõtles ta, „kui kuld ootab üksnes rannikule toimetamist, et lõplikult meie omaks saada?"

XIII. Veider torn

Tarzan pööras ümber ja nägi Kalliskivide lossi idatorni ülemisel korrusel meest seismas. Ahvinimene võttis hääletult noa tupest. Peaaegu samal hetkel langes ta käsi jõuetult alla. Mõni sekund silmitsesid nad teineteist. See, keda Tarzan nägi, polnud

bolgani ega gomangani, vaid valge mees, vana, kuivetanud, kortsus näo ja suure pika habemega ning alasti, kui mitte arvestada gorillade barbaarseid ehteid.

Jumal!" hüüdis kummaline nägemus.

Tarzan silmitses teda uudistavalt. See ainus ingliskeelne sõna andis palju mõtlemisainet tema alaliselt tegutsevale ajule.

„Kes te olete?" küsis vanamees seekord juba suurte inimahvide keeles.

„Minut tagasi kasutasite ingliskeelset sõna," ütles Tarzan inglise keeles. „Kas oskate seda keelt?"

„Oo, armuline jumal!" hüüatas rauk. „Kas tõesti olen elanud selle õnneliku silmapilguni, et saan veel kord kuulda oma armast emakeelt!" Ka tema läks nüüd üle inglise keelele, ehkki rääkis kobamisi ja takerdudes.

„Kes te olete?" uudistas Tarzan. Ja mida te siin teete?" »

^ „Sedasama küsin ma teilt," naeratas rauk. „Ärge kartke mulle vastata Nähtavasti olete inglane ja sellisel juhul ei pruugi teil mind karta"

„Ma otsin naist,, kelle röövisid bolganid." Rauk noogutas.

Jah," ütles ta, „ma tean, ta on siin."

„On ta elus?" küsis Tarzan. *

„ Temaga pole midagi halba juhtunud. Ja teda ei ähvarda oht, vähemalt homse või ülehomseni. Aga kes teie olete ja kuidas leidsite tee välisilmast siia?"

„Olen Ahvide Tarzan," vastas ahvinimene. „Sattusin nendesse paikadesse Opari orust väljapääsu otsides, sest mu kaaslase elu oli seal hädaohus. Ja teie?"

„Olen vana mees," vastas tundmatu, „ja tulin siia õige noorelt. Teenisin laevapoisina laeval, mis tõi Stanley Aafrikasse. Pärast Stanley Poolis sadama asutamist siirdusin koos temaga sisemaale. Kord läksin üksinda metsa jahile. Eksisin ära ja sattusin hiljem vaenulike pärismaalaste kätte vangi. Nad viisid mu veel kaugemale sisemaale. Lõpuks õnnestus mul põgeneda, aga et ma ei osanud enam kuhugi minna, ekslesin

80

kuude kaupa džunglis. Ühel päeval leidsin tee sellesse neetud orgu. Ma ei mõista, miks nad mind kohe ei tapnud, aga nad ei teinud seda ka hiljem. Ilmselt leidsid, et neile kuluvad marjaks ära minu teadmised. Sestsaadik olen neid aidanud maavarade kaevandamisel, teemantide lihvimisel ja mujalgi. Kogu selle aja olen elanud üksinda, kuigi oma südames olen alati hellitanud lootust, et ühel ilusal päeval õnnestub mul sellest orust põgeneda, kuid julgen teile kinnitada, et see on tühi lootus."

„Kas siit pole tõesti mingit väljapääsu?" küsis Tarzan.

«Väljapääs on, kuid seda valvatakse hoolega."

„Kus see on?"

„Üks tunnelitest läbib mäge ja lõpeb alles teise mäe nõlval. Bolga-nide esivanemad kasutasid neid kaevandusi sajandeid. Kõik mäed on nende kaevandustest ja tunnelitest auklikuks uuristatud. Kuldasisalda-va kvartsi all asub paks kiht peridotiiti, milles leidub väga palju teemante. Nähtavasti oli teemantide otsingul tarvfs läbindada kogu mägi, võibolla tehti seda ventileerimise jaoks. See tunnel ja Opari suunduv rada on ainus pääsetee orust. Igivanast ajast saadik on tunnel tugevdatud valve all, ja mitte välisvaenlase pärast, sest sääraseid üllatusi pole neil vaja karta. Tunnelit valvatakse seepärast, et vältida orjade põgenemist. Opari rada enam ei valvata, sest opaarlasi nad ei karda ja pealegi on hästi

teada, et ükski gomangani ei riski põgeneda päikesekummardajate juurde, kes nad kohemaid maha tapaksid. Selsamal põhjusel peame ka meie igaveseks siia vangi jääma."

«Kuidas tunnelit valvatakse?" päris Tarzan.

«Kaks bolganit koos tosina gomanganiga on kogu aeg vahipostil," vastas rauk.

«Kas gomanganid pole üritanud põgeneda?"

«Nagu mulle räägiti, on nad minevikus seda mitu korda teinud," vastas rauk, «kuid alati lõppes kõik nurjumisega. Nad püüti kinni ja piinati surnuks, nende kaaslased aga pandi karistuseks kõige raskemale tööle."

«Kas siin on palju gomanganisid?"

«Arvatavasti viie tuhande ringis."

„Ja bolganisid?"

«Tuhande ümber."

«Viis ühe vastu," pomises ahvinimene, „ja ikkagi kardavad põgeneda."

«Kuid ärge unustage," manitses rauk, „et bolganid on valitsev ja pealegi arukas rass. Gomanganid aga pole oma vaimse arengu poolest metsloomadest kõrgemale jõudnud."

«Ent siiski on nad inimesed!" ei nõustunud Tarzan.

«Ainult väliselt," seletas rauk. «Nad ei oska kokku hoida, nagu teevad seda inimesed, nad pole veel jõudnud ühiskondliku teadvuseni. Tõsi, nad elavad perekonniti ja külades, aga seda õpetasid neile bolganid.

81

Viimased andsid neile ka sõjariistad, et kaitsta end kiskjate eest. Varem ei teadnud gomanganid perekonnast midagi. Iga täiskasvanud gomangani ehitas ise endale onni ja elas omaette. Siis õpetasid bolganid neile kindlustatud külade ehitamist ja nõudsid, et naised elaksid koos meestega. Nad pidid kasvatama lapsi täisealiseks saamiseni. Seetõttu on neil praegu juba külasid, kus elab nelikümmend kuni viiskümmend inimest. Kuid nende hulgas on väga suur suremus, paljud langevad bolganide käe läbi ja oma osa võtavad ka kiskjad."

«Viis ühe vastu," kordas Tarzan, „ja ikka orjad — millised argpüksid nad küll on!"

«Teil pole õigus," vaidles rauk vastu. „Nad pole sugugi argpüksid. Lõvidega võitlevad nad väga mehiselt, aga et nad on olnud aastatuhandeid bolganide orjad, siis on neil välja kujunenud orja psühholoogia. Nii nagu meie pärime sündides jumalakartlikkuse, nii pärivad nemad hirmu bolganide ees."

«See on väga huvitav," sõnas Tarzan, «nüüd aga öelge mulle, kuhu on peidetud naine, keda ma otsin?"

„On ta teie abikaasa?" uudistas rauk.

„Ei. Ma ütlesin seda küll gomanganidele, lootes, et nad teda kaitsevad. Ta on La, Opari kuninganna, Leegitseva Jumala ülempreestrinna,"

„Ei või olla!" hüüatas rauk uskumatult. „Ei või olla, et Opari kuninganna riskis oma eluga ja tuli igipõliste vaenlaste majja!"

„Ta oli sunnitud seda tegema," vastas Tarzan. «Tema elu oli ohus, sest ta keeldus mind nende jumalale ohverdamast."

«Küll alles bolganid rõõmustaksid, kui nad sellest kuuleksid," tähendas rauk.

„ Öelge mulle, kus ta on. Naine päästis mu elu ja ma pean ta päästma bolganide käest, millise saatuse nad talle iganes määranud on."

«See on lootusetu," vastas hallpea. «Võin teile muidugi öelda, aga teil ei õnnestu kunagi teda päästa'"

„Ma vähemalt proovin," torises ahvinimene.

«Aga te kaotate ja surete."

«Kui kõik see, mis rääkisite, ön õige ja tema päästniiseks pole vähimatki lootust, mis seal ikka, suren siis suren. Kuid üritada tasub." Vanamees kehitas õlgu. „Te ei tunne bolganisid..."

«Öelge mulle, kus asub naine," kordas Tarzan oma nõudmist.

«Vaadake," ütles rauk, kutsudes ahvinimest endale järgnema. Nad sisenesid tuppa ja astusid lahtise akna juurde. «Seal," ja vanamees sirutas käe kummalise madala torni poole, mis laiutas nagu seen lossi läänepoolsel katuseharjal. «Taon kusagil seal tornis, aga teie jaoks-võiks ta niisama hästi asuda põhjanabal."

Tarzan seisis vaikides. Oma teraste silmadega näis ta jälgivat .kõiki üksikasju. Torni juurde võis pääseda mööda peahoone katust. Kahtlemata

82

oli ülesanne äärmiselt raske. Loss oli suurim, mida ta seni iganes näinud oli, jättes oma pindalalt varju kõik kuningapaleed. Seal võis olla tuhandeid ruume kummaliste konstruktsiooniliste iseärasustega, millest tal aimugi polnud. Ta pidi aga nii osavasti orienteeruma, et jõuda lugematutest takistustest hoolimata lossi vastaspoolsesse ossa. Keegi peale Ahvide Tarzani poleks sellise ülesande täitmisele üldse mõelnudki. Kuid lord Greystoke polnud mees, kes oleks lasknud end raskustest heidutada. Ta oli oma okkalisel eluteel võitnud tuhandeid raskusi ega tahtnud ka seekord ilma võitluseta alla anda. Ta silmitses veel kord teraselt kõiki üksikasju. Ümberringi oli rahulik, häälitsesid vaid üksikud loomad. Kauguses möirgas lõvi. Vanad haralised puud sirutasid oksi katusele ja mõni kõrgem neist ulatus isegi katuseharjani. Lossis polnud näha vähimatki elumärki peale mõne tuhmilt valgustatud akna. Tarzan pöördus vanamehe poole.

„Ma ei tunne teid," ütles ta, „kuid mulle tundub, et võin teid usaldada. Veresidemed on tugevamad kõigist, mere aga oleme selles orus ainsad valge rassi esindajad. Võiksite endale kannuseid teenida, kui mind reedate, aga ma ei usu, et teie seda teeksite."

„Ärge kartke," vastas rauk. „Ma vihkan neid. Kui saaksin teid aidata, teeksin seda, aga teie ettevõtmine on täiesti lootusetu — naine ei pääse siit enam kunagi. Ka teie ise ei pääse enam Kalliskivide orust, isegi mitte lossist, kui bolganid seda ei taha."

Ahvinimene muigas.

„Olete elanud siin juba nii kaua, et gomanganide orjamine on teile külge hakanud. Kui tahate põgeneda, tulge minuga. Võime ka kaotada, kuid parem üritada, kui selles tornis kükitada"

Rauk raputas kurvalt pead.

„Ei, see on võimatu," lausus ta. „Oleks kas või üksainus šanss olnud, oleksin ma juba ammu siit lahkunud."

„Jumalaga siis," ütles Tarzan ja libises aknast välja. Rauk vaatas tähelepanelikult, kuidas ahvinimene üle katuseharja lameda torni poole liikus, pööras siis ümber ja kiirustas trepist alla.

Tarzan jooksis mööda katuseharja torni poole, kus peeti vangis Lad. Hoolimata kiirest edasiliikumisest, oli ta äärmiselt ettevaatlik ega teinud rohkem häält kui metsikus džunglis valvav kiskja. Aeg-ajalt ta peatus ja kuulatas.

Viimaks jõudis ta tornini. Ta leidis selle müüris rohkesti avausi, mida katsid rasked gobeläänvaibad, samasugused nagu vana inglase torniski. Nihutanud ühte vaipa ettevaatlikult kõrvale, heitis ta pilgu ruumi. See oli tühi, peaaegu nelinurkne, keskel

ümmargune ava, millest läks läbi samasugune redel nagu idatornis. Toas ei paistnud kedagi olevat ja Tarzan astus trepi poole. Ettevaatlikult alla vaadates tegi ta kindlaks, et trepp viib väga sügavale. Kui sügavale just, seda ei võinud ta enam näha, kuid oletas, et see lõpeb Kalliskivide lossi maaalustes käikudes. Alumistelt korrustelt kandusid temani hääled ja

83

mitmesugused lõhnad, kuid neid lämmatas raske imalmagus viirukihais, millest näis olevat läbi imbunud kogu loss.

Selle viirukilõhna tõttu ei võinudki ahvinimene kasutada oma hästi arenenud haistmismeelt. Ta oleks kohe tundnud lähedal viibiva go-mangani lõhna.

Neeger lamas toas vaiba taga. Ta nägi Tarzanit sisse ronimas ega muutnud oma asendit, kartes end paljastada. Silmad hirmust suured, jälgis ta kummalist olevust, keda nägi esimest korda elus. Oleks neeger olnud vähegi arenenud, oleks ta pidanud Tarzanit lihtsalt taevast alla tulnud jumalaks. Aga nõme ja fantaasiavaene, nagu ta oli, tajus gomangani vaid seda, mida nägi oma ihusilmaga. Ta nägi tundmatut olendit ning oli sügavalt veendunud, et kõik tundmatud on tema vaenlased. Ta oleks pidanud oma isandaile tarmangani sissetungist teada andma, kuid kartis end liigutada, kuna tundmatu võis teda kuulda. Neeger ei kiirustanud ülepeakaela tegutsema, sest mida vähem nad bolganide tähelepanu äratasid, seda rahulikum oli nende elu. Kogu selle aja lamas gomangani vagusi oma peidupaigas. Aga vaevalt oli Tarzan tema silmist kadunud, kui ta maast üles kargas ja läbi avause mööda katuseharja lossi lääneosas asuva torni poole jooksu pistis.

Mida madalamale Tarzan trepist laskus, seda paksemaks ja pealetükkivamaks muutus viirukilõhn. Ta ei saanud kasutada oma haistmist, seepärast pidi ta hoolega kuulatama iga krõbinat ja teraselt silmitsema kõige väiksemaidki üksikasju. Tal tuli kõik tornis asuvad toad ükshaaval läbi otsida Ta riskis Lad isegi nimepidi hüüda, kuid ei saanud vastust.

Ta oli juba neli korrust läbi otsinud ja võttis käsile viienda, kui märkas trepi kõrval surmani hirmunud neegrit. Gomangani oli väga suurt kasvu ja ühegi sõjariistata. Ta jõllitas pärani silmi ahvinimesele otsa ja põrkas eemale, kui Tarzan trepilt alla hüppas.

„Mida sa tahad?" kogeles-lõpuks neeger. „Otsid vist valget emast, kelle röövisid bolganid?"

„Jah," kinnitas Tarzan. „Kas sa tead, kus ta asub?"

„Ma tean, kuhu ta on peidetud," vastas neeger. „Kui, sa mulle järgned, viiru.su tema juurde."

„Miks sa minu vastu nii lahke oled?" küsis Tarzan paugupealt valvsaks muutudes. „Mispärast ei rutta sa oma isandaid hoiatama, et nad mind suurema vaevata kinni võiksid võtta?"

„Ma ei tea, mispärast pidin sulle niimoodi ütlema," tunnistas neeger, „aga bolganid saatsid ja käskisid seda öelda Ma ei tahtnud tulla, sest kartsin."

„Kuhu sa pidid mu viima?" päris Tarzan.

„ Pidin su viima ühte ruumi. Niipea kui sa sisse oleksid astunud, oleks uks kinni prantsatanud ja sa oleksid lõksu jäänud."

„Ja sina ka?" uudistas Tarzan.

„Minagi oleksin koos sinuga lõksu jäänud. Bolganidel pole sellest

84

sooja ega külma, mis minust saab. Võib juhtuda, et sa mu tapad, aga neile on ükskõik."

„Kui sa mu lõksu juhid, tapan su tõepoolest," kinnitas Tarzan. „Aga kui sa viid mu naise juurde, siis ehk õnnestub meil kõigil põgeneda. Sa ju tahaksid põgeneda, eks?"

«Tahaksin küll, aga see on võimatu."

«Oled sa kunagi proovinud?"

„Ei, ei ole. Misjaoks proovida, kui see on võimatu?"

„Kui sa meelitad mind lõksu, tapan su kindlasti ära. Kui viid mu naise juurde, on sinu ellujäämise võimalus niisama suur kui minu oma. Mida sa selle peale ütled?"

Mustanahaline kratsis mõtlikult kukalt. Mõtted liikusid tema primitiivses ajus aeglaselt. Viimaks tegi ta uuesti suu lahti.

„Sa oled väga tark," sõnas ta. „Viin su naise juurde."

„Mine siis ees," lausus Tarzan, „ma tulen sulle järele."

Must ronis trepist alla eelmisele korrusele, lükkas ukse lahti ja sisenes pikka kitsasse koridori. Järgnedes oma saatjale, mõtiskles ahv-inimene selle üle, kuidas võisid bolganid tema tornis viibimisest teada saada. Peale vana inglase, kunagise Stanley kaaslase, polnud kellelgi aimu tema viibimisest Kalliskivide lossis. Üksnes see rammetu kaasmaalane võis teda bolganidele reeta, hoolimata antud lubadusest. Käik oli väga pikk ja pime, sest valgust immitses ainult lahtijäetud ukse vahelt. Järsku seisatas neeger suletud ukse taga.

„Naine on seal," sositas ta uksele näidates.

„On ta üksi?" päris ahvinimene.

„Ei ole," vastas neeger. „Vaata!" Ta avas ukse ja lükkas ettevaatlikult kõrvale seda katva raske vaiba.

Tarzan haaras gomangani randmest, et takistada teda põgenemast. Siis astus ta ettepoole ja seisatas ukseavas. Tema ees oli suur ruum, mille keskel asetses tumedast puust nikerdatud alusel poodium. Keskne kuju sellel poodiumil oli hiiglaslik musta lakaga lõvi, keda Tarzan oli näinud jalutamas ümber lossi. Lõvi kuldahelad olid kinnitatud põrandasse löödud rõngaste külge, neli neegrit aga seisid kui vahakujud lõvi ümber, hoides käes lõvi kaelast rippuva raske keti otsa. Kiskja taga kuldtroonil istus kolm silmipimestavalt rõivastatud bolganit. Poodiumi astmel seisis La kahe gomanganist valvuri vahel. Poodiumi ümber asetatud pinkidel istus ligi viiskümmend bolganit, kelle seas Tarzan märkas ka vana kidurat inglast. Tema siin viibimine kinnitas Tarzani arvamust, et see rauk oli osutunud tema reetjaks.

Sajad tõrvapannid valgustasid ruumi, täites selle viiruki raske lõhnaga, mis jälitas ahvinimest lossi astumisest saadik. Kõrged kitsad aknad olid ühelt poolt avatud, lastes sooja pehmet džungliõhku takistamatult sisse voolata. Akendest võis Tarzan näha lossi aeda. Ta hoomas, et ruum asus samal tasandil terrassiga, kaugemal paistis tema enda avatud värav, mis viis džunglisse ja vabadusse. Aga tema ja

85

vabaduse vahel seisis trooniastmeil uhke La kuju, meenutades rangelt ahvinimesele tema kohust. Ning veel seisis tema ja akna vahel viiskümmend relvastatud gorillainimest. Võis siiski olla, et plaan ahvini-mese ajus osutus paremaks sõjariistaks kui tema käte määratu jõud. Kuigi ta lootis plaanile, pidas ta lõppude lõpuks otsustavaks siiski jõudu. Tarzan pöördus neegri poole.

„Kas lõvi valvavad gomanganid tahaksid bolganidest vabaneda?" küsis ta.

„Gomanganid tallaksid kõik vabaneda, kui nad vaid saaksid," vastas must.

„Kui ma tungin ruumi, kas saadad siis mind ja ütled gomangani-dele, et kui nad minu poolel võitlevad, juhatan ma nad sellest orust välja?"

„Võin ju öelda, aga nad ei usu," kahtles neeger.

„Siis ütle, et nad surevad, kui mind ei aita," tähendas ahvinimene.

„Ütlen küll," nõustus neeger sedamaid.

Pilgu poodiumile pööranud, märkas Tarzan, et keskmisel kuldtroonil istuv bolgani oli midagi rääkima hakanud. Ta jäi kuulatama.

„Numa, loomade kuninga ja kõige olemasoleva keisri alamad," urises ta madalal häälel. „Numa kuulis selle emase sõnu ja Numa tahtmine on, et ta sureks. Suur keiser on näljane, ta pistab naise mihka oma alamate juuresolekul. See on Numa tahe!"

Lähikondlaste seas tõusis heakskiiduurin. Lõvi paljastas kihvad, jäi oma õelate kitsaste kollaste silmadega enda ees seisvat naist põrnitsema ja möirgas nii, et kogu loss rõkkas. Selline tava tundus olevat nii sagedane, et lõvi oli harjunud lõppvaatusega ja ootas seda.

„ Ülehomme," jätkas kõneleja, „tuuakse keisri ette selle olevuse isane, kes vahepeal on keisritornis vangi võetud. Orjad!" hüüdis ta valju häälega neegritele, kes hoidsid lõvi kettidest. „Lohistage naine keisri ette."

Silmapilk muutus lõvi pööraseks, peksis sabaga maad, rebis kuldseid ahelaid, möirgas ja pritsis sülge. Tõusnud tagajalgadele, valmistus ta hüppama kallale Lale, keda tiriti^oodiumile üha lähemale. La ei nutnud ega karjunud, ta püüdis vaid kõigest jõust Vabaneda neegrite sitketest kätest, ent kõik pingutused olid asjatud. Nad jõudsid viimasele astmele ja olid juba valmis tõukama Lad lõvi käppade vahele, kui ruumis kõlas vali karjatus, mis peatas gomanganid, ja sundis bol-ganisid oma troonilt püsti kargama. Järgmisel hetkel nägid nad peaaegu alasti valget meest, kellest kõik olid kuulnud, aga kellega ükski neist polnud veel kohtunud. Ja see mees oli nii kärmas,, et heitis juba sissetormamise ajal oda määratu jõuga väljavalitud eesmärgi poole.

86

XIV. Õuduste tuba

Majesteetliku ükskõiksusega ürgmetsa teiste asukate vastu kõndis mustalakaline lõvi läbi öise džungli. Ta ei pidanud jahti, seepärast ei teinud loom vähimaidki pingutusi end varjata, kuid sellest hoolimata ei toonud ka kuuldavale ainsatki häält. Ta kõndis kiiresti, kuid seisatas aeg-ajalt, ajas koonu püsti, haistis õhku ja kuulatas. Viimaks jõudis ta kõrge müüri juurde. Piki müüri liikudes leidis lõvi lahtise värava ja lipsas sisse.

Tema ees kõrgus määratu suur hoone. Äkki kostis sealt raevunud lõvi köuehäälset möirgamist.

Mustalakaline lõvi kallutas pea küljele ja astus käratult edasi. 1 Sel hetkel, mil Lad taheti Numa käppade vahele heita, hüppas Ahvide Tarzan valju kisaga tuppa. Gomanganid, kes Lad lõvi poole lohistasid, sattusid segadusse. Sellest tekkinud pausi kasutas Tarzan oda heitmiseks. Bolganide suureks õuduseks ja vihaks läbistas oda nende keisri — suure mustalakalise lõvi südame.

Tarzani kõrval seisis gomangani, kes pidi ta lõksu meelitama, kuid keda ahvinimene oli sundinud end teenima. Kui Tarzan La poole sööstis, järgnes talle ka gomangani, karjudes oma kaaslastele, et kui nad seda võõrast tarmanganit aitavad, vabastab viimane gomanganid jäädavalt bolganide ikke alt.

„Lasite tappa suure keisri," karjus ta õnnetutele neegritele, kes pidid Numat valvama. „Selle eest teevad bolganid teile otsa peale. Aidake tarmanganil päästa oma naine, siis on teil vähemalt lootus ellu jääda ja vabaks saada. Ja teie," hüüdis ta kahele gomanganile,

kes ikka veel Lad kinni hoidsid, „olete samuti surma määratud. Teie ainus lootus on meid toietada"

Tarzan jooksis La juurde ja kandis ta poodiumile, lootes, et suudab seal mõnda aega vastu panna viiekümnele bolganile, kes kõik nüüd tema poole tormasid.

„Tapke need kolm, kes istuvad troonil!" hüüdis Tarzan gomanganidele, kes ikka veel kõhklesid ega suutnud otsustada, kelle poole asuda. „Tapke nad, kui tahate vabaks saada ja ellu jääda!"

Tema võimukas hääl, kaasakiskuv käitumine ja loomulik anne inimesi juhtida kallutasid vaekausi ahvinimese kasuks. Mustanahalised pöörasid vihatud ülemvõimu poole, keda esindasid kolm troonil istuvat bolganit. Nende odad läbistasid ühekorraga bolganide mustad karvased kehad ja gomanganid olid paratamatult sidunud oma saatuse Tarzaniga, sest pärast seda oli neil võimatu bolganide maale elama jääda.

Ühe käega La ümbert kinni hoides tõusis ahvinimene poodiumile ja kiskus surnud lõvi kehast välja oma oda. Seejärel pöördus ta pealetungivate bolganide poole, asetas jala võidetud vaenlase laibale ja tõi kuuldavale isaahvi kohutava võidukisa.

87

Bolganid tardusid hetkeks paigale, gomanganid aga langesid suurest hirmust põrandale.

„Pidage!" hüüatas Tarzan kätt ette sirutades. „Kuulake mind. Mina olen Ahvide Tarzan. Ma pole otsinud tüli teie rahvaga. Kuid ma otsin väljapääsu teie maalt, et oma maale tagasi minna. Laske mind rahus minna koos selle naise ja nende gomanganidega"

Vastuseks kõlas metsikute häälte koor ja bolganid rühkisid taas trooni poole. Siis eraldus nende ridadest vana inglane ja jooksis kiiresti ahvinimese juurde.

„Reetur!" hüüdis ahvinimene. „Sina oled esimene, kes oma nahal Tarzani viha tunda saab!"

Ta rääkis inglise keeles ja rauk vastas talle samas keeles.

„Reetur?" kordas ta üllatunult

„Kes siis veel?" käratas Tarzan. „Kas mitte teie ei kiirustanud lossi ega teatanud bolganidele minu siinviibimisest?"

„Mitte sinnapoolegi," vastas rauk. „Tulin siia, et olla valge naise kõrval ja võimaluse korral aidata teda või siis teid, kui te siia peaksite ilmuma. Nüüd tulen, inglane, et seista ja surra teie kõrval, sest on päevselge, et te surete. Miski ei päästa teid bolganide viha eest, sest tapsite nende keisri."

„Kui nii, siis tulge ja näidake oma truudust," lausus Tarzan. «Parem surra võideldes kui elada jäädavas orjuses!"

Kuus gomanganit asus Tarzani ja La ümber, seitsmes korjas kokku kolme tapetud bolgani sõjariistad.

Ründajad, kes polnud varem nii arvuka jõuga kokku puutunud, jäid viivuks jahmunult seisma. Kuid ainult viivuks, sest neid oli ikkagi viiskümmend üheksa vastu. Siis rühkisid nad poodiumi astmetest üles, kus Tarzan oma gomanganidega võttis neid vastu odade, sõjakir-veste ja nuiadega Esimene rünnak suudeti tagasi lüüa, kuid üldine surve oli liiga tugev ja uus pealetungilaine ähvardas neid enda alla matta. Seal kostis võitlejate kõrvu hirmuäratav möirgamine. Võitlus katkes paugupealt.

Kõik pöörasid oma pea hääle suuna^ja nägid hiiglaslikku musta lakaga lõvi. Ta seisis saali põrandal akna ees majesteetlikus rahus nagu kuldsest pronksist valatud kuju. Jälle värises hoone tema kõrvulukustavast möirgest.

Üle võitlejate peade silmitses Tarzan haruldast külalist, siis valgustas rõõmuhelk ta nägu. Tõstes oma häält üle üldise melu, karjus ta bolganidele osutades:

„Jad-bal-ja! Tapa! Tapa!"

Vaevalt oli ta need sõnad öelnud, kui rahulik džunglikuningas muutus ehtsaks põrgusigitiseks. Nagu välk sööstis ta karvaste bolganide kallale. Ühtaegu tekkis Tarzani peas julge plaan, kuidas päästa ennast ja oma liitlasi.

„Ruttu!" hüüdis ta gömanganidele. „Rünnake bolganisid! Siia on

88

ilmunud tõeline Numa, loomade kuningas ja kõige olemasoleva keiser. Ta tapab vaenlasi, kuid kaitseb Ahvide Tarzanit ja tema sõpru."

Nähes oma vihatud isandaid märatseva lõvi ees taandumas, tormasid gomanganid kirveste ja odadega võitlusse. Tarzan viskas oma oda minema ja asus paljastatud noaga Jad-bal-ja kõrvale, juhtides teda ühe ohvri juurest teise juurde ja jälgides, et ta kogemata ei ründaks Lad ega rauka. Kakskümmend bolganit ujus juba põrandal oma veres, üle-jäänud panid jooksu. Alles siis kutsus Tarzan Jad-bal-ja tagasi.

„Minge," ütles Tarzan gomanganidele, „ja lohistage vale-Numa korjus poodiumilt alla. Visake ta aknast välja, sest tõeline Numa on tulnud oma trooni nõudma."

Rauk ja La silmitsesid hämmastunult ümberringi toimuvat.

„Kes sa oled?" küsis esimene. „Kes sa oled, et sulle on antud niisugune võim metsiku džunglikiskja üle? Kes sa oled ja mida sa kavatsed teha?"

„Oodake, küllap varsti näete," vastas Tarzan külmavereliselt muiates. „Usun, et oleme nüüd väljaspool hädaohtu ja gomanganidki on saavutanud oma kauaigatsetud vabaduse."

Vahepeal lohistati lõvi korjus poodiumilt maha ja visati aknast välja. Tarzan andis Jad-bal-jale käsu asuda keiser Numa kohale.

„Seal näete istumas tõelist keisrit," lausus ta gomanganidele, osutades Jad-bal-jale. „Teda pole vaja trooni külge aheldada. Kolm teie hulgast lähevad nüüd kiiresti lossi taha gomanganide onnidesse ja kutsuvad kõik siia, et meil oleks küllalt sõdureid, enne kui bolganid sõjariistus tagasi tulevad."

Täis elevust, mis vapustas isegi nende primitiivseid ajusid ja kutsus esile mõningat asjast arusaamist, ruttasid kolm gomanganit Tarza-ni käsku täitma. Teised aga seisid ja jõllitasid Tarzanit säärase aukartusega nagu oleks ta taevast tulnud jumal. Siis tuli La ja astus ahvini-mese kõrvale, vaadates talle silma niisama jumaldavalt nagu neegridki.

„Ma pole sind tänanud, Ahvide Tarzan, selle eest, mis sa eluga riskides minu heaks tegid," ütles ta oma maheda häälega. „Ma tean, sa tulid siia mind otsima ja nende julmade olendite käest vabastama, kuid sind ei ajendanud sellele kangelasteole armastus. Ma tunnen bolgani-de meeletut vaprust ja kavalust, seepärast anun sind viibimata põgeneda, kuni see veel võimalik on. Jäta meid siia saatuse hooleks, üksinda ehk õnnestub sul ära minna..."

„Ma ei nõustu sellega sugugi, et meil pole võimalust põgeneda," märkis Ahvide Tarzan. „Arvan otse vastupidi, et see võimalus on meil tagatud, kuid me suudame bolganide türanniast vabastada ka,vaesed gomanganid. Aga seegi pole veel kõik ja sellega ma ei rahuldu. Karistada tuleb nii külalislahkuseta bolganisid kui ka Opari truudusetuid preestreid. Selleks kavatsen ma minna Opari sõjariistus gomanganide salgaga, millest piisab, et sundida Cadji loobuma vägivallaga haaratud

89

võimust ja panna sind uuesti Opari muistsele troonile. Vähemaga ma ei lepi ega lahku sellelt maalt, kuni pole oma kavatsust teoks teinud!"

„Olete vapper mees," ütles rauk, „ja teinud rohkem, kui ma võimalikuks pidasin, kuid Lal on õigus. Te ei tunne bolganide julmust ega salakavalust, samuti nende suurt võimu gomanganide üle. Oleks hea, kui suudaksite mustanahaliste rumalates peades maha suruda hirmu, mida nad tunnevad juba emaihust peale, siis ehk õnnestuks teil põgenemiseks vajalik hulk sõdureid kokku saada, ent kardan, et isegi see käib teil üle jõu. Seepärast on ainus võimalus pääseda, kui jalamaid põgenete."

„Vaadake," hüüatas La. „Hilja, liiga hilja! Nad tulevad tagasi."

Tarzan vaatas näidatud suunas ja märkas suurt hulka gorillasid vastasoleva lahtise ukse kaudu saali tungivat. Ta pilk liikus väledasti teises seinas asuvate akende poole.

„Oodake!" hüüdis ta. „Siin on võrrandi teine pool!"

Kaaslased heitsid pilgu akendele ja nägid sadu neegreid joostes lossile lähenevat.

„Nad tulevad! Nad tulevad!" kisendasid gomanganid. „Me saame vabaks, bolganid ei sunni meid enam nõrkemiseni töötama, ei peksa ega piina meid enam ega heida Numa söödaks!"

Vaevalt oli esimene bolgani uksele ilmunud, kui akendest hakkasid sisse tungima vihased neegrid. Neid juhtis kolm Tarzani saadetud mustanahalist. Nad olid tema läkituse nii veenvalt edasi andnud, et pärismaalased olid muutunud hoopis teisteks inimesteks — niivõrd vaimustas neid mõte peatselt saabuvast vabadusest. Gomanganisid nähes käskis bolganide juht neil kinni võtta troonil asuvad võõrad sissetungijad. Kuid ta pidi kohe tõdema, et tema sõnadel polnud enam endist mõju. Vastuseks gorilla käsule heitis lähedal asuv neeger tugeva käega oda, mis läbistas inimahvi südame. Jubeda karjatusega lages must karvane bolgani surnult maha Otsustav lahing oli alanud.

Esialgu oli lossis bolganisid tunduvalt rohkem kui neegreid, kuid viimastel oli see eelis, et nad hoidsid enda käes troonisaali, bolganid aga ei saanud läbi kitsa ukse sinna korraga sisse tungida. Tarzan mõistis jalamaid tekkinud olukorda, kutsus Jad-bal-ja enda juurde ja asus ühes lõviga' kaitset juhtima. Iga ukse juurde pani ta vajalikul arvul mehi bolganisid tagasi tõrjuma, ülejäänud neegrid jättis ta keset tuba varuks. Siis pöördus ta rauga poole.

„Idavärav on lahti," ütles ahvinimene. „Ma ei pannud seda kinni, kui siia tulin. Kas võiks saata kakskümmend või kolmkümmend neegrit metsas asuvate gomanganide juurde? Nad räägiksid neile kõigest, mis siin aset on leidnud, ja keelitaksid neid meie alustatud vabadusvõitlusest osa võtma."

«Suurepärane mõte!" kiitis rauk. „Lossist väravani on tee vaba, seal pole ühtegi bolganit. Neegrid võivad takistamatult lossist lahkuda. Valin teile mehed välja Neil peab olema autoriteeti, et nende sõnu usutaks."

90

„Hüva!" hüüdis Tarzan. „Valige nad otsemaid välja, öelge neile, mida neilt tahame, ja et kõik sõltub nende kiirusest."

Üksteise järel valis vanamees välja kolmkümmend sõdurit ja selgitas püüdlikult kõigile, mida neilt tahetakse. Kõik sattusid plaanist vaimustusse ja kinnitasid Tarzanile, et hiljemalt tunni aja parast jõuavad nad abiväega tagasi.

„Kui olete väravast väljas," ütles neile rauk, „lõhkuge lukud, et bol-ganid ei saaks väravat uuesti kinni panna Samuti öelge neile, kes liiguvad salga eesotsas, et nad tuleksid väravast läbi hulgakesi, vastasel korral võivad bolganid tekitada suuri kaotusi."

Mustanahalised andsid mõista, et nad on õpetussõnadest aru saanud, ja hetk' hiljem polnud neist näha muud kui kuuvalgel välkuvaid sääri. Viimaks kadusid needki pimedasse džungliöösse.

Varsti pärast nende lahkumist võtsid bolganid ette otsustava pealetungi troonisaali peasissekäigule ja osal läkskiTcorda ruumi tungida. Nähes, et olukord muutub nende kahjuks, lõid mustanahalised verest välja. Sünnipärane hirm bolganide ees andis end tunda. Olukord muutus kriitiliseks. Tarzan hüppas ise etteotsa, et takistada bolganide eda-situngimist, ja kutsus Kuldlõvi enda kõrvale. Vaevalt oli lõvi troonilt maha hüpanud, kui Tarzan osutas lähimale bolganile ja hüüdis: „Jad-bal-ja! Tapa! Tapa!"

Lõvi hüppas. Hiiglaslikud lõuad sulgusid ja siis paiskas Kuldlõvi oma isanda käsul üheainsa liigutusega ahvi surnukeha kõrvale ning asus järgmist ohvrit murdma Peagi vedeles põrandal kolm tapetud gorillat, kuna ülejäänud põgenesid kabuhirmus sellest õuduste toast. Go-manganid muutusid julgemaks. Sedamööda kuidas Jad-bal-ja vaenlasi maha murdis, kasvas nende usk oma jõusse. Nad asusid nüüd põgenejate ja ukse vahele ning lõikasid läbi bolganide taganemistee.

„Võtke nad kinni," hüüdis Tarzan neegritele, „kuid ärge neid tapke." Seejärel pöördus ta bolganide poole. „Andke alla ja teid jäetakse ellu."

Jad-bal-ja hoidus oma isanda kõrvale, urises metsikult bolganide peale ja heitis ahvinimesele paluvaid pilke, otsekui küsides: „Miks sa ei luba mind neid tappa?"

Ruumi tunginud gorilladest oli elus veel viisteist. Viivu kõhelnud, viskas üks neist oma sõjariista põrandale. Tema järel tegid seda ka ülejäänud.

Tarzan pöördus Jad-bal-ja poole.

„Tagasi!" osutas ta troonile. Lõvi asus sõnakuulelikult oma kohale. Nüüd kõnetas Tarzan uuesti bolganisid.

„Üks teie seast mingu ja teatagu oma kaaslastele, et kui nad alla annavad, jäetakse nad ellu. Nõuan nende viivitamatut kapituleerumist."

Bolganid sosistasid isekeskis, siis teatas üks, et võtab selle ülesande enda peale, ja lahkus ruumist. Vaevalt oli ta läinud, kui rauk astus Tarzani juurde.

91

„Nad ei alistu kunagi," sosistas ta Tarzanile. „Hoidke end sõna-murdmise eest!"

„Tean," vastas Tarzan, „kuid ma püüan aega võita, sest praegu vajame seda kõige rohkem. Kui meie lähedal oleks koht, kuhu need teised saaks kinni panna, tunneksin end palju rahulikumalt."

„Seal on üks säärane tuba," ütles rauk ja näitas ühe troonisaalist välja viiva ukse poole.

Käigust kostis valju jutukõminat. Nähtavasti pidasid gorillainime-sed seal isekeskis nõu Tarzani ettepaneku üle. Möödus viisteist minutit, siis pool tundi, kuid vastusest polnud veel kippu ega kõppu. Viimaks tuli troonisaali peasissekäigu juurde see gorillainimene, kelle Tarzan oli läkitanud teistega läbirääkimisi pidama.

„Niisiis," küsis ahvinimene, „mis on teie vastus?"

,.Nad ei alistu," ütles bolgani. „Kuid nad lubavad sul orust vabalt lahkuda tingimusel, et vabastad vangid ega tee enam teistele kurja"

Ahvinimene raputas energiliselt pead.

„See ei rahulda mind põrmugi," kuulutas ta. „Võim Kalliskivide orus kuulub praegusel hetkel mulle. Vaadake," ja ta osutas troonil rahulikult lebavale Jad-bal-jale. „5iin on Numa, loomade kuningas, kõige olemasoleva keiser. See, keda te varem troonil hoidsite ja kummardasite, oli lihtsalt metsik kiskja Vaadake seda Numat! Teda ei hoia trooni

küljes kuldketid nagu mõnda teenrit või orja. Ei ja veel kord ei! Ta on arukas olevus, kes teab, mida tahab. Ta on tulnud siia oma trooni nõudma, sest tema ongi keiser! Aga on veel keegi, temast kõrgem, kelle käske ta kuulab. See olen mina, Ahvide Tarzan. Ajage mind vihale ja te saate peale Numa tunda ka minu viha. Gomanganid on minu rahvas, bolganid aga saavad nüüd minu rahva orjadeks. Mine ja ütle oma kaaslastele, et kui taliate ellu jääda, peate jalamaid siia tulema ja minu ees seda põlvili paluma. Mine!"

Kui saadik uuesti lahkus, heitis Tarzan pilgu vanale inglasele. Viimane oli teda kogu aeg silmitsenud hirmu ja aukartusega, kuid tema silmanurkades helkis kelmikas säde. Alginimene muigas.

„Me võidame sellega veel vähemalt pool tundi," tähendas ta.

„Meil läheb seda väga vaja," nentis rauk. „Te saatsite korda rohkem, kui ma iganes loota julgesin, kuid hädaoht pole veel kaugeltki möödas. Ent vähemalt süütasite nüüd bolganide ajudes kahtlusesäde-me. Siiani pidasid nad end vääramatult maailma ainsateks isandateks."

Siis kuuldus käigust ägedat sõnavahetust ja kärkimist. Bolganide seas algas mingi liikumine. Umbes viiekümnest gorillast koosnev salk võttis koha sisse troonisaali peaukse ees. Nad seisid vaikides, sõjariistad käes, valmis tõkestama piiratute vähimatki katset saalist välja pääseda. Nende taga võis näha mööda käike jooksvaid ja pimedusse kaduvaid gorillainimesi. Gomanganid koos La ja raugaga ootasid läbematult abivägede saabumist, kuna Tarzan istus poodiumi serval, käsi

92

Jad-bal-ja mustal lakal.

„Nad on midagi välja nuputanud," ütles rauk. „Peame olema valvel, et meid ei tabaks uus üllatus. Ah, kui neegrid tuleksid praegu, mil meie ees uksel seisab kõigest viiskümmend bolganit, siis ma usuksin, et meil on väike võimalus lossist pääseda."

„Teie pikaajaline viibimine selles orus," tähendas ahvinimene, „on sisendanud teisse niisama suure hirmu bolganide ees kui gomangani-dessegi. Teie sõnu kuuldes võiks arvata, et nad on mingisugused su-perolendid, kuid nad on kõigest ahvid, luust ja verest nagu meiegi, mu sõber, ent varustatud ainult ahvimõistusega. Ja kui me jääme truuks oma eesmärgile, milles ma sugugi ei kahtle, saame neist jagu."

„Loomad võivad nad küll olla," vaidles rauk vastu, „aga nad on inimmõistusega loomad: nende kavalusel ja julmusel pole otsa ega äärt."

Järgnes pikk vaikus, mida katkestas ainult gomanganide kartlik sosistamine. Nende meelekindlus hakkas jälle langema, sest seda halvas tegevusetus ja abivägede närvesööv ootamine. Lisaks hakkas neid närima kahtlus, kas metsas asuvad kaaslased neile üldse appi tulevadki. See seadis juba kahtluse alla lahingu eduka lõpu. Pealegi hirmutas neid bolganide arusaamatu, salapärane ja ähvardav käitumine. Gorillade vaikimine sisendas neisse palju rohkem hirmu kui nende kallaletung. Lõpuks katkestas La esimesena lossis valitseva vaikuse.

„Kui kolmkümmend gomanganit võisid nii hõlpsasti lossist lahkuda, miks pidime siis meie siia jääma?" küsis ta.

„Selleks oli mitu põhjust," vastas Tarzan. „Esiteks pidime siia jääma, et meie saadikud võiksid rahulikult lahkuda. Me hoiame bolgani-sid kinni ja tõmbame nende tähelepanu endale. Muidu oleks meid mõne minutiga maha löödud. Teine põhjus on, et ma tahan bolganisid karistada. Tulevikus peab iga võõramaalane end Kalliskivide orus turvaliselt tundma. Ja kolmas põhjus..." Ta vakatas viivuks ning näitas aia ja terrassi poole.

„Vaadake, kogu lossi ümbrus kihab bolgani-dest Praegu pole põgenemine enam mõeldav. Ilmselt on nad korraldanud meile varitsuse ja üksnes ootavadki seda, et me lossist väljuksime."

Rauk astus akna juurde ja vaatas välja.

„Teil on õigus," sõnas ta oma endisele kohale naastes. „Kõik bol-ganid on kogunenud akende alla, välja arvatud need, kes troonisaali peaust valvavad, ja need, kes on end ära peitnud."

Nende sõnadega läks ta kiiresti vastasseinas oleva ukse juurde ja tõmbas eesriide kõrvale. Seal seisis mitu bolganit. Nad ei teinud ainsatki liigutust ega püüdnud teda kinni võtta. Siis läks ta järgmise ukse juurde ja leidis selle nagu esimesegi vaikivate vahtide valve all. Ta käis ümber kogu ruumi ning läks siis tagasi Tarzani ja La juurde.

„Seda ma arvasingi," sõnas ta. „Oleme igast küljest sisse piiratud. Kui abi ei tule lähemal ajal, oleme kadunud."

93

„Kuid nende jõud on isoleeritud," tuletas Tarzan meelde. „Kui see nii olekski, saavad nad meist ometi hõlpsasti jagu," arvas rauk.

„Ehk ongi teil õigus," tähendas Tarzan, „aga sellegipoolest korraldame neile valiva löömingu."

„Mis see on?" karjatas äkki La, ja kõik troonisaalis viibijad tõstsid silmad lae poole. Seal asuvatest avadest põmitsesid neid vihaselt metsikud gorillad.

„Mida nad siis nüüd kavatsevad?" hüüatas Tarzan, ja otsekui vastuseks tema küsimusele hakkas läbi avade sadama troonisaali õliga immutatud põlevaid kaltse ja nähatükke. Silmapilk täitis troonisaali lämmatav suits, millega segunes põlevate sulgede ja karvade hingemattev lehk.

XV. Verine kaart

Pärast seda, kui Esteban ja Owaza olid kulla teise kohta peitnud, tulid nad neegrite juurde tagasi ja lõid jõe kaldal laagri üles. Nad arutasid oma plaani ning otsustasid põhisalgast lahku lüüa ja jätta nood saatuse hooleks, ise aga minna rannikuni teist teed mööda, palgata uusi kandjaid ja viia ära kogu mahamaetud kuld.

„Miks me ei võiks palgata kandjaid kõige lähemast külast, selle asemel et neid rannikult otsima minna?" küsis Esteban.

„Need mehed ei kõlba selliseks tööks," vastas Owaza, „nad pole kandjad. Parimal juhul tassivad nad kulla ainult järgmise külani."

„Aga miks mitte lasta neid seda teha?" väitis hispaanlane. Järgmisest külast leiame uued kandjad ja läheme edasi, siis veel ja veel, kuni jõuamegi lõpuks rannikule."

Owaza vangutas, pead.

„Su plaan võib ju hea olla, bwäna, kuid me ei saa seda täita," seletas pealik, „sest kahjuks pole meil neile millegagi maksta." Esteban kratsis kukalt.

„Suljon vististi õigus, Owaza," soostus ta, „kuid see päästaks meid kohutavast teekonnast rannikule ja tagasi."

Mõnda aega istusid nad vaikides ja vahtisid mõtlikult enda ees hõõguvaid süsi.

„Käes!" hüüdis hispaanlane ja laksatas laubale. „Isegi kui meil oleksid kandjad, ei saaks me otsejoones rannikule minna kartusest Flora Hawkesi salgaga kokku põrgata. Peame ootama, kuni nad Aafrikast lahkuvad, enne kui oma kullaga ise teele asume. Kahest kuust

peaks aitama, lühema ajaga nad rannikule ei jõua, pealegi nurisevate" kandjatega. Aga kuni asjast asja saab, viime ühe kullakangi lähimasse kau-baasulasse, vahetame rahaks ja palkame rohkesti kandjaid, kes kogu meie varanduse rannikule toimetavad."

94

„Bwana räägib tarku sõnu," vastas Owaza. „Lähima kaubaasulani on palju vähem maad kui rannikuni, seega hoiame aega kokku ning väldime pikki ja väsitavaid rännakuid."

„ Hommikul läheme mõlemad tagasi ja kaevame ühe kullakangi välja," ütles hispaanlane, „aga sinu meestest ei tohi keegi meid saata, sest muidu võiksime kõigest kergesti ilma jääda. Kui tagasi tuleme, saavad nad muidugi kulla asukoha teada, aga siis oleme ise kogu aeg juures ja neil pole midagi teha."

Järgmisel hommikul jõudsid Esteban ja Owaza kulla peidukoha juurde, kaevasid välja ühe kangi ja katsid kõik uuesti mätastega kinni.

Enne sellest kohast lahkumist joonistas hispaanlane leopardinahale, mida ta riide asemel kandis, varanduse peidupaiga täpse plaani. Ta tegi seda terava kepiotsaga, mida kastis spetsiaalselt selleks otstarbeks tapetud väikese närilise verre. Owazalt uuris ta välja jõe ja teiste orientiiride nimed pärismaalaste keeles ühes täpsete seletustega, kuidas seda kohta ranniku poolt tulles leida. Needki andmed kirjutas ta kaardile kõige alla ja oli nüüd kindel, et leiab kulla, hoolimata sellest, mis Owa-zaga võib juhtuda.

***

Kui Jane Clayton rannikule jõudis, et Londoni sõita, ootas teda ees telegramm isalt, et ta tervis on parem, haigus taandunud ja tütar ei tarvitse tema pärast nii pikka reisi ette võtta. Seetõttu naasis Jane mõnepäevase ptihkuse järel uuesti koju, korrates hiljutist kumavat ja tolmust teekonda. Viimaks mõisa jõudnud, sai ta oma kurvastuseks teada, et Ahvide Tarzan polnud ikka veel ohtlikult ekspeditsioonilt tagasi tulnud. Polnud saabunud ka kulda Opari muinasjutulistest varakambritest. Korak oli majapidamist juhtinud küllaltki oskuslikult, aga ka tema muretses isa pärast, ehkki ei tahtnud seda välja näidata. Teade Kuldlõvi põgenemisest kurvastas Jane'i väga^ sest ta teadis, kuidas Tarzan seda kaunist looma armastas.

Teisel päeval pärast Jane'i saabumist jõudis metsast tagasi waziri-de salk, aga ilma isandata. Nüüd hakkas Jane tundma tõsist rahutust oma mehe ja isanda saatuse pärast. Ta päris neilt hoolega teateid ja kuulnud, et Tarzaniga juhtunud õnnetus oli temalt uuesti mälu röövinud, otsustas asuda viivitamata oma mehe otsinguile. Jane andis alles koju jõudnud waziridele korralduse valmistuda uueks teekonnaks.

Korak püüdis seda nõu maha laita, kuid kõik tema katsed jäid tulemusteta. Siis pakkus ta ennast saatjaks.

„Me ei tohi kõik ühekorraga mõisast lahkuda," tähendas Jane. „Sa jääd siia, mu poeg. Kui ka mina tagasi ei tule, alles siis võid minna sina."

„Ma ei või sind üksi minna lasta, ema," väitis Korak.

„Ma ei lähe ju üksi," naeris Jane, „meie wazirid tulevad koos minuga.

95

Sa tead väga hästi, mu poeg, et nende seas tunnen end ka Aafrika südames niisama turvaliselt kui siin, kodus."

„Jah, ma tean seda," vastas poeg, „aga ma sooviksin, et vähemalt Mirjam oleks siin. Mis minusse puutub, siis on minu kohus minna isa otsima."

„Ka mina sooviksin, et Mirjam oleks siin," vastas Jane, „aga sa ei peaks selle pärast muretsema. Muidugi, ma ei tunne džunglit nii hästi kui Tarzan või sina, Korak, aga tean siiski, et oma ustavate ja vaprate waziride seltsis ei tarvitse mul midagi karta."

„Arvan, et sul on õigus," vastas Korak, „kuid mulle siiski ei meeldi, et sa lähed ilma minuta."

Kõigist vastuväidetest hoolimata siirdus Jane Clayton, leedi Grey-stoke, järgmisel hommikul viiekümne waziri saatel otsima oma armastatud meest, Ahvide Tarzanit.

***

Kui Esteban ja Owaza kokkulepitud ajaks laagrisse tagasi ei tulnud, olid teised ekspeditsiooni liikmed esialgu õige vihased, pärastpoole aga hakkasid muretsema. Hispaanlasest polnud neil sooja ega külma, aga nad kartsid Owaza pärast, sest ainult tema võis neid rannikule juhtida ja jõhkraid kandjaid vaos hoida. Sellisel juhul muutus teekond läänerannikule märksa raskemaks. Mehed kuulasid ainult Owaza sõna. Eurooplased ei lootnudki mustadest kandjatest jagu saada. Seda enam kohutas neid neegrite arvamine, et Owazaga ei saanud midagi juhtuda ja et ta jättis nad koos Estebaniga meelega saatuse hooleks. Owaza abilisel Luwinil oli selle kohta oma teooria.

„ Owaza ja bwana läksid üksi araablasi röövima. Oma kavalusega suudavad nad rolikem korda saata kui meie jõuga. Elevandiluu aga jagavad nad omavahel ära."

„Aga kuidas võivad kaks meest tervest röövlijõugust jagu saada?" päris Flora skeptiliselt.

„Te ei tunne Owazat," vastas Luwini. „Kui ta mesimagusad sõnad orjade kõrvu jõuavad, lähevad nad jalamaid tema poolele üle. Ja kui veel araablased näevad, et Owazat saadab Ahvide Tarzan ise, siis jooksevad nad kabuhirmus laiali."

„Arvan, et tal on õigus," pomises Kraski. „See on juba hispaanlase moodi," lisas ta, ja pärast hetkelist mõtlemist päris Luwinilt: „Kas sa tead araablaste laagri asukohta? Võid sa meid sinna juhatada?"

„Muidugi," vastas neeger.

„Hüva," hüüdis venelane. „Ja nüüd, Flora, mida sa niisugusest variandist arvad? Kõigepealt saadame araablaste juurde käskjala teatega, et on oodata Owaza ja hispaanlase kallaletungi nende laagrile." Ühtlasi teatab ta, et Esteban pole sugugi Ahvide Tarzan, kelleks ta end nimetab. Me palume nad mõlemad kinni võtta ja hoida, kuni meie pärale jõuame. Kui oleme kohal, tegutseme vastavalt olukorrale ja võibolla

96

teeme isegi teoks oma esialgse kavatsuse, sest ilmume ju nende laagrisse sõpradena"

„Mis siis ikka, kavatsus tundub olevat hea," vastas Flora, „ehkki see lõhnab pettuse järele, mis, muide, vastab täielikult sinu iseloomule."

Kraski punastas.

„Oleme kõik ühe vitsaga löödud," sisistas ta.

Tüdruk kehitas ükskõikselt õlgu, kuid Bluber, kes oli Peeblesi ja Throckiga seni sõnatult pealt kuulanud, lahvatas põlema.

„Mida te selle all mõtlete — ühe vitsaga löödud?" küsis ta erutatult. „Tuleb välja, et ka mina olen petis? Ütlen teile, mister Kraski, et Bluber on aus inimene ja et keegi pole kunagi Adolf Bluberit julgenud petiseks nimetada!"

„Pea suu!" nähvas Kraski. „Kui sa midagi võita saad, ei hooli sa jumalast ega kuradist, eeldades muidugi, et see pole kahjulik su tervisele. Need sellid varastasid ise elevandiluu

ja tap"sid pealegi hulk inimesi. Nii et me lihtsalt karistame neid kuritöö eest. Lisaks sellele võtsid nad orje, kes nüüd tänu meile vabaks saavad."

„Ah nii," venitas Bluber, „see muudab muidugi asja, aga pidage meeles, mister Kraski, et ma olen alati olnud aus mees!"

„Kurat võtku!" käratas Peebles. „Oleme siin kõik ausad. Ma pole oma elus näinud ühekorraga nii palju ausaid inimesi!"

„Muidugi oleme ausad," möirgas Throck, „ja kes selles kahtleb, sellel käänan kaela kahekorra!"

Flora naeratas väsinult.

„Keegi ei kahtlegi selles, Peebles," ütles ta. „Kuid aitab nüüd küll, praegu peame otsustama, kas Kraski plaan on meile vastuvõetav või mitte. Enne asja juurde asumist tuleb kõik hoolikalt läbi mõelda Oleme praegu viiekesi. Kas kõik on selle ettepaneku poolt?"

„Kas sinu inimesed saadavad meid?" küsis Kraski Luwinilt.

„Kui lubate neegritele osa elevandiluust, siis oleme nõus," vastas Luwini.

„Kes on Kraski ettepaneku poolt?" küsis Flora.

Ettepanek võeti vastu ühel häälel. Pool tundi hiljem saadeti araablaste juurde käskjalg teatega nende pealikule, varsti pärast seda lahkus laagrist ka väike salk ja asus teele samas suunas.

Nädala pärast jõudsid nad araablaste laagrisse. Käskjalg oli õnnelikult pärale jõudnud. Esteban ja Owaza polnud oma nägu veel näidanud ja neist polnud ka midagi kuulda. Selle tõttu võtsid araablased neid vastu umbusklikult ja ettevaatlikult, kartes, et käskjala toodud teade oli vaid valgetel ja mustadel kaval ettekääne pääseda takistamatult nende laagrisse.

97

* * *

Jane Clayton ja wazirid liikusid džunglis kiiresti edasi ja alustasid Ahvide Tarzani otsimist kohast, kus wazirid viimati olid näinud Este-bani ehk teisisõnu, kust Esteban oli röövinud Flora Hawkesi salga kulla. Siit läksid nad edasi juba Flora Hawkesi safaride jälgi mööda, mis olid selgesti nähtavad. Nii wazirid kui ka nende käskijanna lootsid lahendada Ahvide Tarzani edasise saatusega seotud saladust, sest keegi neist ei kahelnud, et waziride kohatud isik oli tõepoolest Ahvide Tarzan. Mõne aja pärast lõid nad oma laagri üles umbes miili kaugusel araablaste röövlijõugu peatuspaigast, kus juba nädalapäevad oli viibinud Flora salk, oodates kas siis Estebani ja Owaza päralejõudmist või parajat silmapilku araablastele kallale tungida.

Mida kauem tuli oodata, seda vaenulikumaks muutusid araablased. Samal ajal tegi Luwini koos paari abilisega usinasti kihutustööd. Tal oli õnnestunud leida õige palju poolehoidjaid isegi araablaste leeris. Ehkki ta andis iga päev Florale tehtust aru, hoidis ta oma väikese eraotsa edenemise enda teada. Selle kava järgi pidid neegrid esialgu tapma kõik araablased, seejärel ka kõik valged peale Flora Hawkesi, kelle Luwini kavatses mõnele põhjapoolsele mustale sultanile maha müüa.

Polnud vähimatki kahtlust, et Luwinil oleks õnnestunud kavatsus teoks teha, kui asjasse poleks sekkunud väike neegripoiss, kellest Flora oli teinud isikliku toapoisi ja kes sellepärast pidas oma kohuseks Florat lähenevast hädaohust hoiatada.

Eesmärgi saavutamiseks ei põrganud Flora küll millegi ees tagasi, aga ometi oli ta heasüdamlik ja armulik käskijanna. Tema lahkus väikese jõnglase vastu tasus end ära sajakordselt.

Ühel ilusal päeval teatas Luwini, et kõik on valmis ja kallaletung araablastele võetakse ette veel samal õhtul pärast pimeduse saabumist Valgete läbematus oli jõudnud viimse piirini, araablaste suur elevandiluu ladu oli juba kauemat aega õhutanud nende kadedust, seega olid nad nüüd valmis otsustavaks rünnakuks, mis pidi tagama märkimisväärse varanduse.

Just enne õhtusööki hiilis Flora telki väike neegripoiss. Tema silmad olid*hirmust pärani ja ta paistis kohutavalt kartvat.

„Mis sinuga on?" päris Flora.

„Tss!" hoiatas poiss. „Nad ei tohi meie jutuajamist kuulda. Suru oma kõrv mu suu vastu. Räägin sulle salamahti, mida kavatseb Luwini."

Tüdruk langetas pea.

„Sa olid alati minu vastu hea," sosistas poiss vaevu kuuldavalt. „Nüüd tulin sind hoiatama, sest Luwini kavatseb midagi halba"

„Mida sa sellega mõtled?" küsis Flora rahutult.

„Tahan öelda, et Luwini andis oma sõduritele käsu tappa peale araablaste ka kõik valged; sind aga võtta vangi. Ta kavatseb su enda-

98

le pidada või suure raha eest mõnele sultanile müüa" „Kuidas sa seda teada said?" päris neiu.

„Seda teavad laagris kõik neegrid," seletas poiss. „Ma pidin varastama su püssi ja püstoli. Kõigi valgete teenrid pidid varastama oma isandate sõjariistad."

Flora kargas jalule ja haaras püstoli.

„Kurat võtaks!" hüüdis ta. „Küll ma sellele mustale võllaroale veel näitan!"

Kuid poiss võttis tal põlvede ümbert kinni.

„Ei, ei!" sosistas ta. „Ära seda tee. See ei annaks midagi. Laagris on kõik teie vastu. Luwini lubas jagada elevandiluu võrdselt kõigi vahel ära. Kui sa nüüd lähed teda ähvardama ja nad saavad teada, et kavatsus on avalikuks tulnud, tungivad nad kohe teile kallale ja teid kõiki tapetakse."

„Aga mida ma peaksin siis tegema?" ahastas tüdruk.

„Ainus võimalus on põgeneda. Sa pead koos valgete meestega viivitamata džunglisse põgenema, kuid mina ei tohi teid saata"

Tüdruk seisis ja silmitses sõnatult oma elupäästjat.

„Hästi, teen nii, nagu sa soovitad," sõnas ta viimaks. „Võlgnen sulle oma elu. Ma ei unusta seda iialgi. Aga mine nüüd, enne kui sind kahtlustama hakatakse."

Neegripoiss roomas telgi tagumise ääre alt välja, et jääda märkamatuks hõimukaaslastele, kes kükitasid suures summas laagri keskel põleva lõkke ümber. Kohe pärast poisi lahkumist siirdus Flora Kraski telki, kus viimane elas koos Bluberiga Tasasel sosinal teatas neiu neile kõigest, mida poiss oli talle rääkinud. Siis kutsus Kraski Peeblesi ja Throcki. Lepiti kokku oma kahtlusi igati varjata. Inglased panid ette neegreid jalamaid rünnata ja nad kõik vagaseks teha, kuid Flora tegi neile selgeks ettepaneku absurdsuse, sest pärismaalased ületasid neid arvult mitu korda ja neid oli võimatu võita.

Kaval ja nutikas Bluber soovitas minna salaja araablaste laagrisse ja teatada neile neegrite kavatsetavast mässust, et siis üheskoos neile kallale tungida, ära ootamata nende rünnakut.

Kuid Flora lükkas sellegi ettepaneku tagasi.

„See variant ei kõlba," sõnas ta. „Meile on araablased samasugused vaenlased nagu neegridki. Kui õnnestuksid musti alistada, saaksid araablased ikkagi meie endisest plaanist õige pea teada ja siis ei maksaks meie elu enam sentigi."

„Arvan, et Floral on õigus nagu alati," mõmises Peebles. „Aga ma tahaksin teada, mida me ilma neegriteta džunglis peale hakkame? Kes kannab meie asju, kes näitab meile teed?"

Jah, meil ei jää vist midagi muud üle kui põgeneda džunglisse," urises Throck. „Aga see on nii nõme — põgeneda neegrikarja eest!"

99

Äkki kostis kaugelt džunglist valgete kõrvu lõvi võimas möirgamine.

„Oi-oi!" karjatas Bluber. „Kas me läheme sinna džunglisse üksi? Mein Gott! Ma jään parem siia ja suren kui valge mees."

„Nad ei tapa sind kui valget meest," irvitas Kraski. „Nad lasevad enne seda sinu liigset rasva lõkkesse voolata."

Bluber murdis ahastuses käsi ja ta läikivale näole ilmusid suured higipiisad.

„Mein Gott!" ägas ta. „Miks ma seda küll tegin? Miks ei jäänud ma oma koju Londoni, mille rentslid on paradiis võrreldes selle õudse maaga!"

„Pea suu!" nähvas Flora. „Kas sa siis aru ei saa, et sinu käitumine võib äratada nendes inimestes kahtlust ja meid kõiki saadetakse sedamaid teise ilma? Võime praegu teha ainult üht: oodata, kuni nad araablastele kallale tungivad. Meil on relvad veel alles. Lahingumöllus püüame põgeneda džunglisse. Mis saab pärast seda, teab üksnes jumal."

Jah," nuttis hirmust segane Bluber suure häälega, „mein Gott, aita meid!"

Minut hiljem astus nende poole sisse Luwini.

„Kõik on valmis, bwanad," ütles ta. „Niipea kui õhtusöök on lõppenud, kuulete püssipauku. See on meie signaal. Pärast seda avage araablaste pihta tuli."

JTüva!" hüüdis Kraski. „Me parajasti rääkisime sellest ja otsustasime värava juures koha sisse võtta, et takistada nende põgenemist."

„See on mõistlik," soostus Luwini ja pöördus siis Flora poole. „Teie peaksite siia jääma," lisas ta, „teil ei pruugiks võitlusse sekkuda, see on liiga ohtlik. Jääge oma telki, kuni võitlus on lõppenud."

„Olgu," vastas Flora, „ma jään oma telki."

Luwini lahkus rahulolevana, sest kõik laabus nii, et paremat ei võinud tali tagi. Peagi asus kogu laager õhtust sööma Õhtueine möödus küllaltki vaoshoitult, sest õhus oli tunda mahasurutud ärevust. Seda oleksid võinud hoomata isegi araablased, aga nad ei suutnud seda mitte, sest neil oli üks suuremaid usupühasid, mis prohvet on araablastele ette kirjutanud. Ehkki nad kõik olid tulised prohvetiaustajad, olid nad võõral maal siiski taganenud tema karmist õpetusest ja õppinud lugu pidama Sise-Aafrika pärismaalaste salakavalast hundijalaveest. Sel õhtufvoolas see ojana Muude lõbustuste eest hoolitsesid araablaste vangistatud orjapiigad, nägusad saledad neegritarid, kes olid välja valitud mitmest suurest külast kingituseks Kokoro sultanile, kellest sõltus araablaste kodumaale pääsemine. Seega siis polnud araablastel lähenevast hädaohust õrna aimugi.

Bluber kartis nii kohutavalt, et ei saanud süüagi. Ta istus, kaame ja värisev, silmad rahutult ümberringi vilamas — araablastelt neegritele, siis jälle väravale Ta mõõtis vähemalt sada korda kaugust väravani ja sai iga kord üha vähem lohutava tulemuse. Lõpuks jäi ta poolsuletud silmi ootama püssipauku, mis pidi kuulutama tapatalgute algust. Bluberi arusaamist mööda saatis see pauk teda ennast koos kaas-

100

lastega džunglisse, kus esimene vastutulev lõvi nad jalamaid nahka pistab.

Peebles ja Trhock järasid flegmaatiliselt liha, mis ajas Bluberit lausa iiveldama. Tundeline ja väga närviline Kraski sõi vähe, kuid ei paistnud midagi iseäralikku kartvat. Täpselt samamoodi käitus ka Flora, ehkki hingepõhjas mõistis ta olukorra lootusetust.

Pimenes. Osa araablasi alles lõpetas õhtusööki, kui õhtuvaikuse lõhestas terav püssipauk. Üks araablastest varises hääletult liivale. Kraski kargas püsti ja haaras Flora käsivarrest.

„On aeg!" hüüdis ta.

Nende järel tormasid värava poole Peebles, Throck ja värisev Blu-ber, kelle kõveraid jalgu tiivustas metsik hirm.

Õhus kaikusid püssipaugud ja võitlevate meeste kisa. Araablased, kelle arv ulatus ainult tosinani, tulistasid väga täpselt ja musti langes kui loogu. Neegritega võrreldes olid nad palju osavamad kütid ja seepärast siis, kui eurooplased väravast välja tormasid, polnud lahingu saatus veel otsustatud. Nende põgenemist ei märganud keegi.

Kuid mustanahaliste arvuline ülekaal määras võitluse tulemuse ja peagi langes viimane Põhjamaa rändrahvaste hulgast. Alles nüüd leidis Luwini, et valged olid kadunud. Neeger taipas paugupealt kahte asja: esiteks, et keegi on teda reetnud ja teiseks, et valged pole suutnud minna kuigi kaugele.

Oma sõdurid kokku kutsunud, selgitas Luwini neile juhtunut ja hoiatas, et kui valgetel õnnestub põgeneda, võivad nad suure abiväe-ga tagasi tulla ja neegreid karistada. Ta andis käsu alustada viivitamatult valgete jälitamist, et võtta nad kinni enne lähimasse päevateekon-na kaugusel asuvasse külla jõudmist.

XVI. Kalliskivide ladu

Primitiivsed suitsupommid katsid juba kogu troonisaali põranda. Gomanganid surusid end nüüd Tarzanile lähemale ja anusid härdalt, et ta neid päästaks. Ka nemad olid märganud bolganisid valvamas iga sissekäiku ning ootamas Tarzanit ja neegreid terrassile ja lossi aeda, et neid seal ümber piirata ja vangi võtta.

„Oodake pisut," ütles Tarzan, „kuni suits on küllalt paks, et varjata bolganide eest meie liikumist. Siis jookseme tormi saali akendele, sest need on lossi idaväravale kõige lähemal. Sealtkaudu on meil kõige suurem võimalus pääseda"

„Mul on parem plaan," sõnas rauk. „Kui suits meid varjama hakkab, järgnege mulle. Ühte väljapääsu saalist ei valvata, ma panin seda tähele, kui läksin trooni tagant mööda. Arvatavasti pole kellelegi pähe tulnud, et võiksime seda kasutada, sellepärast ei pandudki valvet välja."

101

„Kuhu see viib?" päris Tarzan.

„Kalliskivide torni keldrikorrusele, sinna, kus ma teid esimest korda nägin," vastas rauk. „See lossi osa on idaväravale kõige lähemal ja kui jõuame sinna enne, kui bolganid meie kavatsust taipavad, võime vähemalt pääseda metsani."

„Tore!" hüüdis ahvinimene. „Nüüd ei lähe enam palju aega, kuni suits meid bolganide eest täielikult varjab."

Ja tõepoolest, suits muutus kogu aeg üha paksemaks. Troonisaalis viibijail oli raske hingata. Paljud neegrid köhisid, suits tungis neile silma ja sundis tahtmatult pisaraid valama.

„Ma ei tea, kui kaua suudame veel vastu pidada," lausus Tarzan. „Mulle vististi juba aitab."

„Oodake veel pisut," tähendas rauk. „Õige pea võime märkamatult lahkuda."

„Ma ei suuda seda rohkem kannatada!" hüüdis La. „Suits matab mu hinge ja ma ei näe enam midagi."

„Mis siis ikka," nõustus rauk. „Ma kahtlen, kas nad näevad meid nüüd veel. Tulge minu järel!"

Nad läksid trooni tagaseinas oleva väikese ukse juurde, mida katsid paksud vaibad. Vanamees avas ukse ja sisenes esimesena, tema järel läks La, siis Tarzan koos Jad-bal-jaga, kelle kannatus näis iga hetk katkevat. Tarzan suutis vaevalt teda vaigistada. Lõvi avaldas jõuetut viha õige valju kiunumisega. Oli isegi karta, et ta reedab bolganidele nende põgenemise tee. Tarzani ja lõvi taga sibasid tihedas kobaras kohuvad neegrid, kes Numat kartes ei trüginud eeskäijatele peale, mida nad muidu oleksid kahtlemata teinud.

Ukse taga nägid nad treppi, mis viis alla pimedasse käiku. See ühen-daski Keisrite torni Teemantide torniga. Kõik tundsid piinavast suitsust pääsemise üle nii suurt kergendust, et hoolimata pimedusest järgnesid rõõmsalt raugale.

Käigu lõpus seisatus nende teejuht raske ukse ees, mis õnnestus tal pärast mõningaid pingutusi avada.

„Oodake üks hetk," ütles ta. „Ma otsin tõrviku ja teen valgust."

Nad kuulsid teda ukse taga liikuvat, siis vilksatas nõrk tuluke. Suitseva tõrviku valguses nägi Tarzan õige suurt ristkülikukujulist ruumi, mille kaugemad nurgad mattusid pimedusse.

„Tulge kõik sisse," lausus rauk, „ja sulgege uks."

Kui see tehtud, kutsus ta Tarzani enda juurde.

„Peame edasi minema, aga enne siit lahkumist tahan teile näidata vaatepilti, mida pole näinud veel ühegi inimese silm!"

Ta viis Tarzani toa kaugemasse otsa, kus ahvinimene nägi pikki riiulite ridu, kõik täis väikseid nahkkotte. Rauk võttis neist ühe ja puistas osa selle sisust oma pihku. „Teemandid," sõnas ta. „Iga niisugune kott kaalub umbes viis naela ja on täidetud teemantidega. Nad on neid siia kogunud aastasadu, sest toodavad rohkem kui kasutada suuda-

102

vad. Nende legendid peijatavad, et vanad atlandid tulevad kord tagasi ja bolganid saavad neile kõik teemandid maha müüa. Seepärast nad, jätkavadki nende kaevandamist ja kogumist, otsekui kavatseksid juba homme kauplema hakata. Võtke üks kott endale," ütles rauk ning ulatas ühe neist Tarzanile ja teise Lale. „Ma küll ei usu, et me siit kunagi välja pääseme, aga kes teab..."

Nende sõnadega võttis ta kolmanda koti endale. Teemantide varakambrist juhtis rauk neid mööda primitiivset treppi üles torni välisukse juurde. Nüüd eraldas neid ainult see massiivne uks terrassist, mille taga oli lossi idavärav. Rauk tahtis juba ukse eest raskeid latte eemaldada, kuid Tarzan peatas teda.

„Oodake veidi," ütles ta, „kuni kõik gomanganid on meie ümber kogunenud. Neil läheb trepist üleronimisega veel pisut aega. Kui kõik on kohal, lööge uks pärani. Teie, La ja veel tosin gomanganit jooksete kõik värava juurde. Ülejäänud osa tegutseb järelväena ja lööb vajaduse korral bolganide kallaletungi tagasi. Valmis olla!" hoiatas Tarzan ja lisas pisut hiljem: „Nüüd on vist kõik kohal."

Ahvinimene selgitas gomanganidele üksikasjalikult oma plaani. Siis pöördus ta rauga poole ja kamandas: „Nüüd!"

Latid langesid maha, uks paiskus valla ja kogu salk ruttas idavä-rava poole.

Troonisaali ümber kogunenud bolganid ei teadnud ikka veel, et nende vangid on sealt juba ammu põgenenud. Neid märgati alles siis, kui Taivan koos Jad-bal-jaga kõige viimasena idaväravast väljus. Kohutavat kisa tõstes tormas mitusada gorillainimest neid taga ajama.

„Nad tulevad!" hüüdis Tarzan. „Jookse, La, jookse otse Opari oru poole!"

„Aga sina?" küsis noor naine.

„Ma jään gomanganide juurde ja püüan neid mühakaid õpetada." La seisatas.

„Ma ei astu sammugi ilma sinuta, Ahvide Tarzan," kuulutas ta. „Oled niigi minu pärast oma eluga riskinud. Ei, sinuta ma ei lähe!" Ahvinimene kehitas õlgu.

„Nagu sa soovid. Kuid nad on juba üsna lähedal."

Suure raskusega õnnestus tal väike gomanganide salk enda ümber koguda. Väravast välja pääsenud, ihkasid neegrid vaid võimalikult kaugele põgeneda. Vaevalt viiskümmend sõdurit kuuletus Tarzani kutsele ja ta asus nendega mitmesaja bolgani vastu väravat kaitsma.

Rauk astus juurde ja pani käe Tarzani õlale.

„Peaksite põgenema," sõnas ta. „Gomanganid kaotavad väga kiiresti oma võitlusvaimu ja juba esimese pealetungiga panevad plagama."

«Põgenemisega ei saavuta me midagi," vastas Tarzan, «kaotaksime aga selle ainukese, mille oleme võitnud — gomanganide lugupidamise. Kogu org oleks siis meie kannul nagu herilasepesa."

103

Vaevalt oli ta need sõnad öelnud, kui üks gomanganidest karjatas: „Vaadake, meie omad tulevad!" Ja ta näitas metsa poole.

Just parajal ajal," naeratas Tarzan, nähes esimest gomanganide salka metsast värava poole jooksmas. „Tulge!" hüüdis ta lähenevatele neegritele. „Bolganid tallavad meile kallale tungida. Tulge ja tasuge neile kõige kurja eest!"

Gomanganid tormasid taplusse. Nende kannul veeres üks neegrite laine teise järel läbi idavärava Kalliskivide lossi poole. Bolganide vastupanu oli raugemas, nad suruti paratamatult vastu lossi müüri.

Lahingumöllust, kisast ja verest oli Jad-bal-ja nii pööraseks muutunud, et Tarzan suutis suurivaevu teda tagasi hoida taplusse sööst-mast ning sõprade ja vaenlaste vahel vahet tegemata neid maha murd-mast. Seetõttu oli ahvinimene sunnitud peatähelepanu pöörama lõvi taltsutamisele, mitte lahingu juhtimisele. Peagi sai talle selgeks, et bol-ganisid võis päästa ainult ime.

Kuid imet ei juhtunud. Verisest kättemaksuihast joobunud ja esimesest võidust tiivustunud gomanganid muutusid niisama pööraseks nagu Jad-bal-ja. Nad ei palunud armu ega halastanud ka ise oma vaenlastele. Lahing lõppes alles siis, kui langenud oli viimane bolgani.

Kõik lõppenud, pöördusid Tarzan, La ja rauk uuesti troonisaali, kust suits oli juba kadunud. Sinna kutsus ahvinimene kokku kõigi külade pealikud. Kui viimased olid kogunenud trooni ette, kus nüüd istusid tarmanganid — ahvinimene, naine ja rauk — ja kelle ees lamas majesteetlikus rahus hiiglaslik mustalakaline lõvi, pöördus Tarzan nende poole kõnega.

«Kalliskivide lossi oru gomanganid," alustas ta. „Täna öösel võitsite endale ammuigatsetud vabaduse oma kurnajate käest, kes on pikka aega istunud teie turjal ja elanud teie tööviljast. Nad on teid nii kaua rõhunud ja ahistanud, et olete jäänud nõmedaks. Teie hulgas pole ühtegi mõistlikku ja ausat juhti, kes suudaks teid targalt ja õiglaselt valitseda. Sellepärast peate valima endale juhi teisest rassist."

„Sind! Sind!" karjusid pealikud ühel häälel.

„Ei!" hüüdis ahvinimene kätt tõstes ja neid vaikusele manitsedes. „Aga teie hulgas on inimene, kes on kaua teiega koos elanud, tunneb teie kombeid, harjumusi, teie vajadusi ja lootusi palju paremini kui mina. Kui ta teiega jääb ja teid valitsema hakkab, saab temast kahtlemata tark ja hea kuningas," ja Tarzan osutas raugale. Viimane vaatas nõutult Tarzanile otsa.

„Aga ma tahan siit ära minna," ütles ta. „Tahan tagasi pöörduda tsiviliseeritud maailma, millest ma kõik need aastad olin lahutatud."

„Kuulake mind," jätkas Tarzan. „Olete liiga kaua ära olnud. Te ei leia enam kedagi oma endistest sõpradest. Aga leiate valet ja silmakirjalikkust, ahnust ja julmust. Te näete, et keegi ei tunne enam teie vastu huvi. Ka teid ennast ei huvita enam keegi. Mina, Ahvide Tarzan, lahkusin kord džunglist ja siirdusin inimeste ehitatud linnadesse, kuid

104

õige pea hakkasin tsivilisatsiooni jälestama .ja tulin tagasi džunglisse, verejanuliste loomade juurde, kes on oma armastuses ja vihas alati ausad, loomulikud ja vabaduslembesed.

Kui te tagasi lähete, pettute üsna pea ja taipate alles siis, et lasite käest võimaluse oma rahvale head teha. Need vaesed olevused vajavad teid. Mina ise ei või siia jääda, et neid nõmeduse pimedusest välja juhtida, kuid teie võite seda. Teie teete neist töökad, vooruslikud ja lahked inimesed, kes on ühtlasi kogenud ka sõjakunstis, sest alati leidub kadetsejaid, kes püüavad vägivallaga röövida teiste tubliduse ja töökuse vilja. Seepärast peate rahvast õpetama kaitsma oma kodu, vabadust ja õigusi. Et seda teha, peavad nad tundma sõjapidamist ja selleks vajalikke relvi."

„Te räägite tõtt, Ahvide^Tarzan," vastas rauk. „Selles ilmas pole mul midagi teha ja kui gomanganid tallavad mind näha oma pealikuna, olen nõus asuma sellele kohale."

Kui Tarzan pealikute arvamust päris, vastasid viimased, et kuna ta ise ei saa nende valitsejaks hakata, alistuvad nad rõõmuga raugale, kes oli gomanganisid alati sõbralikult kohelnud.

Selleks ajaks toimetati troonisaali vähesed ellujäänud bolganid, kes olid kõikvõimalikesse urgastesse peitu pugenud. Siin seati nad valiku ette: kas jääda Kalliskivide orgu orjadena või igaveseks maalt lahkuda. Gomanganid tahtsid siinsamas nad vagaseks teha, kuid seda ei lubanud uus valitseja.

„Kuhu meil minna, kui peame lahkuma Kalliskivide orust?" küsis üks bolganidest „Meie ei tea, mis on Opari linna taga, Oparis aga asuvad üksnes meie vaenalased."

Tarzan istus vaikides ja silmitses neid mõtlikult. Ta kuulas, kuidas gomanganide pealikud ja üksikud bolganid esitasid oma ettepanekuid gorillainimeste saatuse kohta. Viimaks tõusis ahvinimene püsti ja pöördus bolganide poole.

„Teid on ligi sada," ütles ta, „ning te olete julged ja vaprad sõdurid. Minu kõrval istub La, Opari ülempreestrinna ja kuninganna. Õel türann tõukas ta troonilt ja haaras võimu. Homme läheme kõige vapramate gomanganidega Õpari, et karistada reetur Cadji ja tagastada Lale tema aujärg. Aga seal, kuhu kord on külvatud reetmise seemneid, võivad need alati uuesti idanema hakata. Läheb palju aega, enne kui Opari kuninganna võib uuesti oma rahvast usaldada. See asjaolu avab teile väljavaate saada uus amet ja uus kodumaa. Tulge koos meiega Opari, aidake meid võitluses reeturitega, ja kui võitlus on lõppenud, jääge sinna La ihukaitsjateks."

Bolganid arutasid ettepanekut mõne minuti, seejärel astus üks neist Tarzani ette ja teatas, et nad on nõus pakkumist vastu võtma.

„Ja te jääte Lale truuks?" usutles ahvinimene.

„Bolganid pole kunagi olnud reeturid!" vastas gorillainimene uhkelt.

105

„Hüva!" hüüdis Tarzan. „Ja sina, La, oled sa niisuguse otsusega rahul?"

„Ma võtan nad oma teenistusse," vastas kuninganna.

Hommikul vara asusid Tarzan ja La kolme tuhande gomangani ja siija bolganiga teele Opari poole, et karistada reetur Cadji. Nad ei varjanud oma liikumist ega kavandanud mingit sõjaplaani, vaid pärast mäeharjale jõudmist laskusid lihtsalt orgu ja suundusid otse linnamüüride poole.

Väike hall ahv, kes istus templi katuseharjal viinamarjaväätide vahel, nägi esimesena nende tulekut See huvitas ja erutas teda nii, et ta unustas isegi sügada oma kõhtu — ajaviide, millele temasugused ahvid anduvad eriti suure järjekindluse ja mõnuga. Mida lähemale jõudis sõdurite kolonn, seda suuremaks kasvas Manu ärevus. Kui tema teadvusse jõudis gomanganide määratu hulk, hüppas ta üles, uskumata oma silmi. Viimase hoobi andis aga Manule saja bolgani, kohutavate hiiglastest inimsööjate nägemine. Ta sööstis ülepeakaela katuseharjalt alla.

***

Cadj viibis templi siseõues, kus ta parajasti oli toonud ohvri Leegitsevale Jumalale. Tema kõrval seisid noorempreestrid ja uus ülempreestrinna Oah oma preestrinnadega Juba esimesest pilgust võis näha, et Cadji ja Oah' vahel valitsesid lahkhelid.

„Juba jälle ületasid sa oma võimupiire, ülempreester," lausus Oah kibedalt. „Ainult mina, ülempreestrinna, tohin ohverdada Leegitsevale Jumalale. Aga ikka ja jälle teed seda sina, rüvetades püha ohvrinu-ga oma roojase käega."

„Ole vait, naine," nähvas Cadj. „Olen Cadj, Opari kuningas ja ülempreester, sina aga pole mitte keegi. Ära pane mu kannatust proovile, või muidu saad omal nahal tunda mu püha ohvrinuga."

Cadji suust kõlanud otsene ähvardus ei jäänud juuresolijatele märkamata. Nad ei pidanud OalVst küll eriti lugu, kuid tema kui Opari kõrgeima vaimuliku aükandja positsioon nõudis teatud etiketist kinnipidamist. Nad uskusid, et La on surnud. Seda usku püüdis igati kinnitada ka Cadj, rõhutades, et Lad pole enam elavate kirjas, ja koheldes siiani uut ülempreestrinnat suure aupaklikkusega.

„Vaata ette, Cadj," hoiatas teda üks vanempreestreid. „On piir, millest isegi ülempreester ei tohi üle astuda"

„Sina julged mind ähvardada?" hüüdis Cadj, silmis põlemas usu-märatseja hullumeelne tuli. „Mind, Cadji, Leegitseva Jumala ülempreestrit?"

Nende sõnadega hüppas Cadj teda solvanud preestri poole, vehkides õudse ohvrinoaga. Just sel hetkel ilmus tema pea kohale väike ahv, kes meeleheitlikult vadistades surus karvast nägu vastu akna raudvõ-ret templi ülemisel rõdul.

106

„Bolgarrid! Bolganid!" kriiskas Manu. „Bolganid tulevad!" Cadj peatus ja pöördus ahvi poole, pillates kõlinal noa templiõue kividele.

„Sa nägid neid, Manu?" päris ta. „Räägid sa tõtt? Kui see on üks sinu naljadest, siis jääb see viimaseks sinu elus!"

„Ma räägin tõtt," pomises väike ahv. „Nägin neid oma ihusilmaga."

„Palju neid, on?" küsis Cadj. „Kui kaugel on nad linnast?"

„Neid on nii palju kui puudel lehti," vastas Manu, „ja nad on jõudnud juba linna müüride lähedale. Nad asuvad praegu all orus ning neid on seal nagu rohtu varjurikkas ja niiskes lohus."

Cadj tõstis näo päikese poole, sirutas oma pikad karvased käed üles ja tõi kuuldavale veniva kohu|iava karjatuse. Kolm korda kisendas ta, siis käskis kõiki endale järgneda Kõigepealt liikus ta lossi poole. Nagu inimahv kunagi, tegi ta seda kerges- sörgis. Vaevalt oli Cadj jõudnud iidsele linnatänavale, kui igast uksest hakkas ilmuma jässakaid karva-seid sõdureid, relvastatud raskete nuiade ja nugadega. Kriisates ja vadistades kihutas nende kohal puude otsas kümmekond väikest halli ahvi.

„Mitte siin, mitte siin!" karjusid ahvid, näidates lossist lõunasse.

Distsiplineerimatu lambakarjana jooksid preestrid Cadji kannul lossi lõunamüüri poole. Seal ronisid nad üles ja jõudsid selle harjale just siis, kui Tarzani sõjajõud müüri jalamil peatusid.

„Kive, tooge kive!" kisendas Cadj. Tema käsule kuuletudes hakkasid lossi õue kogunenud naised maast kive korjama ja neid meestele edasi andma.

„Kasige minema!" röökis Cadj vaenlase maleva poole pöördudes. „ Kasige minema! Ma olen Leegitseva Jumala ülempreester Cadj ja see on tema tempel. Ärge rüvetage jumala templit, või muidu langeb teie peale Leegitseva Jumala viha."

Tarzan astus oma sõdurite rivi ette ja tõstis käe, paludes vaikust.

„Siin on La, teie ülempreestrinna ja seaduslik kuninganna," hüüdis ta müüril seisvatele linnaelanikele. „Cadj on reetur ja usurpaator. Tehke värav lahti ja võtke vastu oma kuninganna. Andke reeturid välja õiglaseks kohtumõistmiseks, süütuid ei karista keegi. Aga kui keeldute Lale linna väravat avamast, vallutame Opari väevõimuga. Siis tuleb suur verevalamine ning veel suurem nutt ja hädakisa."

Tarzan lõpetas, tema kõrvale astus La, et kogu Opari rahvas võiks näha oma kuningannat ja veenduda Tarzani sõnade tõepärasuses. Kõlasid üksikud tervitushüüded ja Cadji vastu sihitud hõiked. Mõistes, et tema mehed võivad talle kergesti selja pöörata, andis Cadj neile kõva käsu alustada otsekohe pealetungi. Samal ajal viskas ta Tarzanit kiviga. Üksnes ahvinimese imestusväärne reaktsioon ja osavus päästsid ta kindlast surmast. Tarzan põikas kõrvale, kivi lendas mööda ja tabas südame kohalt tema taga seisvat gomanganit, kes surnult maha prantsatas.

107

Samal silmapilgul sadas Tarzani sõjaväele ülalt kaela kivirahe. Tarzan andis käsu asuda vastupealetungile. Kohutavalt urisedes ja kriisates liikusid gomanganid ja bolganid määratu merelainena muinasjutulise linna pudenevate müüride poole. Nagu väledad kassid ronisid nad peaaegu püstloodset seina mööda üles, hoolimata kaitsjate kividest ja nugadest. Tarzan, olles valinud rünnakuobjektiks Cadji, jõudis müürile esimeste hulgas. Karvane rangjalgne sõdur tahtis ahvinimese-le nuiaga pähe virutada, kuid viimane kiskus tal nuia käest ja tõukas vastase müürilt alla. Samal ajal nägi ta, kuidas Cadj ümber pööras ja alla hoovi tormas. Ühtaegu ründas Tarzanit veel kaks Opari sõdurit. Nuiaga vasakule ja paremale hoope jagades sai Tarzan mõlemast vastasest võitu. Teades, et La vastu sihitud vandenõu ninamees oli Cadj ja et teda ei tohi käest lasta, tormas ahvinimene ülempreestrile järele.

Mõni preester püüdis Tarzanit kinni võtta, kuid ta haaras ühe preestri kõhnast säärest ja keerutas määratu jõuga tema karvast inetut keha oma pea kohal, puhastades sel viisil endale teed. Jõudnud siseõue kaugemasse ossa, pööras ta ümber ja heitis hooga preestri keha lähimale jälitajale vastu.

Oma heite tulemusi ära ootamata jätkas ta Cadji tagaajamist. Seni oli Cadj temast kogu aeg ette jõudnud, sest ülempreester tundis templi, selle hoovide ja altarite labürinti Taržanist palju paremini. Tarzan oli veendunud, et Cadji tee viis templi ohvrialtarite poole, sest sealt pääses kergesti maa-alustesse käikudesse ja urgastesse, kus Cadjil oleks olnud väga kerge jälitaja eest peitu pugeda. Sellepärast püüdis Tarzan võimalikult kiiresti siseõue ohvrialtarini jõuda, et takistada ülempreestrit päästvasse varjendisse kadumast. Aga kui ta kitsast väravast siseõue hüppas, sattus ta jalgupidi kavalalt paigaldatud silmusesse ja kukkus raskelt maha. Veel enne, kui ahvinimene kukkumisest toibuda suutis, kargas talle peale tosin väledat karvast Opari sõdurit, kes taba-tu nii kõvasti kinni sidusid, et ta ei saanud väikest sõrmegi liigutada.

Pooluimasena tundis Tarzan, et ta tõsteti üles, kanti tükk maad ja asetati viimaks mingile külmale kivist pinnale. Alles siis toibus ta lõplikult ja nägi, et on veel kord sattunud Opari templi Leegitseva Jumala ohvrialtarile. Tema üle kummardus ülempreester Cadj, julm nägu moonutatud põletavast vihast ja verise kättemaksu eelnaudingust.

„Lõpuks ometi!" ilkus raevutsev Cadj. „Seekord saad sina, Ahvide Tarzan, tunda mitte üksnes Leegitseva Jumala, vaid ka lihtsureliku Cadji leegitsevat viha. Nüüd ei sega mind keegi!"

Ta tõstis ohvrinoa hästi kõrgele, et see sealt kahekordse jõuga otse oma vihavaenlase südamesse torgata. Tarzan laskis viimast korda pilgul ringi käia. Siin oli kõik rahulik ja vaikne, ainult müüri tagant kostis inimahvide, neegrite ja gorillainimeste metsikut kisa. Kogu maastik kiirgas tõusva päikese säras, taevas oli sügavsinine, selle taustal valendas kontrastina müüri ülemine äär. Tarzan heitis viimast korda pilgu taevale, templiõues kasvavate puude lehestikule, müüri katvatele

108

väänkasvudele. Ja siis peatusid ta silmad Jad-bal-ja mustal lakal. Hetkeks lõi ta kõhklema — oli see surmaeelne viirastus või midagi muud? Siis tungis tema huulilt järsk karjatus.

„ Jad-bal-ja! Tapa!" hüüdis ta. „Tapa!"

Cadj tardus paigale, hoides nuga ikka veel õhus. Ta vaatas ahvini-mese pilgu suunas ja sellest, mis ta nägi, tardus tema soontes veri ja nuga kukkus kõlinal kivisele põrandale.

Sel ajal puudutasid Kuldlõvi käpad pehmelt maad, hirmuäratav vaikus valitses viivu Leegitseva Jumala altari ümber ja siis rägisesid ülempreestri luud Jad-bal-ja võimsate lõugade vahel.

Noorempreestrid, kes olid Tarzani kinni võtnud ja said nüüd oma käskija kohutava surma tunnistajaks, pistsid kabuhirmus plagama. Nüüd olid vaid Tarzan ja Jad*bal-ja templi ainukesed isandad.

„Valva, Jad-bal-ja," käsutas Tarzan, „keegi ei tohi Ahvide Tarza-nile liiga teha"

* * *

Tunni aja pärast tungisid Tarzani ja La võidukad väed lossi ning templiõue. Ellujäänud preestrid ja preestrinnad tunnistasid La oma kuningannaks ja ülempreestrinnaks. Nüüd otsisid nad tema käsul kogu linnas Tarzanit ja Cadji. Ühe salga eesotsas jõudis La templiõue, kus leidiski mõlemad tagaotsitavad.

Pilt, mis avanes La ja tema saatjate silmadele, naelutas nad paigale: ohvrialtaril lamas kinniseotud Ahvide Tarzan, tema kohal kõrgus Jad-bal-ja, Kuldlõvi, pöörates sisenejate poole oma paljastatud kihvad ja põlevad silmad.

„Tarzan!" karjatas La, astudes sammu altarile lähemale. „Cadj on siis ikkagi oma eesmärgi saavutanud. Minu esivanemate jumal, heida mulle armu — Tarzan on surnud!"

„Ei," hüüdis ahvinimene, „mitte sinnapoolegi! Olen ainult kinni seotud, aga poleks olnud Jad-bal-jad, oleks Cadji ohvrinuga kindlasti minu südamesse tunginud."

„Tänu jumalale!" hüüdis La ja astus mõne sammu altari poole, kuid Jad-bal-ja ähvardavat urinat kuuldes jäi uuesti seisma.

„Maha!" hüüdis ahvinimene. „Maha, Jad-bal-ja, ja lase teda läheneda."

Ja Kuldlõvi sirutas end Tarzani kõrval välja, vurruline koon armastatud isanda rinnal.

La tuli, võttis maast ohvrinoa ja lõikas katki džungliisandat vangistanud köidikud. Alles siis märkas ta altari taga Cadji laipa.

„Sinu verivaenlane on surnud," lausus ahvinimene Lale, „ja selle eest võid sa tänada Jad-bal-jad, nagu minagi võlgnen talle oma elu. Nüüd hakkad sa valitsema rahus ja õnnes ning säilitama sõbralikke suhteid Kalliskivide oru rahvaga"

Sel ööl istus Tarzan koos bolganide ja gomanganide pealikutega

109

Opari kuningalossi suures peosaalis kuninganna La külalisena ja sõi maitsvaid roogi iidsete atlantide kuldtaldrikuilt, järgmisel hommikul aga asus ta Jad-bal-jaga koduteele waziride maale.

XVII. Tuleproov

Flora Hawkes ja tema kaaslased komberdasid vaevaliselt läbi öise džungli, põgenedes Luwini ja tema kahesaja sõduri viha eest. Nende minekul polnud mingit sihti, sest seni olid neid juhtinud neegrid, keda nad olid usaldanud, vaevumata ise maastikul orienteeruma. Nende ainuke soov oli jõuda võimalikult kiiresti kaugemale elevandiluukütti-de laagrist ja tagaajajate eest. Nad komberdasid üle puutüvede, liaanide ja puujuurte ligi pool tundi, siis jäid viivuks puhkama. Äkki kuulsid nad tagaajajate kisa, kargasid meeleheites üles ja jätkasid sihitut põgenemist

Varsti silmasid nad oma üllatuseks ees mingisugust valgust. Mis võis see olla? Olid nad tõesti jõudnud ringiga tagasi oma laagri juurde, kust olid äsja põgenenud? Nad läksid ettevaatlikult edasi, et asja uurida, ja leidsid end viimaks laagrit ümbritseva okkalise

boma eest. Keskel põles väike lõke. Selle ümber oli kogunenud umbes poolsada musta sõdurit, aga kui põgenikud veel lähemale hiilisid, nägid nad neegrite keskel selgesti valge naise kuju. Metsast kostsid üha valjemini tagaajajate hääled. Neegrite käeliigutustest ja hõigetest võis järeldada, et nad arutlesid nende kõrvu kostnud võitluskära üle, sest mustad osutasid sageli selles suunas. Kuid siis tõstis naine käe, nõudes vaikust. Kõik kuuletusid talle ja ilmselgelt oli naine nende pealik. Selge oli seegi, et nad kuulsid tagaajajaid, kes tahtsid kinni võtta Flora Hawkesi ja tema kaaslasi.

„Seal on valge naine," sosistas Flora teistele. „Me ei tea, kes ta on, kuid ta on meie ainus lootus, sest tagaajajad pole enam kaugel. Ehk ta kaitseb meid. Tulge!" ja vastust ootamata sammus neiu julgelt boma poole.

Nad olid vaevalt teinud mõne sammu, kui waziride teravad silmad neid täliele panid. Ühe hetkega seati odad võitlusvalmis.

„Seisa!" hüüdis üks mustadest sõduritest. „Meie oleme Tarzani wa-zirid. Kes teie olete?"

„Olen inglanna," vastas Flora. „Mina ja mu kaaslased eksisime džunglisse. Meie safarid reetsid meid, pealik oma askaridega aga ajab meid praegu taga. Meid on ainult viis inimest ja palume teilt kaitset."

„Laske nad sisse," ütles Jane waziridele.

Flora Hawkes ja neli meest astusid Jane Claytoni ja waziride uuriva pilgu all laagritule valgusse. Kuid veel üks silmapaar jälgis neid laagri taga hiigelsuure puu lehestikust Need hallid silmad lõid isemoodi särama, kui nägid tüdrukut ja tema kaaslasi.

110

Põgenikud lähenesid leedi Greystoke'ile, kes ühtäkki hämmastunult taandus.

„Flora!" karjatas ta imestusega. „Flora Hawkes, kuidas teie siia sattusite?"

Teda nähes tardus Flora paigale.

„Leedi Greystoke?" kogeles ta jahmunult.

„Imelik," tähendas leedi Greystoke, „ma ei teadnudki, et te Aafrikas olete."

Viivuks oli Flora otsekui kangestunud, kuid ta terane mõistus leidis kähku usutava väljapääsu.

„Olen siin mister Bluberi ja tema kolleegidega," vastas nutikas tüdruk. „Nad teevad teaduslikke uurimusi ja palusid mul ekspeditsioonist osa võtta, sest olen koos teie 9a lord Greystoke'iga juba Aafrikas elanud ning tunnen selle maa rahvaid ja kombeid. Nüüd aga hakkasid meie kandjad ja askarid mässama ja tahavad meid tappa."

„Kas need on lääneranniku neegrid?" uudistas Jane.

„Jah," vastas Flora.

„Arvan, et mu wazirid saavad nendega hakkama. Kui palju neid on?"

„Umbes kakssada," ütles Flora. Leedi Greystoke vangutas pead.

„Paljuvõitu," tähendas ta ja kutsus pealik Usula enda juurde. „Neid inimesi ajab taga umbes kakssada lääneranniku neegrit," seletas ta. „Peame neid kaitsma."

„Oleme wazirid," vastas Usula lihtsalt.

Järgmisel hetkel tungisid Luwini salga mehed metsast välja ja said lõkketule nõrgas valguses nähtavaks.

Nähes tugevaid ja julgeid sõdureid, kes olid valmis neid tagasi lööma, jäid lääneranniku neegrid seisma Luwini, kes oli kohe märganud oma neegrite suurt ülekaalu, astus mõne sammu ette ja alustas tantsu, millega lääneranniku neegrid siiani oma vastaseid võitlema

kutsuvad. Ta ähvardas ja mõnitas neid, nõudes põgenike viivitamatut väljaandmist. Oma sõnu saatis ta fantastiliste hüpetega, keerutas pea kohal püssi ja näitas waziridele rusikat. Peagi ühinesid Luwiniga ka teised tema sõdurid ning nüüd ähvardati ja röögiti juba kahesajast kõrist. Kisa ja grotesksete hüpetega õhutasid sõdurid end vihale, et rünnata vaenlast siis, kui sõjakus saavutab kõrgpunkti.

Sealpool bomat seisvad wazirid olid Ahvide Tarzani koolitatud ja harjunud distsipliiniga. Nad ei tantsinud võitluse eel, olles juba ammu loobunud sellest ürgaegsest rituaalist, vaid heitsid viimase pilgu püs-sirauale ja padrunisalvele ning jäid siis rahulikult vastaste lähenemist ootama

„Nad on relvastatud püssidega," tähendas leedi Greystoke. „Asi läheb tõsiseks."

„Kuid vaevalt pool tosinat neist oskab püssi käes hoida," rahustas Usula.

111

„Teil on kõigil sõjariist," pöördus Jane valgete poole. „Astuge meie waziride kõrvale. Ärge tulistage enne, kui nad tulevad rünnakule, aga kui te juba kord alustate, ärge enam katkestage. Miski ei kohuta lääneranniku neegrit rohkem kui valgete inimeste sihikindel, rahulik ja tabav tuli. Meie Floraga läheme laagri kaugemasse ossa suure puu alla."

Jane rääkis võimukalt nagu inimene, kes on harjunud jagama käske ja nõudma nende täitmist. Kõik mehed kuuletusid talle, isegi Blu-ber, kes haaras oma püssi ja asus waziride kõrvale, ehkki värises hirmust nagu haavaleht.

Need ettevalmistused, mida tehti laagritule paistel, olid selgesti näha Luwinile ja veel ühele teisele olevusele, kes jälgis kõike suure puu otsast, mille all olid aset võtnud leedi Greystoke ja tema endine toatüdruk. Luwini ei tahtnud lahingut lüüa, teda huvitas ainult Flora Hawkes, kellest ta lootis saada suurt materiaalset kasu. Ta pöördus oma meeste poole.

„Neid on kõigest viiskümmend," ütles Luwini. „Võiksime nad kergesti maha nottida, aga me ei tulnud siia selleks, vaid hoopis valget naist kinni võtma. Jääge siia ja ragistage väheke nende šaakalinägude-ga. Tehke nii, et nad oleksid näoga kogu aeg teie poole. Tungige peale ja taganege, ja seni, kuni teie nende tähelepanu köidate, lähen ma viiekümne mehega nende tagalasse. Niipea kui olen valge tüdruku kätte saanud, saadan teile sõna. Siis taanduge viivitamatult külla, mille tugeva tara taga ei ohusta meid enam miski."

See plaan oli lääneranniku neegritele meeltmööda, sest nemadki ei talunud sõdida. Kuuldes, et nad pääsevad kerge vaevaga, hakkasid mustanahalised sõjatantsu vehkima ning oma vastaseid veelgi hullemini sõimama ja ähvardama. Nad teadsid, et võivad seda teha karistamatult, sest pealik lubas neil peagi taganeda küla tugeva puuaia varju.

Luwini roomas koos saatjatega läbi paksu džungli laagri tagumise osa poole nagu kiskja, kes läheneb oma saagile allatuult, vargsi ja hääletult. Lahingukära oli vahepeal paisunud kõrvulukustavaks. Äkki hüppas puu otsast kahe naise ette valge hiiglane, täiesti alasti, kui mitte arvestada puusariiet ja leopardinahka. Tema jumalasarnane kogu hel-kis laagritule punases kumas.

John!" hüüatas leedi Greystoke. „Tänu jumalale, see oled sina!"

„Tss!" hoiatas valge hiiglane sõrme huultele surudes, siis aga pöördus Flora Hawkesi poole. „Sind ongi mul vaja," lausus ta, vinnas tüdruku õlale, ja enne kui leedi Greystoke midagi taibata suutis, oli ta hüpanud üle boma ja kadunud kandamiga džungliöö pimedusse.

Jane Clayton seisis mõne silmapilgu vankudes, nagu oleks ta saanud raske löögi, langes siis ägades maha, peitis oma näo kätesse ja niisutas maad pisaratega.

112

Sellises asendis leidiski ta oma sõduritega. Luwini, kes oli märkamatult hiilinud laagrisse tagalast. Neegrid olid tulnud valge naise järele ja leidsidki ta. Toorelt rebisid nad Jane'i jalule, sulgesid oma suurte räpaste kätega ta suu ja kandsid läbi džungli araablastest elevandi-luukauplejate laagrisse.

Kümne minuti pärast nägid valged ja wazirid, et lääneranniku neegrid hakkasid pikkamisi taganema, sealjuures ikka veel sõimates ja ähvardusi karjudes. Võitlus lõppes, ilma et oleks lastud ühtegi pauku või heidetud ainsatki oda.

„Kurat võtku!" hüüatas Throck. „Palju kära, vähe villa. Mida see tähendab? Või oskavad nad ainult röökida?"

Bluber ajas rinna ette.

„Selleks et Adolf Bluberik*hirmu nahka ajada, kulub rohkem kui vilets käputäis neegreid," kuulutas ta kõrgilt.

Kraski vaatas taganevale vastasele järele ja sügas mõtlikult kukalt.

„Ma ei saa sellest mõhkugi aru," ütles ta laagri poole pöördudes. Ja küsis siis äkki: „Kus on Flora ja leedi Greystoke?"

Alles siis leiti, et mõlemad valged naised olid kadunud.

Wazirid olid meeleheitel. Nad hõikasid oma käskijannat, kuid ei saanud vastust.

„Edasi!" karjus Usula. „Meie, wazirid, peame siiski võitlema!"

Ta hüppas üle boma ja tormas sõdurite saatel taganejaid jälitama.

See, mis nüüd järgnes, meenutas rohkem paanilist põgenemist kui korrapärast taganemist. Surmahirmus küla poole lidudes viskasid lääneranniku neegrid relvad käest, et kiiremini edasi jõuda. Luwini oli oma salgaga varem teele asunud, seetõttu jõudsid nad külla enne, kui sinna saabusid tagaaetavad ja tagaajajad. Värava juures põgenikud peatusid, sest nad mõistsid, et wazirid suudavad kabuhirmus plagava neegritekarja järel kergesti külla tungida ja siis ei pääse enam keegi eluga. Seepärast hakkasid nad nii ägedasti vastu, nagu teeb seda ka nurka aetud rott. Neil õnnestus pealetungijad mõneks silmapilguks eemale tõrjuda ja selle ajaga värav sulgeda. Küla kaitsetara oli väga tugev ja võis vastu panna pikaajalisele piiramisele, pealegi oli ründajaid märksa vähem kui kaitsjaid.

Mõistnud lausrünnaku mõttetust, tõmbas Usula oma salga tagasi. Mehed tegid tule, kükitasid selle ümber ja hakkasid arutama, kuidas oma käskijannat päästa. Usula oli kindel, et appi tuleb võtta sõjakavalus, sest jõuga nad vastasest jagu ei saa.

„Vajame ainult leedi Greystoke'i," seletas Usula. «Kättemaksu võib edasi lükata homsele."

„Aga me ei tea isegi seda, kas ta on külas või ei," kahtles üks meestest

„Kus mujal ta võiks olla?" imestas Usula. „Kuigi on võimalik, et sul on õigus, peame ikkagi järele uurima. Mul on üks plaan. Näete, tuul puhub just küla poolt. Ma lähen kümne mehega küla taha, teie

113

aga jääte värava juurde ja teete, nagu kavatseksite peale tungida. Tehke nii palju lärmi, kui suudate. Mõne aja pärast avatakse värav ja nad tungivad välja, ma luban teile seda. Ma püüan tagasi olla enne, kui see juhtub, aga kui ma ei jõua, siis jagunete kahte gruppi ja asute kahele poole väravat. Las lääneranniku neegrid jooksevad väravast välja, ärge

neid puudutage. Otsige ainult leedi Greystoke'i. Kui näete teda, tungi-ge tema valvureile kallale ja päästke meie käskijanna. Kas on arusaadav?"

Wazirid noogutasid vastuseks. Usula valis välja kümme meest ja kadus nendega džunglipimedusse.

Luwini viis Jane Claytoni ühte onni küla värava lähedal. Siin sidus ta naise posti külge, pidades teda ikka veel Flora Hawkesiks. Seejärel valjus ta onnist ja suundus oma sõdurite juurde, et kaitset juhtida.

Sündmused olid selle mõne tunniga vaheldunud nii kiiresti, et Jane Clayton viibis ikka veel šokiseisundis. Asjaolu, et Tarzan oli ta hüljanud ja viinud džunglisse teise naise just siis, kui teda kõige rohkem vaja oli, valmistas Jane'iie säärast piina, et praeguse olukorra ohtlikkus ei tulnud talle meeldegi. Isegi Usula jutt sellest, et Tarzanit oli uuesti tabanud mälukaotus, ei õigustanud tema käitumist. Nüüd lamas ta araablaste viletsas onnis, näoli mullas ja haisvates jäätmetes, ning nuttis lohutamatult, nagu ta polnud nutnud aastaid.

Kuni ta seal murest murtuna lamas, roomas Usula oma kümne sõduriga kuuldamatult tara juurde tagalast Seal leidus rohkesti kuiva hagu, mis araablased olid pärast küla ehitamist vedelema jätnud. Wazirid hakkasid seda tara äärde kuhjama, kuni ligi kolmveerand nendepoolsest tarast oli haoga ümbritsetud. Seda tööd oli raske teha ilma külaelanike tähelepanu äratamata, sellepärast saatis Usula oma peajõudude juurde käskjala nõudmisega, et nad rohkem kära teeksid ja kaitsjate tähelepanu endale tõmbaksid. Kavalus õnnestus, ühtlasi sai Usula oma kaaslastega töötada nüüd kahekordse kiirusega. Tunni aja pärast olid kõik ettevalmistused lõpetatud.

Taras oleva prao vahelt jälgis Luwini kuupaistel waziride peajõudude askeldamist, kuid jõudis järeldusele, et nad lärmavad asja ees, teist taga, asumata pealetungile. Seepärast otsustas ta, et võib valvsust vähendada ja öö mööda saata palju meeldivamal viisil. Andnud oma sõduritele käsu värava juurde jääda, vastase tegutsemist jälgida ja vajaduse korral endale jalamaid teatada, sammus Luwini onni poole, kus lebas abitult Jane Clayton.

Pealik oli hiiglaslikku kasvu neeger, madala längus lauba, suurte lõuapärade ja esileulatuvate põsesarnadega — Aafrika neegrite alam-tüüp. Astunud onni, mida valgustas savipörandasse torgatud tõrvik, silmitses ta himuralt valge naise täiuslikke kehavorme. Luwini limpsis oma pakse huuli, tuli lähemale, sirutas käe välja ja puudutas toorelt Jane Claytonit. Jane vaatas üles ja pööras võpatades näo ära. Alles nüüd nägi neeger valge naise nägu.

114

„Kes sa oled?" küsis ta lääneranniku neegrite inglise murdes.

„Olen leedi Greystoke, Ahvide Tarzani naine," vastas Jane. „Kui sa ei taha rumal olla, siis vabasta mind otsekohe."

Üllatus ja hirm välgatasid Luwini silmis. Mõnda aega vahtis ta sõnatult võõrast naist, siis ilmus tema laiale näole endine aime ja himur ilme, pühkides sealt minema hirmu, ja sellest muudatusest luges Jane välja oma saatuse.

Luwini päästis värisevate kätega lahti nöörid ja sõlmed, millega naine oli käsist-jalust seotud. Jane tundis tema kuuma hingeõhku, nägi tema verest täitunud silmi ja suurt punast keelt pakse huuli niisutamas. Kui viimane nöör maha langes, kargas Jane jalule ja sööstis onni ukse poole, kuid suur käsi haaras tal toorelt õlast ja tõmbas tagasi. Nagu raevunud ematiiger pani Jane Luwinile vastu, tagudes teda vahetpidamata eemaletõukavasse irvitavasse näkku. Toore jõuga, metsikult ja halastamatult tõmbas ta

naist ikka lähemale, kuni haaras oma käte vahele. Unustanud kõik ümberringi, kurdid waziride käratsemise ja külas äkki tekkinud uue võõra mühina suhtes, võitlesid nad edasi.

Usula oli seadnud põlevad tõrvikud tagumise plangu vastu ja hao-riit süttis korraga kümnest kohast Kergest džunglituulest õhutatud leek paisus silmapilk möllavaks lõkkeks, milles tara kuivad postid muutusid erepunasteks sädemevihkudeks. Tuul haaras sädemed kaasa ja kandis need neegrionnide pillirookatustele. Uskumatult lühikese ajaga oli kogu küla muutunud tulemereks, mis lainetas ja kohises nagu ookean läänetormis. Nagu Usula oligi ennustanud, paisati värav valla ja neegrid tormasid välja nagu hagijatest tagaaetavad hirmunud gasellid, püüdes pageda džunglisse. Mõlemal pool väravat seisid wazirid, oodates oma käskijannat, aga ehkki nad ootasid niikaua, kuni põlevast külast oli lahkunud viimane neeger, ei jõudnudki nad teda ära oodata.

Juba ammu oli selge, et külla ei jäänud enam ühtegi elavat olevust, kuid nad ootasid ja lootsid ikka veel. Viimaks loobus Usula sellest tarbetust valvamisest.

„Võib-olla teda polnudki siin," lausus Usula. „Peame neile järele ruttama ja mõne neist kinni võtma, siis ehk kuuleme midagi leedi Greystoke'i saatusest"

Alles päevavalgel jõudsid nad järele väikesele põgenikesalgale, kes oli mõne miili kaugusel külast parajasti laagrisse asunud. Nad piirati silmapilk ümber ja sunniti alistuma lubadusega, et neile ei tehta midagi halba, kui nad räägivad avameelselt kõik, mida teavad Luwinist ja leedi Greystoke'ist.

„Kus on Luwini?" päris neilt Usula, kes oli kuulnud pealiku nime eelmisel õhtul laagrisse tulnud eurooplastelt.

„Ei tea. Meie pole teda näinud pärast seda, kui põgenesime külast," vastas üks neegritest „Olime araablaste orjad ja kui eile külast pääsesime, põgenesime teises suunas kui läänerannikuneegrid. Me ei tahtnud

115

olla koos Luwiniga, sest ta on veel hullem kui araablased."

„Kas nägite valgeid naisi, kelle ta eile õhtul laagrisse tõi?" usutles waziride pealik.

„Jah, ta tõi ainult ühe naise."

„Mis ta temaga tegi? Kus ta praegu on?"

„Ei tea. Luwini sidus tal käed-jalad kinni ja jättis värava lähedale onni. Pärast seda pole me teda näinud."

Usula heitis pilgu oma kaaslastele. Tema silmis peegeldus õud, mis haaras ka teisi.

„Tulge!" käskis ta. „Läheme külla tagasi. Teie tulete kaasa," lausus ta araablaste orjadele, „ja kui te valetasite..." Ta tõmbas tähendusrikkalt sõrmega üle kõri.

„Me ei valetanud sulle," kinnitasid vangid.

Nad jõudsid peagi araablaste küla juurde, millest olid järele jäänud vaid suitsevad tukid.

„Kus seisis see onn, kuhu valge naine viidi?" päris Usula, kui nad olid jõudnud tulekahjuasemele.

„Siin," vastas üks neegritest ja astus mõne sammu väravast kaugemale. Äkki ta seisatas ja osutas millelegi, mis lebas maas.

„See siin ongi teie valge naine, keda te otsite," tähaidas ta.

Usula koos teiste waziridega sööstis ettepoole. Viha ja kurbus haaras neid, kui nad silmasid söestunud inimkeha jäänuseid.

„See on tema," ütles Usula ja pööras pea ära, et varjata oma meeleheidet. Ta silmist veeresid suured pisarad.

Ka teised wazirid olid ülikurvad, sest kõik armastasid oma valget käskijannat.

„ Vahest polegi see tema," arvas üks waziridest, „ehk on see keegi teine."

„Võime seda kohe teada saada," hüüdis teine. „Kui leiame tuhast sõrmused, siis on see tema"

Kõik hakkasid kohe tuhka sorima, et leida sõrmuseid, mida leedi Greystoke oli alati kandnud.

Usula raputas masendatult pead.

„See on tema," ütles pealik. „Ja siin on post, mille külge ta seoti." Ta osutas söestunud notile surnukeha kõrval. „Mis sõrmustesse puutub, siis ei tähenda see midagi, et neid siin pole. Luwini võis need kohe pärast vangistamist temalt ära võtta. Kõik võisid külast lahkuda, kuid tema mitte, sest ta oli ju seotud posti külge ega saanud paigast liikuda. Jah, teisiti ei saanudki see olla"

Wazirid kaevasid haua ja matsid sinna oma jumaldatud käskijan-na põrmu. Haud tähistati kividest püramiidiga.

116

XVIII. Kättemaksu rada

Tarzani kodutee edenes võrdlemisi aeglaselt, sest ta oli sunnitud Jad-^al-jaga sammu pidama. See võimaldas tal pikalt-laialt mõtiskleda viimaste nädalate sündmuste üle. Ehkki tal jäi seekord kuld Opari varakambritest saamata, kaalus selle mitmekordselt üles tema puusal rippuv teemandikott. Nüüd muretses ta ainult waziride pärast. Peale selle tahtis ta üles otsida need valged, kes teda nii alatult ja salakavalalt olid uimastanud, ning neid karistada. Et teda tõmbas vastupandamatult kodu poole, otustas ta valgete kelmide otsimise esialgu edasi lükata.

Küttides, iSüües ja magades teineteise kõrval, jätkasid ahvinimene ja hiiglaslik Kuldlõvi oma ttekonda läbi metsiku džungli. Eile olid nad omavahel jaganud põder Bara magusat liha, täna langes nende saagiks metssiga Horta. Ühelgi õhtul ei Heitnud nad magama tühja kõhuga.

Tarzani farmini oli jäänud veel vaevalt ühe päeva tee, kui ahvinimene sattus suure hulga sõdurite jälgedele. Nagu mõni mees neelab silmadega viimaseid börsiteateid, millest võib sõltuda kogu edasine käekäik, nii süvenes Ahvide Tarzan vähimassegi džunglis leiduvasse märki, kuna see võis talle tihtipeale pajatada asju, millest olenes tema elu või surm. Seepärast hakkas ta hoolega jälgi uurima. Ehkki jäljed olid mitu päeva vanad ja osalt metsloomadest ära tallatud, piisas nendest ahvinimese teravatele silmadele ja tundlikele sõõrmetele. Tema huvipuudus asendus peagi kõige elavama huviga, sest sõdurite suurte jälgede hulgas leidis ta valge naise väikese õma jälje — armastatud jälje, mida ta tundis niisama hästi kui mõni teine olevus oma ema nägu.

„Wazirid tulid tagasi ja ütlesid talle, et ma olen kadunud," arutas ta iseendaga kõvasti rääkides. „Ja ta asus koos nendega mind otsima." Ta pöördus lõvi poole. „Mis siis ikka, Jad-bal-ja, peame kodule uuesti selja pöörama, kuigi ei — kus on tema, seal on ka kodu."

Jälgede suund tundus Tarzanile mõistatuslik, sest see ei viinud Opari poole, vaid märksa rohkem lõunasse. Kuuendal päeval kuulsid ta teravad kõrvad inimeste lähenemismüra ja tema sõõrmed haistsid wa-ziridele iseloomulikku lõhna. Saatnud Ja-bal-ja džunglisse ja käskinud teda seal esialgu paigal püsida, ronis Tarzan ise puu otsa ja hakkas kiiresti neegritele vastu minema. Mida lühemaks nende vahemaa muutus, seda tugevamini tundis Tarzan nende lõhna. Mustanahalisi nägemata teadis ta juba, et tulevad

tema wazirid, kuid üks eriti armas lõhn, mis oleks võinud täita tema südant kõige puhtama õnnetundega — see lõhn puudus ja tegi ta nõutuks.

Usula kirjeldamatuks üllatuseks ilmus käänaku tagant hanereas sammuvate kurbade ja tusaste nägudega waziride ette nende armastatud bwana.

„Tarzan!" karjatas Usula. „Oled see tõesti sina?"

„Muidugi mina," vastas ahvinimene, „aga kus on leedi Greystoke?"

117

„Oh bwana, kui me ainult võiksime seda öelda!" hüüdis Usula.

„Sa ei taha ometi öelda..." alustas Tarzan. „Oo ei, see pole võimalik. Minu naisega ei saanud midagi juhtuda niikaua, kui teda valvasid minu ustavad wazirid."

Häbist ja kurbusest langetasid sõdurid pea.

„ Pakume tema eest oma elu," ütles Usula lihtsalt. Ta pani oma kilbi ja oda maha, ajas käed laiali ja paljastas Tarzani ees vägeva rinna. „Löö, bwana," sõnas ta.

Noruspäi pöördus ahvinimene kõrvale. Veidi aja pärast vaatas ta uuesti Usula poole.

„Räägi mulle, kuidas see juhtus," nõudis ta, „ja unusta oma rumalad sõnad, nagu mina olen need unustanud."

Usula pajatas lühidalt kõigist sündmustest, mis viisid Jane'i hukkumisele. Kui ta oli lõpetanud, ütles Ahvide Tarzan ainult kolm sõna, aga need olid tema kohta seda iseloomulikumad.

„Kus on Luwini?" küsis ta.

„Seda meie ei tea," vastas Usula.

„Aga mina saan teada," ütles Ahvide Tarzan. „Minu lapsed, minge nüüd tagasi oma onnidesse, kus teid ootavad naised ja lapsed, ja kui te järgmine kord näete Ahvide Tarzanit, siis võite olla kindlad, et Luwinit pole enam elavate kirjas."

Wazirid palusid luba teda saata, kuid ahvinimene ei võtnud neid kuulda.

„Sel aastaajal vajatakse teid kodus," väitis ta. „Olete juba niigi liiga kaua eemal olnud põldudest ja kariloomadest. Minge koju ja öelge Korakile, et ka tema jääks koju — vähemalt esialgu, sest kui mina ei peaks enam tagasi tulema, võib ta minu ja Jane'i eest kätte maksta ning viia lõpule selle, mille ma alustasin."

Nende sõnadega pööras ta neile selja ja vilistas korraks läbilõikavalt. Hetke pärast hüppas metsast nende juurde jalgrajale Kuldlõvi, Jad-bal-ja.

„Kuldlõvi!" hüüatas Usula. „Ta pani Keewazi käest plehku, et otsida oma armastatud bwanat!" Tarzan noogutas.

„Ta rändas kaua võõral maal, enne kui mind leidis," lausus ta. Siis jättis Tarzan waziridega jumalaga ja, haaratud kättemaksuihast, siirdus Luwinit otsima.

***

John Peebles, kes oli seadnud end ööseks suure puu harude vällele, ootas tigeda ja väsinuna uut päeva. Pisut madalamal lösutas samasuguses ebamugavas asendis kõveral oksal Dick Throck. Leidlikum ja energiliseni Kraski oli kahe paralleelse oksa vahele meisterdanud peenematest okstest midagi lavatsi taolist ja sellepärast võis nautida võrratult suuri mugavusi. Kümme jalga temast kõrgemal õõtsus Bluber,

118

kellele ükski oks polnud küllalt kõrge, et päästa teda lõvide ja pantrite eest.

„Kurat võtaks!" ägas Peebles. „Parem pistku mind lõvi nahka kui veel üks säärane öö mööda saata!"

„Mis minusse puutub," mõmises Throck, „siis magan ma jägmisel ööl maas, olgu mu ümber lõvid või mitte."

„Kui teil kolme peale kokku oleks nii palju oidu kui valaskalal," tähendas Kraski, „oleksime eile öösel julgesti võinud ka maas magada."

„ Kuuled, Bluber, mister Kraski räägib sinuga," irvitas Peebles, rõhutades eriti sõna „mister".

„Oi-oi!" oigas Bluber. „Mind ei huvita tema jutt."

„Ilmaaegu,y jätkas Peebles. „Ta tahab, et ehitaksime talle igal õhtul omaette maja. Tema, suur isihd, seisab kõrval, käed taskus, ja annab head nõu, kuidas maja ehitada. Tema kui tõeline džentelmen ei tarvitse ju tööd teha."

„Miks peaksin mina midagi tegema, kui teie, kaks igavest loikamit, ei soovi lillegi liigutada," vihastas Kraski. „Oleksite ammu nälga kõn-genud, kui ma poleks teile toitu muretsenud. Ja varem või hiljem pistab teid lõvi nahka või kärvate jõuetusest, kui te mind kuulda ei võta... Kuid endastmõistetavalt poleks sellest kellelgi kali ju."

Inglased ei pööranud tema torkele vähimatki tähelepanu. Viimasel ajal tülitsesid nad omavahel nii tihti, et ei teinud vastastikustest solva-mistest enam väljagi. Peebles ja Throck olid ainsad, kes teineteist ei vihanud, kuna teisi hoidis koos vaid hirm üksinda jäämise ees. Peebles libistas end aeglaselt puu otsast alla, talle järgnesid Throck, siis Kraski ja viimasena Bluber, kes leidis end nii kõrgel olevat, et ronis maha kinnisilmi. Alla jõudnud, seisis ta mõnda aega nukralt vaikides ja silmitses siis oma räbaldunud rõivaid.

„Mein Gott!" hüüdis ta peaaegu nuttes. „Vaadake mu ülikonda! See maksis kakskümmend naela. Ja mis on sellest saanud? Kui see nüüd maha müüa, ei saa naela kohta pennigi tagasi."

„Kuradile teie ülikond!" käratas Kraski. „Oleme eksinud, poolnäljas, ümbritsetud metsikutest loomadest, sipelgatest, võib-olla isegi inimsööjatest, Flora kusagil džunglis, ja teie julgete veel nutta oma ülikonna pärast, mis olevat maksnud kakskümmend naela, aga minu meelest ei maksnud kahtekümmend šillingitki. Olete mind ära tüüdanud, Bluber! Kuid tulge, peame edasi minema." „Kuhu?" päris Throck.

„Muidugi läände," vastas Kraski. „Seal on rannik, ja meil on ainult üks lootus — proovida sinna jõuda"

„Kuid rannik pole ju idas!" röögatas Peebles. „Miks tahate meid siis sinna viia?"

„Kes üties, et läheme itta?" päris Kraski.

„Kas me ei läinud siis kogu eilse päeva ida suunas?" küsis Peebles.

119

„Tundsin kogu aeg, et miski oli viltu."

Throck silmitses oma kaaslast rumala imetleva pilguga.

„Miks sa nii arvad? Mis on viltu?" päris ta.

„See pole lääs," vastas Peebles. „Ta viib meid vale teed mööda."

Peebles osutas venelasele, kes seisis kogu aeg sügavais mõtteis, käed taskus.

„Kui arvate, Peebles, et olen valinud vale suuna," lausus Kraski, „pöörake otsad ümber ja minge vastupidises suunas. Mis minusse puutub, siis jään oma tee juurde, sest see on õige."

„Ei, see on vale tee," vaidles Peebles vastu, „ja ma tõestan seda otsemaid. Kui läheme läände, peab päike olema vasakul pool, eks ole? Aga sestsaadik, kui oleme oma neegritest lahus, käitub päike kuidagi imelikult. Ma tundsin kogu aeg, et miski pole korras, ja nüüd alles taipasin. See on siililegi selge. Oleme kogu aeg liikunud itta"

„Kurat võtaks," mõmises Throck, „oleme kogu aeg läinud itta ja see kollanokk kiiüeb, et on näidanud meile õiget teed."

„Oi-oi!" ägas Bluber. Järelikult peame kogu selle tee uuesti maha käima?"

Kraski hakkas laginal naerma ja tahtis jätkata oma teed endises suunas.

„Teie, tarkpead, võite minna, kuhu süda lustib," ütles ta „Aga minnes arvestage vaid seda, et viibite ekvaatorist lõuna pool ja päike on lõuna ajal põhjas, mis ei takista teda vanal harjumuspärasel viisil läänes loojumast"

Bluber mõistis esimesena Kraski väidete tõepärasust.

„Tulge, poisid," sõnas ta „Karlil on õigus." Nende sõnadega pööras ta ümber ja läks venelasele järele.

Peebles seisis ikka veel ja sügas kukalt, kimbatuses probleemi ees, mida ka Throcki mõistus ei suutnud lahendada. Kuid viimaks otsuta-sid sõbrad siiski Bluberile ja Kraskile järgneda.

„Tule, John," sõnas Throck, „ma ei saa sellest küll aru, aga küllap on neil õigus. Nad liiguvad just selles suunas, kuhu päike eile õhtul loojus. Tähendab, lääs on seal."

Seisnud veel veidi, Peebles sülitas ja jooksis Throckile järele.

Tundide kaupa rühkisid neli meest džunglis edasi, näljased ja jalad veriseks hõõrutud. Nad polnud džungliga harjunud ega tundnud tema suuri võimalusi ja hädaohte. Iga hetk võisid neid rünnata kiskjad või mustanahaliste metsikud suguharud, aga tsiviliseeritud inimeste tunnetusorganid on nii puudulikult arenenud, et nad poleks märganud isegi kõige lärmakama ja kärsituma vaenlase lähenemist

Veel samal päeval pärast lõunat, kui nad olid parajasti väikesest ojast läbi minemas, sundis neid peatuma noole vihisev hääl. Nool möödus Bluberi peast vaevalt tolli kauguselt. Nad vaatasid ümber, kuid ei näinud midagi. Vaevalt olid nad ojast läbi saanud, kui uus nool läbistas Kraski rohkem kui viletsa peakatte, paisates selle ojja. Mehed olid

120

tundmatust hädaohust otsekui lummatud. Keegi neist ei julgenud isegi iitsatada ega teha vähimatki enesekaitseks.' Nad kasutasid jaanalinnu taktikat, püüdes veenda oma nähtamatut vastast selles, et nad ei tea midagi tema vaenulikest väljaastumistest. See näis neile mingil kombel lootust sisendavat, et neid lubatakse rahus lahkuda sellelt õuduste maalt.

Aga vaevalt olid nad saanud astuda paar sammu metsa poole, kui nende suunas lasti lähedalasuvatest põõsastest terve noolteparv. Blu-ber kriiskas ootamatusest nii kõvasti, kui vähegi suutis. Kraski märkas põõsastes kahtlast liikumist ja see reaalse ohu tunnetamine andis talle tagasi endise julguse. Ta haaras õlalt püssi ja andis umbropsu sihtides tuld. Siis osutas ta põõsaste poole. Ka Peebles ja Throck olid-võtnud õlalt püssi ja hakkasid tulistama, sihtides aeglaselt ja laisalt, kuid vähimagi hirmuta.

„Pikali!" hüüdis neile sõjas käinud Kraski. „Heitke pikali!"

Kõik viskusid paksu rohu sisse frtaha ja kohe ilmus lähema põõsa tagant nähtavale paarkümmend pügmeed ja külvasid maaslamajad noolterahega üle. Seda kõike jälgis lähima puu otsast paar terashalle silmi.

Bluber lamas, nägu vastu maad, kasutu püss vedelemas kõrval, kuid Kraski, Peebles ja Throck kihutasid kuuli kuuli järel kriiskavate pügmeede sekka.

Kraski ja Peebles olid kumbki pihta saanud ühele vaenlasele, teised aga taandusid uuesti põõsaste varju. Silmapilguks katkes vaenute-gevus. Äkki kõlas vaikuses lähima puu otsast hääl, mis kõneles puhtas inglise keeles.

„Ärge tulistage ilma minu käskluseta," lausus hääl, „ja ma päästan teid."

Bluber tõstis esimest korda pea üles.

„Tulge ruttu!" hüüdis ta. „Meie ei mõtlegi tulistada! Päästke mind ja ma annan teile tervelt viis naela!"

Puu otsast kõlas pikk vile, millele järgnes vaikus.

Rabatud kummalisest häälest, katkestasid pügmeed oma pealetungi, aga et häälele midagi olulisemat ei järgnenud, tungisid nad uuesti põõsastest välja ja saatsid uue noolteparve valgete poole, kes lamasid rohelisel välul vähimagi katteta. Sel hetkel hüppas puu otsast maha valge hiiglane, metsast aga ilmus tohutute hüpetega suur musta lakaga lõvi.

„Oi!" ägas Bluber ja kattis uuesti näo kätega.

Pügmeed jäid hirmunult seisma, siis karjatas nende peamees: „See on ju Ahvide Tarzan!"

Nagu üks mees pöörasid kõik ümber ja tormasid džunglisse.

„Jah, see olen tõesti mina, Ahvide Tarzan, ja koos Kuldlõviga!" hüüdis ahvinimene neile järele. Et ta tegi seda pügmeede keeles, ei saanud valged temast aru. Siis pöördus Tarzan nende poole.

121

„Tõuske üles," ütles ta, „gomanganid on läinud." Neli meest tõusid pikkamisi jalule.

„Kes te olete ja mida te siin teete?" küsis ahvinimene, kuid samal hetkel tundis nad ära ja jätkas: „Muide, ma ei tarvitsegi seda küsida. Teie olete need lurjused, kes mulle uimastiga jooki andsid ja jätsid mind abituna maha, saagiks esimesele lõvile või metslasele..."

Bluber astus alatasa koogutades ja lipitsevalt naeratades ettepoole.

„ Oi-oi, mister Tarzan, mister Tarzan, meie ei tundnud ju teid!" hüüdis ta. „ Oleksime seda teadnud, et teie olete Ahvide Tarzan, poleks me seda eluilmaski teinud! Jumal hoidku! Aga nüüd päästke meid — annan teile kümme, ei, kakskümmend naela, ükskõik kui palju. Nimetage hind!"

Tarzan ei vaadanudki juudi peale, vaid pööras teiste poole.

„Ma otsin üht teie meestest," sõnas ta, „Luwini-nimelist neegrit, kes tappis minu naise. Kus ta on?"

„Meie ei tea temast midagi," vastas Kraski. „Luwini reetis meid ja me pidime põgenema. Teie naine ja veel üks valge tütarlaps olid wa-ziride laagris, kui me koos lõime tagasi lääneranniku neegrite rünnakut. Pärast vaenlase taganemist leidsime, et mõlemad naised olid kadunud. Rohkem ei tea me midagi."

„Siis olid minu wazirid niisama targad kui teie," tähendas Tarzan. „Kas te pärast seda pole Luwinit näinud?"

„Ei," vastas Kraski.

„Mida te siin teete?"

„Saatsime mister Bluberit teaduslikul ekspeditsioonil," valetas venelane. „Meil on praegu suuri raskusi. Meie teejuhid, askarid ja kandjad hakkasid mässama ja jätsid meid maha. Oleme praegu täiesti abitud."

„Oi-oi!" hüüdis Bluber. „Päästke meid! Aga viige enne see lõvi minema. Ta ajab mind närvi!"

„Ta ei tee teile midagi ilma minu käsuta," vastas Tarzan.

„Siis ärge teda jumala pärast käskige!" anus juut.

„Kuhu te tahate minna?" küsis ahvinimene.

„Tahame jõuda lääneranniku1e," vastas Kraski, „ja sealt koju, Londoni."

„Tulge minuga kaasa," kutsus Tarzan. „Võimalik, et ma aitan teid. Te seda küll ei vääri, aga ma ei või lubada, et valged inimesed Aafrika südames nälga surevad või muidu otsa saavad."

Nad järgnesid talle läände ja jäid ööseks laagrisse väikese oja äärde.

Londonlased ei suutnud kuidagi harjuda hirmuäratava lõvi juuresolekuga, Bluber tundis lausa kabuhirmu.

Kui nad lõkke ääres istusid ja Tarzani valmistatud õhtueinet võtsid, tegi Kraski ettepaneku ehitada mingisugune ulualune kaitseks metsloomade eest.

122

„Pole vaja," ütles Tarzan. „Jad-bal-ja kaitseb meid. Ta magab minu kõrval, ja mida ei kuule üks, seda kuuleb teine." Bluber ohkas.

„Mein Gott!" halises ta. „Annaksin kümme naela, kui saaksin öösel rahulikult magada"

„Võite siin palju odavamini läbi ajada," tähendas Ahvide Tarzan, „sest niikaua, kui mina ja Jad-bal-ja teie kõrval magame, ei juhtu teiega midagi."

„Siis lubage endale head ööd soovida," ütles juut, kes kunagi ei hinnanud odavat ja kättesaadavat. Ta astus lõkkest paar sammu kaugemale, heitis maha ja uinus silmapilk, täites kogu džungli vägeva norskamisega, mida tunti isegi Londoni East-Endis. Tema eeskujule järgnesid Peebltes ja Throck ning pisut hiljem ka Kraski, kes oli kogu seltskonnast kõige vastupidavam.

Venelane ei jäänud kohe magama. Ta lamas selili poolkinniste silmadega ja oli juba uinumas, kui nägi, et Tarzan tõusis lõkke äärest ja siirdus lähema puu juurde, kus juba ootas Jad-bal-ja. Ahvinimese puu-sariidest kukkus sealjuures välja pungil kott ja jäi lõkke paistele lebama

Paugupealt haihtus Kraski unisus ja ta otsustas asja lähemalt uurida. Ta ootas ära, kuni ahvinimene ühes Jad-bal-jaga magama heitis.

Suur lõvi lebas liikumatult oma isanda kõrval. Mõne aja pärast, kui Kraski oli veendunud, et mõlemad magavad, hakkas ta pikkamisi ja ettevaatlikult koti poole roomama. Ta püüdis hingata võimalikult vaikselt ja uuris hoolega enda ees iga rohukõrt ja raagu, mille puudutamine oleks võinud äratada lõvi. Viimaks oli venelane nii kaugel, et võis käe välja sirutada ja kotist kinni kahmata. Peitnud selle põue, roomas ta niisama ettevaatlikult oma endisele kohale tagasi. Siin heitis ta küljeli ja, teeseldes magamist, torkas käe põue ning kompas sõrmedega koti sisu.

„Tunduvad olevat kivid," pomises ta, „ja kahtlemata ongi need kivid, sest teisi ehteid ei või see metsik lord üldse tunnistada. Mõelda vaid, et selline barbar on istunud Inglise ülemkojas!"

Kraski harutas lahti nööri, millega koti suu oli kinni seotud ja hetke pärast võis. ta võtta kotist terve peotäie salapäraseid kive.

„Mu jumal!" hüüdis ta. „Teemandid!"

Kähku raputas ta koti tühjaks ja silmitses ahnelt suuri laitmatuid kive, mis küütlesid kõigis vikerkaarevärvides: viis naela suuri läbipaistvaid teemante, mis kujutasid endast maailma suurimat varandust. Jah, siin oli tõepoolest midagi, mille pärast tasus elu kaalule panna ja mille ees kahvatas olematuseni isegi see vabandus, mis nii salapärasel viisil neile kaduma oli läinud.

„Mu jumal," kordas ta, „ma olen rikas kui kröösus."

Kiiresti korjas ta kivid kotti tagasi, jälgides silmanurgast Ahvide Tarzanit ja tema lõvi. Kumbki ei liigutanud end ja venelane peitis

123

kalliskivid uuesti põue.

„Homme," pomises ta, „homme, kui jumal mulle jõudu annab ja mu närvid sellele ööle vastu peavad."

Järgmisel hommikul jõudis Ahvide Tarzan nelja londonlase saatel suure küla juurde, mis oli kaitstud tugeva planguga. Ahvide Tarzan võeti siin vastu niisuguste auavaldustega, nagu see saab osaks vaid keisrile.

Pärast tseremoonia lõppemist pööras Tarzan ümber ja kutsus eurooplased enda juurde.

„Need on minu sõbrad," ütles ta suguharu pealikule, „ja nad tahaksid nii kiiresti, kui võimalik läänerannikule jõuda. Anna neile sõdureid, et neid teel toita ja kaitsta. Mina, Ahvide Tarzan, palun seda sinult."

„Ahvide Tarzan on suur pealik, kogu džungli isand. Tema soov on meile seadus," vastas pealik.

„Hästi," lausus Tarzan. „ Anna neile süüa ja hoolitse nende eest, minul on muud tähtsad asjad ees ja ma ei saa siia kauemaks jääda"

„Neile antakse kõige paremat toitu, mis meil pakkuda on, ning nad jõuavad elusalt ja tervelt läänerannikule," kinnitas pealik.

Jumalaga jätmata ja valgete poole isegi vaatamata lahkus Ahvide Tarzan külast, majesteetlik Kuldlõvi, Jad-bal-ja, tema kannul.

XIX. Surmav oda

Kraski saatis mööda unetu öö. Ta teadis, et varem või hiljem avastab Tarzan teemantide kadumise, tuleb tagasi ja pärib aru londonlas-telt, keda ta aidanud oli. Esimeste koidukiirtega, mis idataevas roosatama lõid, tõusis ta rohumatilt, mis pealik oli lasknud panna temale ja Bluberile määratud onni, ning väljus ettevaatlikult küla peatänavale.

„Jumal hoidku mind!" sosistas ta endamisi. „On ainult üks võimalus tuhandest üksinda rannikule jõuda, kuid see," ta surus koti kehale lähemale, „see kaalub kõik üles, selle nimel tasub isegi eluga riskida. See on tuhande kuninga varandus. Mida kõike võin ma sellega teha Londonis, Pariisis ja New Yorgis!"

Ta läks vargsi külast läbi ja peagi neelas roheline džungel venelase Karl Kraski, kes kadus jäädavalt oma kaaslaste elust

Bluber oli esimene, kes märkas Kraski kadumist, sest kuigi nad teineteist ei sallinud, olid nad siiski sunnitud kokku hoidma Throcki ja Peeblesi vahelise sõpruse pärast.

„Kas olete täna Karli näinud?" päris juut Peeblesilt, kui mehed kogunesid lõkke äärde ebameeldivalt lõhnava lihapoti ümber hommikueinet võtma.

„Ei," vastas Peebles, „küllap ta veel põõnab."

„Onn on tühi," väitis Bluber, „juba siis, kui mina ärkasin, polnud

124
teda enam seal."
„Tema ei kao kuhugi," mõmises Throck, mäludes hautatud liha, mis pealik oli neile hommikueineks saatnud. „ Vististi veedab aega mõne kohaliku kaunitariga." Ja inglane naeris rahulolevalt, et võis nalja heita Kräski kõigile tuntud nõrkuse üle.
Nad lõpetasid hommikusöögi ja saatsid sõduri pealikult järele pärima, millal võib alustada teekonda läänerannikule. Kraskit polnud aga ikka veel näha.
Nüüd oli Bluber juba tõsiselt mures. Ja seda mitte Kraski, vaid enda pärast. Sest kui juba siin, sõbralikus külas, venelasega midagi juhtuda võis, mis siis veel oodata ürgmetsas, kus kaoksid kõik kuritegude jäljed! Kui Bluber jagas oma muret ka teistega, muutusid nemadki rahutuks. Kolm hirmunud eurooplast läksid jalamaid pealiku jutule.
Märkide, läänerannikuneegrite inglise murde ja mõne kohaliku sõna abil, mis nad selgeks olid õppinud, õnnestus neil talle teatada Kraski kadumisest ja pärida seletust.
Pealiku üllatus polnud nende omast sugugi väiksem, kuid loomulikult ei suutnud ta neile mingit seletust anda. Viimaks lepiti kokku, et karavan läheb teele hiljemalt järgmise päeva hommikul.
Keegi kaaslastest ei osanud kujutleda Kraski lahkumise motiive. Et venelane võis vabatahtlikult lahkuda nende seltskonnast nüüd, mil teekond kaugele läänerannikule tänu Tarzani sekkumisele nii ohutuks oli muutunud, see ei tulnud neile mõttessegi. Nad uskusid, et keegi oli Kraski röövinud või et mõni kiskja oli ta nahka pistnud.
Kõigile nendele oletustele tõmbas kriipsu peale vana paks neegrieit, kes oli seni silma paistnud ainult ülemäärase kerekusega. Nüüd sai ta paugupealt küla kangelaseks, sest tema teadis lugu, mis kahtlemata kandub edasi ka Ngeo-te-te küla praeguse põlvkonna järeltulijatele. Saanud teada, mis neid valgeid imeloomi huvitab, läks ta otsemaid pealiku jutule.
Mõne silmapilgu pärast ilmus pealik Bluberi onni. Ta leidis sealt hirmust lõdiseva olevuse, keda pealiku tulek oleks viinud meeleheitele, poleks neeger mananud näole kõige rahuarmastavamat ilmet, milleks ta üldse suuteline oli. Ta osutas kõigepealt Kraski tühjale asemele, kutsus Bluberi välja ja läks siis temaga tükk maad mööda laia tolmust tanumat. Siis näitas ta värava ja džungliraja poole. Tagasiteel kohtas neid paks neegrieit, kelle silmadele pealik osutas, juhtides uuesti Bluberi tähelepanu kõigele sellele, mida ta varem oli näidanud. Alles nüüd taipas Bluber, milles oli asi. Kraski oli asemelt tõusnud ja metsa läinud, mida oli juhtunud märkama see paks rumal neegrieit.
Bluber jooksis otsekohe oma kaaslastele rabavat uudist teatama. Nad olid jahmunud nagu temagi. Mis põhjused võisid venelast sundida neist lahkuma just nüüd, kus asi oli võtnud nii õnneliku pöörde? Kas lõi Kraski äkki külaelanikke kartma? Aga miks ta siis neid ei hoiatanud? Kas tabas teda äkiline hullusehoog?
125
„Mein Gott!" hädaldas Bluber. „Ta lahkus üksinda keset ööd. Ta on arust ära!"
„Mida ta välja nuputas, kurat võtku?" mõmises Tlirock. „On teil kõik asjad alles?" küsis Peebles. „Ehk pani ta midagi pihta?"
„Oi-oi! Mida ta võis pihta panna?" küsis Bluber. „Püssid, laskemoon — kõik on alles. Ta pole midagi võtnud. Meil polegi siin midagi väärtuslikku peale minu kahekümnenaelase ülikonna."

„Aga miks ta siis seda tegi?" imestas Peebles.

„Vahest on ta kuutõbine?" oletas Throck. „Tõusis une pealt üles ja läks."

See oli viimane seletus Kraski salapärasele kadumisele, mida suutsid välja mõelda kolm hirmunud meest. Nad ei saanud kunagi teada, mis sundis venelast Karl Kraskit nende seltskonnast lahkuma, sest saatus ei viinud neid enam iialgi kokku.

Järgmisel hommikul päikesetõusu ajal lahkusid kõik kolm Ngeo-te-te külast. Neid saatis mitukümmend neegrit, kõik tublid ja tugevad mehed. Eurooplased leppisid täiesti oma olukorraga, seda enam, et neegrid olid nende vastu väga lahked ja isegi Bluber loobus mõneks ajaks hiilgava mineviku järele õhkamisest.

* * *

Sel ajal tungis Karl Kraski tohutute jõupingutustega läbi džungli. Esimest korda sellest ajast saadik, mil ta jalg Mustale mandrile astus, oli ta ihuüksi. Oleks ta aimanud, kui suurt vaimset pingutust nõuab üksinda rändamine sellel metsikul maal, poleks ta vist iialgi ette võtnud nii lootusetut üritust.

Mõne päeva pärast polnud Kraski enam endine ettevõtlik ja nutikas avantürist. Ta tundus endale looduse ja piiratud vabaduse orjana.

Püss õlal, vööl raske automaatpüstol, liikus Kraski kangekaelselt metsloomarajal. Ta hoidis kogu aeg kõrvu kikkis, kartes kuulda tagaajajaid või hääli, mis annaksid teada mingisuguse uue, senitundmatu hädaohu lähenemisest eest või tagant. Siin, kohutavas üksinduses, oli iga öö talle hirmude öö. Iga miiliga, mis ta edasi läks, muutus teemantide väärtus tema silmis üha kahvatumaks võrreldes nende lugematute ohtudega, mis varitsesid teda teel lääneranniku le.

Kord nägi ta suurt madu Histah'd otse enda ees puult alla rippuvat. Kraski kartis teda tulistada, sest see võis äratada võimalike jälitajate tähelepanu. Ta pidi seepärast tegema suure ringi paksus padrikus, mis kasvas lausseinana mõlemal pool rada. Kui ta uuesti teele välja puges, olid ta rõivad räbalaiks kistud, kogu keha kipitas ja kriimustused veritsesid: tal tuli pugeda läbi astelpõõsaste. Ta oli higist läbimärg ja rõivad kihisesid sipelgaist, kes mürgitasid ta elu.

Pääsenud teele, kiskus ta riideräbalad seljast ja püüdis kuidagimoodi sipelgatest lahti saada.

126

Kuid ta ei tundnud Aafrika sipelgaid, neid tillukesi putukaid, kes võivad mõne tunniga hävitada isegi tugeva puumaja, rääkimata eurooplase rõivastest. Sipelgad katsid rõivaid nii paksu kihina, et ta ei tihanud neid enam selga panna. Mehel õnnestus selle halastamatu hordi käest päästa vaid teemandikott, püss ja laskemoon.

Täis meeleheidet raputas ta sipelgad endalt maha ja jätkas oma teed alasti nagu sel päeval, mil ta emaihust ilmale oli tulnud. Kui ta pool tundi hiljem väsimusest jõuetuna džunglirohule varises, sai ta esimest korda aru, kui meeletu oli olnud plaan üksinda rannikule minna. Tema olukord oli lootusetu ka veel selle pärast, et miski ei heiduta tsiviliseeritud inimest rohkem kui rõivaste puudumine, mis aastasadade vältel juurdunud harjumuse järgi oa saanud inimihu lahutamatuks osaks.

Alastiolek halvas tema tahtejõudu, isegi sõjariista kaotamine poleks teinud teda Aafrika kõrvetava päikese all abitumaks. Iga silmapilk tundis ta oma seisundit halvenevat ja enne kui päike loojus, pidas džunglirajal üksikult ja mahajäetult edasi rühkiv venelane oma elupäevad loetuks. .

Sel ööl lamas Kraski näljase ja külmast lõdisevana jämedal puuoksal, tema all aga sebisid möirgavad, köhivad ja urisevad kiskjad. Tema hambad plagisesid külmast ja hirmust, äkilised värinad läbistasid ta keha ja ta tundis tugevat nõrkust. Kui tal õnnestuski korraks suigatada, polnud see puhkus, vaid üksnes kohtumine uute õudustega, mille äkiline möirgamine reaalsuseks muutis.

Pikkamisi venisid lõputud tunnid, öö ei paistnudki otsa saavat. Kuid lõpuks siiski tõusis päike ja kumatud venelane jätkas piinarikast teekonda läände.

Ta vaarus edasi, näljast jõuetu ja vaimselt murtud, mingis poolteadvusetus olekus, ja iga tunniga muutus seisukord halvemaks, sest pärast külast põgenemist polnud ta ivagi suhu saanud.

Saabus keskpäev. Kraski liikus aeglaselt edasi, rohkem küll puhates kui kõndides. Ühe sellise peatuse ajal tundus talle äkki, et ta kuulis inimeste hääli. Ta oli nii uimane, et esialgu ei taibanud isegi selle sündmuse täielikku tähendust. Alles mõne aja pärast tõmbus ta pingule, lootes, et see pole hallutsinatsioon, ja kargas kiiresti jalule. Ta kuulatas tähelepanelikult.

Polnud vähimatki kahtlust, et ta kuulis võrdlemisi lähedal inimhääli, mis ei kuulunud mustanahalistele, vaid eurooplastele.

Säilitades ettevaatuse, roomas ta edasi, püüdes mitte kära teha. Jalgrada viis ta väikesele välule, millest voolas läbi kitsas sogaseveeline jõgi. Jõe kaldal seisis kiiruga kokkuklopsitud onn, kaetud suurte palmi-ja kummipuulehtedega ning ümbritsetud rolimaka okkalise bomaga.

Hääled tulid onnist. Nüüd kuulis ta selgesti, et need kuulusid naisele ja mehele. Naine näis millelegi vihaselt vastu vaidlevat, mees vastas talle madalal bassihäälel.

127

Venelase silmad läksid imestusest pärani, sest mehe hääl kuulus tema pruunile vastasele Esteban Mirandale, naise oma aga Flora Hawkesile, keda ta juba ammu surnuks pidas. Kuid Kraski ei uskunud vaime. Ta oli kindel, et nende häälte omanikud on luust ja lihast nagu temagi.

Venelane astus onni poole. Viha ja armukadedus taandusid mõtte juures, et nüüd pole ta džunglis enam üksi. Vaevalt oli ta astunud paar sammu, kui onnist kostis uuesti naise hääl. Ühtaegu meenus Kraskile, et ta on täiesti alasti. Nii ei tohtinud ta ilmuda Flora ette, kellele oli uhkusega jutustanud hiilgavast kaardiväemundrist, mida ta kord kandnud oli. Ta seisatas viivuks, vaatas ringi ja hakkas siis korjama suurt laialehelist džunglirohtu, millest valmistas primitiivse seeliku, nagu neid kandsid neegrinaised. Selle sidus ta liaaniga endale ümber. Palju suurema enesekindlusega sammus ta nüüd onni poole. Kartes, et nad teda ära ei tunne ja vaenlaseks pidades otsemaid ründavad, hõikas Kraski enne oma nime. Kohe tuli hispaanlane neiu saatel onnist välja. Kui Kraski poleks teda häälest ära tundnud, oleks ta Mirandat kindlasti pidanud Ahvide Tarzaniks — nii suur oli nende väline sarnasus.

Mõnda aega silmitsesid Esteban ja Flora üllatunult kummalist olevust, kes nende ees seisis.

„Kas olen nii muutunud, et isegi endised sõbrad mind enam ära ei tunne?" küsis Kraski.

„Mu jumal, Karl!" hüüatas neiu. „Kuidas sina siia sattusid?"

Äratundmisest hoolimata ei muutunud hispaanlase ilme. See jäi endiselt tõrjuvaks ja naise karjatus muutis selle veel julmemaks. Inetu ir-vitus sigines ta huultele.

„Kraski, kuhu sa tüürid?" küsis ta.

Venelane jutustas lühidalt, mainimata sõnagagi teemante, oma raskest teekonnast, mille oli sunnitud ette võtma üksi pärast kaaslaste vangistamist pärismaalaste poolt. Ta lootis, et nüüd, kolmekesi, läheb asi palju kergemini.

„Tee läänerannikule viib sealtkaudu," osutas hispaanlane kitsale džunglirajale. „Tee, et sa siit kaod, venelane. Siinne kliima pole sulle tervislik."

Kraski oli nagu pilve pealt alla kukkunud. Ta oli oodanud kui mitte just sõbralikku, siis vähemalt viisakat vastuvõttu. See neetud hispaanlane ei arvestanud nähtavasti mingisugust olukorda. Leppimine ei tulnud ilmselt kõne allagi. Seepärast püüdis venelane aega võita.

„Sa ei aja mind siit ometi tulija kõhuga ja janusena minema, Esteban?" küsis Kraski kaeblikult.

„Vesi on seal," näitas hispaanlane sogase jõe poole, „džunglis leidub aga küllaga toitu igale hakkajale inimesele. Kuid ma ei taha uuesti su teenriks hakata. Kao siit!" Seekord saatis tema sõnu ähvardav käeliigutus.

„Sa ei saada teda ometi surma?" karjatas Flora. „Kes sa siis oled —

128

inimene või saatan inimese kujul? Kuidas sä võid nii julm olla?" Siis pöördus ta härdalt anudes venelase poole: „Ära laitku siit, Karl! Sa ei kujuta_ ette, kui hirmsaks on mu elu muutunud pärast seda, kui ta mu röövis'. Ära jäta mind siia maha, päästa mind tema käest!"

Kraski haaras oma automaatpüstoli. „Mine eemale!" hüüdis ta Flo-rale, tõstis siis püstoli ja tulistas hispaanlase pilguks tardunud kuju. Kõlas pauk, kuid kuul läks mööda. Teist lasku ei tulnud, sest padrun oli torusse kinni kiilunud. Meeleheitel viskas Kraski kasutu relva minema ja püüdis kähku seljast püssi kahmata, kuid hispaanlane oli vahepeal ehmatusest toibunud ja tõstis käe lühikese raske odaga, mida oli viimastel päevadel meisterlikult heitma õppinud. Enne kui venelane jõudis päästikule vajutada, vihises oda läbi õhu ja tungis terava otsaga tema südamesse. Hääletult langes Kraski oma vaenlase ja rivaali jalge ette, kuna naine, keda nad mõlemad omamoodi toorelt ja egoistlikult olid armastanud, langes meeleheitlikult nuttes tana kõrvale.

Venelase verine laip lamas maas, kohal, kus Estebani oda ta tabanud oli. Kraski enda ettevaatamatuse tõttu oli ürgaegne sõjariist saavutanud võidu tema tulirelvade üle. Tema surmaga olid varisenud Flo-ra viimsed lootused vabaneda teise mehe ikke alt.

Nähes, et venelane oli surnud, astus Esteban ligi, tõmbas oma oda välja, võttis endale tema sõjariistad, laskemoona ja üldse kõik, mis tema ümber rippus, kaasa arvatud nahast kott, mis oli liaaniga vööle seotud. Siis pöördus ta naise poole.

„Ja see mees julges mind nimetada Estebaniks!" karjus ta. „Ma pole Esteban, ma pole seda kunagi olnud, ma olen Tarzan, džungli lord! Kes söandas röövida vägeva Tarzani naist, sai nüüd oma teenitud palga. Keegi ei tohi karistamatult tungida Tarzani põlisesse džunglisse!"

Tüdruk vaatas talle teraselt otsa, nägi tema põlevaid silmi ja võpatas.

„Hullumeelne!" sosistas ta. „Hullumeelne! Mu jumal, olen džung-lis kahekesi hulluga!"

Ja tõepoolest, selles suhtes oligi Esteban Miranda hull. See oli näitleja hullus, kelle roll oli saanud osaks temast endast. Ta oli nii kaua mänginud Tarzanit ja harjunud kujutama ennast ahvinimesena, et tundis end tõelise džunglite valitsejana.

„Ta tahtis röövida Tarzani sõbratari," pomises Esteban. „Nägid, kuidas ma tapsin ta ühe hoobiga? Võid sa siis tõesti mõelda kellestki teisest, kui sinu kõrval on suure Tarzani armastus?"

„Vihkan sind," vastas Flora. „Sa oled tõepoolest elajas, ei, veel hullem kui elajas!"

„Kuid sa kuulud mulle," väitis hispaanlane, „ja mitte kellelegi teisele. Pigem tapan su omaenese käega. Kuid peab lähemalt vaatama selle venelase kotti. Tal paistab olevat nii palju laskemoona, et jätkub tervele polgule." Nende sõnadega sisenes ta onni, puistas koti sisu savi-põrandale ja jäi siis hämmastunult naisele otsa jõllitama.

129

„Teemandid!" kisendas hispaanlane. „Püha Maria, need on teemandid!"

Nagu tema, nii jäi ka naine küütlevat kuhja silmitsema. Almus oli üks tema iseloomujooni ja sellepärast lepitas leid teda jalamaid õnnetu seisukorraga.

„Sadu teemante!" pomises tüdruk. „Kust ta need sai?"

„Ei tea ega tahagi teada," räuskas Esteban. „Need kõik on minu, minu omad! Olen küllalt rikas, et elu lõpuni maailma kõige nooblimaid lõbustuskohti külastada. Kui oled hea tüdruk, Flora, siis saad sellest rikkusest midagi ka endale. Homme hommikul asume teele lääneranniku."

Floral olid omad plaanid. Juba mõne päeva eest oli ta otsustanud mehe öösel tappa. Sätendavate teemantide nägemine tõukas teda veelgi enam kuritööle. Siiani oli ta karmud vaid üksinda džunglisse jääda, nüüd polnud tal midagi kaotada, küll aga võita!

***

Jälitades Luwinit, kes oli tapnud tema naise, liikus Tarzan lõvi saatel kiiresti läbi džungli. Ta sattus sageli lääneranniku neegrite ja araablaste orjade jälgedele, aga kui ta oli mõnele salgale järele jõudnud ja neid tõtt rääkima sundinud, kuulis ta alati ühte ja sedasama. Keegi polnud pärast tulekahjuööd Luwinit näinud ja igaüks oletas, et ta võis mõne teise salgaga jalga lasta.

Tarzani mõtted olid neil päevil niivõrd hõivatud Luwini otsimisest, et ta ei märganudki teemantide kadumist. Alles kolmandal päeval, kohendades oma vööd, märkas ta koti puudumist.

Esialgu ei suutnud ta kuidagi meenutada, millistel asjaoludel võis kott kaotsi minna Siis aga taipas ta — eurooplased.

„Need on need petistest eurooplased," lausus ta Jad-bal-jale, „ne-mad varastasidki teemandid." Ja arm tema laubal tõmbus vihahoos punaseks, kui ta mõtles nendele reeturlikele ja tänamatutele inimestele, keda ta oli hädast välja aidanud. „Tule," kutsus ta lõvi, „jätkame Luwini otsimist, aga ühtaegu otsime ka neid lurjuseid."

Kolm ülejäänud valget polnud veel kuigi kaugele jõudnud, kui teisel päeval pärast lääneranniku poole teele asumist üllatas neid uuesti majesteetliku lõvi saatel metsast lähenev alasti hiiglane. Nad olid veelgi üllatunumad, kui nägid läheneva mehe vihast lõkendavat nägu.

Tarzan ei vastanud nende alandlikele tervitustele, vaid jäi uhkelt ja kõrgilt nende ette seisma, käed rinnal vaheliti. Tema näol oli selline ilme, et Bluberil tuli kananahk ihule. Ka teised olid kohkunud.

„Kas on midagi juhtunud?" pärisid kaks inglast ja juut kooris. „Kas on halbu uudiseid?"

Juhtunud? Kes võib seda teada teist paremini?" vastas ahvinime-ne, suurendades veelgi nende muret oma saatuse pärast. „Ma tahan tagasi oma kotti kividega, mille te mult varastasite."

130

Igaüks kolmest heitis teistele kahtlustava pilgu. Bluber sai närvivapustuse, kuid see kõik ei toonud asjasse selgust.

„Ma ei mõista teid, mister Tarzan," söandas Bluber lõpuks vaikuse katkestada. „Olen kindel, et siin on mingisugune arusaamatus, kui mitte..." ja ta heitis silmanurgast umbuskliku pilgu omavahel vaidlevatele Peeblesile ning Throckile.

„Mina ei tea sellest kotist midagi," ütles Peebles. „Te võite Blube-rit uskuda."

„Ma ei usu teist kedagi," vastas Tarzan süngelt. „Annan viis sekundit mõtlemisaega. Andke kott tagasi või ma lasen teid põhjalikult läbi otsida."

„Palun!" hüüdis Bluber. „Otsige mind läbi! Otsige, otsige! Vannun, mister Tarzan, ma pole teilt midagi ära võtnud."

„Siin pole kõik korras," kuulutas Throck. „Ka mina pole teilt midagi võtnud ja usun, et need kaks pole-samuti milleski süüdi."

„Kus neljas on?" küsis Tarzan.

„Kraski? Ta kadus selsamal ööl, kui te meid külla tõite. Sestsaadik pole me teda näinud. Nüüd on kõik selge. Me muudkui mõistatasime, miks ta ära läks, aga nüüd on kõik selge nagu issanda päev. Tema varastas teie koti koos kividega. Ta oli alati salakaval mees, meie ei usaldanud teda karvavõrdki."

„Täpipealt!" hüüatas Peebles.

Kuigi endine poksija rääkis üsna veenvalt, ei usaldanud Tarzan teda ometi sedavõrd, et oleks rahuldunud üksnes vastusega.

„See võib kõik nii olla, nagu te mulle rääkisite. Kui kivid on venelase käes, ei pääse ta nagunii minu kättemaksu eest. Aga hoidke end, kui peaksin kivid teie juurest leidma. Kohutav oleks mu karistus, sest siis ei vääri te enam eurooplaste nime, mis teid praegu kaitseb."

Asjatult kinnitasid valged, et nad ei tea kividest midagi. Kõigest hoolimata otsiti nad läbi, kuid ei leitud midagi. Uhkelt, nagu ta oli tulnud, kadus ahvinimene uuesti tihedasse džunglisse.

„Mis kivid need küll olid?" uudistas Throck, kes oli üpris nürimeelne.

„Lollpea," manitses Peebles teda isalikult. „Mõtle veidi oma peaga, missuguste kivide pärast hakkab siin Aafrikas üks lord talle tundmatuid mehi taga ajama, kaotades kolm-neli päevateekonda? Muidugi olid need teemandid."

Throckil vajus suu ammuli.

„Nurjatu venelane!" räuskas ta. „Ta petab meid juba teist korda ja laseb suurel rikkusel nina all kaotsi minna!"

„Olge talle tanulikud, lapsed," manitses Bluber, kes oli siiani võrdlemisi sõnaaher olnud. „Kui Kraski oleks siia jäänud, oleks ahvinimene need kivid meie juuresolekul leidnud. Kas oleks ta siis uskunud, et meie vargusest midagi ei tea? Mina tema asemel poleks küll uskunud, vaid oleks kõik neli meest ühe oksa külge riputanud."

131

„Vaene Kraski!" mõmises Throck, nähes ahvinimest kiiresti metsa kaduvat.

„Jah, isegi kogu maailma teemantide eest ei tahaks ma praegu tema nahas olla," lisas Peebles.

Järgmisel päeval pärast Kraski surma asusid Esteban ja Flora teele läänerannikule. Nad lahkusid onnist päikesetõusu ajal. Öösel ei julgenud Esteban liikuda isegi lagedal maastikul, ehkki see oli palju kergem. Päevased rännakud nendel laiuskraadidel on väga

piinarikkad. Vaevalt jõudis päike taevavõlvile tõusta, kui hakkas kiirgama niisugust kuumust, et mõlemad teelised mõtlesid end tagasi onni kehva, kuid siiski kaitsva katuse alla ja jõe juurde, mis oli neid jootnud. Praegu polnud neil ühte ega teist Esimesena tunnetas seda Flora Hawkes.

„Esteban, ma ei saa nii kiiresti käia," kaebas ta.

„Ahvide Tarzan ei või aeglustada oma sammu mingi naise kaebliku ohke pärast," vastas hispaanlane. „Kas polnud sina see, kes õhutas mind kiiremini teele asuma?"

Naine surus huuled kokku ega lausunud enam midagi. Ta tundis suurt väsimust kogu ihus, tundis jalgu muutuvat tuimadeks pakkudeks ja esimest korda tabas teda hirmus mõte, mis võib temaga juhtuda, kui hispaanlane ta maha jätab. Ikka sagedamini hakkas ta kukkuma väikeste takistuste pärast, mis end nagu nimme ta väsinud jalge ette seadsid.

Tarzan rühkis kiiresti puude ülemistel okstel küla poole, kuhu ta oli mõne päeva eest eurooplased jätnud. Jad-bal-ja jäi maha ja järgnes talle jälgi mööda.

Küla värava juures leidis Tarzan Kraski jälje, mis oli küll pooleldi kustunud, kuid ahvinimese silmale ikka veel küllalt loetav. Nüüd oli edasiminek kerge, sest Kraski oli end varjamata liikunud läände viival rajal.

Päike oli läänepoolsete puulatvadeni laskunud, kui Tarzan jõudis väikesele välule, kus sogaseveelise jõekese kaldal seisis väike okkalisest bomast ümbritsetud onn.

Üksainus pilk onni ees maas lamavale kogule kinnitas, et see polnud keegi muu kui tagaotsitav. Ta rinnus haigutas lai ja sügav haav, ilmselt odast, mis oli põhjustanud silmapilkse surma. Tarzan teadis juba ette, et ta laiba juurest teemante ei leia ja hoolas läbiotsimine kinnitaski seda.

Nii onnis kui väljas võis märgata rohkesti mehe ja naise jälgi. Nad olid alles hiljuti seal viibinud. Mees näis olevat sama, kes Euroopast toodud nooltega tappis inimahv Gobu ja põder Bara, kuid naisest ei teadnud Tarzan veel midagi arvata. Jälgede järgi otsustades olid ta jalad katki, sest kingade asemel kandis ta mingisuguseid jalanartse.

Tarzan nägi, et mehe ja naise jäljed viisid džunglisse. Ta järgnes neile ja mida kaugemale jõudis, seda selgemaks sai, et naine on väsinud ja jääb üha rohkem maha. Mees jõudis sageli naisest kaugele ette

132

ja liikus teda järele ootamata üha kaugemale.' Lausa ime, et naine polnud teda veel kaotanud.

Verised äralöödud jalad ei tahtnud Flora Hawkesi enam kanda.

„Obta mind, Esteban," palus ta hispaanlast, kes oli temast mõnikümmend sammu ees. „Ära jäta mind malta. Ära jäta mind üksi sellesse hirmsasse džunglisse."

„Siis lisa sammu," irvitas hispaanlane, kelle esialgne kirg naise vastu oli juba ammugi jahtunud. „Kas sa arvad, et sellise varandusega, mis mul nüüd on, jään ma džunglisse ootama, et keegi tuleks ja selle ära võtaks? Ei, ma lähen rannikule nii kiiresti, kui vähegi suudan. Kui võid minuga sammu pidada, on hea, kui ei, siis on see sinu oma asi."

„Aga sa ei 'saa mind ometi hüljata, Esteban. Sa ei tee seda pärast kõike, mis ma sulle olen olnvld."

Hispaanlane irvitas.

„Sa pole mulle enam midagi. Sä oledxiüüd kui vana kinnas. Sellega," ta patsutas käega teemandikotti, „ ostan ma endale maailma kõige ilusamad kindad." Ta saatis oma labast nalja julma naerulaginaga, mis näis tungivat naise luusse ja lihasse.

„Esteban, Esteban, tule tagasi!" karjatas Flora ahastades. „Tule tagasi, ma ei jõua enam käia. Ära jäta mind malta! Tule tagasi ja päästa mind!"

Kuid hispaanlane ainult irvitas talle vastuseks ja kui ta kadus jalg-raja käänaku taha, langes tüdruk abitult malta.

XX. Surnud ärkavad

Selleks ööks jäi Esteban puhkama raja äärde vanasse kuivanud jõesängi, mille põhjas vulises väike allikas, kust hispaanlane janu kustutas.

Kinnisidee, et ta on tõepoolest Tarzan, andis mehele julgust, seepärast ei hakanud ta jändama mingisuguste tarade või bomadega, vaid heitis magama otse maapinnale või džunglirohtu. Ja saatus oligi tema vastu armuline ega saatnud ühtegi kiskjat unerahu rikkuma. Niikaua kui ta rändas Flora Hawkesiga, oli hispaanlane naisele ja endale ehitanud väikese peavarju koos bomaga, kuid praeguses olukorras pidas ta seda täiesti tarbetuks, ei hoolinud isegi primitiivsest bomast, vaid piirdus ainult lõkkega.

Seegi kord tegi ta lõkke üles, sest oli tabanud uluki, kuid ta polnud veel metslase eluga niivõrd harjunud, et seda toorelt süüa. Kõhu täis söönud ja jõest janu kustutanud, naasis Miranda lõkke äärde, tõi lagedale teemandikoti, harutas kotisuu lahti ja ammutas sealt terve kamalutäie sätendavaid kive. Lõkkekuma peegeldus teemanditahkudelt vastu ja saatis veiklevaid sädemeid ümbritseva džungli pimedusse. Hispaanlane nõristas kive peenikese joana ühest pihust teise ja nägi

133

nende kiirguses hurmavat tulevikupilti: võim, luksus, imekaunid naised — kõike, mida võib inimesele anda tohutu rikkus. Poolsuletud silmil unistas ta ideaalsest naisest, keda oli otsinud kogu elu, kuid polnud leidnud, sest ükski naine ei kõlvanud Estebanile vääriliseks kaasaks. Ühtäkki silmas hispaanlane poolsuletud ripsmete alt oma materialiseerunud unistust — õhukesse valgesse loori mähkunud naisekuju-

Esteban pigistas silmad kinni ja lõi uuesti lahti, kuid nägemus ei kadunud. Ta ajas oma silmad nii suureks, kui vähegi sai, kuid valge looriga naine seisis endisel kohal.

Esteban Miranda kahvatas.

„Püha jumalaema!" sosistas ta. „See on Flora. Ta on surnud ja tuli mulle kätte maksma."

Pärani silmil kargas ta jalule, kavatsedes viirastuse eest plehku pista, kuid see hakkas ootamatult öma maheda häälega rääkima.

„Oh, mu süda! See oled tõepoolest sina!"

Esteban adus, et see pole viirastus ega Flora, aga kes oli see imeilus tundmatu ja kuidas ta oli džunglisse sattunud?

Naine tuli aeglaselt ümber lõkke ja lähenes talle. Esteban peitis kähku kivid kotti ja torkas leopardinaha alla, mis kattis ta keha.

Avasüli tuli naine lähemale.

„Mu armsaim," hüüdis ta, „ära ütle, et sa mind ei tunne!"

Ta oli nii lähedal, et Esteban nägi tema voogavat rinda, tema armastusest ja kirest värisevaid huuli. Teda haaras enneolematu erutus ja laialisirutatud kätega astus hispaanlane naisele vastu, et teda oma rinnale suruda.

* * *

Naise ja mehe jälil käies liikus Tarzan metsarajal kiiresti edasi. Ta teadis, et saab nad peagi kätte ja seepärast ei imestanudki eriti, nähes rohus lamavat naist. Kui Tarzan tema kohale kummardus ja teda õlast puudutas, karjatas naine ehmunult.

„Mu jumal, see on lõpp!"

„Ärge kartke," rahustas teda Tarzan, „ma ei tee teile midagi halba."

Flora pööras ümber ja heitis talle pilgu, arvates esialgu, et see on Esteban.

„Sa tulid tagasi, Esteban, et mind päästa?" küsis ta.

„Esteban?" hüüatas mees. „Ma pole Esteban, see pole minu nimi."

Siis tundis Flora ta ära.

„Lord Greystoke! See olete teie?"

„Jalt. Aga kes siis teie olete?"

„Olen Flora Hawkes, leedi Greystoke'i endine toatüdruk." „JaIt, mulle tuleb nüüd meelde," lausus Tarzan. „Aga mida te siin teete?"

134

„Ma ei julge rääkida," vastas tüdruk. „Ma kardan teie viha."

„Rääkige!" käskis ahvinimene nõudlikult. „Te ju teate, Flora, et ma ei tee naistelfe kunagi midagi halba"

„Tulime Opari kulla järele," alustas Flora, „kuid te teate seda isegi-"

„Ma ei tea sellest midagi," vastas ahvinimene. „Kas te tõesti olite nende valgetega, kes mulle narkootikumi sisse jootsid ja saatuse hooleks jätsid?"

„Kahjuks nii see oli," tunnistas tüdruk. „Saime kulla kätte, kuid siis tulite teie oma waziridega ja võtsite selle meilt ära"

„Ma pole waziridega kusagil käinud ega midagi ära võtnud," oli Tarzan nõutu. „Ma ei mõista, millest te räägite."

Neiu kergitas imestunult ikulme: ta teadis, et Tarzan ei valetanud iialgi.

„Meie mehed hakkasid mässama, Esteban röövis mu, hiljem aga otsis meid üles Kraski. Ta tuli kotiga, mis oli täis teemante, kuid Esteban tappis ta ja võttis koti endale."

Nüüd oli Tarzani imestus veelgi suurem. ,

„Esteban on see mees, kes oli teiega koos?" küsis ta.

„Jah," vastas Flora, „kuid ta jättis mu maha. Ma ei saanud enam edasi minna. Ta jättis mu surema, ise aga läks edasi."

„Me leiame ta üles," ütles ahvinimene. „Tulge."

„Kuid ma ei jaksa."

„Sellest pole midagi," vastas Tarzan ja tõstis tüdruku kergelt õlale.

Tarzan läks hoolikalt koormat kandes mööda rada kiiresti edasi.

„Varsti jõuame vee äärde," ütles ta, „peate nüüd janu kustutama. Kui olete joonud, saate kohe jõudu juurde. Võib-olla õnnestub mul teile ka midagi söögipoolist hankida."

„Miks te mu vastu nii hea olete?" päris tüdruk.

„ Olete ju naine. Ma ei või teid jätta üksinda džunglisse kindlasse surma, vaatamata sellele, mida te mulle teinud olete," vastas ahvinimene.

Ja Flora Hawkesil jäi üle vaid kibedaid pisaraid valades andeks paluda kõik süüteod, mis olid lõppkokkuvõttes teinud teda sõltuvaks Tarzani armust.

Juba hämardus, nemad aga läksid džunglirajal ikka edasi, kuni Tarzan märkas eemal lõkkekuma.

„Arvan, et üsna pea leiame üles teie kadunud sõbra," sosistas ta. „Püüdke hästi tasa olla"

Pisut hiljem tabasid ta terased kõrvad häältekõminat. Ta peatus ja tõstis neiu madalale puuoksale istuma.

„Kui te ei suuda käia, siis oodake mind siin," lausus ta vaikselt. „Ma ei taha, et ta pääseks põgenema. Kui saate, tulge mulle pikkamisi järele."

Tarzan hakkas ettevaaüikult tule poole minema. Ta kuulis, kuidas

135

Flora Hawkes talle järele tuli. Ilmselt kartis ta kõige rohkem pimedasse džunglisse üksi jääda Äkki kostis paari sammu kauguselt lõvi uri-semist.

„Jad-bal-ja," kutsus ta sosinal, „minu kõrvale."

Suur lõvi hüppas Tarzani juurde, Flora aga kiljatas kohkunult ja haaras Tarzanil käsivarrest kinni.

„Tasa!" sosistas ahvinimene. „Lövi ei tee teile midagi."

Pisut hiljem jõudsid nad kolmekesi iidse jõesängi nõlvale ja hakkasid kõrge rohu varjus silmitsema lõkke ääres toimuvat.

Oma hämmastuseks nägi Tarzan seal istuvat oma teisikut. Talle lähenes pikkamisi mingisuguses õhulises riietuses olevus. Ahvinimene kuulis tema sõnu, õrnu lembesõnu; tema hääle kõla ja lõhn, mille ekslev tuulevinu mehe tundlikesse sõõrmetesse tõi, tekitasid temas veidra emotsioonide uperpalli: rõõm, meeleheide, armastus, viha — kõik segunesid.

Ta nägi, kuidas mees püsti tõusis ja naist embas, ja siis tõusis Tarzanil veri näkku. Ta astus ette ja ütles üheainsa sõna: Jane!"

Mõlemad pöördusid tema poole. Lõkkekuma valgustas Tarzani kogu. Teda nähes pööras mees järsult ümber ja põgenes džunglisse. Tarzan jooksis kaldast alla naise juurde.

„Jane!" hüüdis ta. „See oled sina, see oled sina!"

Naine sattus segadusse. Ta vaatas hispaanlasele järele, kuni see silmist kadus, siis pööras pilgu uuesti Tarzanile. Ebaledes astus ta mõne sammu mehe poole.

„Mu jumal," ägas ta, „mida see kõik tähendab? Kes sa oled? Kui sa oled Tarzan, kes on siis tema, kes siit põgenes?"

„Mina olen Tarzan, Jane," vastas ahvinimene.

Vahepeal oli nende juurde astunud Flora Hawkes.

Jah," lausus Jane Clayton, „sa oled tõepoolest Tarzan. Ma nägin, kuidas sa Floraga džunglisse jooksid. Ma ei saa sellest aru, John. Arvan, et see'kõik tuli su vigastatud peast."

„Mina jooksin Floraga džunglisse?" imestas Tarzan. „Mis jutt see on?"

Just nimelt. Nägin sind oma ihusilmaga." Ahvinimene pöördus Flora poole. „Ma ei saa midagi aru," pomises ta.

„Leedi Greystoke," lausus miss Hawkes, „see oli Esteban Miranda, kes mind džunglisse viis. Esteban tahtis teid nüüd uuesti petta. See isik, kes praegu meie juures viibib, on tõepoolest lord Greystoke. Teine oli petis, kes esines lord Greystoke' ina. Ta jättis mind alatult maha ja kui lord Greystoke poleks mind päästnud, oleksin ma juba surnud."

Jane'i viha pöördus nüüd hispaanlase vastu.

„Oh, John," ütles ta, „ma tundsin, et eksin, süda kinnitas mulle seda, ent silmad petsid mind. Ruttu, John, sa pead ta kinni võtma ja karistama, muidu libiseb ta meil käest."

126

„Mingu pealegi," väitis ahvinimene. „Ehkki ma tahaksin teda kinni võtta ja varastatud teemandid tagasi saada, ei või ma jätta sind üksinda džunglisse, Jane."

;,Aga milleks siis Jad-bal-ja on?" küsis naine.

„Sul on õigus, Jane," vastas Tarzan, „tema unustasin ma hoopis. Too ta siia, Jad-bal-ja," näitas ahvinimene lõvile põgeneva hispaanlase suunas. Võimsa hüppega kadus lõvi pimedusse.

„Kas lõvi murrab ta maha?" küsis Flora võpatades, ehkki ei tundnud hingepõhjas vähimatki halastust hispaanlase vastu.

„Ei, sugugi mitte," rahustas teda Tarzan. „Võib-olla mudib ta teda pisut, kuid võimaluse korral lohistab ta siia elusalt." Siis, otsekui unustanud põgeniku saatuse, pöördus ta oma naise poole.

„Jane, Usula rääkis mulle, et sind pole enam elavate kirjas. Ta ütles, et nad olid leidnud sinu söestunud keha ja matnud selle maha. Kuidas sa siis nii äkki siin oled, elus ja terve? Otsisin kõikjalt Luwinit, et talle sinu surma eest kätte maksta. Võib-olla ongi hea, et ma teda ei kohanud?"

„Sa ei saanudki teda kohata," vastas Jane Clayton, „aga ma ei mõista, mispärast Usula ütles, et nad olid mu surnukeha leidnud ja malta matnud."

«Vangistatud neegrid rääkisid talle, et Luwini oli su viinud värava kõrvale onni, käed-jalad kinni sidunud ja veel posti külge köitnud. Kui küla oli malta põlenud, läks Usula koos waziridega tagasi ja vangid näitasid selle koha kätte, kus oli seisnud onn. Seal, tuhaasemel, leidsid nad söestunud laiba ja selle kõrval poolpõlenud posti."

„Ah nii!" hüüatas Jane. „Nüüd ma mõistan. Luwini sidus mu tõesti käsist-jalust posti külge, kuid hiljem naasis onni ja päästis lahti. Ta püüdis minust jagu saada. Ei tea, kui kaua me võitlesime, kuid selles tuhinas ei kuulnud me üldse tulekaltjukära. Nägin tal vöö vahel nuga. Siis lasin ma endal ümbert kinni võtta, tõmbasin noa välja ja lõin talle selga vasaku abaluu alla. Surm oli silmapilkne. Samal hetkel lõi onni katus leegitsema. Olin alasti, sest kähmluse ajal rebis ta mul kõik rõivad seljast. Seinal rippus see valge bumus, ilmselt mõne tapetud araablase oma. Tõmbasin burnuse endale ümber ja jooksin välja tanumale. Ümberringi lõõmasid onnid, väravast tormasid välja viimased pärismaalased. Minust paremal oli osa plangust veel tulest puutumata. Joosta džunglisse värava kaudu oleks tähendanud vaenlaste kätte sattuda, seepärast ronisin üle plangu ja peitsin end džunglisse. Ma pidin varju otsima külast pääsenud neegrite eest. Otsisin wazirisid, puhkasin puuokstel, ja kord sellise puhkuse ajal märkasin poole miili kaugusel lõket. Tulin lähemale ja rõõmustasin kohutavalt, nähes oma Tarzanit, kuid see-polnud tema."

„Wazirid matsid siis maha Luwini keha?" küsis ahvinimene.

Jah," vastas Jane. „Aga kes oli see mees, kes minu eest Floraga džunglisse põgenes? Arvasin, et see olid sina."

137

Siis sekkus jutuajamisse Flora.

„Waziridega oli Esteban, kui nad meilt kulla ära võtsid. Tä lollitas meie inimesi, järelikult võis haneks tõmmata ka wazirisid."

„Ta võis haneks tõmmata keda iganes tahtis, kui suutis seda teha minuga," ütles Jane Clayton. „Mõni minut hiljem oleksin ma pettuse avastanud, mind eksitas vilkuv lökketuli ja ka rõõm, et olin lõpuks ometi leidnud Tarzani. Ma tahtsin nii väga uskuda oma silmi."

Ahvinimene torkas oma iseloomulikul viisil sõrmed paksudesse juustesse.

„Ma ei taipa, kuidas tal õnnestus päise päeva ajal petta Usulat," ütles ta pead vangutades.

„Mina tean," vastas Jane. „Ta ütles Usulale, et oli järjekordse õnnetusjuhtumi tagajärjel kaotanud osaliselt mälu. Nii seletas ta paljusid oma apse, mida sina poleks iialgi teinud."

„Kaval, põrguline," tähendas Tarzan.

Jah, ta on tõesti põrguline," soostus Flora.

Nende õnn oli täiuslik. Unustatud olid kõik senised ohud ja kim-batused. Aga siis lõi rohi kuivanud jõe kaldal kahte lehte ja sealt ilmus välja Jad-bal-ja. Lõvil oli lõugade vältel räbaldunud ja verine leopar-dinaltk. Ta pani selle oma isanda jalge ette.

Ahvinimene võttis naita üles, vaatas seda ja kortsutas kulmu.

„Jad-bal-ja murdis ta siiski malta," ütles ta.

„Arvatavasti hakkas ta vastu," sõnas Jane Clayton.

„Arvate, et lõvi pistis ta nahka?" hüüatas Flora loomast vaistlikult eemale tõmbudes.

„Ei," vastas Tarzan, „ selleks polnud tal aega. Hommikul läheme jälgi mööda ja otsime surnukeha üles. Ma täitan oma teemante tagasi saada." Ja ta jutustas Jane'ile imelise loo teemantide päritolust.

Järgmisel hommikul asusid nad Estebani surnukeha otsima. Paksust tihnikust viis jälg jõe kaldale. Siin see katkes ja kuigi ahvinimene otsis ümberringi kõik läbi, jälge ta enam ei leidnud. Hispaanlase jälje katkemise koltal võis näita vereplekke.

Viimaks naasis Tarzan naiste juurde.

„Inimene, kes Tarzanina esines, on otsa saanud," sõnas ta.

„Arvad, et ta on hukkunud?" küsis Jane.

„Olen selles veendunud. Vere järgi on näha, et Jad-bal-ja haavas teda Põgenedes kukkus ta jõkke. Kuid ei üles- ega allavoolu jälgi enam pole. Arvan, et krokodillid nabisid ta kinni."

Flora Hawkes võpatas jälle.

„Ta oli halb inimene," lausus naine mõtlikult, „kuid ma ei sooviks säärast surma isegi kõige paadunumale lurjusele." Ahvinimene kehitas õlgu.

„Ta ise on selles süüdi. Ilma temata muutub maailm kahtlemata paremaks."

„Mina olen kõiges süüdi," jätkas Flora. „Mina tõin ta siia, samuti

138

ka teised, mina rääkisin neile Opari varakambritest. See oli minu idee — otsida inimest, kes sarnaneks lord Greystoke'iga. Minu pärast sai surma palju inimesi, minu pärast olite ise ja leedi Greystoke surmasuus. Ma ei julge isegi andeks paluda." Jane Clayton pani käe tüdruku õlale.

„ Sestsaadik, kui maailm loodi, on ahnus alati põhjustanud kuritegevust. Kuid kuritööle järgneb karistus, mis kurjategijat tabab. Olete seda oma nahal tunda saanud, Flora. Mis minusse puutub, siis ma andestan teile. Arvan, et saite hea õppetunni."

„Maksite kallist hinda oma rumaluse eest," lisas Tarzan, „ja saite ka kõva karistuse. Viime teid teie kaaslaste juurde, kes sõbraliku suguharu kaitse all liiguvad läänerannikuu poole. Nad pole veel kuigi kaugel, sest pikad rännakud pole neile jõukohased."

Flora langes põlvili.

„Kuidas ma saaksin teid tänada headuse eest? Kuid ma tahaksin jääda Aafrikasse teie ja leedi Greystoke'i juurde. Hakkan teie mõisas töötama ja tahan teenida teie tänu oma ustavusega!"

Tarzan vaatas küsivalt oma naise poole ja viimane noogutas pead.

„Võite meie juurde jääda," sõnas ahvinimene.

„Te ei kahetse seda iialgi!" hüüdis tüdruk „Teie heaks olen ma valmis kõigeks."

***

Juba kolmandat päeva olid nad teel koju. Tarzan, kes köndis kõige ees, seisatas äkki, tõstis pead ja haistis õhku.

„Minu wazirid astusid mu käsust üle," ütles ta naistele „Ma saatsin nad koju, nemad aga tulevad meile vastu."

Mõne minuti pärast sai kohtumine teoks. Suur oli mustanahaliste rõõm, kui nad nägid oma isandat ja käskijannat elus ning tervena.

„Nüüd aga," sõnas Tarzan, kui oli lõppenud tervituste vahetamine ja vastatud kõigile küsimustele, „rääkige mulle, mida tegite kullaga, mille te eurooplaste laagrist ära viisite."

„ Peitsime selle sinna, kuhu sa käskisid, bwana," vastas Usula.

„See polnud mina, vaid keegi teine. Ta ei petnud ainult sind, vaid ka leedi Greystoke'i. See on halb inimene. Ta mängis Tarzanit nii osavasti, et teda eisuudetud pikka aega paljastada."

„Siis sina ei rääkinudki meile, et su pea on haige ja sa oled unustanud waziride keele?"

„Mina mitte," kinnitas Tarzan. „Mu pea on terve ja ma mäletan oma laste keelt."

„Oo!" hüüdis Usula „See polnudki siis meie bwana, kes kabuhirmus ninasarvik Buto eest põgenes?"

Tarzan puhkes naerma.

„Kas ta jooksis Buto eest ära?"

„Ja veel kuidas!" kostis Usula.

139

„Temast võib aru saada," ütles Tarzan, „Buto pole just meeldiv vastane."

„Kuid Suur Bwana pole tema eest kunagi põgenenud," ütles Usula uhkelt.

„Hea küll," sõnas Tarzan alustatud jutu juurde tagasi tulles. „Kul-la peitsite ära, kuid augu kaevasite ju teie? Vii mind sinna, Usula"

Wazirid meisterdasid kahe naise jaoks primitiivsed, kuid mugavad kandetoolid, ehkki Jane Claytonit ajas naerma mõte, et keegi peab teda kandma. Suurema osa teest köndis ta kandjate kõrval. Seevastu nõrk ja kurnatud Flora ei suutnud ise astuda sammugi ja oli õnnelik, et tugevad wazirid kandsid teda kergelt mööda džunglirada.

Ülevas meeleolus jõudsid nad kohale, kuhu wazirid olid peitnud kulla. Mustanahalised olid õnnelikud, et leidsid oma käskijad, Tarzan ja Jane rõõmustasid kohtumise üle.

Kui nad kaevamist alustasid, polnud naerul ega naljadel lõppu, pikkamööda läksid nende näod aga üha tõsisemaks.

Tarzan jälgis sõnatult nende tööd, siis ütles muheldes:

„Usula, te matsite kulla liiga sügavale."

Mustanahaline sügas kukalt.

„Ei, bwana. Ma ei mõista midagi. Matsime kulla siia"

„Oled sa kindel?" küsis Tarzan.

„Täiesti kindel, bwana, kuid siin kulda pole. Keegi on selle mujale matnud."

„Jälle see hispaanlane!" hüüatas Tarzan. „On see alles kurikaval mees!"

„Aga ta ei saanud seda teha üksinda," tähendas Usula. „Siin oli väga palju kullakange."

„Jah, seda küll," nõustus Tarzan, „ometi kulda siin pole."

Tarzan otsis koos waziridega kõik ümberringi hoolikalt läbi, kuid Owaza oli uue koha nii osavalt maskeerinud, et isegi ahvinimese teravad silmad ei suutnud seda leida.

„Kõik!" ütles Tarzan, lüües tusaselt käega. „Kuld on läinud — viuh! Kuid ma ei lase seda sündida, et kuld Aafrikast välja viidaks."

Ahvinimene saatis käskjalad kõikjale hoiatama sõbralike suguharude pealikuid. Nad pidid läbi otsima iga ekspeditsiooni, kes nende territooriumit läbib, ja kinni pidama selle, kelle juurest leitakse kulda.

„See aitab meid," tähendas Tarzan, kui käskjalad teele asusid.

Õhtul jäid nad laagrisse kodutee lähedale. Kolm valget istusid lõkke ääres, Jad-bal-ja lamas oma isanda jalge ees. Tarzan silmitses Kuldlõvi toodud leopardinahka. Äkki pöördus ta naise poole.

„Sul oli õigus, Jane. Opari aarded pole minu jaoks. Ma ei kaotanud üksnes kulda ja teemante, vaid riskisin hoopis suurema aardega — sinuga, Jane!"

Jumal temaga, selle kullaga," vastas Jane. „Meie rikkust ei saa väljendada rahas, see jääb meiega."

140

Ja veel see leopardinahk," naeris Tarzan, „millel on salapärane verega määritud kaart."

XXI. Põgenemine ja vangistus

Tõelist Tarzanit nähes pöördus Esteban Miranda ümber ja tormas džunglisse. Tema süda tahtis hirmust seisma jääda. Ta jooksis aina edasi vallimägi eesmärgita, teadmata, millises suunas jookseb. Hispaanlane soovis ainult ahvinimesest võimalikult kaugele pääseda. Ta trügis läbi tihedatest põõsastest, okkad kriimustasid ja kraapisid ta keha, igal sammul tilkus maha verd.

Kaldal muutus okkaline põõsastik hõredaks, kuid selle astlad hoidsid Estebani leopardinaliast visalt kinni. Ta peatus, et nahka lahti päästa, kuid sel hetkel kuulis ta kiiresti lähenemas suurt kiskjat ja pisut hiljem nägi kahe kollakasrohelise silma kurjakuulutavat välgatust. Esteban tõi kuuldavale summutatud karjatuse, viskas naha maha ja hüppas jõkke.

Kui must veepind tema pea kohal kokku lõi, astus Jad-bal-ja järsaku servale ja vaatas veepinnal laienevaid ringe kohas, kus hispaanlane oli vette kadunud. Teda ennast polnud näha: Esteban oli hea ujuja ja ujus nüüd vee all vastaskaldale.

Lõvi vahtis vette, pööras ümber, nuusutas hispaanlase mahajäetud leopardinalika, võttis selle lõugade vahele, tiris okkalisest põõsast välja ja viis oma isanda kätte.

Esteban oli sunnitud pinnale tõusma, et õhku saada, seejuures jäi ta veekasvudesse kinni. Ta arvas juba oma surmatunni saabunud olevat, sest veekasvud olid väga sitked. Siis märkas ta mööda ujuvat suurt puud, mis ilmselt oli jõkke kukkunud ja liikus nüüd voolust kantuna edasi. Esteban pingutas kõigest jõust, rebis end veekasvudest lahti ja ujus puu juurde. Pärast mõningaid ponnistusi õnnestus tal tüvele ronida ja nüüd liikus ta allavoolu juba võrdlemisi turvaliselt.

Ta tõmbas kergendatult hinge, arvates, et oli pääsenud ahvinime-se kättemaksu eest. Tõsi küll, teda kurvastas kaardi kaotamine, sellele oli märgitud kulla matmispaik, kuid nüüd oli ta palju suurema varanduse omanik. Ta kompas teemandikotti. Ent mõte kaotsiläinud kullast ei andnud talle rahu.

„Owaza viib selle minema," pomises ta. „Ma pole seda musta koera kunagi usaldanud, aga kui ta minu juurest jalga lasi, sai mulle paugupealt selgeks, mida ta kavatseb."

Kogu öö sõitis Esteban puutüvel mööda jõge, märkamata vähimaidki elumärke kummalgi pool, aga hommikul aovalges nägi ta kaldal pärismaalaste küla.

See oli Obebe küla. Noor naine märkas puutüvel sõitvat valget hiiglast ja peagi kogunes tema kisa peale kaldale kogu küla.

141

„See on võõras jumal," karjusid ühed.

„See on veejumal," kuulutas nõid. „Ta on mu sõber. Nüüd saame rohkesti kala, kui te annate oma püütud kaladest iga kümnenda mulle."

„See pole veejumal," kõmistas inimsööja Obebe madalal häälel. „Oled liiga vanaks jäänud," ütles ta nõiale, „ja sinu nägemine on vilets, seepärast sa kinnitadki, et Obebe verivaenlane on veejumal. See on Tarzan. Obebe tunneb teda hästi."

Tõepoolest, kõik inimsööjate suguharu pealikud tundsid, kartsid ja vihkasid Tarzanit, sest ahvinimene pidas nendega aimutut ja leppimatut võitlust.

„See on Tarzan," kordas Obebe, „ja vististi on ta hätta sattunud. Võib-olla õnnestub meil ta kinni võtta."

Ta hüüdis sõdureid ja peagi traavis ligi poolsada noort tugevat pärismaalast paralleelselt jõega kulgeval rajal. Nad läksid puutüvel ujuva Esteban Miranda järel mitu head miili, kuni see sattus jõekäärus kaldalt jõkke rippuvatest okstest tekitatud väiksesse veekeerisesse.

Esteban oli läbimärg ja näljane, seepärast ronis ta meeleldi kuivale maale, oskamata hingestki aimata, et tihedas rohus varjas end viiskümmend inimsööjast sõdurit.

Hispaanlane sirutas end välja ja kobas teemandikotti.

„Lõppude lõpuks vedas mul siiski hullupööra," lausus ta ja samal hetkel tungisid mustanahalised sõdurid talle kallale.

Rünnak oli nii ootamatu ja ründajate jõud niivõrd ülekaalukad, et hispaanlane ei saanud end kaitsta. Enne kui ta midagi taibata suutis, oli ta juba kinni seotud.

„Oh, Tarzan, viimaks ometi püüdsin su kinni," rõõmustas inimsööja Obebe, kuid Esteban ei saanud sõnakestki aru ega võinud vastata. Ta võttis appi inglise keele, kuid seda ei osanud jälle Obebe.

Esteban taipas vaid seda, et ta on vangistatud ja nüüd lohistatakse kuhugi. Kui nad Obebe külla jõudsid, valdas naisi, lapsi ja sinna jäänud sõdureid suur rõõm, ainult nõid vangutas tõsisel moel pead ja lausus mõne kummalise ennustuse.

„Te võtsite kinni veejumala," ütles ta. „Rohkem te enam kala ei saa, peagi aga tabavad haigused Obebe rahvast ja inimesed surevad kui kärbsed."

Kuid Obebe vaid naeris nõia üle. Ta oli vana mees ja suur pealik, rikkalike elukogemuste ja looduselt antud tarkusega, säärased inimesed ennustusi suurt ei usu.

„Praegu sa küll naerad," jätkas nõid, „aga oota, pill tuleb pika ilu peale."

„Ma tapan Tarzani omaenda kätega," vastas Obebe, „ja kui ma olen oma sõduritega ära söönud ta südame, ei karda me enam sinu jumalaid."

„Tuleta meelde mu sõnu!" hüüdis nõid vihaselt.

142

Kinniseotud Esteban lohistati räpasesse onni. Läbi lahtise ukse nägi ta naisi lõket süütamas ja kööginõusid valmis panemas. Hispaanlase otsmik kattus külma higiga, sest ta ei saanud eksida nende jubedate ettevalmistuste tähenduses.

Keskpäev oli möödas ja Miranda mõistis, et elada olid jäänud vaid loetud tunnid. Kuid siis kostis jõelt meeleheitlikku kisa. Külarahvas tormas kohale, aga nad jäid hiljaks: hirmuäratav krokodill oli ühe naise vee alla tirinud.

„Noh, Obebe, mida ma sulle rääkisin?" küsis nõid. „Jumal hakkas su inimestele kätte maksma."

Segadusse sattunud pärismaalased vaatasid kartlikult kord nõida, kord pealikut. Obebe süngestus.

„See on Tarzan," kinnitas ta visalt.

„See on veejumal, kes on võtnud Tarzani kuju," väitis nõid.

„Eks me vaata," vastas Obebe. „Kui ta on veejumal, võib ta meie juurest põgeneda. Kui ta on veejumal, ei sure ta loomulikku surma, vaid elab igavesti. On ta aga Tarzan, sureb ta ikka kunagi. Hoiame teda niikaua vangis ja ootame, kuni saab selgeks, kes ta on."

«Mismoodi?" küsis nõid.

„Väga lihtsalt. Kui me kord hommikul leiame, et ta on kadunud, siis teame, et ta oli veejumal, aga et me oleme teda kogu aeg söötnud, ei maksa ta meile kätte. Kui ta kuhugi ei kao, siis on ta Tarzan. Hoiame teda surmani vangis ja veendume, et ta oli tõepoolest Tarzan."

„Aga kui ta ei sure?" küsis nõid uuesti kukalt sügades.

„Siis," kuulutas Obebe pidulikult, „saame teada, et sul oli õigus ja ta on tõepoolest veejumal."

Obebe käskis Estebanil kõhu täis sööta, nõid seisis veel mõtlikult paigal ja kratsis oma paljast pealage.

Nii mõisteti loendamatu varanduse omanik Esteban Miranda elupäevade lõpuni vangi inimsööja Obebe hirmsas haisvas onnis.

Samal ajal jälgis tema sõnamurdlik kaasosaline Owaza vastaskaldalt, kuidas Tarzani wazirid kulda otsisid. Kui wazirid taipasid, et kuld on teise kohta maetud ja nad seda ei leia, läksid nad ära. Järgmisel hommikul tuli Owaza viiekümne neegriga tagasi. Nad kaevasid kulla välja ja hakkasid sellega ranniku poole liikuma.

Õhtul jäi Owaza väikesse külla puhkama. Vana pealik kutsus Owaza oma onni, söötis ja jootis teda kohaliku märjukesega, samal ajal ümbritsesid tema sõdurid kandjaid ja hakkasid nendega pikalt-laialt juttu vestma. Varsti oli pealikul teada, et naaberkülast palgatud Owaza kandjad tassivad läänerannikule suuremal hulgal kulda.

Sellest kuuldes muutus pealik rahutuks, kuid hakkas siis naerma ja ütles poolpurjus Owazale:

„Sul on palju kulda. See on küllaltki raske. Sinu meestel pole seda kerge rannikule tassida."

Jah," soostus Owaza, „kuid ma maksan neile head hinda."

143

„Kui neil poleks vaja kulda nii kaugele kanda, kas sa maksaksid neile siis vähem?"

„Muidugi," vastas Owaza, „aga kuhu ma selle kulla panen?"

„Ma tean siin lähedal ühte kohta. Kõigest kaks päevateed."

J<us see on?" küsis Owaza. „Ja kes selle minult ostab?"

„Siin on üks valge. Ta annab sulle väikese paberilehe, mille järgi makstakse sulle rannikul välja kogu kulla väärtus."

„Kes see inimene on?"

„Minu sõber. Kui tahad, saadan sind tema juurde. Sa võtad kaasa kogu kulla ja saad selle eest vastu väikese paberilehe."

„Hüva," nõustus Owaza. „Kandjatele maksan ma siis õige vähe."

Saanud järgmisel päeval teada, et neil pole vaja rannikuni kõmpida, olid kandjad väga rõõmsad. Nad kaotasid küll rahas, kuid pikk rännak heidutas neid. Et neil seisab ees vaid kahepäevane teekond, see tegi meele rõõmsaks. Rahul oli Owaza, rahul oli ka vana pealik, ehkki selle tõelisest põhjusest sai Owaza teada alles pisut hiljem.

Nad olid juba teist päeva teel olnud, kui pealik saatis ühe oma mehe sõnumiga ette.

„Ta viib selle mu sõbrale," tähendas pealik. „Sõber tuleb meile vastu ja juhatab oma külla"

Mõne tunni pärast jõudis väike karavan džunglist välja avarale lagendikule. Eemalt tuli neile vastu waziride salk. Owaza seisatas.

„Kes need on?" küsis ta.

„Minu sõbra sõdurid," vastas pealik, „ja temagi on nende seas. Kas näed?" ja ta osutas salga eesotsas sammuvale mehele. Odaotsad ja sõdurite valged suletutid hiilgasid päikese käes.

„Nad tulid sõjaga, aga mitte rahuga," ütles Owaza ehmunult.

„See sõltub sinust endast."

„Ma ei saa aru."

„Saad aru mõne"minuti pärast, kui mu sõber lähemale jõuab." Kui sõdurid olid lähemale jõudnud, nägi Owaza nende ees valget hiiglast, keda pidas Estebaniks. Ta pöördus pealiku poole. „Sa reetsid mu!" karjus ta.

„Oota," vastas vana pealik. „ Sinult ei võeta midagi, mis kuulub isiklikult sulle."

„See pole tema kuld," kriiskas Owaza, „ta ise varastas selle."

Owazast välja tegemata astus Tarzan ligi ja kõnetas pealikut.

„Sinu käskjalg tõi mulle teate ja Tarzan oma waziridega tuli vaatama, mida me sinu heaks teha saame."

Pealik naeratas.

„Sinu käskjalg tuli minu juurde neli päeva tagasi, aga kahe päeva pärast tuli see inimene kandjate ja kullaga. Ütlesin talle, et mul on sõber, kes kulla ära ostab, kui see kuulub Owazale endale."

Nüüd naeratas juba ahvinimene.

„Sa tegid õigesti, mu vana sõber," sõnas ta. „See kuld ei kuulu

144

Owazale."

„Kuid ka mitte sulle," karjus Owaza. „Sa pole Tarzan. Ma tunnen sind. Sa tulid siia nelja valge mehe ja ühe naisega, et varastada Tarzani kuld, pärast aga varastasid selle omaenda sõpradelt."

Pealik ja wazirid hakkasid suure häälega naerma.

„See teine oli vale-Tarzan, Owaza," ütles ahvinimene, „mina aga olen tõeline Tarzan ja tänan sind, et sa mulle kulla tagastasid. Tulge, minu koduni on vaevalt neli miili," ja ta käskis kandjaid viia kuld Greystoke'ide farmi.

Siin söötis Tarzan kandjatel kõhud täis ja tasus neile, järgmisel hommikul aga saatis kõik koju tagasi. Koos nendega läks ka Owaza. Ka temale maksti, kuid võeti sõna^ et ta lahkub jäädavalt Tarzani maalt.

Kõik lahkusid. Tarzan, Jane ja Korak seisid rõdul. Nende jalge ees lamas Kuldlõvi. Ahvinimene pani .käe naise õlgade ümber.

„ Võtan tagasi oma sõnad selle kohta, et Opari kuld pole minu jaoks. Ta tuli ise mulle kätte vähimagi pingutuseta."

„Kui keegi tooks veel teemandid tagasi," naeris Jane.

„Seda ei juhtu," vastas Tarzan. „Teemandid on Ugogo jõe põhjas."

***

Tarzani farmist kaugel eemal Ugogo jõe kaldal inimsööja Obebe külas lamas räpase onni põrandal Esteban Miranda ja mõtiskles saatuse üle, mis oli ta teinud hindamatute aarete omanikuks ning sundinud veetma oma ülejäänud elupäevad kangekaelse ja umbuskliku Obebe vangis.

Kaheksanda raamatu lõpp